Ingr. 6215

I

Questo Horatio sia di me Julian Gozet [illegible]
costa mei daga [redacted]

.Z. A. .G.

[illegible]

Loci Capuccinorum
Belluni

[illegible]

VOSSO

QVINTI HORATII FLACCI VENVSINI POETÆ LYRICI POEMATA OMNIA.

Scholiis doctissimis illustrata.

VENETIIS.

Ex officina FRANCISCI Bindoni, & Maphei Pasini. Anno a virginis partu

M D XLVIII.

Q. HORATII FLACCI VITA PER PETRVM C. Florentinum.

Q. Horatius Flaccus in Venusio Apuliæ oppido, natus est: patrem habuit libertini generis: vnde illud:

Quem rodunt omnes libertino patre natum.

Pro certo habetur, eius natalem fuisse duobus circiter annis ante coniurationem L. Sergij Catilinæ, quo tempore celebres erant in ciuitate, ex poëtis Valerius Catullus, Licinius Caluus, & Heluius Cinna: ex oratoribus M. Cicero, Qu. Hortensius, & Qu. Catullus: ex philosophis Varro Terentius, & Figulus Nigidius. Orbilium beneuentanum, vt constat, à puero audiuit, quem appellat alicubi plagosum: ac mirum, quàm breui tempore in bonis literis profecerit. Ingenio enim facili & auidissimo fuisse traditur in capiendis optimis disciplinis. Vbi autem satis visus est nauasse operam Latinis studijs, Athenas se contulit, vt philosophorum præceptis liberius incumberet, maximeq; epicureorum placita videtur probasse, vt illud vrbanè dictum testatur:

Me pinguem & nitidum bene curata cute vises,
Cum ridere voles Epicuri de grege porcum.

Moribus fuisse dicitur subobscœnis, & ad bilem interdum paulò excitatior, adeò erga amicos gratus, atque officiosus, vt nobiliorum etiam studijs & gratia clarior

in dies ac nobilior esset. Nam primò dignitatem tribunitiam honestis suffragijs est adeptus, & Romanæ legioni præpositus, quod ipse de se scribit. amicos verò habuit ex poëtis Albium Tibullum, Quintilium Varum, cuius obitum officiose deplorat, Valgium consularem, Vergiliumq; ipsum: ex prima nobilitate Iulium Florum, Maximum Lollium, & mecœnatem, cum quo supra septem annos summa familiaritate vixit, quod cum locis multis, tum maximè his versibus apparet:

Septimus octauo propior iam suggerit annus,
Ex quo Mecœnas me cœpit habere suorum
In numero. Nam cum ipso quidem Horatio iocari liberius Mecœnas, atque agere consueuit, eidemq; concredere sua studia in rebus ciuilibus. Cùm ipsa ciuitas magnis factionibus teneretur, varijsq; seditionibus actuaret, secutus primò est Bruti & Cassij partes, quod à multis alijs, & à Sidonio Apollinare traditum est, qui ad Iulium Maioranum sic refert:

Et tibi Flacce acies Bruti, Cassiq; secuto
Carminis est autor, qui fuit & veniæ.

Mox verò accidit, vt fauore Mecœnatis non dignitates tantum assequeretur, sed ipsi quoque Octauio Imper. foret insinuatus, cum libere & amicè ad illum scribat. Illas tamen epistolas, quę referuntur à quibusdam Augusti ad Flaccũ, magis cõfictas opinamur, quàm dignas tãto principe, eiusq; summa eruditione: quod ipsum cum alia multa, tum elocutio in primis probat. Composuit perplura, quæ vulgo etiam sunt notissima, nos quàm breuissime repetemus: libros Carminum quatuor, Epodon, & Secula-

re carmen, quibus Augustum ac Mecœnatem miris laudibus celebrat. In scribendis Iambicis mirè efficax habitus est: quod & Fabius Quintilianus testatur: Inter Lyricos verò, inquit, solus ferè dignus est legi Horatius, quoniam et insurgit aliquando, & plenus est iucunditatis & gratiæ, varijsq; verbis & figuris felicissime audax. Ex quo illud peruulgatum:

Hic inter Lyricos sublimi vertice vates
Sydera summa ferit, seu dulcia furta puellæ
Cantat, amicitias, conuiuia, prælia, paces:
Siue Lycambeis lacerat latratibus hostem,
Impetit aut vario corruptos carmine mores.

Apollinaris quoque sic ad Tonantium de Horatio:

Sed tu per Calabri tramitis aggerem
Vis vt nostra dehinc cursitet orbita,
Qua Flaccus Lyricos Pindaricum ad melos
Frænis flexit equos plectri potentibus,
Dum metro quatitur chorda Glyconio,
Nec non Alcaico vel Pherecratio
Iuncto & Lesbiaco, siue Anapæstico,
Vernans per varij carminis eclogas
Verborum violis multi coloribus.

Diomedes grammaticus & alij veteres, vnde viginti carminum modos ab Oratio decantatos asserunt, quorum rationes in tertio de grammatice libro à Diomede ipso referuntur. scripsit de Poëtica librum ad Pisones, volumina duo Satyrarum, ac totidem epistolarum. In Satyra verò Lucilium secutus est, essi eum vt lutulentum accusat. Fabius certe Quintilianus præcis

puum in Satyra dicit hunc ipsum Horatium, ac purum in primis, & tersum. quin hoc illi proprium & peculiare fuit, vt ridenti similis, & quasi dissimulans, improbitatem, ac vitia hominum accusaret, quòd ea magis vrgeant, atq; afficiant, quæ sensim irrepunt, quàm quæ aperta fronte inuadunt, quod ipsum & poëta Persius demonstrat:

Omne vafer vitium ridenti Flaccus amico
Tangit, & admissus circum præcordia ludit,
Callidus excusso populum suspendere naso.

Sed & poëta Ouidius ingenue fatetur magnopere se Horatianis versibus delectatum, & eius carmen diligenter audisse, veluti Propertium, Macrum, Ponticum, & Bassum, qui Iambicos lusit:

Et tenuit nostras numerosus Horatius aures,
Cùm ferit Ausonia carmina culta lyra

Per multos verò enumerat Horatius, quorum & studium, & iudicium percoluit, vt Plocium, Mecœnatem, Varrum, Vergilium, Fuscum, Viscos, Valgium, Pollionem, Messalam, & alios. Secutus est eum in componendis lyricis Paulus Passienus, qui, vt est autor Plinius, mirifice illum exprimebat. Statura fuisse traditur breui, corpore obeso, oculis lippis, quæ vel ex carmine illius varijs locis colliguntur. Moritur autem Horatius anno ætatis suæ septimo & quinquagesimo, vt in Eusebianis annalibus relatum est. Alij supra septuagesimum annum vixisse scribunt, quod ego tamen falsum existimo, vt alibi obseruatum est.

Q. HORATII FLAC-
CI VITA EX VETVSTO
quodam exemplari descripta.

Q. HORATIVS FLACCVS LIbertino patre natus in Apulia, cum parente in Sabinos migrauit. Quem cum pater puerum Romam misisset in ludum literarum, parcissimis eruditus impensis, & angustias patris vicit ingenio: coluitq; adolescens Brutum, sub quo tribunus militum, ciuili bello militauit, captusq; à Cæsare, post magnum tempus, beneficio Mecœnatis non solum seruatus, sed etiam in amicitiam receptus est. Quapropter Mecœnati & Augusto in omnibus scriptis suis venerabiliter assurgit. Scripsit Carminum lib. IIII. Carmen seculare, Epodon, De arte poëtica, Epistolarum lib. II. Sermonem II. Commentati sunt illum Porphyrion, Modestus. I. Gelenius, Acron, omnium optime C. Aemylius.

Q. HORATII FLAC-CI CARMINVM

LIBER I.

AD MECOENATEM, ALIVM *alio studio teneri, se autem scribendorum Lyricorum versuum.*

Ode I. Monocolos. Sunt enim omnes versus Choriambici Asclepiadei Tetrametri, Acatalectici, qui constant è Spondeo, & duobus Choriambis, & Pyrrhichio vel Iambo, hoc modo:

Mēcœ̄ – – nās ătăuīs – ∪ ∪ – ēdĭtĕ rē – ∪ ∪ – gĭbŭs ∪ ∪
ō ĕt – – præsĭdĭum ĕt – ∪ ∪ – dūlcĕ dĕcūs – ∪ ∪ – mĕūm ∪ ∪
– – – ∪ ∪ – – ∪ ∪ – ∪ ∪
– – – ∪ ∪ – – ∪ ∪ – ∪ ∪

ECOENAS *atauis edite regibus,*
O *& præsidium, & dulce decus meum:*
Sunt quos curriculo puluerem Olympicum
Collegisse iuuat: metaq; feruidis
Euitata rotis, palmaq; nobilis
Terrarum dominos euehit ad deos.
Hunc, si nobilium turba Quiritium
Certat tergeminis tollere honoribus:
Illum, si proprio condidit horreo
Quicquid de Libycis verritur areis

Studium suum per cõtentionẽ aliorum studio sũ commendat.

Qui semel honoribus, aut agro colendo addictus est, nul-

Gaudentem patrios findere sarculo
Agros, Attalicis conditionibus
Nunquam dimoueas, vt trabe Cypria
Myrtoum pauidus nauta secet mare.
Luctantem Icareis fluctibus Africum
Mercator metuens, otium, & oppidi
Laudat rura sui: mox reficit rates
Quasses, indocilis pauperiem pati.
Est qui nec veteris pocula Massici,
Nec partem solido demere de die
Spernit, nunc viridi membra sub arbuto
Stratus, nunc ad aquæ lene caput sacræ.
Multos castra iuuant, & lituo tubæ
Permistus sonitus, bellaq; matribus
Detestata. manet sub Ioue frigido
Venator, teneræ coniugis immemor:
Seu visa est catulis cerua fidelibus,
Seu rupit teretes Marsus aper plagas.
Me doctarum ederæ præmia frontium
Dijs miscent superis: me gelidum nemus,
Nympharumq; leues cum Satyris chori
Secernunt populo: si neque tibias
Euterpe cohibet, nec Polyhymnia
Lesboum refugit tendere barbiton.
Quòd si me Lyricis vatibus inseris,
Sublimi feriam sydera vertice.

AD AVGVSTVM CAESAREM.

Ode II. Dicolos tetrastrophos. Primi quique tres ver sus sunt Hendecasyllabi Sapphici Pentametri Acatale-

lis prœmiis poterit adduci, vt nauta fiat.

Mercator vel cū periculo fortunam experitur.
Quidā totos dies genio & voluptati indulgent, multi militię, nonnulli vero venationi ita dediti sunt, vt inde auelli non possint: verum ego, ait, musica & lyrico studio nihil suauius duco.

cticis qui constant è Trochæo, Spondeo, Dactylo, & duobus Trochæis, vel Spondeo vltimo, sic:

Iām să – u tīs tēr – – rīs nĭuĭs – u u ātquĕ – u dīræ – –
Grāndĭ – u nĭs mī – – sĭt pătĕr – u u ēt rŭ – u bēntĕ – u
Dēxtĕ – u ră să – – crās iăcŭ – u u lātŭs – u ārcēis – –

Quartus autem quisque est Adonius dimeter Catalecticus, ex Dactylo & Spondeo, vel Trochæo, sic:

Tērrŭĭt – u u ūrbēm – u

– u – – – u u – u – –
– u – – – u u – u – u
– u – – – u u – u – –
– u u – –

C. Cęsaris cędē Deos voluisse vlcisci, multis prodigiis territa Roma, & populo metuente ne iterum diluuium quod sub Deucalione, vniuersum mortaliū genus absorbeat.

IAm satis terris niuis, atque diræ
Grandinis misit pater: & rubente
Dextera sacras iaculatus arceis
Terruit vrbem.
Terruit genteis, graue ne rediret
Seculum Pyrrhæ noua monstra questæ,
Omne cum Proteus pecus egit altos
Visere monteis:
Piscium & summa genus hæsit vlmo,
Nota quæ sedes fuerat columbis,
Et superiecto pauidæ natarunt
Aequore damæ.

Tyberis Numę regiā, & tēplū Vestę quatit in gratiam vxoris suę Ilię, quę Cęsaris mortē deplorat.

Vidimus flauum Tyberim retortis
Littore Hetrusco violenter vndis
Ire deiectum monimenta regis,
Templaq; Vestæ:
Iliæ dum se nimium querenti

Iactat vltorem: vagus & sinistra
Labitur ripa, Ioue non probante
Vxorius amnis.
Audiet ciues acuisse ferrum,
Quo graues Persæ melius perirent:
Audiet pugnas vitio parentum
Rara iuuentus.

Posteritas audi & suorum maiorum uitio bellum ciuile gestum.

Quem vocet diuûm populus ruentis
Imperi rebus? prece qua fatigent
Virgines sanctæ minus audientem
Carmina Vestam?

Prece qua. Quasi dicat, nulla spes est in dijs, quum omnes irati sũt ob Cæsaris necem.

Cui dabit partes scelus expiandi
Iuppiter tandem venias precamur
Nube candenteis humeros amictus
Augur Apollo.
Siue tu mauis Erycina ridens:
Quam Iocus circum volat, & Cupido,
Siue neglectum genus, & nepotes
Respicis autor.

Expressit epitheton φιλομειδής.

Heu nimis longo satiate ludo:
Quem iuuat clamor, galeæq; leues,
Acer & Mauri peditis cruentum
Vultus in hostem.

Periphrasis Martis, a quo Romulus & ab illo Romani.

Siue mutata iuuenem figura,
Ales in terris imitaris almæ
Filius Maiæ patiens vocari
Cæsaris vltor.
Serus in cœlum redeas: diuq;
Lætus intersis populo Quirini:

Augustũ Mercurium facit, & Cæsaris vltorẽ, atq; illi diutinã vitam imprecatus suadet, vt Romę potius pater patrię quã deus esse velit.

Neue te nostris vitijs iniquum
Ocyor aura
Tollat. hic magnos potius triumphos,
Hic ames dici pater, atque princeps:
Neu sinas medos equitare inultos
Te duce Cæsar.

IN VERGILIVM
Athenas nauigantem.

Ode III. Dicolos distrophos. Primus quisque versus est Choriambicus Glyconius trimeter, Acatalecticus, constans è Spondeo, Choriambo, & Pyrrhichio, vel Iambo, sic: Sīc tē – – dīuă pŏtēns – u u – Cȳprī u –

Secundus verò quisque Choriambicus Asclepiadeus tetrameter Acatalecticus, è Spondeo, duobus Choriambis, & Pyrrhichio vel Iambo, sic:

Sīc frā– – trēs Hĕlĕnæ –uu– lūcĭdă sȳ – uu– dĕră uu

– – – u u – u –

– – – u u – – u u – u u

Venus, Gemini, Aeolus, dii nautis præcipue salutares.

SIc te diua potens Cypri,
Sic fratres Helenæ lucida sydera,
Ventorumq; regat pater,
Obstrictis alijs, præter Iapyga,
Nauis, quæ tibi creditum
Debes Vergilium, finibus Atticis
Reddas incolumem precor:
Et serues animæ dimidium meæ.

Aes trip. Aut pecuniæ cupiditas, aut ferri durities in con

Illi robur, & æs triplex
Circa pectus erat, qui fragilem truci
Commisit pelago ratem

Primus: nec timuit præcipitem Aphricum
Decertantem Aquilonibus:
Nec tristeis Hyadas, nec rabiem Noti,
Quo non arbiter Adriæ
Maior tollere, seu ponere vult freta.
Quem mortis timuit gradum?
Qui siccis oculis monstra natantia,
Qui vidit mare turgidum, &
Infames scopulos Acroceraunia?
Nequicquam deus abscidit
Prudens Oceano dissociabili
Terras, si tamen impiæ
Non tegenda rates transiliunt vada.
Audax omnia perpeti
Gens humana ruit per vetitum nefas.
Audax Iapeti genus
Ignem fraude mala gentibus intulit.
Post ignem ætheria domo
Subductum, macies, & noua febrium
Terris incubuit cohors:
Semotiq; prius tarda necessitas
Leti corripuit gradum.
Expertus vacuum Dædalus aëra
Pennis non homini datis.
Perrupit Acheronta Herculeus labor.
Nil mortalibus arduum est.
Cœlum ipsum petimus stultitia: neque
Per nostrum patimur scelus
Iracunda Iouem ponere fulmina.

temnendis periculis.

Infam. quod fulmine iaciuntur, vel ob crebra naufragia.

Moraliū temeritas, quę non dubitat quiduis experiri, vt Prometheus Ioui ignem furatus sit: quidam mari se commiserint, Dędalus aeri: Gigantes coelum affectarint: Hercules inferos, si diis placet, inuaserit.

AD P. SESTIVM CONSVLEM, vt lætior viuat.

Ode IIII. Dicolos distrophos. Primus quisque versus est Dactylus, Archilochius, Heptameter, Acatalectus, constans è quatuor primis pedibus Spondeis, vel Dactylis indifferẽtes, vt in versu Heroico, deinde è tribus Trochæis, vel Spondeo vltimo, sic:

Sōlŭĭtŭr – ∪ ∪ ācrĭs hȳ – ∪ ∪ ĕms grā – – tā vĭcĕ – ∪ ∪ vērĭs – ∪ ĕt Fă – ∪ uōnī – –

Secundus verò quisque est Archilochius, constãs ex Pẽtemimere Iambica. i. Iambo vel Spondeo, Iambo & syllaba, deinde è tribus Trochæis, vel Spondeo vltimo, sic:

Trăhūntu – quĕ sīcu – cās – māchĭ – ∪ næ că – ∪ rīnās – –

– ∪ ∪ – ∪ ∪ – – – ∪ ∪ – ∪ – ∪ – –

∪ – ∪ – – – ∪ – ∪ – –

Soluitur acris hyems grata vice veris & Fauoni,
Trahuntq; siccas macchinæ carinas,
Ac neque iam stabulis gaudet pecus, aut arator igni,
Nec prata canis albicant pruinis.
Iam cytherea choros ducit Venus imminente luna:
Iunctæq; Nymphis Gratiæ decentes
Alterno terram quatiunt pede, dum graues Cyclopum
Vulcanus ardens vrit officinas.
Nunc decet aut viridi nitidum caput impedire myrto,
Aut flore, terræ quem ferunt solutæ:
Nunc & in vmbrosis Fauno decet immolare lucis,
Seu poscat agna, siue malit hœdo.
Pallida mors æquo pulsat pede pauperum tabernas,
Regumq; turreis, ò beate Sesti:

Ex veris descriptione occasione sũpta, inuitat ad voluptates Sestiũ, quũ eo tẽporis gratia & clemẽtia inuitentur omnes, & in Venerem propendeant, quũ mors ex ęquo omnes maneat, & vitę breuitas diu nos sperare vetet, qua exuti, aut nihil superest, aut nihil voluptatis sentimus.

Vitæ summa breuis spem nos vetat inchoare longam.
Iam te premet nox, fabulæq; manes,
Et domus exilis plutonia: quò simul mearis,
Nec regna vini sortiere talis,
Nec tenerum Lycidam mirabere, quo calet iuuentus
Nunc omnis, & mox virgines tepebunt.

AD PYRRHAM,
quo fruatur iuuene.

Ode V. Tricolos tetrastrophos. Primi quiq; duo versus sunt Asclepiade: qualis ille: Mecœnas atauis edite regibus. Scanduntur enim sic:

Quĭs mūl - - tā grăcĭlĭs - uu - tē pŭĕr ĭn - uu - rŏsā u -
Pērfū - - sūs lĭquĭdĭs - uu - ūrgĕt ŏdō - uu - rĭbŭs u u

Tertius autem quisque est Pherecratius, heroicus, trimeter, Acatalecticus, constans è spondeo, dactylo, & spondeo, sic:

Grātō - - Pȳrrhă sŭb - u u āntrō - -

Quartus verò quisq; est Glyconius, qualis ille: Sic te diua potens Cypri. Scanditur enim hoc modo:

Cuī flā - - uām rĕlĭgās - u u - cŏmăm u u

- - - - u u - - u u - u -
- - - - u u - - u u - u u
- - - u u - -
- - - u u - u u

QVis multa gracilis te puer in rosa
Perfusus liquidis vrget odoribus
Grato Pyrrha sub antro?
Cui flauam religas comam
Simplex munditijs? heu quoties fidem,

Meretricis astutias insectatur, quę simplici munditia insidias mētiretur quibus adole-

scentiū animos caperet, & illos emungeret: se vero diis vota soluisse, quod velut e tēpestate non sine naufragio euaserit.

Mutatosq; Deos flebit, & aspera
Nigris æquora ventis
Emirabitur insolens,
Qui nunc te fruitur credulus aurea,
Qui semper vacuam, semper amabilem
Sperat, nescius auræ
Fallacis, miseri quibus
Intentata nites. me tabula sacer
Votiua paries indicat humida
Suspendisse potenti
Vestimenta maris Deo.

AD AGRIPPAM.

Ode. VI. *Dicolos tetrastrophos. Primi quiq; tres versus sunt Asclepiade, qualis ille:* Mecœnas atauis edite *regibus. Scanduntur enim hoc modo:*

Scribē -- rĭs Vărĭō - u u - fōrtĭs ĕt hō -uu- stĭŭmu u
Vĭctōr -- Mæōnĭ ĭ -u u - cārmĭnĭs ā - u u - lĭtĕ u u
Quām rēm -- cūnquĕ fĕrōx -uu- nāuĭbŭs aūt -uu- ĕquĭs u -
Quartus autem Gliconius, qualis: Sic te diua potens *Cypri. Scanditur autem sic:*
Mīlēs -- tē dŭcĕ gĕs - u u - sĕrĭt u u

--- u u -- u u - u u
--- u u -- u u - u u
--- u u -- u u - u -
--- u u - u u

Negat se esse eo ingenio, vt Agrippę res gestas pro digni-

SCriberis Vario fortis, & hostium
Victor, Mæonij carminis alite,
Quam rem cunque ferox nauibus, aut equis

Miles

Miles te duce gesserit.

Nos agrippa, neq; hæc dicere, nec grauem
Peleide stomachum cedere nescij,
Nec cursus duplicis per mare Vlyssei,
Nec sæuam Pelopis domum,
Conamur, tenues grandia: dum pudor,
Imbellisq; lyræ musa potens vetat
Laudes egregij Cæsaris, & tuas
Culpa deterrere ingeni.
Quis Martem tunica tectum adamantina
Dignè scripserit? aut puluere Troico
Nigrum Merionem? aut ope Palladis
Tytidem superis parem?
Nos conuiuia, nos prelia virginum
Sectis in iuuenes vnguibus acrium
Cantamus vacui: siue quid vrimur
Non præter solitum leues.

tate scribet possit: sibi nō conuenire tam sublime argumentum proinde Varium poetam rectius scripturū eius preclara facinora, qui ad Homericam felicitatem proxime accedat.

AD NVMATIVM PLANCVM *consularem, quòd Tyburtina regione præcipuè delectetur.*

Ode VII. Dicolos Distrophos. Primus quisq; versus est heroicus, hexameter, catalecticus in duas syllabas, constans sex pedibus, dactylo & spondeo indifferenter in omnibus locis: quanquam in quinto aliquando spondeus ponitur, & in sexto dactylus: vbi etiam sæpe pro spondeo trochæus admittitur. Scanditur autem sic:

Lāudā — būnt ălĭ - ∪ ∪ ī clā - - rām Rhŏdŏn - ∪ ∪ aūt
Mĭtȳ - ∪ ∪ lēnēn - -

Secundus autem quiſque eſt Dactylicus, Alcmanius, Tetrameter, Catalecticus, habens quatuor vltimos pedes eroici verſus, ſic:

Aūt ĕphĕ –uu sūm bĭmă –uu rīs uĕ Cŏ –uu rīnthī ––

7

– – – u u – – – u u – u u – –

– u u – u u – u u – –

Claram, nam αἰθρωία ante vocabatur ob ſerenitatem.

LAudabunt alij claram Rhodon, aut Mitylenen,
Aut Epheſum, bimaris ve Corinthi
Mœnia, vel Baccho Thebas, vel Appolline delphos
Inſigneis, aut Theſſala Tempe.
Sunt quibus vnum opus eſt intactæ Palladis vrbem
Carmine perpetuo celebrare, &
Vndiq; decerptam fronti præponere oliuam:
Plurimus in Iunonis honorem
Aptum dicit equis Argos, diteſq; Mycenas.
Me neq; tam patiens Lacedæmon,
Nec tam Lariſſæ perculſit campus opimæ,
Quàm domus Albuneæ reſonantis,
Et preces Anio, & Tyburti lucus, & vda
Mobilibus pomaria riuis.
Albus vt obſcuro detergit nubila cœlo
Sæpe Notus, neq; parturit imbres
Perpetuos: ſic tu ſapiens finire memento
Triſtitiam, vitæq; labores
Molli Plance mero: ſeu te fulgentia ſignis
Caſtra tenent, ſeu denſa tenebit
Tiburis vmbra tui. Teucer Salamina, patremq;
Cum fugeret, tamen vda Lyæo
Tempora populea fertur vinxiſſe corona,

Albuneę fontis & ſyluę nomen, de qua Verg. in vii.

Albus, λευκόνοτος Gręcis a ſerenitate quã facit, ſic dictus.

Teucri exemplo Plancũ Tybureorium dum ad hilaritatem prouocat, curis

Sic tristeis affatus amicos:
Quò nos cunq; feret melior fortuna parente
Ibimus ò socij, comitesq;
Nil desperandum Teucro duce, & auspice Teucro.
Certus enim promisit Apollo
Ambiguam tellure noua Salamina futuram.
O fortes, peioraq; passi
Mecum sæpe viri, nunc vino pellite curas:
Cras ingens iterabimus æquor.

vino largiore fugatis.

AD LYDIAM, NE SAE- *uiat in Sybarim.*

Ode VIII. *Dicolos distrophos*. *Primus quisq; versus Aristophanius* Dimeter Acatalecticus, *cōstans è* Choriambo, *&* Bacchio, *siue* Amphimacro, *hoc modo:*
Lȳdiă dic – u u – pĕr ōmneĭs u – –

Secundus autem quisq; est Choriambicus Alcaicus Tetrameter Acatalecticus, *constans ex* Epitrito *secundo duobus.* Choriambis *&* Bacchio, *siue* Amphibracho, *hoc modo:*
Tē dĕōs ō – u – – rō Sȳbărīm – u u – cūr prŏpĕrēs – u u – ămāndō u – –

– u u – u – –
– u – – – u u – – u u – u – –

LYdia dic per omneis
Te deos oro, Sybarim cur properes amando
Perdere: cur apricum
Oderit campum patiens pulueris, atq; solis
Cur neque militaris
Inter æquales equitet: Gallica nec lupatis

Riualem suum Sybarim obliq; notat : qui sic deperiret Lydiam, vt se iam neque disco, neque iaculis,

non equis, non armis, non natando exerceret, sed apud eã velut Achilles inter Lycomedis virgines latitaret.

Temperet ora frænis:
Cur timet flauum Tyberim tangere: cur oliuum
Sanguine viperino
Cautius vitat: neque iam liuida gestat armis
Brachia: sæpe disco,
Sæpe trans finem iaculo nobilis expedito.
Quid latet, vt marinæ
Filium dicunt Thetidis sub lachrymosa Troiæ
Funera, ne virilis
Cultus in cædem, & lycias proriperet cateruas?

AD THALIARCHVM.

Ode IX. *Tricolos tetrastrophos. Primi quiq; duo versus sunt Dactylici Alcmanij Acatalectici, qui constant Pẽthemimere iambica, id est, ex Iambo vel Spõdeo Iambo, & syllaba quæ dicitur cæsura: deinde duobus Dactylis, vel vltimo Amphimacro, hoc modo:*

Vĭdēs ∪ – ĭŭt ăl ∪ – tā – stĕt nĭuĕ – ∪ ∪ cāndĭdŭm – ∪ ∪
Sŏrā ∪ – ĕtĕ nēc ∪ – iām – Sūstĭnĕ – ∪ ∪ ānt ŏnŭs – ∪ ∪

Tertius autẽ quisq; est Iambicus Archilochius Dimeter Hypercatalectus, constans quatuor pedibus: primo & tertio, Iambo vel Spondeo: secundo & quarto, Iambo duntaxat: deinde superes syllaba, hoc modo:

Sȳluæ̅ – – lăbō ∪ – rāntēs – – gĕlū ∪ – quĕ ∪

Quartus verò quisque est Dactilicus Alcmanius, Acatalectus, constans ex dimetro heroico, & dimetro Trochaico, idest, è duobus Dactylis et duobus Trochæis, vltimo Spondeo, hoc modo:

Flūmĭnă – ∪ ∪ cōnstĭtĕ – ∪ ∪ rīnt ă – ∪ cūtō – –
∪ – ∪ – – – ∪ ∪ – ∪ ∪

u – u – – – u u – u u

– – u – – – u – u

– u u – u u – u – –

VIdes vt alta stet niue candidum
Soracte, nec iam sustineant onus
Syluæ laborantes, geluq;
Flumina constiterint acuto.
Dissolue frigus, ligna super foco
Large reponens: atq; benignius
Deprome quadrimum Sabina
O Thaliarche merum dyota.
Permitte diuis cætera: qui simul
Strauere ventos æquore feruido
Deprœliantes, nec cupressi,
Nec veteres agitantur orni.
Quid sit futurum cras, fuge quærere: &
Quem sors dierum cunq; dabit, lucro
Appone nec dulceis amores
Sperne puer, neque tu choreas,
Donec virenti canities abest
Morosa. nunc & campus, & areæ,
Leuesq; sub noctem susurri,
Composita repetantur hora.
Nunc & latentis proditor intimo
Gratus puellæ risus ab angulo,
Pignusq; direptum lacertis,
Aut digito male pertinaci.

Thaliarchũ adolescentẽ hortaſ ad hilariorẽ vitam, dum licet per ętatem.

Omnes curas diis committe, qui pro arbitrio momento tempestatem & tranquillitatem inducunt.

Morosa, quę moribus est inter se cõtrariis.

Pignus armilla aut anulus.

IN MERCVRIVM.

Ode X. *Dicolos tetrastrophos: vt, Iam satis terris.*

— ∪ — — — ∪ ∪ — ∪ — ∪
— ∪ — — — ∪ ∪ — ∪ — ∪
— ∪ — — — ∪ ∪ — ∪ — —
— ∪ ∪ — —

Hymnus ab Alcęo mutuo sumptus, quo laudat Mercurium a genere, ab eloquentia, & sermonis, musicę, palestrę, & furti inuentione.

Mercuri facunde nepos Atlantis,
Qui feros cultus hominum recentum
Voce formasti catus, & decoræ
More palestræ:
Te canam magni Iouis, & Deorum
Nuntium, curuæq; lyræ parentem,
Callidum quicquid placuit iocoso
Condere furto.

Priamus per exercitum grę-corum illesus ad Achillem, Mercurio duce, euasit Ilia.

Te, boues olim nisi reddidisses
Per dolum amotas, puerum minaci
Voce dum terret, viduus pharetra,
Risit Apollo.
Quin & Atreidas duce te superbos
Ilio diues Priamus relicto,
Thessalosq; igneis, & iniqua Troiæ
Castra fefellit.
Tu pias lætis animas reponis
Sedibus, virgaq; leuem coërces
Aurea turbam, superis deorum
Gratus & imis.

AD LEVCONOEN, NE *futura inquirat.*

Ode XI. Monocolos. *Sunt enim omnes versus Choriambici Alcaici Pentametri Acatalectici, qui constant Spondeo, tribus Coriambis, Pyrrhichio, vel Iambo hoc*

modo:

Tū nē -- quæsīĕrīs – u u – scīrĕ nĕfās –uu– quēm mĭhī quēm – u u – tibī u u
Fīnēm -- dīi dĕdĕrīnt – u u – Leūcŏnŏē – u u – nēc Băbўlō – u u – nīōs u –

– – – u u – – u u – – u u – u u
– – – u u – – u u – – u u – u –

TV ne quæsieris scire nefas, quem mihi, quem tibi
Finem Dij dederint Leuconoê: nec Babylonios
Tentaris numeros: vt melius quicquid erit pati,
Seu plures hyemes, seu tribuit Iuppiter vltimam:
Quæ nunc oppositis debilitat pumicibus mare
Tyrrhenum. sapias, vina liques, & spatio breui
Spem longam reseces: dum loquimur, fugerit inuida
Aetas. carpe diem, quàm minimum credula postero.

Philosophica sententia, ne sapiens de futuris anxius a mathematicis pendeat, quum solius dei sit prescire futura.

DE LAVDIBVS DEORVM & hominum.

Ode XII. Dicolos tetrastrophos: vt, Iam satis ter.

– u – – – u u – u – –
– u – – – u u – u – u
– u – – – u u – u – –
– u u – –

QVem virum, aut heroa, lyra, vel acri
Tibia sumis celebrare Clio?
Quem Deum? cuius retinet iocosa
Nomen imago,
Aut in vmbrosis Heliconis oris
Aut super Pindo, gelidóue in Hæmo?
Vnde vocalem temere insecutæ

Hac ode Pindarum imitatus est, in qua miro artificio insinuat se in laudes Augusti dum dubitat qd potissimum dicat, & quid primum:

atq; ita obiter celebrato Ioue, & Pallade, Libero patre, Diana, & cęteris dis, paulatim ad heroes & Romanorũ duces, poſtremo ad Auguſtum deſcendit.

Orphea ſylue,
Arte materna rapidos morantem
Fluminum lapſus, celereſq; uentos,
Blandum & auritas fidibus canoris
Ducere quercus.
Quid prius dicam ſolitis parentum
Laudibus? qui res hominum, ac Deorum,
Qui mare & terras, varijsq; mundum
Temperat horis?
Vnde nil maius generatur ipſo:
Nec viget quicquam ſimile, aut ſecundum:
Proximos illi tamen occupauit
Pallas honores.
Prelijs audax neque te ſilebo
Liber? & ſæuis inimica virgo
Belluis? nec te metuende certa
Phœbe ſagitta?

Puer. Ledę. Gemini videlicet Caſtor & Pollux, quorum ſignum dũ oritur, ver apetit, & ſedantur tẽpeſtates.

Dicam & alciden, puerosq; Ledæ,
Hunc equis, illum ſuperare pugnis
Nobilem? quorum ſimul alba nautis
Stella refulſit.
Defluit ſaxis agitatus humor.
Concidunt venti, fugiuntq; nubes,
Et minax, quod ſic voluere, ponto
Vnda recumbit.

Per tranſitum romanos principes commemorat, Romulum, Numam,

Romulum poſt hos prius, an quietum
Pompili regnum memorem, an ſuperbos
Tarquini faſceis, dubito, an Catonis
Nobile letum.

Regulum, & Scauros, animæq; magnæ
Prodigum Paulum, superante Pœno,
Gratus insigni referam camœna,
Fabriciumq;.
Hunc & incomptis Curium capillis
Vtilem bello tulit, & Camillum
Sæua paupertas, & auitus apto
Cum lare fundus.
Crescit occulto velut arbos æuo
Fama Marcelli: micat inter omneis
Iulium sydus, velut inter igneis
Luna minores.
Gentis humanæ pater, atque custos
Orte Saturno, tibi cura magni
Cæsaris fatis data, tu secundo
Cæsare regnes.
Ille seu Parthos Latio imminenteis
Egerit iusto domitos triumpho,
Siue subiectos Orientis oris
Seras & Indos:
Te minor latum reget æquus orbem,
Tu graui curu quaties Olympum,
Tu parum castis inimica mittes
Flumina lucis.

Catonem, &c. quo Augustum illustriorem ex illorum collatione reddat, dum illum omnibus præfert, & Ioue tantum minorem facit.

AD LYDIAM amicam suam.

Ode XIII. Dicolos distrophos: vt, Sic te diua potens Cypri.

– – – ∪ ∪ – ∪ – ∪ – ∪ ∪ – – –

Telephum riualem in odiũ vocare conał apud amicam, dum vehementer ſe zelotypia commoueri dicit, quum in illum magis affectavi deatur, aut alieni amoris veſtigium deprehenderit, adeo vt ne a lachrymis quidem poſſit temperare.

– – – ∪ ∪ – – ∪ ∪ – ∪ –

CVm tu Lydia Telephi
Ceruicem roſeam, cerea Telephi
Laudas barchia, væ, meum
Feruens difficili bile tumet iecur,
Tunc nec mens mihi, nec color
Certa ſede manet: humor & in genas
Furtim labitur, arguens,
Quàm lentis penitus macerer ignibus.
Vror, ſeu tibi candidos
Turparunt humeros immodicæ mero
Rixæ, ſiue puer furens
Impreſſit memorem dente labris notam.
Non, ſi me ſatis audias,
Speres perpetuum dulcia barbare
Lædentem oſcula, quæ Venus
Quinta parte ſui nectaris imbuit.

Felices quos mors ſola a mutuo amore dirimit.

Felices ter, & amplius,
Quos irrupta tenet copula: nec malis
Diuulſus querimonijs,
Suprema citius ſoluet amor die.

IN BRVTVM, BELLVM ciuile reparantem.

Ode XIIII. Tricolos tetraſtrophos: vt, Quis multa gracilis te puer in roſa.

– – – ∪ ∪ – – ∪ ∪ – ∪ –
– – – ∪ ∪ – – ∪ ∪ – ∪ –
– – – ∪ ∪ – ∪

– – – ∪ ∪ – ∪ ∪

O Nauis referent in mare te noui
Fluctus:ò quid agis,fortiter occupa
Portum:non ne vides,vt
Nudum remigio latus,
Et malus celeri saucius Africo,
Antennæq; gemant?ac sine funibus
Vix durare carinæ
Possint imperiosius
Aequor?non tibi sunt integra lintea,
Non dij,quos iterum pressa voces malo.
Quamuis Pontica pinus
Syluæ filia nobilis
Iactes & genus,& nomen inutile:
Nil pictis timidus nauita puppibus
Fidit.tu nisi ventis
Debes ludibrium, caue,
Nuper sollicitum quæ mihi tædium,
Nunc desiderium,curaq; non leuis
Interfusa nitenteis
Vites æquora Cycladas.

Sub nauis allegoria deterret M.Brutũ, poeta, qui sub eo militauerat apud Ppilippos, vbi fusus cum exercitu Brutus ab Augusto, bellũ instaurare parabat, iã viribus attritis, & collega Cassio extĩcto, quare nõ tutum ire rerum belli euentum experiri, & si maxime posset.

NEREI VATICINIVM
de ruina Troiæ.

Ode XV.Dicolos tetrastrophos:vt, Scriberis Vario fortis & hostium.

– – – ∪ ∪ – – ∪ ∪ – ∪ ∪
– – – ∪ ∪ – – ∪ ∪ – ∪ ∪
– – – ∪ ∪ – – ∪ ∪ – ∪ –
– – – ∪ ∪ – ∪ ∪

Nereũ introducit, qui Paridi belli Troiani exitiũ vaticinatur, imitatus Bacchilidẽ poetam lyricũ, qui idem argumentum tractat sub Cassandrę persona, Ait enim magno suo & suorũ malo Helenã ab illo raptã. Nã pręter quã ꝙ ipse ab Aiace cęsus dabit poenas, vniuersę Gręcię ꝓceres Vlysses, Nestor Teucer Diomedes & cęteri, Ilium etiã Priami patris regiam funditus euertent, & ad vnum omnes hostes ad internitionem delebunt.

Pastor cùm traheret per freta nauibus
Idæis Helenen perfidus hospitam,
Ingrato celeres obruit otio
Ventos, vt caneret fera
Nereus fata. Mala ducis aui domum,
Quam multo repetet Græcia milite,
Coniurata tuas rumpere nuptias,
Et regnum Priami vetus.
Heu heu quantus equis, quantus adest viris
Sudor: quanta moues funera Dardanæ
Genti. iam galeam Pallas, & ægida,
Currusq́; & rabiem parat.
Nequicquam Veneris præsidio ferox
Pectes cæsariem, grataq́; fœminis
Imbelli cithara carmina diuides.
Nequicquam thalamo graueis
Hastas, & calami spicula Gnosij
Vitabis, strepitumq́; & celerem sequi
Aiacem, tamen heu serus adulteros
Crineis puluere collines.
Non Laërtiaden exitium tuæ
Gentis, non Pylium Nestora respicis?
Vrgent impauidi te Salaminius,
Teucerq́; & Sthelenus sciens
Pugnæ: siue opus est imperitare equis,
Non auriga piger: Merionen quoque
Nosces. ecce furit te reperire atrox
Tytides melior patre.
Quem tu ceruus vti vallis in altera

Visum parte lupum graminis immemor
Sublimi fugies mollis anhelitu
Non hoc pollicitus tuæ.
Iracunda diem proferet Ilio,
Matronisq; Phrygum classis Achillei.
Post certas hyemes vret Achaicus
Ignis Iliacas domos.

PALINODIA AD TYNdaridem amicam.

Ode XVI. Tricolos tetrastrophos: vt, Vides vt alta stet niue candidum.

— — u — — — u u — u u
— — u — — — u u — u u
— — u — — — u — —
— u u — u u — u — —

O Matre pulchra filia pulchrior
Quem criminosis cunque voles modum
Pones Iambis, siue flamma,
Siue mari libet Adriano
Non Dindymene, non aditis quatit
Mentem sacerdotum incola Pythius
Non liber æque, non acuta
Sic geminant Corybantes æra,
Tristes vt iræ: quas neque Noricus
Deterret ensis, nec mare naufragum,
Nec sæuus ignis, nec tremendo
Iuppiter ipse ruens tumultu.
Fertur Prometheus addere principi
Limo coactus particulam vndique

Recantat quę petulãtius in amicam scripserat: se id vt ageret iracundia actum, qua nihil impotentius, atque intractabilius fatetur. Imitatus est autem Stesichorum Siculum, qui id prius de Helena fecerat.

Desectam, & insani leonis
Vim stomacho apposuisse nostro.

Atrei & Thyestę exemplo irę atrocitatem, & tyrannidē ostendit, quam in stomacho locum habere dicit.

Iræ Thyesten exitio graui
Strauere: & altis vrbibus vltimæ
Stetere causæ, cur perirent
Funditus, imprimeretq; muris
Hostile aratrum exercitus insolens.
Compesce mentem. me quoque pectoris
Tentauit in dulci iuuenta
Feruor, & in celeres iambos
Misit furentem, nunc ego mitibus
Mutare quæro tristia, dum mihi
Fias recantatis amica
Opprobrijs, animumq; reddas.

AD TYNDARIDEM DE LAV*dibus agri Sabini, & montis Lucretilis.*

Ode XVII. *Tricolos tetrastrophos: vt, Vides vt alta stet niue candidum.*

– – ∪ – – – ∪ ∪ – ∪ ∪
– – ∪ – – – ∪ ∪ – ∪ ∪
– – ∪ – – – ∪ – –
– ∪ ∪ – ∪ ∪ – ∪ – –

Tyndarim puellam, quā prius iambis offenderat, inuitat ad rus suum, quod in Sabinis habebat, vt illi plenius satisfaciat: Quo autem facilius psuadeat laudat illud ab

VElox amœnum sæpe Lucretilem
Mutat Lycæo Faunus, & igneam
Defendit æstatem capellis
Vsque meis, pluuiosq; ventos.
Impune tutum per nemus arbutos
Quærunt latenteis, & thyma deuiæ
Olentis vxores mariti:

Nec virides metuunt colubros,
Nec martialeis hœdilia lupos:
Vt cunque dulci Tyndari fistula
Valles, & Vstice cubantis
Læuia personuere saxa.
Dij me tuentur: Dijs pietas mea,
Et Musa cordi est. hinc tibi copia
Manabit ad plenum benigno
Ruris honorum opulenta cornu.
Hic in reducta valle, Caniculæ
Vitabis æstus, & fide Teia
Dices laboranteis in vno
Penelopen, vitreamq; Circen.
Hic innocentis pocula Lesbij
Duces sub vmbra: nec Semel eius
Cum Marte confundet Thyoneū
Prælia: nec metues proteruum
Suspecta Cyrum: ne male dispari
Incontinenteis inijciat manus,
Et scindat hærentem coronam
Crinibus, immeritamq; vestem.

eo, q̄ dii eo secessu delectentur, a pecudum & rerum omnium copia, ab amoenitate & securitate, qua tuta erit ab ebriosorum iuuenum petulantia, & Cyri riualis iniuria.

AD VARVM, LAVDANS Tyburtinum vinum.

Ode XVIII. Monocolos: vt, Tu ne quæsieris, scire, ne fas, quem mihi, quem tibi.

– – – u u – – u u – – u u – u u

NVllam Vare sacra vite prius seueris arborem
Circa mite sŏlum Tyburis, & mœnia Catili.
Siccis omnia nam dura deus proposuit: neque

Quintilium Varum poetam ortatur, vt Tyburi vites se-

rat, quod illic optimum vinũ naſcatur, quo animi curę commodiſſime leniuntur, ſi adſit in bibendo modus. Nã quanta ex ebrietate mala proueniant, Cẽtauri & Thraces exemplo eſſe poſſunt.

Mordaces aliter diffugiunt ſolicitudines.
Quis poſt vina grauẽ militiã, aut pauperiẽ increpet?
Quis non te potius Bacche pater, teq; decẽs Venus?
At ne quis modici tranſiliat munera Liberi,
Centaurea monet cum Lapithis rixa ſuper mero
Debellata: monet Sithonijs non leuis Euius:
Cum fas, atque nefas exiguo fine libidinum
Diſcernunt auidi. non ego te candide Baſſareu
Inuitum quatiam: nec varijs obſita frondibus
Sub dium rapiam. ſæua tene cum Berecynthio
Cornu tympana: quæ ſubſequitur cætus Amor ſui,
Attollens vacuum plus nimio gloria verticem,
Arcaniq; fides prodiga perlucidior vitro.

DE GLYCERA, QVOD
eius amore vratur.

Ode XIX. Dicolos diſtrophos: vt, Sic te diua potens Cypri.

— — — ∪ ∪ — ∪ ∪
— — — ∪ ∪ — — ∪ ∪ — ∪ ∪

*Queritur ſe Veneris, & Bacchi, tum libertatis & otii impulſu in amorem trahi, quo occupatus nõ poſſit ſcribere res graues, ſed amatorias dũtaxat. Innuit autẽ facile quemq; in amorẽ incidere, qui vino & voluptati indulgeat.

MAter ſæua cupidinum,
Thebanæq; iubet me Semeles puer,
Et laſciua licentia
Finitis animum reddere amoribus.
Vrit me Glyceræ nitor
Splendentis Pario marmore purius:
Vrit grata proteruitas,
Et vultus nimium lubricus aſpici.
In me tota ruens Venus
Cyprum deſeruit: nec patitur Scythas,

Et verſis

Et verſis animoſum equis
    Parthum dicere: nec quæ nihil attinent.
Hic viuum mihi ceſpitem, hic
    Verbenas pueri ponite, thuraq́;
Bimi cum patera meri.
    Mactata veniet lenior hoſtia.

AD MECOENATEM,
inuitans eum ad cœnam.

Ode XX. *Dicolos tetraſtrophos: vt,* Iam ſatis terris *niuis, atque diræ.*

– u – – – u u – u – u
– u – – – u u – u – –
– u – – – u u – u – –
– u u – –

VIle Potabis modicis Sabinum
    Cantharis: Græca quod ego ipſe teſta
Conditum leui, datus in theatro
        Cum tibi plauſus
Chare Mecœnas eques: vt paterni
Fluminis ripæ, ſimul & iocoſa
Redderet laudes tibi Vaticani
        Montis imago.
Cæcubum, & prælo domitam Calœno
Tu bibes vuam. mea nec Falernæ
Temperant vites, neq; Formiani
        Pocula colles.

Vile, id eſt nouum, nam vetus pretioſum. Leui, ideſt reſignaui quum in theatro, tanto plauſu acceptus es, vt Vaticanus & Tybris, qui in Hetruria fluit, reſultaret fauentium ſtrepitus.

IN DIANAM ET APOLLINEM.

Ode XXI. *Tricolos tetraſtrophos: vt,* Quis multa *gracilis te puer in roſa.*

— — — u u — — u u — u —
— — — u u — — u u — u u
— — — u u — —
— — — u u — u —

Hymnus ad chorum virginum & puellarum, vt ludis Appollinaribus, ex instituto L. Sillę, & libris Martii vatis dedicatis. Apollinis & Dianę laudes canãt, quo precibus deliniti, famem, pestem & bellũ in hostes transferant.

DIanam teneræ dicite virgines:
Intonsum pueri dicite Cynthium,
Latonamq; supremo
Dilectam penitus Ioui.
Vos lætam fluuijs, & nemorum coma
Quæcunque aut gelido prominet Algido
Nigris aut Erymanthi
Syluis, aut viridis Gragi:
Vos Tempe totidem tollite laudibus,
Natalemq; mares Delon Appollinis,
Insignemq; pharetra,
Fraternaq; humerum lyra.
Hic bellum lacrymosum, hic miseram famem:
Pestemq; a populo, & principe Cæsare in
Persas, atque Britanos
Vestra motus aget prece.

AD ARISTIVM, INDICANS *vbique tutam esse innocentiam.*

Ode XXII. *Dicolos tetrastrophos: vt, Iam satis terris niuis, atque diræ.*

— u — — — u u — u — u
— u — — — u u — u — —
— u — — — u u — u — —
— u u — —

INteger vitæ, scelerisq; purus
Non eget Mauri iaculis, nec arcu.
Nec venenatis grauida sagittis
Fusce pharetra:
Siue per Syrteis iter æstuosas,
Siue facturus per inhospitalem
Caucasum, vel quæ loca fabulosus
Lambit Hydaspes.
Nanque me sylua lupus in Sabina,
Dum meam canto Lalagen, & vltra
Terminum curis vagor expeditus,
Fugit inermem.
Quale portentum neque militaris
Daunia in latis alit Aesculetis:
Nec Iubæ tellus generat, leonum
Arida nutrix.
Pone pigris vbi nulla campis
Arbor æstiua recreatur aura:
Quod latus mundi nebulæ, malusq;
Iupiter vrget:
Pone sub curru nimium propinqui
Solis in terra domibus negata,
Dulce ridentem Lalagen amabo,
Dulce loquentem.

Scribit Fusco amico bonũ virus numinis prouidentia vbique tutum esse, etiã si interres periculosissimas versetur: neq; alio egere adminiculo, quam sola innocentia: quẽadmodũ ipsi cõtigit, quem quũ in sylua spatiaretur, lupus inermem fugit: & cõtra malum, teste prouerbio, etiã mus mordeat.

AD CHLOEN, quòd se fugiat.

Ode XXIII. Tricolos Tetrastrophos: vt, Quis multa gracilis te puer in rosa.

– – – ∪ ∪ – – ∪ ∪ – ∪ –

- - - u u - - u u - u -

- - - u u - - u u - u -

- - - u u - -

- - - u u - u -

Puellam virorũ contactum formidantem increpat, quę velut hinnulus amissa matre trepidet, quum a viris illi nihil sit periculi, vt pote qui ament, nõ vt ferę hinnulum, querãt perdere.

Vitas hinnuleo me similis Chloë,
Quærenti pauidam montibus auijs
Matrem, non sine vano
Aurarum, & syluæ metu.
Nam seu mobilibus veris inhorruit
Aduentus folijs, seu virides rubum
Dimouere lacertæ,
Et corde, & genibus tremit.
Atqui non ego te tigris vt aspera,
Getulus ue leo frangere persequor.
Tandem desine matrem
Tempestiua sequi viro.

AD VERGILIVM, QVINTILII *mortem immoderatè ferentem.*

Ode XXIIII. *Dicolos tetrastrophos: vt Sriberis Vario fortis, & hostium.*

- - - u u - - u u - u u

- - - u u - - u u - u -

- - - u u - - u u - u u

- - - u u - u u

Miro ingenio Vergilium monet, vt amici mortem ęquius ferat. Ait enim se non mediocriter dolere, neque dolori mo-

Quis desiderio sit pudor, aut modus
Tam chari capitis, precipe lugũbres
Cantus Melpomene: cui liquidam pater
Vocem cum cithara dedit.
Ergo Quintilium perpetuus sopor
Vrget? cui pudor, & iustitiæ soror

Incorrupta fides, nudaq; veritas,
Quando vllum inuenient parem?
Multis ille quidem flebilis occidit:
Nulli flebilior, quàm tibi Vergili.
Tu frustra pius, heu, non ita creditum,
Poscis Quintilium Deos.
Quòd si Threicio blandius Orpheo
Auditam moderere arboribus fidem,
Non vanæ redeat sanguis imagini:
Quam virga semel horrida
Non lenis precibus fata recludere,
Nigro compulerit Mercurius gregi.
Durum, sed leuius fit patientia,
Quicquid corrigere est nefas.

dum inuenire ob tanti viri iacturam, verum frustra desiderari, quod consequi non queas. Lugere autē supra quam satis est, non solum stultum & inutile, verumetiam impium.

AD LYDIAM IAM VETVLAM.

Ode XXV. Dicolos tetrastrophos: vt, Iam satis terris niuis, atque diræ.

– u – – – u u – u – –
– u – – – u u – u – –
– u – – – u u – u – –
– u u – u

Parcius iunctas quatiunt fenestras
Ictibus crebris iuuenes proterui:
Nec tibi somnos adimunt: amatq;
Ianua limen:
Quæ prius multum faciles mouebat
Cardines. audis minus, & minus iam:
Me tuo longas pereunte nocteis
Lydia dormis.

Insultat meretrici, quę cum iuuenis, ob formę & ętatis elegantiam in amatores esset superbissima, iam vetula vicissim ab illis negligeretur, & puellis

magis delectarē tur, digna scilicet pro meritis talione, vt eadē patiatur, quę aliis fecerat.

Inuicem mœchos anus arroganteis
Flebis, in solo leuis angi portu.
Thracio bacchante magis sub inter-
lunia vento.
Cum tibi flagrans amor, & libido.
Quæ solet matres furiare equorum,
Seuiet circa iecur vlcerosum,
Non sine quæstu:
Læta quòd pubes hedera virenti
Gaudeat, pulla magis atque myrto,
Aridas frondeis hyemis sodali
Dedicet Hebro.

DE AELIO LAMIA, SIGNIFICANS *virum doctum solicitudine & metu carere.*

Ode XXVI. *Tricolos tetrastrophos: vt, Vides vt alta stet niue candidum.*

— — u — — — u u — u —
— — u — — — u u — u u
— — u — — — u — —
— u u — u u — u — —

Ad Lamiam nobilissimum virum & eruditus indicans studiosum & bonis disciplinis excultum, vacare quū multis aliis affectibus, tū maxime metu & anxietate.

MVsis amicus, tristitiam, & metus
Tradam proteruis in mare Creticum
Portare ventis, queis sub Arcto
Rex gelidæ metuatur oræ:
Quid Tyridatem terreat, vnice
Securus. ò quæ fontibus integris
Gaudes, apricos necte flores,
Necte meo Lamiæ coronam
Pimplea dulcis. nil sine te mei

Prosunt honores:hunc fidibus nouis
Hunc Lesbio sacrare plectro,
Teq;,tuasq; decet sorores.

AD SODALES NE IMITENTVR Thracas in conuiuijs pugnantes.

Ode XXVII. Tricolos tetrastrophos : vt, Vides vt alta stet niue candidum.

– – u – – – u u – u –
– – u – – – u u – u u
– – – u – – u – u
– u u – u u – u – –

Natis in vsum lætitiæ scyphis
Pugnare,Thracum est.tollite barbarum
Morem:verecundumq; Bacchum
Sanguineis prohibete rixis.
Vino,& Lucernis medus acinaces
Immane quantum discrepat impium
Lenite clamorem sodales,
Et cubito remanete presso.
Vultis seueri,me quoque sumere
Partem Falerni:dicat Opuntiæ
Frater Megillæ,quo beatus
Vulnere,qua pereat sagitta.
Cessat voluntas:non alia bibam
Mercede.quæ te cunque domat Venus
Non erubescendis adurit
Ignibus,ingenuoq; semper
Amore peccas.quicqud habes,age
Depone tutis auribus.ah miser

Carmen hoc eius argumētum ab Anacreonte sumpsit, προτρεπτικός est, docens inter pocula suauiter quidem vino vtendum & fabulis, verum temperate, ne vt inter barbaros, res exeat in rixam & contentionē. Hinc quam difficile sit semel meretricio amore illigatum se explicare.

Quanta laboras in Charybdi,
Digne puer meliore flamma.
Quæ saga, quis te soluere Thessalis
Magus venenis, quis poterit deus?
Vix illigatum te triformi
Pegasus expediet Chimæræ.

Architam Tarentinum geometrã & astrologum nobilissimum inducit, a nautis petentem, vt cadauer suum, quod e naufragio in litus eiectũ erat, sepeliant. Id.n. facile & pium essent quandoquidem mors omnibus est cõmunis, heroibus & priuatis, doctis pariter atq; indoctis, quanquam diuersa ratione nam hoc melior doctoruʒ conditio, quod immortalis sit eorum fama, se. uero in sinu Illirico per tempestatem periisse.

AD ARCHITAM, QVÓD LICET *esset Mathematicus, tamen interierit: & illius ex prosopopœia responsio, omnibus moriendum esse.*

Ode XXVIII. *Dicolos distrophos : vt, Laudabunt alij claram Rodon, aut Mitylenen.*

— ∪ ∪ — — — ∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪ ∪ — —
— — — ∪ ∪ — — — —

TE maris & terrę, numeroq; carentis arenę
Mensorem cohibent Archita
Pulueris exigui prope littus parua matinum
Munera: nec quicquam tibi prodest
Aërias tentasse domos, animoq; rotundum
Percurrisse polum morituro.
Occidit & Pelopis genitor conuiua deorum,
Tithonusq; remotus in auras,
Et Iouis arcanis Minos admissus: habentq;
Tartara Panthoiden iterum Orco
Demissum, quamuis clypeo Troiana refixo
Tempora testatus: nihil vltra
Neruos atque cutem morti concesserat atræ,
Iudice te, non sordidus autor
Naturæ, veriq; Sed omneis vna manet nos,

Et calcanda semel via leti.
Dant alios Furiæ toruo spectacula Marti.
Exitio est auidis mare nautis.
Mista senum, ac iuuenum densantur funera. nullum
Sæua caput Proserpina fugit.
Me quoque deuexi rapidus comes Orionis
Illyricis Notus obruit vndis.
At tu nauta vagæ ne parce malignus arenæ
Ossibus, & capiti inhumato
Particulam dare. sic quodcunque minabitur Eurus,
Fluctibus Hesperijs: Venusinæ
Plectantur syluæ, te sospite: multaq; merces,
Vnde potest tibi defluat æquo
Ab Ioue, Neptunoq; sacri custode Tarenti.
Negligis, immeritis nocituram
Postmodo te natis fraudem committere. fors &
Debita iura, vicesq; superbæ
Te maneant ipsum precibus non linquar inultis:
Teq; piacula nulla resoluent.
Quanquam festinas, non est mora longa licebit
Iniecto ter puluere curras.

AD ICCIVM, QVÓD Á PHILOsophia ad militiam se contulerit.

Ode XXIX. Tricolos tetrastrophos: vt, Vides vt alta stet niue candidum.

– – ∪ – – – ∪ ∪ – ∪ –
– – ∪ – – – ∪ ∪ – ∪ –
– – ∪ – – – ∪ – –
– ∪ ∪ – ∪ ∪ – ∪ – –

Expostulat cum Iccio familiari suo, qui omisso philosophię studio prędę & pecunię inhians, militię se addixerat pręter omnium opinionē, quippe qui pulchre iam instructus eēt ad Stoicam disciplinā.

ICci beatis nunc Arabum inuides
Gazis, & acrem militiam paras:
Non ante deuictis Sabeæ
Regibus, horribiliq; Medo
Nectis catenas. quæ tibi virginum
Sponso necato Barbara seruiet?
Puer quis ex aula capillis
Ad cyathum statuetur vnctis,
Doctus sagittas tendere sericas
Arcu paterno? quis neget arduis
Pronos relabi posse riuos
Montibus? & Tyberim reuerti?
Cùm tu coëmptos vndique nobiles
Libros Panæti, Socraticam & domum
Mutare loricis Hiberis
Pollicitus meliora temnis?

AD VENEREM.

Ode XXX. Dicolos tetrastrophos: vt, Iam satis terris niuis, atque diræ.

– u – – – u u – u – u
– u – – – u u – u – u
– u – – – u u – u – u
– u u – u

Scribit hāc odē velut epigramma in quoddam facellum quod veneri Glycera amica dedicabat.

O Venus regina Gnidi, Paphiq;,
Sperne dilectam Cypron: & vocantis
Ture te multo Glyceræ decoram
Transfer in ædem.
Feruidus tecum puer, & solutis
Gratiæ zonis, properentq; Nymphæ,

Et parum comis sine te Iuuentas
Mercuriusq;.

QVID PETENDVM ab Apolline.

Ode XXXI. Tricolos tetrastrophos: vt, Vide vt alta stet niue candidum.

— — u — — — u u — u u
— — u — — — u u — u u
— — u — — — u — —
31 — u u — u u — u — —

QVid dedicatum poscit Apollinem
Vates? quid orat de patera nouum
Fundens liquorem? non opimæ
Sardiniæ segetes feraces:
Non æstuosæ grata Calabriæ
Armenta: non aurum aut ebur Indicum
Non rura, quæ Lyris quieta
Mordet aqua taciturnus amnis.
Premant Calœna falce, quibus dedit
Fortuna vitem: diues & aureis
Mercator exiccet culullis
Vina Syra reparata merce.
Dijs charus ipsis: quippe ter, & quater
Anno reuisens æquor Atlanticum
Impune. me pascunt oliuæ,
Me cicorea, leuesq; maluæ.
Frui paratis & valido mihi
Latoë dones, at precor integra
Cum mente, nec turpem senectam

Docet quid ipse & vir frugi ab Apolline petat, cui templum dedicauerat Augustus in palatio, nimirum bonã mentem, & integram corporis valetudinem cũ læta & facili senectute, non ambitiosa illa ampla lati fundia armẽtorum greges, ebur, & eiusmodi.

Degere, nec cithara carentem.

AD LYRAM, NE DESISTAT CANERE.

Ode XXXII. Dicolos tetrastrophos: vt, Iam satis terris niuis, atque diræ.

– u – – – u u – u – –
– u – – – u u – u – u
– u – – – u u – u – u
– u u – u

Orat lyram, ne sibi desit pro viribus satagenti, vt carmen quod condit posteritati probetur, laudatq; eam amœnitate & vtilitate, quę deorum & fortium virorum animos exhilarat.

Poscimus si quid vacui sub vmbra,
Lusimus tecum, quod & hunc in annum
Viuat, & plureis, age dic Latinum
Barbite carmen:
Lesbio primùm modulate ciui:
Qui ferox bello, tamen inter arma,
Siue iactatam religarat vdo
Littore nauim:
Liberum, & Musas, Veneremq; & illi
Semper hærentem puerum canebat,
Et Lycum nigris oculis, nigroq;
Crine decorum.
O decus Phœbi, & dapibus supremi
Grata testudo Iouis, ò laborum
Dulce lenimen, mihi cunque salue
Rite vocanti.

AD ALBIVM TIbullum poëtam.

Ode XXXIII. Dicolos tetrastrophos: vt, Scriberis Vario fortis, & hostium.

– – – u u – – u u – u u

– – – U U – – U U – U –

– – – U U – – U U – U U

33 – – – U U – U U

ALbi ne doleas plus nimio, memor
Immitis Glyceræ: neu miserabiles
Decantes elegos, cur tibi iunior
Læsa præniteat fide.
Insignem tenui fronte Lycorida,
Cyri torret amor: Cyrus in asperam
Declinat Pholoën. sed prius appulis
Iungentur capreæ lupis,
Quàm turpi Pholoë peccet adultero.
Sic visum Veneri: cui placet impares
Formas, atque animos sub iuga ahenea
Sæuo mittere cum ioco.
Ipsum me melior cum peteret Venus,
Grata detinuit compede Myrtale
Libertina, fretis acrior Adriæ
Curuantis Calabros sinus.

Consolatur Tibullum poetam suo & aliorum exẽplo, qui ęgre ferebat se ab amica contemni: docens id illi cum multis esse comune, Venere ita volente: sibiq; idem accidisse, vt contempta nobiliore, libertinę adhęserit.

POENITERE SE IRRELIGIOsum extitisse, dum Epicureos sectaretur.

Ode XXXIIII. Tricolos tetrastrophos: vt, Vides vt alta stet niue candidum.

– – U – – – U U – U –

– – U – – – U U – U –

– – U – – – U – U

34 – U U – U U – U – –

PArcus deorum cultor, & infrequens,
Insanientis dum sapientiæ

Testatur se ĩ impietatẽ lapsum, quod nimius ex

Epicureorũ decreto superstitionem vitat. illi enim deos humana curare negant: posthac resipere velle, & iis accedere, qui dei prouidentia omnia administrari putant.

Consultus erro: nunc retrorsum
Vela dare atque iterare cursus
Cogor relictos. nanque Diespiter
Igni corusco, nubila diuidens,
Plerunque per purum tonanteis
Egit equos, volucremq; currum:
Quo bruta tellus, & vaga flumina,
Quo Styx, & inuisi horrida Tænari
Sedes, Atlanteusq; finis
Concutitur. valet ima summis
Mutare: & insignem attenuat Deus
Obscura promens. hinc apicem rapax
Fortuna cum stridore acuto
Sustulit: hic posuisse gaudet.

AD FORTVNAM.

Ode XXXV. Tricolos tetrastrophos, vt precedẽs

– – u – – – u u – u u
– – u – – – u u – u –
– – u – – – u – –
– u u – u u – u – –

Augustum Cęsarem profecturus in Britanniam commendat fortunę, quę Antii religiosissime colebatur cuiusq; numẽ oẽs agnoscunt ac reuerentur barbarissimę ac ferocissimę gentes.

O Diua, gratum quæ regis Antium,
Presens vel imo tollere de gradu
Mortale corpus, vel superbos
Vertere funeribus triumphos:
Te pauper ambit sollicita prece
Ruris colonus: te dominam æquoris,
Quicunque Bithyna lacessit
Carpathium pelagus carina:
Te Dacus asper, te profugi Scythæ,

Vrbesq; gentesq;, & Latium ferox,
Regumq; matres barbarorum, &
Purpurei metuunt tyranni:
Iniurioso ne pede proruas
Stantem columnã: neu populus frequẽs
Ad arma cessantes, ad arma
Concitet, imperiumq; frangat.
Te semper anteit sæua necessitas,
Clauos trabaleis, & cuneos manu
Gestans ahena: nec seuerus
Vncus abest, liquidumq; plumbum.
Te spes, & albo rara fides colit
Velata panno, nec comitem abnegat:
Vtcunque mutata potenteis
Veste domos inimica linquis.
At vulgus infidum, & meretrix retrò
Periuria cedit. diffugiunt cadis
Cum fæce siccatis amici
Ferre iugum pariter dolosi.
Serues iturum Cæsarem in vltimos
Orbis Britannos, & iuuenum recens
Examen Eois timendum
Partibus, Oceanoq; Rubro.
Eheu cicatricum, & sceleris pudet,
Fratrumq;. quid nos dura refugimus
Aetas? quid intactum nefasti
Linquimus? vnde manus iuuentus
Metu deorum continuit? quibus
Pepercit aris? ò vtinam noua

Necessitas fortunę comes, & pedissequa.

Fides fortunam sequitur, nec deserit vnquã etiã si illa mutetur: verum vulgares homines & mensę amici, in calamitate se subducunt.

Detestatur bellum ciuile, in quo nullum flagitii & crudelitatis genus omissum a ciuibus in proprios ciues.

Incude diffingas retuſum in
Maſſagetas, Arabaſq; ferrum.

IN HONOREM POMpony Numidæ.

Ode XXXVI. Dicolos diſtrophos: vt, Sic te diua potens Cypri.

– – – ∪ ∪ – ∪ ∪
– – – ∪ ∪ – – ∪ ∪ – ∪ –

Amicitiã ſuam, erga Numidam teſtatur pro cuius ſalute diis ſacrificium vouerat, dicens eo reuerſo incolumi ex Hiſpania ſe velle vota perſoluere ac feſtũ diem agere, conuiuia celebrare, genio & voluptatibus operã dare.

ET thure, & fidibus iuuat
Placare, & vituli ſanguine debito
Cuſtodes Numidæ deos:
Qui nunc Heſperia ſoſpes ab vltima
Charis multa ſodalibus,
Nulli plura tamen diuidet oſcula,
Quàm dulci Lamiæ, memor
Actæ non alio rege pueritiæ,
Mutateq; ſimul togæ.
Creſſa ne careat pulchra dies nota
Neu promptæ modus amphoræ,
Neu morem in Salium ſit requies pedum,
Neu multi Damalis meri
Baſſum Threícia vincat Amyſtide:
Neu deſint epulis roſæ,
Neu viuax apium, neu breue lilium.
Omnes in Damalin putres
Deponent oculus, nec Damalis nouo
Diuelletur adultero,
Laſciuis ederis ambitioſior.

AD

AD SODALES, OB ACTIACAM

Augusti victoriam bibendum esse.

Ode XXXVII. *Tricolos tetrastrophos: vt,* Vides *vt alta stet niue candidum.*

– – u – – – u u – u –
– – u – – – u u – u u
37 – – u – – – u – u
– u u – u u u – – –

Nunc est bibendum: nunc pede libero
Pulsanda Tellus: nunc saliaribus
Ornare puluinar deorum
Tempus erat dapibus sodales
Antehac nefas depromere cæcubum
Cellis auitis, dum Capitolio
Regina dementeis ruinas,
Funus & imperio parabat,
Contaminato cum grege turpium
Morbo virorum, quodlibet impotens
Sperare, fortunaq; dulci
Ebria, sed minuit furorem
Vix vna sospes nauis ab ignibus
Mentemq; lymphatam Mareotico
Redegit in veros timores
Cæsar ab Italia volantem
Remis adurgens: accipiter velut
Molles columbas, aut leporem citus
Venator in campis niualis
Hæmonie: daret vt catenis
Fatale monstrum. quæ generosius

Gratulatur Augusto reuerẽti a victoria Actiaca, quam superato Antonio, & Cleopatra naualí pugna reportauerat. Ait enim genio esse indulgendum pro pulsato periculo, quod imperio Romano imminebat Antonius enim nõ contẽnendis viribus pro summa imperii decernere parabat: superior futurus, si celeritate vsus ineptiis & deliciis vxoris non indulsisset.

Perire quærens, nec muliebriter
Expauit ensem, nec latenteis
Classe cita reparauit oras.
Ausa & iacentem visere regiam
Vultu sereno fortis, & asperas
Tractare serpenteis, vt atrum
Corpore combiberet venenum
Deliberata morte ferocior
Sæuis Liburnis, scilicet inuidens
Priuata deduci superbo
Non humilis mulier triumpho.

AD PVERVM, NON ESSE *opus sibi magno apparatu.*

Ode XXXVIII. *Dicolos tetrastrophos: vt, Iam satis terris niuis, atque diræ.*

– u – – – u u – u – –
– u – – – u u – u – –
– u – – – u u – – – u
– u u – u

Ad ministrum suũ, cui scribit se non delectari exquisito apparatu, sed parabili frugalique vita.

PErsicos odi puer apparatus:
Displicent nexæ philyra coronæ:
Mitte sectari rosa quo locorum
Sera moretur.
Simplici myrto nihil allabores
Sedulus curo: neque te ministrum
Deducet myrtus, neque me sub arcta
Vite bibentem.

Q. HORATII FLACCI CARMINVM LIBER II.

AD ASINIVM POLLIONEM.

Ode I. Tricolos tetrastrophos: vt, Vides vt alta stet niue candidum.

– – u – – – u u – u u
– – u – – – u u – u –
– – u – – – u – u
– u u – u u – u – u

Otum ex Metello consule ciuicum,
Belliq; causas, & vitia, & modos,
Ludumq; fortunæ, graueisq;
Principum amicitias, & arma
Nondum expiatis vncta cruoribus,
Periculosæ plenum opus aleæ
Tractas: & incedis per igneis
Suppositos cineri doloso.
Paulum seueræ Musa tragœdiæ
Desit theatris: mox, vbi publicas
Res ordinaris, grande munus
Cecropio repetes cothurno.
Insigne mœstis presidium reis,
Et consulenti Pollio curiæ
Cui laurus æternos honores
Dalmatico peperit triumpho.
Iam nunc minaci murmure cornuum

Deterret Asinium Pollionem virum vndecūque eruditissimum & ornatissimum a scribēda historia belli ciuilis inter Cęsarem & Pōpeium, quod id adhuc minus tutum esset: laudatq; eum a pietate & prudentia: a dignitate, quod de Dalmatis triūpharit: ab eloquētia qđ ita scribat, vt res geri videatur, & ob oculos poni nō narrari. Hinc belli ciuilis calamitatem deflet, quo Romani e mu-

tuo conficiunt. Denique Musam monet, vt a cantu lugubri temperet & nęnia cuius inuentor fuit Simonides Cęus.

Perstringis aureis: iam litui strepunt,
Iam fulgor armorum fugaces
Terret equos, equitumq; vultus.
Audire magnos iam videor duces
Non indecoro puluere sordidos:
Et cuncta terrarum subacta,
Preter atrocem animum Catonis.
Iuno, & Deorum quisquis amicior
Afris, inulta cesserat impotens
Tellure, victorum nepotes
Retulit inferias Iugurthæ:
Quis non Latino sanguine pinguior
Campus sepulchris impia prælia
Testatur? auditumq; medis
Hesperiæ sonitum ruinę?
Qui gurges? aut quæ flumina lugubris
Ignara belli? quod mare Dauniæ
Non decolorauere cædes?
Quæ caret ora cruore nostro?
Sed ne relictis Musa procax iocis
Cææ retractes munera næniæ:
Mecum Dioneo sub antro
Quære modos leuiore plectro.

AD CRISPVM SALLVSTIVM, *vituperans auaritiam, & extollens liberalitatem. Ode II. Dicolos tetrastrophos: vt, Iam satis terris niuis atque diræ.*

–u–––uu–u––
–u–––uu–u––

NVllus argento color est auaris
Abdito terris inimice lamnæ
Crispe Salusti, nisi temperato
Splendeat vsu.
Viuet extento Proculeius æuo.
Notus in fratres animi paterni:
Illum aget penna metuente solui
Fama superstes.
Latius regnes auidum domando
Spiritum, quam si Lybiam remotis
Gadibus iungas, & vterque Pœnus
Seruiat vni.
Crescit indulgens sibi dirus hydrops,
Nec sitim pellit, nisi causa morbi
Fugerit venis, & aquosus albo
Corpore langor.
Redditum Cyri solio Phraaten
Dissidens plebi, numero beatorum
Eximit virtus: populumq; falsis
Dedocet vti
Vocibus, regnum, & diadema tutum
Defferens vni, propriamq; laurum,
Quisquis ingenteis oculo irretorto
Spectat aceruos.

Ostendit auaros & sordidos homines obscuros & ignobiles esse: contra liberalium famam, exemplo Proculei viri in fratres piissimi nunquam interire: postremo ex comparatione hydropis colligit eum diuitem nō qui multis late imperat, sed animo & cupiditatibus, alioqui nūquam habendi sitim extingui, nisi illę extinguantur.

AD Q. DELIVM SVBITIS BOnis non esse gaudendum, nec desperandum malis, sed medium tenorem sequendum esse.

Ode III. Tricolos tetrastrophos: vt, Vides vt alta stet niue candidum.

– – u – – – u u – u –
– – u – – – u u – u –
– – u – – – u – u
– u u – u u – u – –

Ode parænetica ad Q. Delium amicum quam monet, vt vtraque fortuna moderate vtatur, rebus lętis non efferatur, aduersis non deiiciatur: sed mediocritatē, & ęquabilitatem quandam seruet, interim certus de morte, vt cunque vixerit, rem familiarem extruxerit, vndecunque natus sit: atque ob id hilaris viuat, dum per ętatem & facultates licet.

AEquam memento rebus in arduis
Seruare mentem: non secus in bonis
Ab insolenti temperatam
Lætitia, moriture Deli,
Seu mœstus omni tempore vixeris,
Seu te in remoto gramine per dies
Festos reclinatum bearis
Interiori nota Falerni.
Quò pinus ingens, albaq; populus
Vmbram hospitalem consociare amant
Ramis: quo obliquo laborat
Lynpha fugax trepidare riuo,
Huc vina, & vnguenta, & nimium breueis
Flores amœnæ ferre iube rosæ,.
Dum res, & ætas, & sororum
Fila trium patiuntur atra.
Cedes coëmptis saltibus, & domo,
Villaq;, flauus quam Tyberis lauit,
Cedes: & extructis in altum
Diuitijs potietur hæres.
Diues ne prisco natus ab Inacho,
Nil interest, an pauper, & infima
De gente sub dio moreris,

Victima nil miserantis Orci.
Omnes eôdem cogimur: omnium
Versatur vrna, serius, ocyus
Sors exitura, & nos in æternum
Exilium impositura cymbæ.

AD XANTHIAM PHOCEVM,

ancillæ amorem non esse erubescendum, ducum exemplo.

Ode IIII. *Dicolos tetrastrophos: vt, Iam satis terris niuis, atque diræ.*

— U — — — U U — U — —
— U — — — U U — U — U
— U — — — U U — U — U
— U U — U

NE *sit ancillæ tibi amor pudori*
Xanthia Phoceũ: *prius insolentem*
Serua Briseis *niueo colore*
Mouit Achillem.
Mouit Aiacem Thelamone *natum*
Forma *captiuæ dominum* Teomesse.
Arsit Atreides *medio in triumpho*
Virgine rapta:
Barbaræ *postquàm cecidere turmæ*
Thessalo *victore, & ademptus* Hector,
Tradidit *fessis leuiora tolli*
Pergama Graiis.
Nescias *an te generum beati*
Phillidis *flauæ decorent* parentes.
Regium *certe genus, & penates*

Probat ducum exemplo Phoceo Xanthię ignominiosum non esse, si Phyllidis ancillę suę amore capiatur. Nam & Achilles Briseida, Agamẽnõ Cassandram, Aiax Tecmessã puellas captiuas adamarunt. phyllida autem ingenuis moribus regium quiddã prę se ferre, neque ignobilẽ esse: neque se hoc ex affectu dicere, qui iam quadragenarius ab amore alienissimus sit.

Mœret iniquos.
Crede non illam tibi de scelesta
Plebe delectam, neque sic fidele,
Sic lucro aduersam potuisse nasci
Matre pudenda.
Brachia, & vultum, teretesq; suras
Integer laudo. fuge suspicari,
Cuius octauum trepidauit ætas
Claudere lustrum.

REVOCANDAM ESSE MEN-
tem a desiderio virginis immaturæ.

Ode V. *Tricolos tetrastrophos vt, Vides vt alta st-*
niue candidum.

– – u – – – u u – u u
– – u – – – u u – u u
– – u – – – u – u
– u u – u u – u – u

Dehortatur se ipsum ne Lalagen puellam viro nondum maturam contingat, comparatque eam iuuencę & vuę acerbę: honesta allegoria lusibus quā veneri aptiorē significans, breui futurum, vt illa grandior & maturior vltro virum appetat.

NOndum subacta ferre iugum valet
Ceruice: nondum munia comparis
Aequare: nec tauri ruentis
In venerem tollerare pondus.
Circa virenteis est animus tuæ
Campos iuuencæ, nunc fluuijs grauem
Solantis æstum, nunc in vdo
Ludere cum vitulis salicto
Prægestientis. tolle cupidinem
Immitis vuæ: iam tibi liuidos
Distinguet autumnus racemos
Purpureo varius colore:

Iam te ſequetur. currit enim ferox
Aetas: & illi, quos tibi dempſerit,
Apponet annos. iam proterua
Fronte petet Lalage maritum
Dilecta, quantum non Pholë fugax,
Non Chloris, albo ſic humero nitens,
Vt pura nocturno renidet
Luna mari, Gnidiuśue Gyges:
Quem ſi puellarum inſereres choro,
Mire ſagaceis falleret hoſpites,
Diſcrimen obſcurum, ſolutis
Crinibus, ambiguoq; vultu.

AD SEPTIMIVM, HORTANS eum ad Tyburis, & tarenti amœnitatem.

Ode VI. Dicolos tetraſtrophos: vt, Iam ſatis terris niuis, atque diræ.

— u — — — u u — u — u
— u — — — u u — u — u
— u — — — u u — u — u
— u u — u

Septimi Gades aditure mecum, &
Cantabrum indoctum iuga ferre noſtra, &
Barbaras Syrteis, vbi Maura ſemper
Aeſtuat vnda.
Tybur Argeo poſitum colono
Sit meæ ſedes vtinam ſenectæ:
Sit modus laſſo maris, & viarum
Militiæq;.
Vnde ſi Parcæ prohibent inique,

Septimum veri amici exemplar ꝓponit, qui amici cauſa nullum laborem & periculum recuſaret, hortaturq́, vt Tybur aut Tarentum vrbes amœniſſimas ſecum deligat, vbi ſenectam exigat. Nā

ea regio prӕter quã quod sit saluberrima, melle, oleo, vino & omnium rerum feracissima est.

Dulce pellitis ouibus Galesi
Flumen, & regnata petam Laconi
Rura Phalanto.
Ille terrarum mihi præter omnes
Angulus ridet: vbi non Hymetto
Mella decedunt, viridiq; certat
Baccha Venafro:
Ver vbi longum, tepidasq; prebet
Iupiter brumas: & amicus Aulon,
Fertili Baccho minimum Falernis
Inuidet vuis.
Ille te mecum locus, & beatæ
Postulant arces: ibi tu calentem
Debita sparges lacryma fauillam
Vatis amici.

AD POMPEIVM VARVM, GAVdens de eius in patriam reditu.

Ode VII. Tricolos tetrastrophos: vt, Vides vt alta stet niue candidum.

– – u – – – u u – u u
– – u – – – u u – u u
– – u – – – u – u
– u u – u u – u – –

Pompeio Varo cõmilitoni suo gratulatur, qui quum M. Bruti & Cassi partes secutus fuisset, apud Philippos fuso exercitu euaserit secum

O Sæpe mecum tempus in vltimum
Deducte Bruto militiæ duce.
Quis te redonauit Quiritem
Dys patrijs, Italoq; cœlo,
Pompei meorum prime sodalium?
Cum quo morantem sæpe die mero

non sine Mercurii numine: dicitque ob amicum patriæ restitutū post iterum expertum periculum, vota merito diis soluenda, & liberiore compotatiūcula sese inuitandum.

Fregi, coronatus nitenteis
Malobathro Syrio capillos.
Tecum Philippos, & celerem fugam
Sensi relicta non bene parmula
Cum fracta virtus, & minaces
Turpe sölum tetigere mento.
Sed me per hosteis Mercurius celer
Denso pauentem sustulit aëre
Te rursus in bellum resorbens
Vnda fretis tulit æstuosis.
Ergo obligatam redde Ioui dapem,
Longaq; fessum militia latus
Depone sub lauru mea: nec
Parce cadis tibi destinatis.
Obliuioso leuia Massico
Ciboria exple: funde capacibus
Vnguenta de conchis. quis vdo
Deproperare apio coronas,
Curat'ue myrto? quem Venus arbitrum
Dicet bibendi? non ego sanius
Bacchabor Edonis. recepto
Dulce mihi furere est amico.

IN BARINEN MERETRICEM.

Ode VIII. Dicolos tetrastrophos: vt, Iam satis terris niuis, atque diræ.

– ∪ – – – ∪ ∪ – ∪ – –
– ∪ – – – ∪ ∪ – ∪ – ∪
– ∪ – – – ∪ ∪ – ∪ – –
– ∪ ∪ – –

De stomacatur in Barinem meretricem periuriam, quod promissam sibi noctem non seruarit, doletque quod ex periuriis quotidie magis ac magis enitescat ut flagitiis dii fauere videātur & ad perfidiam conniuere: quum nō solum ob illa non plectiatur, sed crescat etiam, & felicius ei succedant omnia.

VLla si iuris tibi peierati
Pœna Barine nocuisset vnquam,
Dente si nigro fieres vel vno
Turpior vngui:
Crederem, sed tu, simul obligasti
Perfidum votis caput, enitescis
Pulchrior multo, iuuenumq; prodis
Publica cura.
Expedit matris cineres opertos
Fallere, & toto taciturna noctis
Signa cum cœlo, gælidaq; diuos
Morte carenteis.
Ridet hoc inquam Venus ipsa rident
Simplices Nymphæ, ferus & Cupido
Semper ardenteis acuens sagittas
Cote cruenta.
Adde quòd pubes tibi crescit omnis,
Seruitus crescit noua: nec priores
Impiæ tectum dominæ relinquunt.
Sæpe minati.
Te suis matres metuunt iuuencis,
Te senes parci, miseræq; nuper
Virgines nuptæ, tua ne retardet
Aurâ maritos.

AD VALGIVM, VT IAM DESInat queri de morte Myste pueri, indicans mala hominibus non esse continua.

Ode IX. Tricolos tetrastrophos. vt, Vides vt alta stet niue candidum.

– – u – – – u u – u –
– – u – – – u u – u u
– – u – – – u – –
– u u – u u – u – –

NOn ſemper imbres nubibus hiſpidos
Manant in agros: aut mare Caſpium
Vexant inequales procellæ
Vſque: nec Armenijs in oris
Amice Valgi ſtat glacies iners
Menſeis per omneis: aut Aquilonibus
Querceta Gargani laborant,
Et folijs viduantur orni.
Tu ſemper vrges flebilibus modis
Myſten ademptum: nec tibi veſpero
Surgente, decedunt amores,
Nec rapidum fugiente ſolem.
At non ter æuo functus amabilem
Plorauit omneis Antilochum ſenex
Annos, nec impubem parentes
Troilum, aut Phrygiæ ſorores
Fleuere ſemper. deſine mollium
Tandem querelarum: potius noua
Cantemus Auguſti trophea
Cæſaris, & rigidum Niphaten,
Medumq; flumen gentibus additum
Victis minores voluere vortices:
Intraq; proſcriptum Gelonos
Exiguis equitare campis

Cōſolatur Valgium amicū ſuum virum literatum & conſularem impatienter ferentē mortem Myſtę pueri chariſſimi, atque omnium rerum viciſſitudinem eſſe ait, nō ſemper flare vētos, oriri tempeſtates, & imbres non ſemper Neſtorem & Priamum fleuiſſe filios ſuos extinctos quare a fletu tādem ceſſandum, et Cęſaris triumphis congratulandum.

AD LYCINIVM, SERVANDAM esse mediocritatem.

Ode X. Dicolos tetrastrophos: vt, Iam satis terrii nis, atque diræ.

– ∪ – – – ∪ ∪ – ∪ – ∪
– ∪ – – – ∪ ∪ – ∪ – –
– ∪ – – – ∪ ∪ – ∪ – –
– ∪ ∪ – –

Docet Valgium Licinium ad beate viuendum opus esse summa animi temperantia & prudentia: vt nequid supra conditionem nostram tentemus, aut contra animi humilitate in sordes deuolamur: tutius esse intra prescripitum vitę finem manere, deliberato animo ad omnem euentum fortunę.

RECtius viues Lycini, neque altum
Semper vrgendo, neque dum procellas
Cautus horrescis, nimium premendo
Littus iniquum.
Auream quisquis mediocritatem
Diligit: tutus caret obsoleti
Sordibus tecti: caret inuidenda
Sobrius aula:
Sepius ventis agitatur ingens
Pinus, & celsæ grauiore casu
Decidunt turres, feriuntq; summos
Fulmina montes.
Sperat in festis, metuit secundis
Alteram sortem bene preparatum
Pectus informeis hyemes reducit.
Iuppiter: idem
Summouet. non, si male nunc, & olim
Sic erit. quondam cithara tacentem
Suscitat Musam, neque semper arcum
Tendit Apollo.
Rebus angustis animosus, atque

Fortis appare: sapienter idem
Contrahes vento nimium secundo
Turgida vela.

AD Q. HIRPINVM, VT
omissis negotijs, senectuti consulat.

Ode XI. *Dicolos tetrastrophos*: vt, *Vides vt alta stet niue candidum.*

– – ∪ – – – ∪ ∪ – ∪ –
– – ∪ – – – ∪ ∪ – ∪ –
– – ∪ – – – ∪ – –
– ∪ ∪ – ∪ ∪ – ∪ – ∪

QVid bellicosus Cantaber, & Scythes
Hyrpine Quinti cogitet Adria
Diuisus obiecto, remittas
Quærere, nec trepides in vsum
Poscentis æui pauca. fugit retrò
Leuis iuuentas, & decor, arida
Pellente lasciuos amores
Canitie, facilemq; somnum.
Non semper idem floribus est honos
Vernis, neque vno Luna rubens nitet
Vultu. quid æternis minorem
Consilijs animum fatigas?
Cur non sub alta vel platano, vel hac
Pinu iacentes sic temere, & rosa
Canos odorati capillos,
Dum licet, Assyriaq; nardo,
Potamus vncti? dissipat Euhyus
Curas edaceis. quis puer ocyus

Suadet Q. Hyrpino, ne se alienis negotiis inuoluat & curis rerum futurarū quū paucis natura sit contenta: sed potius dū adhuc iuuenis & sanus est cōmode molliterque in otio viuat, ex insperato senectutem ad futuram: quę voluptates omnes extinguit, somnum adimit, grauis, morosaque sibi ipsi est.

Restinguet ardentis Falerni
Pocula prætereunte lympha?
Quis deuium scortum eliciet domo
Lydem? eburna dic age cum lyra,
Maturet incomptum Lacænæ
More comam religata nodum.

AD MECOENATEM, NON CONuenire res graues Lyrico carmini.

Ode XII. Tricolos tetrastrophos: vt, Scriberis Va-fortis, & hostium.

– – – ∪ ∪ – – ∪ ∪ – ∪ –
– – – ∪ ∪ – – ∪ ∪ – ∪ ∪
– – – ∪ ∪ – – ∪ ∪ – ∪ ∪
– – – ∪ ∪ – ∪ –

Mecoenati se excusat, quod res graues non attentet, sed circa iocos, & nugas versetur, ꝓpter lyrici styli humilitatē, qui nō conuenit rebus fortiter bello gestis, illum melius posse soluta oratione historiam de bellis Cęsaris texere, & eiusdem triumphos pro dignitate describere: se amicę [illegible] laudes ma[illegible]nere.

NOlis longa feræ bella Numantiæ,
Nec dirum Anibalem, nec Siculum mare,
Pœno purpureum sanguine mollibus
Aptari citharæ modis:
Nec sæuos Lapithas, & nimium mero
Hyleum, domitosq; Herculea manu
Telluris iuuenes, vnde periculum
Fulgens contremuit domus
Saturni veteris: tuq; pedestribus
Dices historijs prælia Cæsaris
Mecœnas melius: ductaq; per vias
Regum colla minantium,
Me dulcis dominæ Musa Lyciniæ
Cantus, me voluit dicere lucidum
Fulgenteis oculos, & bene mutuis

Fidum

Fidum pectus amoribus:
Quam nec ferre pedem dedecuit chortis,
Nec certare ioco, nec dare brachia
Ludentem nitidis virginibus, sacro
Dianæ celebris die.
Num tu, quæ tenuit diues Achæmenes,
Aut pinguis Phrygiæ Mygdonias opes,
Permutare velis crine Lyciniæ?
Plenas aut Arabum domos?
Dum flagrantia detorquet ad oscula
Ceruicem: aut facili sæuitia negat,
Quæ poscente magis gaudeat eripi,
Interdum rapere occupet.

IN ARBOREM CVIVS casu in agro suo Sabino penè oppressus est.

Ode XIII. Tricolos tetrastrophos: vt, Vides vt alta stet niue candidum.

– – ∪ – – – ∪ ∪ – ∪ –
– – ∪ – – – ∪ ∪ – ∪ –
– – ∪ – – – ∪ – –
– ∪ ∪ – ∪ ∪ – ∪ – –

ILle & nefasto te posuit die,
Quicunque primum, & sacrilega manu
Produxit arbos in nepotum
Perniciem opprobriumq; pagi.
Illum & parentis crediderim sui
Fregisse ceruicem, & penetralia
Sparsisse nocturno cruore

Execratur arborem quę se quã in agro Sabino spatiaretur, repẽte delapsa pene oppresserat: vituperat que eam a cõsitore, quem scelestissimũ fuisse putat &

impiissimum: neque enim a bono viro potuisse seritam pestilentē arborem: addiditque grauissimam sententiā: neminē sic posse cauere periculum quin vbi minimum suspicabatur, periculi necessitatem incurrat, se igitur tam parū a morte abfuisse, vt visus sit videre apud inferos Acacum iudicē Sappho, & Alcæum canētes fidibus cum omniū vmbrarum admiratione.

Hospitis: ille venena Colchica,
Et quicquid vsquam concipitur, nefas
Tractauit, agro qui statuit meo
Te triste lignum, te caducum
In domini caput immerentis.
Quid quisque vitet, vnquam homini satis
Cantum est in horas. nauita Bosphorum
Pœnus perhorrescit: neque vltra
Cæca timet aliunde fata
Miles sagittas, & celerem fugam
Parthi: catenas Parthus, & Italum
Robur: sed improuisa leti
Vis rapuit, rapietq; genteis.
Quam penè furuæ regna Proserpinæ,
Et iudicantem vidimus Aeacum,
Sedeisq; discretas piorum, &
Aeolijs fidibus querentem
Sappho puellis de popularibus,
Et te sonantem plenius aureo
Alcæe plectro dura nauis,
Dura fugæ mala, dura belli.
Vtrunque sacro digna silentio
Mirantur vmbræ dicere, sed magis
Pugnas, & exactos tyrannos
Densum humeris bibit aure vulgus.
Quid mirum? vbi illis carminibus stupens
Demittit atras bellua centiceps
Aureis: & intorti capillis
Eumenidum recreantur angues.

Quin & Prometheus, & Pelopis parens
Dulci laborum decipitur sono:
Nec curat Orion leones,
Aut timidos agitare lyncas.

AD POSTHVMVM DE *vitæ breuitate.*

Ode XIIII. Tricolos tetrastrophos: vt, Vides vt alta stet niue candidum.

– – ∪ – – – ∪ ∪ – ∪ ∪
– – ∪ – – – ∪ ∪ – ∪ ∪
– – ∪ – – – ∪ – –
– ∪ ∪ – ∪ ∪ – ∪ – ∪

EHeu fugaces Posthume, Posthume
Labuntur anni: nec pietas moram
Rugis, & instanti senecte
Afferet indomitæq; morti.
Non si tricenis, quotquot eunt dies,
Amice places illacrymabilem
Pluthona tauris, qui per amplum
Geryonem, Tityonq; tristi
Compescit vnda, scilicet omnibus,
Quicunque terrę munere vescimur,
Enauiganda, siue reges,
Siue inopes erimus coloni.
Frustra cruento Marte carebimus,
Fractisq; rauci fluctibus Adriæ,
Frustra per Autumnos nocentem
Corporibus metuemus Austrum.
Visendus ater flumine languido

Cōmonet Posthumum hominem parcum, & diuitem, ne nimium intentus rei faciendę genium suum defraudet momentaneam, enim esse hanc vitam & caducam satius esse quęsitis frui quum semel moriendum sit omnibus, & dulcissima quęque relinquenda, idque heredi nonnunquam prodigo & ingrato, quamlibet magno labore parta.

Cocytus errans, & Danai genus
Infame, damnatusq; longi
Sisyphus Aeolides laboris.
Linquenda tellus, & domus, & placens
Vxor, neque harum quas colis arborum
Te præter inuisas cupressos
Vlla breuem dominum sequetur.
Absumet hæres Cæcuba dignior
Seruata centum clauibus: & mero
Tinget pauimentum superbo
Pontificum potiore cœnis.

IN SVI SECVLI LVXVRIAM.

Ode XV. Tricolos tetrastrophos : vt, Vides vt alta stet niue candidum.

– – ∪ – – – ∪ ∪ – ∪ –
– – ∪ – – – ∪ ∪ – ∪ ∪
– – ∪ – – – ∪ – –
– ∪ ∪ – ∪ ∪ – ∪ – –

Taxat seculi sui luxum, cum hortis viuariisque dilatandis tũ maxime ędificiis, quibus agri occupabantur, iã ad amoenitatem solam vtiles cõtra veterum disciplinam, & frugalitatem, quibus quidem priuatus census erat exiguus, sed cõmunis amplissimus.

IAm pauca aratro iugera regiæ
Moles relinquent: vndiq; latius
Extenta visentur Lucrino
Stagna lacu, platanusq; cœlebs
Euincet vlmos: tum violaria, &
Myrtus, & omnis copia narium
Spargent oliuetis odorem
Fertilibus domino priori.
Tum spissa ramis laurea feruidos
Excludet ictus: non ita Romuli
Prescriptum, & intonsi catonis

Auſpitijs, veterumq; norma.
Priuatus illis cenſus erat breuis,
Commune magnum: nulla decempedis
Metata priuatis, opacam
Porticus excipiebat Arcton,
Nec fortuitum ſpernere ceſpitem
Leges ſinebant, oppida publico
Sumptu iubentes, & deorum
Templa nouo decorare ſaxo.

AD GROSPHVM, NEMINI non otium gratum eſſe, atque optabile.

Ode XVI. Dicolos tetraſtrophos: vt, Iam ſatis terris niuis, atque diræ.

– u – – – u u – u – –
– u – – – u u – u – –
– u – – – u u – u – –
– u u – –

OTium diuos rogat in patenti
Prenſus Aegeo, ſimul atra nubes
Condidit Lunam, neque certe fulgent
Sidera nautis.
Otium bello furioſa Thrace,
Otium medi pharetra decori,
Groſphe, non gemmis, neq; purpura venale, nec auro.
Non enim gaze, neque coſularis
Summouet lictor miſeros tumultus
Mentis, & curas laqueata circum

Inſectatur mortalium ſtultam temeritatē, quī quū omnes naturæ impulſu otiū & tranquillitatem: expetāt, tamen ambitione & cupiditatibus excecati, ſemet in inquietudinē præcipitāt, neq; intelligunt ſe a diis petere, quod per ſe ſibi, ſi ve-

sint, pręstare possint, si a curis, quibus se assidue torquēt temperare possint. Sapiētis esse de futuris non anxium esse, & tristia lętis cōpensare: siquid aduersi acciderit, quod omnibus fere solet vsu venire, boni cōsulere, cum nemo absolute beatus inueniatur.

Tecta volanteis.
Viuitur paruo bene, cui paternum
Splendet in mensa tenui salinum
Nec leueis somnos timor, aut cupido
Sordidus aufert.
Quid breui fortes iaculamur æuo
Multa? quid terras alio calentes
Sole mutamus? patriæ quis exul
Se quoque fugit?
Scandit æratas vitiosa naueis
Cura: nec turmas equitum relinquit,
Ocyor ceruis, & agente nimbos
Ocyor Euro.
Lætus in presens animus, quod vltrà est.
Oderit curare, & amara lento
Temperet risu. nihil est ab omni
Parte beatum.
Abstulit clarum cita mors Achillem:
Longa Tithonum minuit senectus:
Et mihi forsan, tibi quod negarit,
Porriget hora.
Te greges centum, Siculæq; circum
Mugiunt vaccæ: tibi tollit hinnitum
Apta quadrigis equa: te bis Afro
Murice tinctæ
Vestiunt lanæ, mihi parua rura, &
Spiritum Graie tenuem Camœnæ,
Parca non mendax dedit, & malignum
Spernere vulgus,

AD MECOENATEM AEGROTVM, *negans velle se ei viuere superstitem.*

Ode XVII. *Tricolos tetrastrophos:vt,* Vides vt al*ta stet niue candidum.*

– – u – – – u u – u –
– – u – – – u u – u u
– – u – – – u – –
– u u – u u – u – u

CVr me querelis exanimas tuis?
Nec dijs amicum est,nec mihi,te prius
Obire Mecœnas,mearum
Grande decus,columenq; rerum.
Ah te meæ si partem animæ rapit
Maturior vis,quid moror altera?
Nec charus æquè,nec superstes
Integer:ille dies vtranq;
Ducet ruinam.non ego perfidum
Dixi sacramentum.ibimus,ibimus,
Vt cunq; Præcedes,supremum
Carpere iter comites parati.
Me nec Chimæræ spiritus igneæ,
Nec si resurgat centimanus Gyges,
Diuellet vnquam.sic potenti
Iustitiæ,placitumq; Parcis.
Seu Libra,seu me Scorpius aspicit
Formidolosus,pars violentior
Natalis horæ,seu tyrannus
Hesperiæ Capricornus vndæ:
Vtrunque nostrum incredibili modo

Amicitiam suã & gratitudinem erga mecoenatẽ testatur, quum beneficiorum in se & mutuę beneuolentię memor negat se posse superstitẽ viuere, si ille prior decederet, vt po te sui pars altera, sic Diis visum esse & fatis. Nã ita vtriusq; horoscopum cõuenire, vt eodẽ tẽpore pene perierint. Illum Iouis benignitate in theatro, se Fauni beneficio in agro ab arboris lapsu seruatum.

Consentit astrum. te Iouis impio
Tutella Saturno refulgens
Eripuit, volucrisq; fati
Tardauit alas, cum populus frequens
Lætum theatris ter crepuit sonum.
Me truncus illapsus cerebro
Sustulerat, nisi Faunus ictum
Dextra leuasset Mercurialium
Custos virorum. reddere victimas
Aedemq; votiuam memento.
Nos humilem feriemus agnam.

IN EVM QVI OBLITVS BREV[I]
vitæ, cupiditatibus & diuitijs studet.

Ode XVIII. Dicolos distrophos. Primus quisq[ue] versus est Iambicus, Archilochius, dimeter, Acatalect[us] constans Amphimacro, & duobus Iambis, vel vltimo [py]rhichio, hoc modo:

Nōn ĕbūr – ∪ – *nĕque aū* ∪ – *rĕūm* ∪ ∪

Secundus quisq; versus est Iambicus Archilochius [tri]meter, Acatalectus, constans è quinq; Iambis, & sylla[ba] recepto tamen in locis imparibus etiam spondeo, hoc [mo]do:

Mĕā ∪ – *rĕnī* ∪ – *dĕt īn* ∪ – *dŏmō* ∪ – *lăcū* ∪ – *năr* [∪]

– ∪ – ∪ – ∪ ∪

∪ – ∪ – ∪ – ∪ – ∪ – ∪

Damnat in vita fastum & ambitiosum strepitum, asserens sibi non esse sum-

NOn ebur, neque aureum
Mea renidet in domo lacunar:
Non trabes Hymettiæ

Premunt columnas vltima recisas
Africa: neque Attali
Ignotus heres regiam occupaui.
Nec Laconicas mihi
Trahunt honestæ purpuras clienteis.
At fides, & ingeni
Benigna vena est: pauperemq; diues
Me petit. nihil supra
Deos lacesso, nec potentem amicum
Largiora flagito,
Satis beatus vnicis Sabinis,
Truditur dies die:
Nouæq; pergunt interire Lunæ
Tu secanda marmora
Locas sub ipsum funus, & sepulchri
Immemor, struis domos,
Marisq; Bayis obstrepentis vrges
Summouere littora,
Parum locuples continente ripa.
Quid, quòd vsque proximos
Reuellis agri terminos? & vltra
Limites clientium
Salis auarus? pellitur paternos
In sinu ferens Deos
Et vxor, & vir, sordidosq; natos.
Nulla certior tamen
Rapacis Orci fine destinata
Aula diuitem manet
Herum, quid vltra tendis? æqua tellus

ptuosas ędes, pretiosam supellectilem, neque frequens satellitium: verum fortuna sua contentum, fide & ingenio mediocri preditum, nihil amplius optare. At bonam partem hominum tam prępostere agere, vt sepulchro vicina, oblita mortalitatis suę, amplas ędes extruat, nō sine pauperum iniuria qbus cū liberis & vxore propriis sedibus migrandum per vim auulsis agrorum terminis.

Pauperi recluditur,
　Regumq́; pueris: nec satelles Orci
Callidum Promethea
　Reuexit auro captus. hic superbum
Tantalum, atque Tantali
　Genus coërcet: hic leuare functum
Pauperem laboribus,
　Vocatus, atque non vocatus audit.

IN BACCHVM, CARMINA IN
secretis nemoribus docentem.

Ode XIX. Tricolos tetrastrophos: vt, Vides vt alta stet niue candidum.

– – ∪ – – – ∪ ∪ – ∪ ∪
– – ∪ – – – ∪ ∪ – ∪ –
– – ∪ – – – ∪ – –
– ∪ ∪ – ∪ ∪ – ∪ – –

Dicit se Bacchi numine correptũ, furore quodã agitari & exclamare e voi territũ Dei spectaculo, quẽ in secessu quodam viderat Musas docentem, Satyros attentos auscultare. Hinc eius laudes gestamq́; commemorat, quod Pẽtheum, Lycurgum, & aduersarios suos domuerit: quod mulie-

BAcchum in remotis carmina rupibus
　Vidi docentem, credite posteri,
Nimphasq́; discenteis, & aureis
　Capripedum Satyrorum acutas.
Euœ recenti mens trepidat metu,
　Plenoq́; Bacchi pectore turbidum
Lætatur. euœ parce Liber.
　Parce graui metuende Thyrso.
Fas peruicaceis est mihi Thyadas,
　Viniq́; fontem, lactis & vberes
Cantare riuos, atque truncis
　Lapsa cauis iterare mella.
Fas & beatæ coniugis additum

Stellis honorem, tectaq; Penthêi
Disiecta non leui ruina,
Thracis & exitium Lycurgi.
Tu flectis amneis, tu mare barbarum,
Tu separatis vuidus in iugis
Nodo coërces viperino
Bistonidum sine fraudes crines.
Tu cum parentis regna per arduum
Cohors gigantum scanderet impia,
Rhœtum retorsisti leonis
Vnguibus, horrribiliq; mala.
Quanquàm choreis aptior, & iocis,
Ludoq; dictus, non sat idoneus
Pugnæ ferebaris: sed idem
Pacis eras, mediusq; belli.
Te vidit insons Cerberus aureo
Cornu decorum, leniter atterens
Caudam, & recedentis trilingei
Ore pedes, tetigitq; crura.

res capillis & manibus serpentes innoxie gestarent: quod in bello gigantum fortissime se gesserit mutatus in leonē, quod deniq; incolumis ab inferis reuersus sit.

AD MECOENATEM, QVÓD IN *cygni formam sit transiturus, cantuq; impleturus orbem.*

Ode XX. *Tricolos tetrastrophos*: vt, *Vides vt alta stet niue candidum.*

— — u — — — u u — u u
— — u — — — u u — u u
— — u — — — u — —
— u u — u u — u — —

Vaticinatur carminum suorum immortalitatẽ: dum in cygnum transformatum iri se, & per totum orbem volaturum ostendit, neque vllam tam desertã tamque incultam regionem, quam non penetrabit nominis sui memoria, quare nõ opus illi post mortem luctu, & eiusmodi põpis.

NOn vsitata, nec tenui ferar
Penna biformis per liquidum aetera
Vates: neque in terris morabor
Longius, inuidiaq́; maior
Vrbeis relinquam, non ego pauperum
Sanguis parentum. non ego, quem vocas,
Dilecte Mecoenas obibo:
Nec Stygia cohibebor vnda.
Iam iam residunt curribus asperae
Pelles, & album mutor in alitem
Supernè: nascunturq́; leues
Per digitos, humerosq́; plumae.
Iam Daedaleo ocyor Icaro,
Visam gementis littora Bosphori
Syrteisq́; Getulas canorus
Ales, Hyperboreosq́; campos.
Me Colchus, & quis dissimulat metum
Marsae cohortis Dacus, & vltimi
Noscent Geloni: me peritus
Discet Iber, Rodaniq́; potor.
Absint inani funere naeniae,
Luctusq́; turpes, & querimoniae:
Compesce clamorem, ac sepulchri
Mitte superuacuos honores.

Q. HORATII FLAC-CI CARMINVM LIBER III.

VARIA ESSE HOMINVM ingenia, variasq; fortunas.

Ode I. Tricolos tetrastrophos: vt, Vides vt alta stet niue candidum.

– – ∪ – – – ∪ ∪ – ∪ ∪
– – ∪ – – – ∪ ∪ – ∪ ∪
– – ∪ – – – ∪ – –
– ∪ ∪ – ∪ ∪ – ∪ – –

Di profanum vulgus, & arceo.
Fauete linguis: carmina non prius
Audita Musarum sacerdos
Virginibus, puerisq; canto.
Regum timẽdorũ in proprios greges,
Reges in ipsos imperium est Iouis
Clari giganteo triumpho,
Cuncta supercilio mouentis,
Est, vt viro vir latius ordinet
Arbusta sulcis: hic generosior
Descendat in campum petitor:
Moribus hic, meliorq; fama
Contendat: illi turba clientium
Sit maior. æqua lege necessitas
Sortitur insigneis, & imos.
Omne capax mouet vrna nomen.

Hac ode quę prooemii vice in sequentem librum esse possit, sanctissimis pręceptis teneram ętatem imbuit. Nam quũ sequit, varię sint hominum conditiones alii aliis studiis, sed omnes ad felicitatem contendant, & ęqua sit omnibus mortis conditio, priuatis nihilo sũt feliciores satrapę quãlibet laute pascantur felicitatem nõ in eiusmodi sitam,

Districtus ensis cui super impia
Ceruice pendet, non Siculæ dapes
Dulce elaborarunt saporem:
Non auium, citharæq; cantus
Somnum reducent. somnus agrestium
Lenis virorum non humileis domos
Fastidit, vmbrosamq; ripam,
Non Zephyris agitata Tempe.
Desiderantem quod satis est, neque
Tumultuosum sollicitat mare,
Nec sæuus arcturi cadentis
Impetus, aut orientis Hœdi,
Non verberatæ grandine vineæ,
Fundusq; mendax, arbore nunc aquas
Culpante, nnuc torrentia agros
Sydera, nunc hyemes iniquas
Contracta pisces æquora sentiunt
Iactis in altum molibus: huc frequens
Cæmenta demittit redemptor
Cum famulis, dominusq; terræ
Fastidiosus. sed timor & minæ
Scandunt eôdem, quò dominus: neque
Decedit ærata triremi: &
Post equitem sedet atra cura.
Quòd si dolentem nec Phrygius lapis,
Nec Purpurarum sydere clarior
Delinit vsus, nec Falernæ
Vitis, Achæmeniumq; costum:
Cur inuidendis postibus, & nouo

sed in securitate & animi trãquillitate quę plerumq; mediocrium fortunam comitatur extreme potentiũ nõ ita neque prodesse quod ĩ mari ędificent quoque ascendunt curę. Demum ait, si purpura & vestes splendidę dolores nõ pellunt, non est quod illas velit permutare cum fundo suo Sabino.

Sublime ritu moliar atrium?
Cur valle permutem Sabina
Diuitias operosiores?

AD AMICOS SVADENS ADOLEscenteis institui debere, vt paupertate & exercitio ad militiam firmentur.

Ode II. Tricolos tetrastrophos: vt, Vides vt alta stet niue candidum.

– – ᴗ – – – ᴗ ᴗ – ᴗ –
– – ᴗ – – – ᴗ ᴗ – ᴗ ᴗ
– – ᴗ – – – ᴗ – –
– ᴗ ᴗ – ᴗ ᴗ – ᴗ – –

ANgustam amici pauperiem pati
Robustus acri militia puer
Condiscat: Parthos feroceis
Vexet eques metuendus hasta:
Vitamq; sub dio, & trepidis agat
In rebus. illum ex mœnibus hosticis
Matrona bellantis tyranni
Prospiciens, & adulta virgo
Suspiret: eheu ne rudis agminum
Sponsus lacessat regius asperum
Tactu leonem, quem cruenta
Per medias rapit ira cædeis.
Dulce & decorum est pro patria mori.
Mors & fugacem persequitur virum.
Nec parcit imbellis iuuentæ
Poplitibus, timidoq; tergo.
Virtus repulsæ nescia sordidæ

Ode saluberrima de educatione iuuẽtutis, nimirum vt in labore & parsimonia viuere assuescãt dum adhuc sequaces tractabilesque sunt, in militia versetur vitam sub dio agat discat ꝓ patriç salute mortem contemnere: virtute nihil prçstantius ignauia nihil turpius ignobiliusq; ducat: cum scelerato autem nõ communicãdum, ne simul cum illo pereat illum. n. manere certum exitium.

Intaminatis fulget honoribus:
Nec sumit, aut ponit secures
Arbitrio popularis auræ.
Virtus recludens immeritis mori
Cœlum, negata tentat inter via:
Cœtusq; vulgareis, & vdam
Spernit humum fugiente penna.
Est & fideli tuta silentio
Merces. vetabo, qui Cereris sacrum
Vulgarit arcanæ, sub iisdem
Sit trabibus, fragilemq; mecum
Soluat phaselum. sæpe Diespiter
Neglectus, incesto addidit integrum.
Raro antecedentem scelestum
Deseruit pede pœna claudo.

IVSTVM ET HONESTI PROPOSITI VIRUM, nullo modo induci posse ad male agēdum.

Ode III. Tricolos tetrastrophos: vt, Vides vt alta stet niue candidum.

– – u – – – u u – u u
– – u – – – u u – u u
– – u – – – u – –
– u u – u u – u – u

Ex Stoica disciplina scribit sapientem nullis minis, nulla tyrannide ad turpitudinem cogi posse honesto & virtute mixum, qua freti nō pauci ad coelū ascēderunt.

IVstum, & tenacem propositi virum,
Non ciuium ardor praua iubentium,
Non vultus instantis tyranni
Mente quatit solida: neque Auster
Dux inquieti turbidus Adriæ,
Nec fulminantis magna Iouis manus.

Si fractus

Si fractus illabatur orbis,
Impauidum ferient ruinæ
Hac arte Pollux, & vagus Hercules
Innixus, arceis attigit igneas:
Quos inter Augustus recumbens
Purpureo bibit ore nectar.
Hac te merentem Bacche pater tuæ
Vexere tigres indocili iugum
Collo trahentes. hac Quirinus
Martis equis Acheronta fugit,
Gratum eloquuta consiliantibus
Iunone diuis. Ilion, Ilion
Fatalis, incestusq; iudex,
Et mulier peregrina vertit
In puluerem, ex quo destituit deos
Mercede pacta Laomedon mihi,
Castæq; damnatum Mineruæ
Cum populo, & duce fraudulento.
Iam nec Lacænæ splendet adulteræ
Famosus hospes: nec Priami domus
Periura, pugnaceis Achiuos
Hectoreis opibus refringit:
Nostrisq; ductum seditionibus
Bellum resedit: protinus & graueis
Iras, & inuisum nepotem,
Troica quem peperit sacerdos,
Marti redonabo. illum ego lucidas
Inire sedeis, ducere nectaris
Succos, & ascribi quietis

Iunonis verba de recipiẽdo romulo innumerum deorum.

Troica sacerdos, Ilia Numitoris filia, quę ex Marte Romulum peperit quẽ, ob hoc nepotem suum vocat Iuno.

Ordinibus patiar Deorum
Dum longus inter sæuiat Ilion,
Romamq; pontus, qualibet exules
In parte regnanto beati.
Dum Priami, Paridisq; busto
Insultet armentum, & catulos feræ
Celent inultæ, stet Capitolium
Fulgens, triumphatisq; possit
Roma ferox dare iura Medis

Romani imperii latitudo.

Horrenda latè nomen in vltimas
Extendat oras, quà medius liquor
Secernit Europon ab Afro,
Quà tumidus rigat arua Nillus:

Prisci illi Romani aurũ multorum scelerum causam fortissime contemnebant.

Aurum irrepertum, & sic melius situm
Cum terra celat, spernere fortior,
Quàm cogere humanos in vsus,
Omne sacrum rapiente dextra.
Quicunque mundo terminus obstitit,
Hunc tangat armis, viscere gestiens,
Qua parte debacchentur ignes,
Qua nebulæ, pluuijq; rores.
Sed bellicosis fata Quiritibus
Hac lege dico, ne nimium pij
Rebusq; fidentes, auitæ
Tecta velint reparare Troiæ.
Troiæ renascens alite lugubri
Fortuna tristi clade iterabitur,
Ducente victriceis cateruas
Coniuge me Iouis, & sorore.

Ter enim Troia euersa ē, ab Hercule primum, a

Gręcis, & Fimbria Cinnę legato.

Ter si resurgat murus aheneus
  Autore Phœbo, ter pereat meis
  Excisus Argiuis, ter vxor
  Capta virum, puerosq; ploret.
Non hoc iocosæ conueniet lyræ.
  Quò musa tendis? desine peruicax
  Referre sermones deorum, &
  Magna modis tenuare paruis.

AD CALIOPEN, VT SIT adiumento in carminibus.

Ode IIII. Tricolos tetrastrophos: vt, Vides vt alta stet niue candidum.

– – ∪ – – – ∪ ∪ – ∪ –
– – ∪ – – – ∪ ∪ – ∪ ∪
– – ∪ – – – ∪ – – –
– ∪ ∪ – ∪ ∪ ∪ – – –

Hanc odem superiori connectit. quę sublimia, & deorum colloquuta tractabat, hic ad humana descendit, narratq; se olim adhuc puerum in Apulia lauro, & myrto a palumbis tectum, vt a feris tutus esset, prę sagium id nimirum fuisse inuenens, qd poeta & lyricorum amorū que scriptor aliquando esset futurus.

DEscende cœlo, & dic age, tibia
  Regina longum, Calliope melos,
  Seu voce nunc mauis acuta,
  Seu fidibus, citharáue Phœbi.
Auditis? an me ludit amabilis
  Insania? audire, & videor pios
  Errare per lucos amœnæ
  Quos & aquæ subeunt, & auræ.
Me fabulosæ Vulture in Appulo
  Altricis extra limen Apuliæ,
  Loco, fatigatumq; somno,
  Fronde noua puerum palumbes
Texere: mirum quod foret omnibus,

Quicunque celsæ nidum Acherontiæ,
Saltusq; Batinos, & aruum
Pingue tenent humilis Ferenti,
Vt tuto ab atris corpore viperis
Dormirem, & vrsis: vt premerer sacra
Lauroq;, collataq; myrto,
Non sine dijs animosus infans.
Vester Camœnæ, vester in arduos
Tollor sabinos: seu mihi frigidum
Præneste, seu Tibur supinum,
Seu liquidæ placuere Baiæ.
Vestris amicum fontibus, & choris,
Non me Philippis versa acies retrò,
Deuota non extinxit arbos,
Nec Sicula Palinurus vnda.

Presidio Musarum vbiq; se tutũ fore ait, quocunq; ierit.

Vt cunque mecum vos eritis, libens
Insanientem nauita Bosphorum
Tentabo, & arenteis arenas
Littoris Assirij viator.
Visam Britannos hospitibus feros,
Et letum equino sanguine Concanum.
Visam pharetratos Gelonos,
Et Scithicum inuiolatus amnem.

Concani, populus in Scythia qui a Vergilio Bisaltę appellari putantur.

Vos Cæsarem altum, militia simul
Fessas coborteis abdidit oppidis,
Finire quærentem labores
Pierio recreatis antro.

Sapientia & cõsilio Iupiter Titanas vicit, qui

Vos lene consilium & datis, & dato
Gaudetis almæ scimus vt impios

Titanas, immanemq; turmam
Fulmine sustulerit caduco,
Qui terram inertem, qui mare temperat
Ventosum, & vrbeis, regnaq; tristia:
Diuosq;, mortaleisq; turmas
Imperio regit vnus æquo.
Magnum illa terrorem intulerat Ioui
Fidens iuuentus horrida brachijs,
Fratresq; tendentes opaco
Pelion imposuisse Olympo.
Sed quid Typhoeus, & validus Minas,
Aut quid minaci Porphyrion statu,
Quid Rhœtus, euulsisq; truncis
Enceladus iocul ator audax,
Contra sonantem palladis ægida
Possent ruentes: hinc auidus stetit
Vulcanus: hinc matrona Iuno. &
Nunquam humeris positurus arcum,
Qui rore puro Castaliæ lauit
Crineis solutos: qui Lyciæ tenet
Dumeta, natalemq; syluam,
Delius, & Patareus Apollo.
Vis consili expers mole ruit sua:
Vim temperatam dij quoq; prouehunt
In maius: ijdem odere vires
Omne nefas animo mouentes.
Testis mearum centimanus * Gyges
Sententiarum notus, & integræ
Tentator Orion Dianæ

solis viribus nitebantur.

Gigantum nomina.

Apollinis epitheta.

Potentia citra prudentiam irrita

* Alias: gigas, vt Briareus intelligatur.

Virginea domitus sagitta.
Iniecta monstris terra dolet suis:
Mœretq; partus fulmine luridum
Missos ad Orcum. nec perêdit
Impositam celer ignis Aetnam:
Incontinentis nec Tityi iecur
Relinquit ales, nequitiæ additus
Custos. Amatorem trecentæ
Pirithoum cohibent catenæ.

Terra, quę mater est gigãtum, dolet filios suos a se opprimi, detrusos a Ioue ad inferos.

AVGVSTI LAVDES.

Ode V. Tricolos tetrastrophos: vt, Vides vt alta stet niue candidum.

– – u – – – u u – u u
– – u – – – u u – u u
– – u – – – u – –
– u u – u u – u – –

COelo tonantem credidimus Iouem
Regnare, presens diuus habebitur
Augustus, adiectis Britannis
Imperio, grauibusq; persis.
Miles ne Crassi coniuge barbara
Turpis maritus vixit? & hostium
(Prò curia inuersiq; mores)
Consenuit socerorum in armis,
Sub rege Medo, Marsus, & Appulus
Anciliorum, nominis, & togæ
Oblitus, æternæq; Vestæ,
Incolumi Ioue, & vrbe Roma?
Hoc cauerat mens prouida Reguli

Miro argumento Augusti laudes ingreditur. Nam ait, si Iouẽ credimus imperare ex persuasione, & fama multo magis Augustũ regnare credere cõuenit, cuius imperium & potentiam presentes intuemur, cuius auspiciis res Romana semper in maius crescit, quam quam à Crasso & eius

Dissentientis conditionibus
Fœdis, & exemplo trahentis
Perniciem veniens in æuum,
Si non periret immiserabilis
Captiua pubes, Signa ego Punicis
Affixa delubris, & arma
Militibus sine cæde dixit
Direpta vidi, vidi ego ciuium
Retorta tergo brachia libero,
Portasq; non clausas, & arua
Marte coli populata nostro,
Auro reprensus scilicet acrior
Miles redibit? flagitio additis
Damnum. neq; amissos colores
Lana refert medicata fuco:
Nec vera virtus, cum semel excidit,
Curat reponi deterioribus.
Sic pugnat extricata densis
Cerua plagis. Erit ille fortis,
Qui perfidis se credidit hostibus?
Et Marte Pœnos proteret altero,
Qui lora restrictis lacertis
Sensit iners, timuitq; mortem
Hic vnde vitam sumeret inscius,
Pacem duello miscuit, O pudor,
O magna Carthago probrosis
Altior Italiæ ruinis.
Fertur pudicæ coniugis osculum,
Paruosq; natos, vt capitis minor,

exercitu afflicta & ignominia affecta sit, qui captiui duxerant vxores ab hostibus ea affinitate vitam suam redimentes, quum Reguli exemplo moueri debebāt, qui semel mori maluit, & grauissimis suppliciis affici, quam vt captiui redimerentur, aut inter hostes turpiter seruirent.

Á se remouisse, & virilem
Toruus humi posuisse vultum,
Donec labenteis consilio patres
Firmaret autor nunquam aliàs dato,
Interq; merenteis amicos
Egregius properaret exul.
Atqui sciebat quę sibi barbarus
Tortor pararet: non aliter tamen
Dimouit obstanteis propinquos
Et populum reditus morantem,
Quàm si clientum longa negotia
Dijudicata lite relinqueret,
Tendens Venafranos in agros,
Aut lacedæmonium Tarentum.

Supplicii genus quo affectus est Regulus, refert Gel. lib. vi. ca. iiii.

AD ROMANOS QVÓD SAEPE posteri pœnas luant, quas maiores effugerint.

Ode VI. Tricolos tetrastrophos: vt, Vides vt alta stet niue candidum.

– – ᴗ – – – ᴗ ᴗ – ᴗ –
– – ᴗ – – – ᴗ ᴗ – ᴗ ᴗ
– – ᴗ – – ᴗ – ᴗ
– ᴗ ᴗ – ᴗ ᴗ – ᴗ – –

DElicta maiorum immeritus lues
Romane, donec templa refeceris
Aedesq; labenteis deorum, &
Fœda nigro simulacra fumo.
Dijs, te minorem quòd geris, imperas.
Hinc omne principium, huc refer exitum.
Dÿs multa neglecti dederunt

Quantum calamitatis inuexerit contēpta religio, ꝓbat multis exēplis & e contra quātum commodi innocentia & deorū cultus. Crassus enī & Labienū

Hisperiæ mala luctuosæ.
Iam bis Monæses, & Pachori manus
Non auspicatos contudit impetus
Nostros, & adiecisse prædam
Torquibus exiguis renidet.
Penè occupatam seditionibus
Deleuit vrbem Dacus, & Aethiops:
Hic classe formidatus, illæ
Missilibus melior sagittis.
Fæcunda culpæ secula, nuptias
Primum inquinauere, & genus, & domos.
Hoc fonte deriuata clades
In patriam, populumq; fluxit.
Motus doceri gaudet Ionicos
Matura virgo, & fingitur artubus
Iam nunc, incestos amores
De tenero meditatur vngui.
Mox iuniores quærit adulteros
Inter mariti vina, neque eligit,
Cui donet impermissa raptim
Gaudia, luminibus remotis,
Sed iussa coràm non sine conscio
Surgit marito, seu vocat institor,
Seu nauis Hispanæ magister
Dedecorum pretiosus emptor.
Non his iuuentus orta parentibus
Infecit æquor sanguine Punico,
Pyrrumq; & ingentem cecidit
Antiochum, Annibalemq; dirum:

Antonii legatũ cũ toto exercitu deletos a Parthis refert obvio latam religionẽ. Hinc a maiorum moribus iuuentutem sic degenerasse, qđ ĩpune passim adulteria cõmittantur, ex qbus nothi ignauiq; filii nascantur, sic nati corruptissime educentur.

Tantum a maioribus nostris degenerauimus vt qui olim fortissimi viri fuerint, iidem simplicissimi & frugalissimi fuerint, nūc autē contra fiat

Sed rusticorum mascula militum
Proles, Sabellis docta ligonibus
Versare glebas: & seueræ
Matris ad arbitrium recisos
Portare fusteis: sol vbi montium
Mutaret vmbras, & iuga demeret
Bobus, fatigatis amicum
Tempus agens abeunte curru.
Damnosa quid non imminuit dies?
Aetas parentum peior auis, tulit
Nos nequiores, mox daturos
Progeniem vitiosiorem.

AD ASTERIEN DESIDERIO MA-
riti mœstam, solans eam, monensq́; ne cuiusquam blanditijs, spetie'ue capiatur.

Ode VII. *Dicolos tetrastrophos: vt, Quis multa gracilis te puer in rosa.*

– – – u u – – u u – u –
– – – u u – – u u – u –
– – – u u – u
– – – u u – u –

Solatur Asteriē Gygis familiaris sui vxorem dolentē ob mariti absentiam promittitque illum rediturum, quū nactus erit ventum opportunū interim bene speret, & se gerat modeste,

QVid fles Asterie, quem tibi candidi
Primo restituent vere Fauonij
Thyna merce beatum
Constanti iuuenem fide
Gygen? ille Notis actus ad Oricum
Post insana Capræ sydera, frigidas
Nocteis, non sine multis
Insomnis lacrymis agit.

Atqui sollicitę nuntius hospitæ
Suspirare Chloën, & miseram tuis
Dicens ignibus vri,
Tentat mille vafer modis.

neq; patiatur sibi a quoquã imponi, quo pudicitiã violet, sed castissimo marito fidem seruet, qui nullis blanditiis potest ad adulterium solicitari.

Vt Prœtum mulier perfida credulum
Falsis impulerit criminibus, nimis
Casto Bellerophonti
Maturare necem refert.

Narrat penè datum Pelea Tartaro.
Magnessam Hippoliten dum fugit abstinens:
Et peccare docenteis
Fallax historias monet,

Frustra. nam scopulis surdior Icari
Voces audit adhuc integer. at tibi,
Ne vicinus Enipeus
Plus iusto placeat caue.

Quamuis non alius flectere equum sciens
Aequè conspicitur gramine Martio:
Nec quisquam citus æquè
Tusco denatat alueo.

Prima nocte domum claude, neque in vias
Sub cantu querulæ despice tibiæ,
Et te sæpe vocanti
Duram, difficilis mane.

AD MECOENATEM, NE MIRETVR quòd Calendis Martijs, cum sit sine vxore, sacrificet. nam eo die maximum effugit periculum arbore fracta penè elisus.

Ode XIII. Dicolos tetrastrophos: vt, Iam satis

terris niuis, atque diræ.

– ∪ – – – ∪ ∪ – ∪ – –
– ∪ – – – ∪ ∪ – ∪ – ∪
– ∪ – – – ∪ ∪ – ∪ – ∪
– ∪ ∪ – –

Redit causã Mecoenati, quod Calendas Martias celebraret, q dies solis matronis festus erat, quo etiam mariti pro vxorum suarum salute supplicabant: nam se eo die ait ab arboris casu seruatum, & ob id Libero vota soluere velle, Mecoenatẽ ad epulas inuitans, & celebritatẽ omissa reipublicę cura quę pacatis hostibus satis tranquilla sit.

MArtijs cœlebs quid agam Calendis:
Quid velint flores, & acerra thuris
Plena, miraris, positusq; carbo in
Cespite viuo,
Docte sermonis vtriusque linguæ:
Voueram dulceis epulas, & album
Libero caprum propè funeratus
Arboris ictu.
Hic dies, anno redeunte, festus
Corticem adstrictum pice dimouebit
Amphoræ fumum bibere institutæ
Consule Tullo.
Sume Mecœnas cyathos amici
Sospitis centum, & vigileis lucernas
Perfer in lucem, procul omnis esto
Clamor, & ira.
Mitte ciuileis super vrbe curas.
Occidit Daci Cotisonis agmen:
Medus infestus sibi luctuosis
Dissidet armis:
Seruit Hispanæ vetus hostis oræ
Cantaber sera domitus catena:
Iam Scythæ laxo meditantur arcu
Cedere campis.
Negligens, ne qua populus laboret:

Parce priuatus nimium cauere: &
Dona præsentis cape lætus horæ, ac
Linque seuera.

AD LYDIAM, INDVCENS EAM singulis quatuor versibus respondentem.

Ode IX. Dicolos distrophos: vt, Sic te diua potens Cypri.

– – – ∪ ∪ – ∪ –
– – – ∪ ∪ – – ∪ ∪ – ∪ –

Donec gratus eram tibi:
Nec quisquam potior brachia candidæ
Ceruici iuuenis dabat:
Persarum vigui rege beatior.
Ly. Donec non aliam magis
Arsistis, neque erat Lydia post Chloën:
Multi Lydia nominis.
Romana vigui clarior Ilia.
Ho. Me nunc Thressa Chloë regit
Dulceis docta modos, & citharæ sciens:
Pro qua non metuam mori:
Si parcent animæ fata superstiti.
Ly. Me torret face mutua
Thirini Calais filius Ornithi:
Pro quo bis patiar mori,
Si parcent puero fata superstiti.
Ho. Quid? si prisca redit Venus?
Diductosq; iugo cogit aheneo?
Si flua excutitur Chloë?
Reiectæq; patet ianua Lydiæ?

Ly. Quanquàm sydere pulchrior
Ille est: tu leuior cortice, & improbo
Iracundior Adria:
Tecum viuere amem: tecum obeam libens.

AD LYCEN ASPERAM
& intractabilem.

Ode X. Dicolos tetrastrophos: vt, Scriberis Vario fortis & hostium.

– – – ∪ ∪ – – ∪ ∪ – ∪ –
– – – ∪ ∪ – – ∪ ∪ – ∪ –
– – – ∪ ∪ – – ∪ ∪ – ∪ –
– – – ∪ ∪ – ∪ ∪

Vehemens expostulatio in Lyces puellę crudelitatē q̃ amatorem suum vēto & niuibus expositum pateretur ante fores suas pernoctare, quod nix faceret barbarissima quęque barbaro, nupta marito: nec metuat nevicissim cōtēpta det poenas inhumanitatis.

EXtremum Tanaim si biberes Lyce
Sæuo nupta viro, me tamen asperas
Porrectum ante fores obycere incolis
Plorares Aquilonibus.
Audis quo strepitu ianua, quo nemus
Inter pulchra situm tecta remugiat
Ventis? & positas vt glaciet niueis
Puro numine Iupiter?
Ingratam Veneri pone superbiam,
Ne currente retro funis eat rota.
Non te Penelopen difficilem procis
Tyrrhenus genuit parens.
Ó, quamuis neque te munera, nec preces,
Nec tinctus viola pallor amantium,
Nec vir Pieria pellice saucius
Curuat: supplicibus tuis
Parcas, nec rigida mollior æsculo,

Nec mauris animum mitior anguibus.
Non hoc ſemper erit liminis, aut aquæ
Cœleſtis patiens latus.

AD MERCVRIVM, VT INSPIRET ſibi modos, quibus Lyde amica aureis obſtinatas applicet.

Ode XI. Dicolos tetraſtrophos: vt, Iam ſatis terris niuis, atque diræ.

– ∪ – – – ∪ ∪ – ∪ – –
– ∪ – – – ∪ ∪ – ∪ – –
– ∪ – – – ∪ ∪ – ∪ – ∪
– ∪ ∪ – –

Mercuri, nam te docilis magiſtro
Mouit Amphion lapides canendo:
Tuq; teſtudo reſonare ſeptem
Callida neruis,
Nec loquax olim, neque grata, nunc &
Diuitum menſis, & amica templis,
Dic modos, Lyde, quibus obſtinatas
Applicet aureis.
Quæ velut latis equa trima campis,
Ludit exultim, metuitq; tangi,
Nuptiarum expers, & adhuc proteruo
Cruda marito.
Tu potes tigreis, comitesq; ſyluas
Ducere, & riuos celereis morari.
Ceſſit immanis tibi blandienti
Ianitor aulæ
Cerberus, quamuis furiale centum

Mercurium laudat a lyrę inuẽtione, & cantus efficacia: a quo petit, vt lyrę ſuę talem inſerat ſuauitatem, vt Lydes amicę immitem animum poſſit flectare: nam facile illum hoc poſſe oſtendit, quũ eius opera lapides emollitos ait & Cerberũ Cum ſeuiſſimis vmbris.

Muniant angues caput eius, atq;
Spiritus teter, saniesq; manet
Ore trilingui.
Quin & Ixion, Tityosq; vultu
Risit inuito, stetit vrna paulum
Sicca, dum grato Danai puellas
Carmine mulces.

Audiat Lyde Danaidum supplicium, vt in amatorem dura & impia, vt ille esse desinat.

Audiat Lyde scelus, atq; notas
Virginum pœnas, & inane lymphæ
Dolium fundo pereuntis imo,
Seraq; fata,
Quæ manent culpas etiam sub Orco
Impiæ. nam quid potuere maius
Impiæ? sponsos potuere duro
Perdere ferro.

Vna, Hypermnestra, quę maritum seruauit.

Vna de multis face nuptiali
Digna, periurum fuit in parentem
Splendide mendax, & in omne virgo
Nobilis æuum:

Oratio Hypermnestrę ad Lyceum maritum.

Surge, quæ dixit iuueni marito,
Surge: ne longus tibi somnus, vnde
Non times, detur, socerum, & scelestas
Falle sorores:
Quæ velut nactæ, vitulos leænæ
Singulos eheu lacerant, ego illis
Mollior, nec te feriam, nec intra
Claustra tenebo.
Me pater seuis oneret catenis
Quòd viro clemens misero peperci:

Me vel

Me vel extremos Numidarum in agros
Classe releget.
I, pedes quò te rapiunt, & auræ
Dum fauet, nox, & Venus: i secundo
Omine, & nostri memorem sepulchro
Scalpe querelam.

AD NEOBVLEN AMICAM, INsuauem esse vitam sine hilaritate, amariq; ab ea Hebrum fortissimum adolescentem.

Ode XII. Dicolos tristrophos. Primi quiq; duo versus sunt Ionici a minore, Sapphici trimetri acatalecti, qui constant è tribus Ionicis a minore, vel vltimo Pæone tertio, hoc modo:

Mĭsĕrārum ēst ∪ ∪ – – nĕque ămōrī ∪ ∪ – – dărĕ lūdŭm ∪ ∪ – ∪
Nĕquĕ dūlcī ∪ ∪ – – mălă vīnō ∪ ∪ – – lăuĕre ăut ēx ∪ ∪ – –

Tertius item versus est Ionicus a minore Sapphicus acatalecticus, sed tetrameter, constans è quatuor Ionicis a minore, hoc modo:

ănĭmārī ∪ ∪ – – mĕtŭēntēs ∪ ∪ – – pătrŭæ vĕr ∪ ∪ – – bĕră lĭnguæ ∪ ∪ – –

∪ ∪ – – ∪ ∪ – – ∪ ∪ – ∪
∪ ∪ – – ∪ ∪ – – ∪ ∪ – –
∪ ∪ – – ∪ ∪ – – ∪ ∪ – – ∪ ∪ – –

MIserarum est neque amori dare ludum
Neque dulci mala vino lauere, aut ex-
Animari metuenteis patruæ verbera linguæ.
Tibi qualum Cythereæ puer ales,

Miserum est si quis ita vehementer amet, vt ex amore nullã sentiat voluptatem, sed semper anxius sit & sol-

licitus adeo vt ne consuetū quidem exercitium possit repetere.

Tibi telas, operosæq; Mineruæ
Studium aufert Neobule Liparæi nitor Hebri.
Eques ipso melior Bellerophonte,
Neque pugno, neq; segni pede victus,
Simul vnctos Tyberinis humeros lauit in vndis:
Catus idem per apertum fugienteis
Agitato grege ceruos iaculari, &
Celer alto latitantem fruticeto excipere aprum.

AD FONTEM BLANDVSIAM, quòd magis perspicuus sit quam vitrum.

Ode XIII. Tricolos tetrastrophos: vt, Quis multa gracilis te puer in rosa.

– – – u u – – u u – u –
– – – u u – – u u – u u
– – – u u – –
– – – u u – u u

Laudes fontis Blandusię, quę in Sabinis ęst regio, in qua erat poetę ager, cui ob salubritatem & amoenitatē pollicetur sacrificium & nominis immortalitatem inter nobilissimos quosque fontes.

O Fons Blandusiæ splendidior vitro
Dulci digne mero, non sine floribus,
Cras donaberis hœdo:
Cui frons turgida cornibus
Primis, & venerem, & prælia destinat
Frustra: nam gelidos inficiet tibi
Rubro sanguine riuos,
Lasciui soboles gregis.
Te flagrantis atrox hora Caniculæ
Nescit tangere: tu frigus amabile
Fessis vomere tauris
Præbes, & pecori vago
Fies nobilium tu quoque fontium,

Me dicente cauis impositam ilicem
Saxis, vnde loquaces
Lymphe desiliunt tuæ.

AVGVSTI LAVDES VICTORIS
Ex Hispania reuertentis, comparans eum
Herculi, quòd non per alios, sed
per se laborem administret.

Ode XIIII. Dicolos tetrastrophos: vt, Iam satis terris niuis, atq; diræ.

u - - - u u - u - -
- u - - - u u - u - u
- u - - - u u - u - -
- u u - -

HErculis ritu modo dictus, ò plebs,
Morte venalem petijsse laurum,
Cæsar, Hispana repetit penateis
Victor ab ora.
Vnico gaudens mulier marito
Prodeat iustis operata diuis:
Et soror clari ducis, & decoræ
Supplice vitta
Virginum matres, iuuenumq; nuper
Sospitum, vos ò pueri, & puellæ
Iam virum expertæ, male ominatis
Parcite verbis.
Hic dies vere mihi festus atras
Eximet curas: ego nec tumultum,
Nec mori per vim metuam, tenente
Cæsare terras.

Mira comparatio Augusti & Herculis, & quidem appositissima. Nã vt Hercul. vt mundum monstris purgaret in Hispaniam profectus, geryone extincto maximã gloriam reportauit, ita Augustus post Antonium & Reipu. hostes cõfectos, Cantabros prædones, & ferocissimam gentẽ domuit, ex quibus luculentissimam victoriã reportauit, suo periculo & marte partam.

I, pete vnguentum puer, & coronas,
Et cadum Marsi memorem duelli,
Spartacum sic qua potuit vagantem
Fallere testa.
Dic & argutæ properet Neæræ
Myrrheum nodo cohibere crinem.
Si per inuisum mora ianitorem
Fiet, abito.
Lenit albescens animos capillus
Litium, & rixæ cupidos proteruæ.
Non ego hoc ferrem calidus iuuenta
Consule Planco.

IN CHLORIM MOECHAM, *vetulam luxuriosam.*

Ode XV. *Dicolos distrophos: vt, Sic te diua potens Cypri.*

– – – ∪ ∪ – ∪ –
– – – ∪ ∪ – – ∪ ∪ – ∪ –

Hac ode ostendit quantum deceat maxime senem, & pauperem, intempestiua lasciuia, citharę cantus, & eiusmodi voluptates: quũ illa sint potius adolescentium.

VXor pauperis Ibici,
Tandem nequitiæ fige modum tuæ,
Famosisq; laboribus.
Maturo propior desine funeri
Inter ludere virgines,
Et stellis nebulam spargere candidis.
Non, si quid Pholoën satis,
Et te Chlori decet. filia rectius
Expugnat iuuenum domos,
Pulso Thyas vti concita tympano:
Illam cogit amor Nothi

Lasciuæ similem ludere capreæ.
Te lanæ prope nobilem
Tonsæ Lucerriam, non citharæ decent,
Nec flos purpureus rosæ,
Nec poti vetulam fæce tenus cadi.

AD MECOENATEM, OSTENDENS, nihil non posse auro, aut pecunię expugnari.

Ode XVI. Dicolos tetrastrophos: vt, Scriberis Vario fortis, & hostium.

– – – υ υ – – υ υ – υ υ
– – – υ υ – – υ υ – υ υ
– – – υ υ – – υ υ – υ υ
– – – υ υ – υ –

INclusam Danaën turris ahenea,
Robustæq; fores, & vigilum canum
Tristes excubiæ munierant satis
Nocturnis ab adulteris,
Si non Acrisium virginis abditæ
Custodem pauidum Iuppiter, & Venus
Risissent: fore enim tutum iter, & patens
Conuerso in pretium Deo
Aurum per medios ire satellites,
Et perrumpere amat saxa, potentius
Ictu fulmineo. concidit auguris
Argiui domus ob lucrum
Demersa excidio: diffidit vrbium
Portas vir Macedo: & subruit æmulos
Reges muneribus. munera nauium

Fabula Danaes & historiis nonnullis, docet quantum calamitatis afferat rebus mortaliũ auri cupiditas. Nam illo, nõ solum munitissimas ciuitates expugnari & euerti, vt Philippus rex Macedonię, verũ sacra omnia profanari, coniuges in coniugum perniciẽ corrũpi, vt Eriphyle Amphiarai vxor: eam esse auaritię naturam, vt expleri non possit sed in nouas atque nouas solicitudines pertrahat hominem: quare non immerito sibi cauisse,

ne quid supra cõditionem suã affectaret, sed paucis cõtẽtus maneret.

Sæuos illaqueant duces.
Crescentem sequitur cura pecuniam,
Maiorumq; fames. iure perhorrui
Late conspicuum tollere verticem
Mecœnas Equitum decus.
Quanto quisq; sibi plura negauerit,
A Dijs plura feret. nil cupientium
Nudus castra peto: & transfuga, diuitum
Parteis linquere gestio
Contemptæ dominus splendidior rei,
Quàm, si quicquid arat non piget Appulus
Occultare meis dicerer horreis,
Magnas inter opes inops:
Puræ riuus aquæ, syluaq; iugerum
Paucorum, & segetis certa fides meæ,
Fulgentem imperio fertilis Africæ
Fallit sorte beatior.
Quanquam nec Calabræ mella ferunt apes,
Nec Lestrigonia Bacchus in amphora
Languescit mihi, nec pinguia Gallicis
Crescunt vellera pascuis:
Importuna tamen pauperies abest.
Nec, si plura velim, tu dare deneges.
Contracto melius parua cupidine
Vectigalia porrigam,
Quàm si Migdonijs regnum Alyattici
Campis continuem. multa petentibus
Desunt multa. bene est, cui Deus obtulit
Parca, quod satis est, manu

AD AELIVM LAMIAM SENATOrem ab Lamo Formiarũ rege ortũ admonẽs, vt paratis lignis curet geniũ propter futurã tẽpestatem.

Ode XVII. Tricolos tetrastrophos: vt, Vides vt alta stet niue candidum.

– – u – – – u u – u –
– – u – – – u u – u –
– – u – – – u – u
– u u – u u – u – –

Aelium Lamiã cuius supra meminit, a generis antiquitate laudat. Ait enim Lamiarum familiam a Formiis oriundam, vbi Lamus regnauit qui Lamiis in vrbe dignitat: & opibus precipuis nomen dedit.

AEli vetusto nobilis ab Lamo,
Quandò & priores hinc Lamias ferunt
Denominatos, & nepotum
Per memores genus omne fastos,
Autore ab illo ducis originem,
Qui Formarum mœnia dicitur
Princeps, & innantem Maricæ
Littoribus tenuisse Lyrim
Latè tyrannus. cras folijs nemus
Multis, & alga littus inutili
Demissa tempestas ab euro
Sterne: aquæ nisi fallit augur
Annosa cornix. dum potes, aridum
Compone lignum: cras genium mero
Curabis, & porco bimestri,
Cum famulis operum solutis.

AD FAVNVM, ORANS VT per suos agros lenis transeat.

Ode XVIII. Dicolos tetrastrophos: vt, Iam satis terris niuis, atque diræ.

– ∪ – – – ∪ ∪ – ∪ – ∪
– ∪ – – – ∪ ∪ – ∪ – ∪
– ∪ – – – ∪ ∪ – ∪ – –
– ∪ ∪ – –

Fauno, qui à Græcis Pan appellari creditur, nõ is decembris sacrificabant, ne lederet. Nam ex diis in feris & sinistris putabatur. Orat igitur, non vt prosit, sed ne noceat, dum per agros suos transit.

FAune nympharum fugientum amator,
Per meos fineis, & aprica rura
Lenis incedas, abeasq; paruis
Aequus alumnis.
Si tener pleno cadit hœdus anno,
Larga nec desunt Veneris sodali
Vina crateræ: vetus ara multo
Fumat odore:
Ludit herboso pecus omne campo,
Cum tibi nonæ redeunt decembres:
Festus in pratis vacat otioso
Cum boue pagus:
Inter audaceis lupus erat agnos,
Spargit agresteis tibi sylua frondeis:
Gaudet inuisam pepulisse fossor
Ter pede terram.

AD TELEPHVM, IOCOSE *eum corripiens, quòd historias non pertinenteis ad rem scribat.*

Ode XIX, Dicolos *distrophos: vt, Sic te diua potens Cypri.*

– – – ∪ ∪ – ∪ –
– – – ∪ ∪ – – ∪ ∪ – ∪ –

Telephum familiarem suum reprehẽdit quod

QVantum distet ab Inaco
Codrus, pro patria non timidus mori,

Narras, & genus Aeaci,
Et pugnata sacro bella sub Ilio:
Quo Chium pretio cadum
Mercemur: quis aquam temperet ignibus,
Quo præbente domum, & quota
Pelignis caream frigoribus, taces:
Da Lunæ propere nouæ
Da noctis mediæ, da puer auguris
Murænæ: tribus, aut nouem
Miscentur cyathis pocula commodis.
Qui Musas amat impareis,
Ternos ter cyathos attonitus petet
Vates. treis prohibet supra
Rixarum metuens, tangere Gratia
Nudis iuncta sororibus.
Insanire iuuat: cur Berecyntiæ
Cessant flamina tibiæ?
Cur pendet tacita fistula cum lyra?
Parcenteis ego dexteras
Odi sparge rosas. audiat inuidus
Dementem strepitum Lycus:
Et vicina seni non habilis Lyco.
Spissa te nitidum coma
Puro te similem Telephe Vespero,
Tempestiua petit Chloë,
Me lentus Glyceræ torret amor meæ.

genealogias, nescio quas, & curiosas historias scrutaretur, & non potius ea quę ad vitę vsum & hilaritatē attinēt, narret, curetq;, vt suauiter potet, & sine noxa, ad Gratiarum vel ad Musarum numerum cyathos exhauriat, neque progrediatur, ne conuiuii gratia perdatur per temulentiam.

AD PYRRHVM SODALEM, AD
monens, ne ab amante fœmina abstrahat puerum ob futurum periculum.

Ode XX. *Dicolos tetrastrophos: vt, Iam satis terris niuis, atque diræ.*

–∪–––∪∪–∪––
–∪–––∪∪–∪––
–∪–––∪∪–∪––
–∪∪–∪

Pyrrhum amicum suum monet, tam periculosum illi esse Nearchum iuuenem a muliere quę illum dępe ribat, abstrahere, quam a lęęna auferre catulos suos.

NOn vides quanto moueas periclo
Pyrrhe Getule catulos leænæ.
Dura pòst paulò fugies inaudax
Prælia raptor:
Cum per obstanteis iuuenum cateruas
Ibit insignem repetens Nearchum:
Grande certamen, tibi præda cedat
Maior, an illi.
Interim dum tu celeris sagittas
Promis: hæc denteis acuit timendos
Arbiter pugnæ posuisse nudo
Sub pede palmam.
Fertur: & leni recreare vento
Sparsum odoratis humerum capillis:
Qualis aut Nireus fuit, aut aquosa
Raptus ab Ida.

AD AMPHORAM EODEM SE-
cum anno natam, vt in coruini gratiam
vetusta vina promat.

Ode XXI. *Tricolos tetrastrophos: vt, Vides vt alta stet niue candidum.*

––∪–––∪∪–∪–
––∪–––∪∪–∪–

– – ∪ – – – ∪ – –

– ∪ ∪ – ∪ ∪ – ∪ – ∪

O Nata mecum consule Manlio,
Seu tu querelas, siue geris iocos,
Seu rixam, & insanos amores,
Seu facilem pia testa somnum:

Festiue ebriorũ naturam describit, quidam .n. faceti & hilares quidam somnolenti sunt nonnulli vino in Venerem accẽduntur. Prouocat deinde Catonis exemplo Coruinũ, tametsi philosophus sit, ad largiorem compotationem, nã pręterquã quod per vinum amicitiam experimur, animi quoque tristitiam illo optime discutimus.

Quocunque lectum nomine Massicum
Seruas, moueri digna bono die,
Descende, Coruino iubente,
Promere languidiora vina.
Non ille, quanquàm Socraticis madet
Sermonibus, te negliget horridus.
Narratur & prisci Catonis
Sæpe mero caluisse virtus.
Tu lene tormentum ingenio admoues
Plerunque duro: tu sapientium
Curas, & arcanum iocoso
Consilium retegis Lyæo.
Tu spem reducis mentibus anxijs,
Vireisq;, & addis cornua pauperi,
Post te neque iratos trementi
Regum apices, neque militum arma.
Te, Liber, & si læta aderit Venus,
Segnesq; nodum soluere Gratiæ,
Viueq; producent lucernæ,
Dum rediens fugat astra Phœbus.

IN DIANAM.

Ode XXII. Dicolos tetrastrophos: vt,
Iam satis terris niuis, atque diræ.

– ∪ – – – ∪ ∪ – ∪ – ∪

– u – – – u u – u – –

– u – – – u u – u – –

– u u – u

Consecrat pinũ
Dianę in fundo
suo, eiusq; offi-
cia ac potestates
numerat, polli-
cetur q; verrem
anniuersarium.

Montium custos, nemorumq́; virgo
Quæ laboranteis vtero puellas
Ter vocata audis, adimisq; leto
Diua triformis:
Imminens villæ tua pinus esto:
Quam per exactos ego lætus annos
Verris obliquum meditantis ictum
Sanguine donem.

AD PHIDILEM, SVADENS DEOS *Puris manibus, & bona conscientia colendos esse.*

Ode.XXIII.Tricolos tetrastrophos:vt, Vides vt alta stet niue candidum.

– – u – – – u u – u –

– – u – – – u u – u –

– – u – – – u – –

– u u – u u – u – –

Rusticę mulieri
promittit om-
nia futura salua
in agro, si pieta
tem & Deos co-
lat, illos autem
optime coli pla
caricq;, non sum
ptuosis hostiis
& hecatombis,
sed pura consciē
tia, & manibus
cęde rapinaque
nō inquinatis.

Coelo supinas si tuleris manus
Nascente Luna rustica Phidile:
Si thure placaris, & orna
Fruge Lareis, auidaq; porca,
Nec pestilentem sentiet Africum
Fœcunda vitis, nec sterilem seges
Rubiginem, aut dulces alumni
Pomifero graue tempus anno.
Nam quæ niuali pascitur Algido
Deuota quercus inter, & ilices:
Aut crescit Albanis in herbis

Victima, Pontificum secureis
Ceruice tinget: te nihil attinet
Tentare multa cæde bidentium
Paruos coronantem marino
Rore Deos, fragiliq; myrto.
Immunis aram si tetigit manus,
Non sumptuosa blandior hostia
Mollibit auersos Penateis
Farre pio, & saliente mica.

IN AVAROS, MINANS RELINquẽdas esse diuitias indigno heredi, p̄ luxuriã omnia consumpturo: vt quia male parta, male dilabuntur.

Ode XXIIII. Dicolos distrophos: vt, Sic te diua potens Cypri.

– – – ∪ ∪ – ∪ ∪
– – – ∪ ∪ – – ∪ ∪ – ∪ –

INtactis opulentior
Thesauris arabum, & diuitis Indiæ,
Cæmentis licet occupes
Tyrrhenum omne tuis, & mare Ponticum:
Si figit adamantinos
Summis verticibus dira necessitas
Clauos: non animum metu,
Non mortis laqueis expedies caput.
Campestres melius Scythæ,
Quorum plaustra vagas ritè trahunt domos,
Viuunt: & rigidi Getæ,
Immetata quibus iugera liberas
Fruges, & Cererem ferunt:

Inuehitur in insanam hominũ auaritiam, qui per fas & nefas omnia inuadãt, terram & mare ędificiis impleant, quum illa nihil profutura sint quum aderit mortis necessitas, feliciores esse Scythas, qui plaustris, circumaguntur, & e medio viuunt, neque vltra quã satis est ad viaticum suum affectant.

Nec cultura placet longior annua:
Defunctumq́; laboribus
Aequali recreat ſorte vicarius.
Illhic matre carentibus
Priuignis mulier temperat innocens
Nec dotata regit virum
Coniux: nec nitido fidit adultero.
Dos eſt magna, parentum
Virtus, & metuens alterius viri
Certo fœdere caſtitas.
Et peccare nefas, aut pretium eſt mori.
O quiſquis volet impias
Cedeis, aut rabiem tollere ciuicam:
Si quæret pater vrbium
Subſcribi ſtatuis, indomitam audeat
Refrenare licentiam
Clarus pòſt genitis. quatenus, heu nefas,
Virtutem incolumen odimus,
Sublatam ex oculis quærimus inuidi.
Quid triſtes querimoniæ,
Si non ſupplicio culpa reciditur?
Quid leges ſine moribus
Vanæ proficiunt? ſi neque feruidis,
Pars incluſa caloribus
Mundi, nec Boreæ finitimum latus,
Durataq́; ſolo niues
Mercatorem abigunt: horrida callidi
Vincunt æquora nautæ.
Magnum pauperies opprobrium, iubet

Qui apud poste-
ros gloriã quę-
runt, peccandi
licentiam, & ha-
bendi cupidita-
tem coerceāt ne-
ceſſe eſt, vnde
ceu ex fōte om-
nia mala pro-
manant. Siqui-
dem qui pauper-
tatem, vt malũ
aliquod exhor-
rent, nihil non
faciunt vt illam
effugiant, de vir-
tute aut hone-
ſto nihil ſoli-
citi.

Quiduis & facere, & pati:
    Virtutisq; viam deserit arduae.
Vel nos in Capitolium,
    Quò clamor vocat, & turba fauentium?
Vel nos in mare proximum
    Gemmas, & lapides, aurum & inutile,
Summi materiam mali,
    Mittamus. scelerum si bene pœnitet,
Eradenda cupidinis
    Praui sunt elementa: & teneræ nimis
Mentes asperioribus
    Formandæ studijs. nescit equo rudis
Hærere ingenuus puer:
    Venariq; timet, ludere doctior,
Seu Græco iubeas trocho,
    Seu malis, vetita legibus alea.
Cum periura patris fides
    Consortem socium fallat, & hospitem:
Indignoq; pecuniam
    Hæredi properet: scilicet improbæ
Crescunt diuitiæ: tamen
    Curtæ nescio quid semper abest rei.

Quum, inquit, auaritiam constet esse bonis moribus pestilentissimã, quin eã penitus abiicimus, & eius studium ex animis iuuenũ euellimus grauibus exemplis & bonis disciplinis?

AD BACCHVM, PETENS VT SE in suorum nemorũ secreta ducat, vbi numine eius repletus Cæsaris Augusti laudes canat.

Ode XXV. Dicolos distrophos: vt, Sic te diua potens Cypri.

– – – ∪ ∪ – ∪ –
– – – ∪ ∪ – – ∪ ∪ – ∪ –

Allegorice ostẽdit tantam esse Cęsaris maiestatem, vt eius laudes non possit verbis consequi, nisi Bacchi numine afflatus in secessum aliquẽ transferatur, & ibi ab illo prius instruatur, ipse enim deus est musicis & poetis propitius.

QVò me Bacche rapis tui
Plenum? quæ nemora, & quos agor in specus
Velox mente noua? quibus
Antris egregij Cæsaris audiar
Aeternum meditans decus
Stellis inserere, & concilio Iouis?
Dicam insigne, recens, adhuc
Indictum ore alio, non secus in iugis
Ex somnis stupet Euhyas,
Hebrum prospiciens, & niue candidam
Thracen, ac pede barbaro
Lustratam Rhodopen: vt mihi deuio
Ripas, & vacuum nemus
Mirari libet, ò Naiadum potens,
Baccharumq; valentium
Proceras manibus vertere fraxinos.
Nil parum, aut humili modo,
Nil mortale loquar. dulce periculum est
O Lenææ sequi deum
Cingentem viridi tempora pampino.

AD VENEREM, QVOD VELIT ILli lyram consecrare, & amare desinere, rogans, vt vel vna amoris plaga superbam percutiat Chloën.
Ode XXVI. Tricolos tetrastrophos: vt, Vides vt alta stet niue candidum,

– – u – – – u u – u u
– – u – – – u u – u –
– – u – – – u – –
– u u – u u – u – u

Vixi

VIxi puellis nuper idoneus,
Et militaui non sine gloriæ:
Nunc arma, defectumq; bello
Barbiton hic Paries habebit:
Læuum marinæ qui Veneris latus
Custodit. hic hic ponite lucida
Funalia, & vecteis, & arcus
Oppositis foribus minaceis.
O, quæ beatam diua tenes Cyprum, &
Memphim carentem Sithonia niue
Regina, sublimi flagello
Tange Chloën semel, arrogantem.

Suspēdit lyram suam Veneri, velut miles emeritus iam & fractus, qui nolit amplius Martē experiri, innuens se velle amori vale dicere.

AD GALATEAM NAVIGATVRAM, eam deterrens à nauigatione exemplo Europæ.

Ode XXVII. Tricolos tetrastrophos: vt, Iam satis terris niuis, atque diræ.

–u – – – u u – u – u
–u – – – u u – u – –
–u – – – u u – u – –
–u u – –

IMpios parræ recinentis omen
Ducat, & prægnans canis, aut ab agro
Raua decurrens lupa Lanuuino,
Fætaq; vulpes:
Rumpat & serpens iter institutum,
Si per obliquum similis sagittæ
Terruit mannos. ego quid timebo
Prouidus auspex?
Antè quàm stanteis repetat paludeis
Imbrium diuina auis imminentum,

Mira arte Galateam amicā ab instituto itinere reuocare conatur, nam vt facilius persuadeat, quibusuis aliis potius & impiis, quam illi inauspicatū iter optat, & mox periculum ostendit. Nam ex signis quibusdam tēpestatem imminere ait quā

hostibus imprecatur. Postremo Europę exemplo plane nō esse illi tentandū mare affirmat, neque Austro fidendum, nō magis quam Europę tauro, & si mitissimus videbatur.

Oscinen coruum prece suscitabo
Solis ab ortu.
Sis licet felix vbicunque nauis,
Et memor nostri Galatea viuas:
Teq; nec leuus vetet ire picus,
Nec vaga cornix.
Sed vides quanto trepidet tumultu
Pronus Orion? Ego quid sit ater
Adriæ noui sinus, & quid altus
Peccet Iapyx,
Hostium vxores, puerią; cæcos
Sentiant motus orientis Austri, &
Aequoris nigri fremitum, & trementeis
Verbere ripas.
Sic & Europæ niueum doloso
Credidit tauro latus, & scatentem
Belluis pontum, mediasq; fraudes
Palluit audax.
Nuper in pratis studiosa florum, &
Debitæ Nymphis opifex coronæ
Nocte sublustri, nil, Astra præter
Vidit & vndas.

Europes oratio vehemētissima, & artificiosissima, qua affectus muliebres mire exprimit.

Quæ simul centum tetigit potentem
Oppidis Creten: pater ô relictum
Filiæ nomen, pietasq; dixit
Victa furore:
Vnde? quò veni? leuis vna mors est
Virginum culpæ. vigilans ne ploro
Turpe commissum? an vitijs carentem
Ludit imago.

Vmaʔ quæ porta fugiens eburna
Somnium ducitʔmelius ne fluctus
Ire per longos fuit, an recenteis
Carpere floresʔ
Siquis infamem mihi nunc iuuencum
Dedat iratæ: lacerare ferro, &
Frangere enitar modo multum amati
Cornua tauri.
Inpudens liqui patrios penateis:
Inpudens Orcum moror, O deorum
Siquis hæc audis, vtinam inter errem
Nuda leones
Antè quàm turpis macies decenteis
Occupet malas, tenereq; succus
Defluat prædæ, speciosa quæro
Pascere tigreis
Vilis Europe, pater vrget absens:
Quid mori cessasʔpotes hac ab orno
Pendulum zona bene te sequuta,
Lædere collum.
Siue te rupes, & acuta leto
Saxa delectant: age te procellæ
Crede veloci: nisi herile mauis
Carpere pensum.
Regius sanguis, dominæq; tradi
Barbaræ pellex. aderat querenti
Perfidum ridens Venus, & remisso
Filius arcu.
Mox vbi lusit satis: Abstineto
Dixit irarum, calidæq; rixe:

Eburna. Qua Homerus, & hūc secutus Vergilius, falsa insomnia manes ad superos mittere ait.

Vilis. Ob amissum pudorem & patris in te odiū non est quod viuas diutius quū mors tibi passim obuia sit.

Perfidum epithetum perpetuum, sed hoc loco conuenientissimum.

Cum tibi inuisus laceranda reddet
Cornua taurus.
Vxor inuicti Iouis esse nescis?
Europa, orbis tertia pars. *Mitte singultus, bene ferre magnam*
Disce fortunam: tua sectus orbis
Nomina ducet.

AD LYDEN, QVÓD FESTO DIE *Neptunaliorum nil potius facturus sit, quàm vinum depromere.*

Ode XXVIII. *Dicolos distrophos: vt, sic te diua potens Cypri.*

– – – ∪ ∪ – ∪ –
– – – ∪ ∪ – – ∪ ∪ – ∪ ∪

Feris Neptuni se potissimũ vel le bibere ait de elegãtissimo vino, sed ita tamẽ sobrie, vt Vegetius accutius q̃ reddat ingeniũ, non ingurgitatione opprimat.

FEsto quid potius die
Neptuni faciam? prome reconditum
Lyde strenua Cæcubum,
Munitæq; adhibe vim sapientiæ.
Inclinare meridiem
Sentis, ac veluti stet volucris dies,
Parcis diripere horreo
Cessantem Bibuli Consulis amphoram.
Nos cantabimus inuicem
Neptunum, & virideis Nereidum comas.
Tu curua recines lyra
Latonam, & celeris spicua Cynthiæ
Summo carmine, quæ Cnidon
Fulgenteisq; tenet Cycladas, & Paphon
Iunctis visit oloribus.
Dicetur merita nox quoque vænia.

AD MECOENATEM
inuitans eum ad epulas.

Ode XXIX. *Tricolos tetrastrophos: vt, Vides vt alta stet niue candidum.*

– – u – – – u u – u u
– – u – – – u u – u –
– – u – – – u – u
– u u – u u – u – –

TYrrhena regum progenies, tibi
Non antè verso lene merum cado
Cum flore mecœnas rosarum, &
Pressa tuis balanus capillis
Iandudum apud me est. eripe te moræ
Ne semper vdum Tybur, & Esulæ
Decliue contempleris aruum, &
Telegoni iuga parricidæ,
Fastidiosam desere copiam, &
Molem propinquam nubibus arduis,
Omitte mirari beatæ
Fumum, & opes, strepitumq; Romæ.
Plerunque gratæ diuitibus vices,
Mundæq; paruo sub lare pauperem
Cœnæ, sine aulæis, & ostro
Sollicitam explicuere frontem.
Iam clarus occultum Andromedes pater
Ostendit ignem: iam procyon furit,
Et stella vesani Leonis,
Sole dies referente siccos.
Iam pastor vmbras cum grege languido,

Inuitat Mecoenatem ad conuiuium quod illi instruxerat cum amphora delicatissimi vini & vnguētis, suadetq; ne grauetur paululum ad se diuertere. Nam licet ampliore sit fortuna nō ingratam tamen illi vicissitudinem rerum futuram neque diuiti mundam paupertatē. Itaque ęstu iam pestilenti instante monet vt vrbe cedat & se positis publicis negotiis genio & bonę valetudini det operam, stultum enim esse nimium velle sapere, aut de futuro anxium esse, sed eo quod adest bene vti, prudentis felicissi-

mus autem qui non ex fortuna pẽdet, sed ita se ipsum cõparauit, vt quicquid acciderit hoc ferat imperturbato animo.

Riuumq; fessus quærit, & horridi
Dumeta Syluani: caretq;
Ripa vagis taciturna ventis.
Tu ciuitatem quis deceat status,
Curas, & vrbi sollicitus times,
Quid Seres, & regnata Cyro
Bactra parent, Tanaisq; discors.
Prudens futuri temporis exitum
Calliginose nocte premit Deus:
Ridetq;, si mortalis vltra
Fas trepidat. quod adest memento
Componere æquus. cætera fluminis
Ritu feruntur, nunc medio alueo
Cum pace dilabentis Hetruscum
In mare, nunc lapides adæsos,
Stirpeisq; raptas, & pecus, & domos
Voluentis vnà, non sine montium
Clamore, vicinæq; syluæ,
Cum fera diluuies quietos
Irritat amneis. Ille potens sui,
Lætusq; deget, cui licet in diem
Dixisse vixi. cras vel atra
Nube polum pater occupato,
Vel sole puro: non tamen irritum
Quodcunque retrò est. efficiet: neque
Diffinget, infectumq; reddet,
Quod fugiens semel hora vexit.
Fortuna sæuo læta negotio, &
Ludum insolentem ludere pertinax,

Transmutat incertos honores,
Nunc mihi nunc alij benigna.
Laudo manentem: si celereis quatit
Pennas, resigno quæ dedit, & mea
Virtute me inuoluo, probamq;
Pauperiem sine dote quæro
Non est meum, si mugiat Africis
Malus procellis, ad miseras preces
Decurrere. & votis pacisci
Ne Cypriæ, Tyriæq; merces
Addant auaro diuitias mari.
Tunc me biremis præsidio scaphæ,
Tutum per Aegæos tumultus
Aura feret, geminusq; Pollux.

AD MELPOMENEN, QVÒD *carmen suum magis duraturum sit, quàm regum pyramides.*

Odo XXX. Monocolos : *vt, Mecœnas attauis edite regibus.*

– – – ∪ ∪ – – ∪ ∪ – ∪ ∪

Exegi monimentum ære perennius,
Regaliq; situ Pyramidum, altius:
Quod non imber edax, non Aquilo impotens
Possit diruere, aut innumerabilis
Annorum series, & fuga temporum.
Non omnis moriar, multaq; pars mei
Vitabit libitinam. vsque ego postera
Crescam laude recens, dum Capitolium
Scandet cum tacita virgine pontifex.

Absolutis tribus carminum libris sibi diuturniorem famã partam ait, quã si in eius memoriam ęreę statuę aut Pyramides Aegyptiorũ regum sepulchra erigerentur, immortalem enim futurã prędicat

Dicar, qua violens obstrepit Aufidus,
Et quà pauper aquæ Daunus agrestium
Regnator populorum, ex humili potens
Princeps Aeolium carmen ad Italos
Deduxisse modos. sume superbiam
Quæsitam meritis, & mihi Delphica
Lauro cinge volens Melpomene comam.

Q. HORATII FLACCI CARMINVM LIBER IIII.

AD VENEREM, QVÓD IAM *quinquaginta annos natus indecenter res amatorias scribere cogatur ab Augusto.*

Ode I. Dicolos distrophos: vt, *sic te diua potens Cypri.*

– – – ∪ ∪ – – ∪
– – – ∪ ∪ – – ∪ ∪ – ∪ ∪

Rogatus ab Augusto vt in Drusi priuigni sui gratiam quartum librum ederet, excusat se quod quinquagenarius quum sit, alienus sit a rebus amatoriis & lyrico cantu, hortaturque Venerem, vt se

NTERMISSA *Venus diu*
Rursus bella moues. parce precor, precor.
Non sum qualis eram bonæ
Sub regno Cynaræ: desine dulciũ
Mater sæua cupidinum
Circa lustra decem flectere mollibus
Iam durum imperijs, abi
Quò blande iuuenum te reuocant preces.

Tempestiuius in domo
Pauli purpureis ales oloribus
Comessabere Maximi
Si torrere iecur quæris idoneum.
Nanque & nobilis, & decens
Et pro sollicitis non tacitus reis,
Et centum puer artium
Late signa feret militie tuæ.
Et quandoque potentior
Largis muneribus riserit æmuli.
Albanos prope te lacus
Ponet marmoream sub trabe Cypria.
Illhic plurima naribus
Duces thura: lyreq; & Berecyntiæ
Delectabere tybiæ
Mistis carminibus non sine fistula.
Illhic bis pueri die
Numen cum teneris virginibus tuum,
Laudantes, pede candido
In morem Salium ter quatient humum.
Me nec fœmina, nec puer,
Iam nec spes animi credula mutui,
Nec certare iuuat mero,
Nec vincire nouis tempora floribus,
Sed cur heu Ligurine, cur
Manat rara meas lacryma per genas?
Cur facunda parum decoro
Inter verba cadit lingua silentio?
Nocturnis ego somnijs

relicto, Paulum Maximum accedat, iuuenẽ formosum & nobilem, eloquentia preterea & opibus potentem, qui in ea re plurimum possit, se vero per ętatem prorsus ineptũ ad huiusmodi nugas confitetur.

Iam captum teneo, iam volucrem ſequor
Te per gramina Martij
Campi te per aquas durè volubileis.

AD ANTONIVM IVLIVM, DE *laudibus Pindari lyrici poëtæ.*

Ode II. Dicolos tetraſtrophos: vt, Iam ſatis terris niuis, atque diræ.

– u – – – u u – u – –
– u – – – u u – u – –
– u – – – u u – u – u
– u u – –

Scribit Antonio, M. Antonii filio Pindarum poetã omnibus modis inimitabilẽ, ob incredibilem rerum & verborũ copiam, qua velut torrens exundat vbiq; summus, seu pęnas scribat, seu heroes & sacrorum certaminũ victores laudet seu epitaphia, vel quęuis alia scribat illum igitur cygnum ait ad coelum ferri se vero apiculã humi serpere, & pro ingenii sui modulo versus

PIndarum quiſquis ſtudet æmulari
Iule, creatis ope Dædalea
Nititur pennis, vitreo daturus
Nomina ponto.
Monte decurrens velut amnis, imbres
Quem ſuper notas aluère ripas,
Feruet, immenſuſq; ruit profundo
Pindarus ore,
Laurea donandus Apollinari,
Seu per audaceis noua dithyrambos
Verba deuoluit, numeriſq; fertur
Lege ſolutis:
Seu deos, regeſq; canit, deorum
Sanguinem: per quos cecidere iuſta
Morte centauri, cecîdit tremendæ
Flamma Chimæræ:
Siue, quos Elea domum reducit

Palma cœlestis, pugilem'ue, equum'ue
Dicit: & centum potiore signis
Munere donat:
Flebili sponsæ iuuenem'ue raptum
Plorat: & vireis, animumq́; moresq́;
Aureos deducit in astra, nigroq́;
Inuidet Orco.
Multa Dyrceum leuat aura cygnum,
Tendit Antoni quoties in altos
Nubium tractus, ego apis Matinæ
More, modoq́;
Grata carpentis thyma per laborem
Plurimum, circa nemus, vuidiq́;
Tyburis ripas operosa paruus
Carmina fingo.
Concines maiore poëta plectro
Cæsarem: quandoque trahet feroceis
Per sacrum cliuum merita decorus
Fronde Sicambros.
Quo nihil maius, melius'ue terris
Fata donauere, boniq́; diui:
Nec dabunt quamuis redeant in aurum
Tempora priscum.
Concines lætosq́; dies, & vrbis
Publicum ludum, super impetrato
Fortis Augusti reditu, forumq́;
Litibus orbum.
Tum meæ, si quid loquar audiendum,
*Vocis accedet bona pars: * & ô Sol*

scribere, quare se Antonio cedere, qui Augusti laudes feliciꝰ possit tractare, vtpote poeta eximius.

* alias, ego

sol, vt sit sensus ego felix recepto Cęsare meo canante affatim o dies festa faustaq; quę illum nobis incolumē reddidisti.

Pulcher, ô laudande, canam recepto
Cæsare fœlix.
Tuq; procedis, iò triumphe,
Non semel dicemus, iò triumphe,
Ciuitas omnis, dabimusq; diuis.
Thura benignis:
Te decem tauri, totidemq; vaccæ,
Me tener soluet vitulus relicta
Matre, qui largis iuuenescit herbis
In mea vota:
Fronte curuatos imitatus igneis
Tertium lunæ referentis ortum,
Qua notam duxit niueis videri,
Cætera fuluus.

AD MELPOMENEM, NON POSSE studio poëtico deditum alij rei vacare. hinc de laudibus deorum.

Ode III. Dicolos distrophos: vt, Sic te diua potēs Cypri.

– – – u u – u u

– – – u u – – u u – u u

Ausis fert acceptū quicquid tandem, id est quod in literis assecutus est quarum beneficio fieri ait, vt aliquis ad poeticę studium incitetur, & in eo operę precium faciat, & gloriam sibi comparet, in hoc totus sit,

Quem tu melpomene semel
Nascentem placido lumine videris,
Illum non labor Isthmius
Clarabit pugilem: non equus impiger
Curru ducet Achaico
Victorem: neque res bellica Delijs
Ornatum folijs ducem,
Quòd regum tumidas contuderit minas,
Ostendet Capitolio.

Sed quæ Tibur aquæ fertile perfluunt,
Et spissæ nemorum comæ,
Fingent Aeolio carmine nobilem.
Romæ principis vrbium
Dignatur soboles inter amabileis
Vatum ponere me choros:
Et iam dente minus mordeor inuido.
Ó testudinis aureæ
Dulcem quæ strepitum Pieri temperas:
Ó mutis quoque piscibus
Donatura cygni, si libeat, sonum.
Totum muneris hoc tui est.
Quòd monstror digito prætereuntium
Romanæ fidicem lyre:
Quòd spiro, & placeo, si placeo, tuum est.

neq; rei cuipiam alteri studeat non triũphis Isthmiis, Eleis Olympicis, aut eiusmodi certaminibus.

DE LAVDIBVS DRVSI.

Ode IIII. Tricolos tetrastrophos: vt, Vides vt alta stet niuę candidum.

— — U — — — U U — U U
— — U — — — U U — U —
— — U — — — U — U
— U U — U U — U — —

QValem ministrum fulminis alitem,
Cui rex deorum regnum in auęis vagas
Pirmisit, expertus fidelem
Iuppiter in Ganymede flauo:
Olim iuuentas, & patrius vigor
Nido laborum propulit inscium:
Verniq; iam nimbis remotis

Drusum Germanicum in cuius gratiã hunc librum, scripsit cõmendat multis nominibus. Nam illũ Rhoetos Vindelicos gentem ferocissimam inuasisse ait: perinde, at

que aquila visam prędam inuadere solet, hostes autem eo viso, & si asperrimi essent, ita trepidasse, vt caprea viso leone in se irruente. Commendat & a parentibus institutione. Nam hoc partim debere ait Augusto, cuius disciplina & educatione ad tantam virtutem peruenerunt, partim Claudiorum ex qua natus est familię, sed maxime bonis disciplinis.
Quid autẽ pręstiterit ea familia, vel vnus Claudius Nero satis declarauit, quum apud Metaurum fluuium Hasdrubalẽ cũ ingenti exercitu tanta dexteritate fudit, vt frater Annibal qui vicinus erat non senserit, nisi post proiectũ caput Hasdrubalis ante eius pedes qua victoria populo Ro-

Insolitos docuere nisus
Venti pauentem: mox in ouilia
Demisit hostem viuidus impetus,
Nunc in reluctantes dracones
Egit amor dapis, atque pugnæ:
Qualem'ue lætis capra pascuis
Intenta, fuluæ matris ab vbere
Iam lacte depulsum leonem
Dente nouo peritura vidit:
Videre Rhœti bella sub alpibus
Drusum gerentem & vindelici: quibus
Mos vnde deductus per omne
Tempus Amazonia securi
Dextras obarmet, quærere distuli.
Nec scire fas est omnia: sed diu,
Lateq; victrices cateruæ
Consilijs iuuenis reuictæ
Sensere, quid mens ritè, quid indoles
Nutrita faustis sub penetralibus
Posse: quid Augusti paternus
In pueros animus Nerones.
Fortes creantur fortibus, & bonis,
Est in iuuencis, est in equis patrum
Virtus: nec imbellem feroces
Progenerant aquilæ columbam.
Doctrina sed vim promouet insitam,
Rectiq; cultus pectora roborant.
Vtcunque defecere mores,
Dedecorant bene nata culpe.

Quid debeas ô Roma Neronibus
Testis Metaurum flumen, & Hasdrubal
Deuictus, & pulcher fugatis
Ille dies Latio tenebris,
Qui primus alma risit adorea.
Dirus per vrbeis Afer it Italas,
Ceu flamma per tedas, vel Eurus
Per Siculas equitauit vndas.
Post hoc secundis vsque laboribus
Romana pubes creuit: & impio
Vastata pœnorum tumultu
Fana deos habuere rectos.
Dixitq; tandem perfidus Annibal
Cerui luporum præda rapacium
Sectamur vltro, quos opimus
Fallere & effugere est triumphus.
Gens, quæ cremato fortis ab Ilio
Iactata Tuscis æquoribus sacra,
Natosq;, maturosq; patreis
Pertulit Ausonias ad vrbes.
Duris vt ilex tonsa bipennibus
Nigræ feraci frondis in Aglido
Per damna, per cædeis ab ipso
Ducit opes, animumq; ferro.
Non hydra secto corpore firmior
Vinci dolentem creuit in Herculem
Monstrum'ue summisêre Colchi
Maius, Echioniæ'ue Thebæ.
Merses Profundo, pulchrior euenit.

mano rem pene desperatam restituit, fugato tandem Annibale ex Italia.

Luctère, multa proruet integrum
Cum laude victorem, geretq́;
Prælia coniugibus loquenda.
Carthagini iam non ego nuntios
Mittam superbos: occĭdit, occĭdit
Spes omnis, & fortuna nostri
Nominis, Hasdrubale interempto.
Nil Claudiæ non efficient manus:
Quas & benigno numine Iuppiter
Defendit, & curæ sagaces
Expediunt per acuta bella.

AD AVGVSTVM DIVTIVS IN *transmarinis prouincijs morantem.*

Ode V. Dicolos tetrastrophos: vt, Scriberis Vario fortis, & hostium.

— — — u u — — u u — u —
— — — u u — — u u — u —
— — — u u — — u u — u u
— — — u u — u —

Scribit ad Augustum, qui à se natu in hoc missis legatis pollicitus se breui rediturum diutius opinione morabatur. Reuocat igitur eum miro consilio, simulque laudibus vehit, nam ait populum Romanũ non secus eius absentia affici, ac mater charis-

Diuis orte bonis, optime Romulę
Custos gentis, abes iam nimium diu:
Maturum reditum pollicitus patrum
Sancto concilio, redi.
Lucem reddem tuæ dux bone patriæ.
Instar veris enim vultus vbi tuus
Affulsit, populo gratior it dies
Et soles melius nitent.
Vt mater iuuenem, quem Notus inuido
Flatu Carpathij irans maris æquora
Cunctantem

Cunctantem spatio longius anno
Dulci detinet à domo:
Votis omnibusq;, & precibus vocat,
Curuo nec faciem littore dimouet:
Sic desiderijs icta fidelibus
Quærit patria Cæsarem.
Tutus bos etenim rura perambulat:
Nutrit rura Ceres, almaq; faustitas:
Pacatum volitant per mare nauitæ:
Culpari metuit fides.
Nullis polluitur casta domus stupris:
Mos, & lex maculosum edomuit nefas:
Laudantur simili prole puerperæ:
Culpam pœna premit comes.
Quis Parthum paueat? quis gelidũ Scythen
Quis, Germania quos horrida parturit,
Fœtus incolumi Cæsare? quis feræ
Bellum curet Iberiæ?
Condit quisque diem collibus in suis,
Et vitem viduas ducit ad arbores.
Hinc ad vina redit lætus, & alteris
Te mensis adhibet Deum.
Te multa prece, te prosequitur mero
Diffuso pateris: & laribus tuum
Miscet numen, vti Græcia Castoris,
Et magni memor Herculis.
Longes ò vtinam dux bone ferias
Præstes Hesperiæ, dicimus integro
Sicci manè die: dicimus vuidi

simi filii absentis desiderio tenetur, eiusque presentia, vt discussa hyeme, veris amoenitate animos omnium exhilarari, ait eius opera pacem vbiq; restitutam, vt ne metus quidẽ vllus supersit, qđ leges integerrime administrantur, proinde non esse, quod diutius differat reditum ad suos.

Cum Sol Oceano subest.

Cum Sol Oceano ſubeſt.

AD APPOLLINEM ET
Dianam carmen ſeculare.

Ode VI. *Dicolos tetraſtrophos: vt,* Iam *ſatis terti niuis, atque diræ.*

—∪———∪∪—∪——
—∪———∪∪—∪—∪
—∪———∪∪—∪——
—∪∪——

DIue, quem proles Niobæa magnæ
Vindicem linguæ, Tityosq; raptor
Senſit, & Troiæ propè victor altæ
Phthius Achilles,
Cæteris maior, tibi miles impar:
Filius quamuis Thetidos marinæ
Dardanas turreis quateret remenda
Cuſpide pugnax.
Ille mordaci velut icta ferro
Pinus, aut impulſa cupreſſus Euro,
Procidit latè, poſuitq; collum
Puluere Teucro.
Ille non incluſus equo Mineruæ
Sacra mentito, malè feriatos
Troas, & lætam Priami choreis
Falleret aulam:
Sed palàm captis grauis, heu nefas, heu,
Neſcios fari pueros Achiuis
Vreret flammis, etiam latenteis
Matris in aluo:

Hymnus in laudem Appollinis & Dianę, quem ludis ſecularibus ſcripſit, qui centeſimo quoque anno celebrabãtur, quem item a pueris & ingenuis puellis in eorum laudem cani poſtulat. Laudat autem apollinem quod de Niobes filiis & Tityo in matrem Latonam contumelioſo ſumpſerit ſuppliciũ, quod Achillem alioqui inuictum apud Troiam cõfecerit, quod citharam & muſicam inuenerit a quo denique ſe ingenium, & artem poeticam accepiſſe fatetur Dianam laudat quod cum eandem ſit cum luna & Cerere,

Ni tuis victus, Venerisq; gratæ
Vocibus, diuûm pater annuisset
Rebus Æneæ potiore ductos
Alite muros.
Doctor argutæ fidicen Thaliæ
Phœbe, qui Xantho lauis amne crineis,
Dauniæ defende decus Camœnæ
Leuis agyeû.
Spiritum Phœbus mihi, Phœbus artem
Carminis, nomenq; dedit poëtæ.
Virginum primæ, puerìq; claris
Patribus orti,
Deliæ tutella deæ, fugaceis
Lyncas, & ceruos cohybentis arcu,
Lesbium seruate pedem. meiq;
Pollicis ictum:
Ritè Latonæ puerum canentes,
Ritè crescentem face noctilucam,
Prosperam frugum, celeremq; pronos
Voluere menseis.
Nupta iam dices, ego dijs amicum,
Seculo festas referente luces,
Reddi carmen docilis modorum
Vatis Horati.

noctí præsit, & mensibus, fruges vegetet, alatque.

AD TORQVATVM, NOTANS PER *temporis descriptionem rerũ omnium vicissitudinem.*

Ode VII. *Dicolos distrophos. Primus quisq; versus est Heroicus hexameter catalecticus: qualis, Laudabunt alij claram Rhodon, aut Mitylenen, hoc modo:*

Diffū – – gĕrĕ nĭ – ᴗ ᴗ uēs rĕdĕ – ᴗ ᴗ ūnt iām – – grā mĭnă – ᴗ ᴗ cāmpīs – –

Secundus quisque est Dactylicus Archilochius dimeter hypercatalecticus, constans duobus dactylis, & syllaba, hoc modo:

ārbŏrĭ – ᴗ ᴗ būsquĕ cŏ – ᴗ ᴗ mæ –

– – – ᴗ ᴗ – ᴗ ᴗ – – – ᴗ ᴗ – –

– ᴗ ᴗ – ᴗ ᴗ –

Ostendit ex rerum & temporum mutabilitate vnũquenque admoneri nihil esse, vita nostra neque fugacius, neque incertius. Nam vt illa citissimo impetu feruntur, ita homines ad interitum rapiuntur, nisi quod tempora mutua successione reparantur, homines vero vbi semel perierint, nũquam reuiuiscunt, & quidem quando perituri sint, incertum est,

* vitę

DIffugere niues: redeunt iam gramina campis,
Arboribusq; comæ
Mutat terra vices: & decrescentia ripas
Flumina pretereunt.
Gratia cum Nymphis, geminisq; sororibus audet
Ducere nuda choros.
Immortalia ne speres monet annus, & almum
Quæ rapit hora diem.
Frigora mitescunt Zephyris: ver proterit æstas
Interitura, simul
Pomifer autumnus fruges effuderit: & mox
Bruma recurrit iners:
Damna tamen celeres reparant cœlestia lunæ
Nos vbi decidimus,
Quò pius Aeneas, quò Tullus diues, & Ancus:
Puluis & vmbra sumus.
Quis scit an adyciant hodiernæ crastina * summæ
Tempora Dÿ superi?
Cuncta manus auidas fugient heredis, amico
Quæ dederis animo.
Cum semel occideris, & de te splendida minos

Fecerit arbitria:
Non Torquate genus, non te facundia, non te
Restituet pietas.
Infernis neque enim tenebris Diana pudicum
Liberat Hyppolytum:
Nec Lethæa valet Theseus obrumpere charo
Vincula Perithoo.

AD MARTIVM CENSORINVM.

nihil esse quod homines magis immortaleis reddere possit, quàm carmina.

Ode VIII. Monocolos: vt, Mecœnas atauis edite regibus.

– – – ∪ ∪ – – ∪ ∪ – ∪ –

DOnarem poteras, grataq; commodis
Censorine meis æra sodalibus:
Donarem tripodas, premia fortium
Graiorum: neque tu pessima munerum
Ferres, diuite me scilicet artium,
Quas aut Parrasius protulit, aut Scopas,
Hic saxo, liquidis ille coloribus
Solers nunc hominem ponere, nunc deum.
Sed non hæc mihi vis: non tibi talium
Res est, aut animus deliciarum egens.
Gaudes carminibus: carmina possumus
Donare, & pretium dicere muneri.
Non incisa notis marmora publicis,
Per quæ spiritus, & vita redit bonis
Post mortem ducibus. non celeres fugæ,
Reiectæq; retrorsum Annibalis minæ,

Scribit Censorino se cupere amicos liberalitate & beneficiis demereri verũ pro sua tenuitate nõ posse statuas, tripodas vasa argentea, & pretiosa munera elargiri, tantum carmina posse donare: ex quibus tamen non minus quam ex titulis & imaginibus boni viri illustrantur, quẽadmodum Scipio Africanus ab ennio, Romulus Aeacus a poetis & scri-

ptoribus diuinitate donati. Sic Hercules, Castor, & Pollux in deorũ numerum relati sunt.

Non incendia Carthaginis impiæ
Eius, qui domita nomen ab Africa
Lucratus rediȷt, clarius indicant
Laudes, quàm Calabræ pierides: neque
Si chartæ sileant, quod benefeceris,
Mercedem tuleris. Quid foret Iliæ,
Mauortisq; puer, si taciturnitas
Obstaret meritis inuida Romuli?
Ereptum Stygȷs fluctibus Aeacum
Virtus, & fauor, & lingua potentium
Vatum diuitibus consecrat insulis.
Dignum laude virum Musa vetat mori:
Cælo Musa beat. sic Iouis interest
Optatis epulis impiger Hercules.
Clarum Tyndaridæ sydus ab infimis
Quassas eripiunt æquoribus rates.
Ornatus viridi tempora pampino
Liber vota bonos ducit ad exitus.

AD MARCVM LOLIVM, AFfirmans immortalia fore sua scripta.

Ode IX. Tricolos tetrastrophos: vt, Vides vt alta stet niue candidum.

– – ∪ – – – ∪ ∪ – ∪ –
– – ∪ – – – ∪ ∪ – ∪ ∪
– – ∪ – – – ∪ – –
– ∪ ∪ – ∪ ∪ – ∪ – –

Modeste Lollio immortalitatẽ carmine suo pollicetur nam vt non sit sum-

NE forte credas interitura, quæ
Longè sonantem natus ad Aufidum
Non antè vulgatas per arteis

Verba loquor ſocianda chordis.
Non, ſi priores Mæonius tenet
Sedeis Homerus: Pindaricæ latent,
Cææq;, & Alcæi minaces,
Steſicoriq; graues camœnæ:
Nec, ſi quid olim luſit Anacreon,
Deleuit ætas. ſpirat adhuc amor,
Viuuntq; commiſſi calores
Aeoliæ fidibus puellæ.
Non ſola comptos arſit adulteri
Crineis, & aurum veſtibus illitum
Mirata, regaleisq; cultus,
Et comites, Helene Lacæna:
Primus'ue Teucer tela Cydonio
Direxit arcu: non ſemel Ilios
Vexata: non pugnauit ingens
Idomeneus, Sthenelus'ue ſolus.
Dicenda Muſis prælia. non ferox
Hector. vel acer Deiphobus graueis
Excepit ictus pro pudicis
Coniugibus, puerisq; primus.
Vixere fortes ante Agamemnona
Multi, ſed omnes illacrymabiles
Vrgentur, ignotiq; longa
Nocte, carent quia vate ſacro
Paulùm ſepultæ diſtat inertiæ
Celata virtus. non ego te meis
Chartis inornatum ſileri,
Tot'ue tuos patiar labores

mus aut ſummis proximus nõ tamen defuturam ait ſuis ſcriptis laudem & vitã, quemadmodum neque latet Pindarus, Simonides, alceus, Steſichorus, Anacreum, Sappho, & caeteri, & ſi Homerus primum locum teneat, & illos longe ſuperet, Carminum autẽ tãtam eſſe vim, vt Helenam, Teucrum, Sthenelũ Hectorem Deiphobum Agamemnonem immortalitati donauerint, alioqui obſcuriſſimos futuros, vt hiqui ſine laudatore poeta perierunt, & ſi nõ minus fortes fuerint, quare & Pollionem ſe velle ait ab obliuione ſcriptis ſuis vendicare.

Impune Lolli carpere liuidas
Obliuiones. Est animus tibi,
Rerumque prudens, & secundis
Temporibus, dubiisque rectus,
Vindex auaræ fraudis, & abstinens
Ducentis ad se cuncta pecuniæ,
Consulque non vnius anni:
Sed quoties bonus, atque fidus
Iudex honestum prætulit vtili: &
Reiiciet alto dona nocentium
Vultu: & per obstanteis cateruas
Explicuit sua victor arma.
Non possidentem multa, vocaueris
Recte beatum. rectius occupat
Nomen beati, qui deorum
Muneribus sapienter vti,
Duramque calet pauperiem pati,
Peiusque leto flagitium timet.
Non ille pro charis amicis
Aut patria timidus perire.

IN LIGVRINVM SVPERBVM pulchritudine & donis Veneris, sed aliquando turpem futurum.

Ode X. Monocolos: vt, Tu ne quesieris scire, ne fas quem mihi, quem tibi.

– – – ∪ ∪ – – ∪ ∪ – – ∪ ∪ – ∪ –

Monet ne quis ob corporis bona, quę momentanea sunt & fluxa, superbiat.

O Crudelis adhuc, & Veneris muneribus potens,
Insperata tuæ cum veniet pluma superbiæ,
Et que nunc humeris inuolitant, decider[illegible]nt comæ:

Nunc & qui color est Puniceæ flore prior rosæ,
Mutatus ligurinum in faciem verterit hispidam,
Dices: heu (quoties te speculo videris alterum)
Quæ mens est hodie, cur eadem non puero fuit?
Vel cur his animis incolumes non redeunt genæ?

AD PHYLIDEM, INVITANS *eam ad lætitiam conuiuij exhibendi natali Mecœnatis.*

Ode XI. *Dicolos tetrastrophos: vt, Iam satis terris niuis, atque diræ.*

— u — — — u u — u — u
— u — — — u u — u — —
— u — — — u u — u — —
— u u — —

Est mihi nonum superantis annum
Plenus Albani cadus: est in horto
Phylli nectendis apium coronis:
Est ederæ vis
Multa qua crineis religata fulges:
Ridet argento domus: ara castis
Vincta verbenis, auet immolato
Spargier agno
Cuncta festinat manus: huc & illhuc
Cursitant mistæ pueris puellæ.
Sordidum flammæ trepidant rotantes
Vertice fumum.
Vt tamen noris, quibus aduoceris
Gaudijs: Idus tibi sunt agendæ,

Celebraturus poeta natalem Mecoenatis sui, qui dies erat Idibus Aprilis mẽsis, qui Veneri sacer est, inuitat Phillidem amicam ad conuiuii celebritatẽ multo cum apparatu exhibendam, neque grauetur venire, quod speret quicquã de amore Telephi Amasii sui, nam ille ab alia puella ditiore detinetur, proinde nõ esse spẽ de illo ac ne velle qui

dem eam debere imparem sibi ambire, probat exemplo Phaethontis & Bellerophontis.

Qui diem mensem Veneris marinæ
Findit Aprilem.
Iure sollennis mihi, sanctiorq́;
Penè natali proprio: quod ex hac
Luce Mecœnas meus affluenteis
Ordinat annos.
Telephum, quem tu petis, occupauit
Non tuæ sortis iuuenem puella
Diues, & lasciua, tenetq́; grata
Compede vinctum.
Terret ambustus Phaëthon auaras
Spes: & exemplum graue præbet ales
Pegasus, terrenum equitem grauatus
Bellerophontem:
Semper vt te digna sequare: & vltrà
Quàm licet, sperare, nefas putando,
Disparem vites. age iam meorum
Finis amorum,
(Non enim posthac alia calebo
Fœmina) condisce modos, amanda
Voce quos reddas. minuentur atræ
Carmine curæ.

Luculenta Veris descriptio cũ videlicet flare incipiunt Ethesię venti, & hirundines nidulari, & Pastores apud gregem in herbis canere, qua

AD VERGILIVM NEGOTIATOREM, *inuitans eum ad conuiuia, quòd tempora veris sitim adduxerint.*

Ode XII. *Dicolos tetrastrophos: vt Scriberis Vario fortis, & hostium.*

– – – ∪ ∪ – – ∪ ∪ – ∪ –
– – – ∪ ∪ – – ∪ ∪ – ∪ –

– – – ∪ ∪ – – ∪ ∪ – ∪ –

– – – ∪ ∪ – ∪ –

IAm veris comites, quæ mare temperant,
Impellunt animæ lintea Thraciæ,
Iam nec prata regent, nec fluuij strepunt
Hyberna niue turgidi.
Nidum ponit, Itym flebiliter gemens
Infelix auis, & Cecropiæ domus
Aeternum opprobriũ, quòd male Barbaras
Regum est vlta libidines.
Dicunt in tenero gramine pinguium
Custodes ouium carmina fistula:
Delectantq; Deum, cui pecus, & nigri
Colles Arcadiæ placent.
Adduxere sitim tempora Vergili,
Sed pressum Calibus ducere Liberum
Si gestis, iuuenum nobilium cliens,
Nardo vina merebere.
Nardi paruus onyx eliciet cadum,
Qui nunc Sulpitijs accubat horreis,
Spes donare nouas largus, amaraq;
Curarum eluere efficax
Ad quæ si properas gaudia, cum tua
Velox merce veni. non ego te meis
Immunem meditor tingere poculis,
Plena diues vt in domo.
Verum pone moras, & studium lucri:
Nigrorumq; memor, dum licet, ignium
Misce stultitiam consilijs breuem:

inuitat Virgiliũ Myropolam, vt æstu iam appetente, & sitim prouocante, ad compotationẽ, sed ea conditione, vt si Galenũ velit bibere vnguento redimat, se enim nõ posse id gratis ob paupertatẽ, rebere.

Dulce est desipere in loco.

IN LYCEN, ANVM FACTAM

fastidiri à iuuenibus.

Ode XIII. *Tricolos tetrastrophos: vt, Quis multa gracilis te puer in rosa.*

– – – ∪ ∪ – – ∪ ∪ – ∪ –

– – – ∪ ∪ – – ∪ ∪ – ∪ ∪

– – – ∪ ∪ – –

– – – ∪ ∪ – ∪ –

AVdiuere Lyce Dij mea vota: Dij
Audiuere Lyce. fis anus, & tamen
Vis formosa videri:
Ludisq́;, & bibis impudens,
Et cantu tremulo pota Cupidinem
Lentum sollicitas, ille virentis, &
Doctæ psallere Chiæ,
Pulchris excubat in genis.
Importunus enim transuolat aridas
Quercus, & refugit, te, quia luridi
Dentes, te quia rugæ
Turpant, & capitis niues.
Nec Coæ referunt iam tibi purpuræ,
Nec clari lapides tempora, quæ semel
Notis condita fastis,
Inclusit volucris dies.
Quò fugit Venus heu? quóue color decens?
Quò motus? quid habes illius? illius?
Quæ spirabat amores,
Quæ me surpuerat mihi?

Insultat Lycę meretrici quām supra barbaram ac prę fractā que stus erat, quod se inhumaniter excluserat, & iuuenis insolenter se gesserat erga omnes amatores, verum iam vetula, vicissim fastidiretur ab iis, quos olim tam superbe rejecerat, diis nimirum id agentibus, vt ad decrepitam ętatē velut in poenā reseruaretur.

Felix post Cynaram, notaq́; & artium
Gratarum facies: sed Cynaræ breueis
Annos fata dederunt,
Seruatura diu parem
Cornicis vetulæ temporibus Lycen,
Possent vt iuuenes visere feruidi
Multo non sine risu
Dilapsam in cineres facem.

AD AVGVSTVM, OSTENDENS *neq; à senatu, neq; à populo dignos illi vnquam pro meritis honores reddi posse.*

Ode XIIII. *Tricolos tetrastrophos: vt, Vides vt alta stet niue candidum.*

– – u – – – u u – u u
– – u – – – u u – u –
– – u – – – u – u
– u u – u u – u – –

QVæ cura patrum, quæue Quiritum
Plenis honorum muneribus, tuas
Auguste virtutes in æuum
Per titulos, memoresq́; fastos
Aeternet? ò qua sol habitabileis
Illustrat oras maxime principum,
Quem legis expertes Latinæ
Vindelici didicere nuper,
Quid Marte posses, milite nam tuo
Drusus Genaunos, implacidum genus,
Brennosq́; veloceis, & arceis
Alpibus impositas tremendis,

Commemorat res ab Augusto gestas velut per catalogum quēdam, cuius tantam esse virtutem & in Remp. beneficentiam colligit, vt neque senatum, neque populum & si maxime velit, & de eius salute totus pendeat, nunquam factis dignā laudem referre posse affirmet. Siquidem eius auspiciis & consilio Drusus Claudius Vindelicos, Brennos, Genaunos, gentes Alpinas in

Romanorũ potestatẽ redegit: eius copiis & opibus Tiberius Rhoetos, Pannonas, Dalmatas & bonã partem Germaniç subegit, denique eius opera Aegyptus, Cantabri, Medi, Indi, Scythç, Britanni, Galli, Hispani, Sicãbri Romano ĩperio parere coacti sunt.

Deiecit acer plus vice simplici
Maior Neronum mox graue prælium
Commisit, immaneisq; Rhœtos
Auspicijs pepulit secundis:
Spectandus in certamine Martio:
Deuota morti pectora liberæ
Quantis fatigarit ruinis:
Indomitas propè qualis vndas
Exercet Auster Pleiadum choro
Scindente nubeis, impiger hostium
Vexare turmas, & frementem
Mittere equum medios per igneis,
Sic tauri formis voluitur Aufidus,
Qui regna Dauni perfluit Appuli,
Cum sæuit, horrendumq; cultis
Diluuiem minitatur agris:
Vt barbarorum Claudius agmina
Ferrata vasto diruit impetu:
Primosq;, & extremos metendo
Strauit humi sine clade victor:
Te copias, te consilium, & tuos
Præbente diuos. nam tibi, quo die
Portus Alexandrēa supplex,
Et vacuam patefecit aulam,

Fortuna

Furtana lustro prospera tertio
Belli secundos reddidit exitus.
Laudemq;, & optatum peractis
Imperijs decus arrogauit.
Te Cantaber non antè domabilis,

Medusq́;, & Indus, te profugus Scythes
Miratur, ò tutela præsens
Italiæ, dominæq́; Romæ.
Te fontium qui celat origines
Nilusq́;, & Ister, te rapidus Tigris,
Te belluosus qui remotis
Obstrepit Oceanus Britannis,
Te non pauentis funera Galliæ,
Duræq́; tellus audit Iberiæ.
Te cæde gaudentes Sicambri,
Compositis venerantur armis.

AVGVSTI LAVDES.

Ode XV. Tricolos tetrastrophos: vt, Vides vt alta stet niue candidum.

– – u – – – u u – u –
– – u – – – u u – u –
– – u – – – u – u
– u u – u u – u – –

PHœbus volentem prælia me loqui,
Victas & vrbeis, increpuit lyra,
Ne parua Tyrrhenum per æquor
Vela darem. tua Cæsar ætas
Fruges & agris retulit vberes,
Et signa nostro restituit Ioui,
Direpta Parthorum superbis
Postibus, & vacuum duellis
Ianum Quirini clausit, & ordinem
Rectum, & vaganti fræna licentiæ
Iniecit, amouitq́; culpas,

Excusat, se quod quum in primis cupiat scribere gesta Augusti, ob ingenii et styli exiguitatem non possit, illa enim maiora esse, quam quę lyricis conueniãt, nam vir ille inquit, non solum fines Romani imperii ampliauit, sed signa etiam a Parthis ablata restituit, pacem toti orbi peperit, saluberrimis que institutis & legibus populum ad pristinam integritatem & incorruptos mores reduxit.

Et veteres reuocauit arteis:
Per quas Latinum nomen, & Italæ
Creuere vires: famaq;, & imperi
Porrecta maiestas ad ortum
Solis, ab Hesperio cubili,
Custode rerum Cæsare. non furor
Ciuilis, aut vis eximet otium:
Non ira, quæ procudit enseis.
Et miseras inimicat vrbes.
Non qui profundum Danubium bibunt,
Edicta rumpent Iulia, non Getæ,
Non Seres, infidiue Persæ,
Non Tanaim prope flumen orti.
Nosq; & profestis lucibus, & sacris
Inter iocosi munera Liberi
Cum prole, matronisq; nostris,
Ritè Deos prius apprecati,
Virtutæ functos more patrum duces,
Lydis remisso carmine tibijs,
Troiamq;, & Anchisen, & almæ
Progeniem Veneris canemus.

Q. HORATII FLACCI CARMINVM LIBRORVM IIII.
FINIS.

Q. HO

Q. HORATII FLACCI EPODON LIBER.

AD MECOENATEM, EVNTEM cum Augusto aduersum Antonium, & Cleopatram.

Ode I. Dicolos distrophos: Primus quisque versus est Iambicus Hiponactius trimeter Acatalecticus constans è sex Iambis, recepto tamen in locis imparibus etiam Spondeo, hoc modo:

ābīs- - lĭbūr u- nĭs ĭn - - tĕr ăl u- tă nā u - ŭĭūm uu

Secundus quisque est Iambicus Archilochius dimeter Acatalecticus, constans quatuor Iambis, recepto tamen in locis imparibus etiam Spondeo, hoc modo.

ămī u - cĕ prō u - pūgnā - - cŭlă u u

- - u - - - u - u - u u

u - u - - - u u

IBIS Liburnis inter alta nauium
Amice propugnacula,
Paratus omne Cæsaris periculum
Subire Mecœnas tuo.
Quid nos? quibus te vita sit superstite
Iucunda: si contrà grauis:
Vtrum'ne iussi persequemur otium
Non dulce, ni tecum simul?

εποδή ad Mecoenatem profecturum cum Augusto, a quo Liburnorum classi præfectus erat ad bellum nauale contra Antonium, & Cleopatram, in qua sollicitus poeta de hominis salute, scribit eo absente, se nun-

quam futurum securo animo: itaq; malle se cum quouis se qui, & periculo suo militare, vt eius presentia fruatur non vt faciat questum, quam domi in otio, & sine eo viuere.

An hunc laborem mente laturi, decet
Quem ferre non molleis viros,
Feremus? & te vel per Alpium iuga,
Inhospitalem & Caucasum,
Vel Occidentis vsq; ad vltimum sinum,
Forti sequemur pectore?
Roges, tuum labore quid iuuem meo
Imbellis, ac firmus parum.
Comes minore sum futurus in metu,
Qui maior absenteis habet.
Vt assidens implumibus pullis auis
Serpentium allapsus timet
Magis relictis: non, vt adsit, auxili
Latura plus presentibus.
Libenter hoc, & omne militabitur
Bellum in tuæ spem gratiæ:
Non vt iuuencis illigata pluribus
Aratra nitantur meis
Pecus'ue Calabris ante sydus feruidum
Lucana mutet pascua:
Nec vt superni villa candens Tusculi
Circæa tangat mœnia.
Satis superq; me benignitas tua
Ditauit. haud parauero
Quod aut auarus, vt Chremes, terra premam,
Discinctus aut perdam, ut nepos.

VITÆ RVSTICÆ LAVDES.

Ode II. Dicolos distrophos: vt, Ibis Liburnis inter alta nauium.

u – u – u – u – u – u –

– – u – – – u u

BEatus ille, qui procul negotijs,
Vt priſca gens mortalium,
Paterna rura bobus exercet ſuis,
Solutus omni fœnore.
Nec excitatur claſſico miles truci,
Nec horret iratum mare:
Forumq; vitat & ſuperba ciuium
Potentiorum limina.
Ergo, vt adulta vitium propagine
Altas maritat populos:
Aut in reducta valle mugientium
Proſpectat erranteis greges:
Inutileisq; falce ramos amputans,
Feliciores inſerit:
Aut preſſa puris mella condit amphoris,
Aut tondet infirmas oueis:
Vel cum decorum mitibus pomis caput
Autumnus aruis extulit,
Vt gaudet inſitiua decerpens pyra,
Certantem & vuam purpuræ:
Quæ muneretur te Priape, & te pater
Syluane tutor finium.
Libet iacêre modo ſub antiqua ilice,
Modò in tenaci gramine.
Labuntur altis interim ripis aquæ,
Queruntur in ſyluis aues:
Fonteſq; lymphis obſtrepunt manantibus

Beatus, inquit, qui agro a patre relicto contentus, ab omni ambitiõe abhorret, libera foenore, bello nauigatione, foro, & ciuium faſtu.

Laus a uolupt ate & amoenitate, quę ęſtate, & hyeme capitur ruri.

Somnos quod inuitet leueis.
At cum tonantis annus Hybernus Iouis
Imbreis, niueisq; comparat:
Aut trudit acreis hinc & hinc multa cane
Apros in obstanteis plagas:
Aut amite leui rara tendit retia,
Turdis edacibus dolos:
Pauidúq; leporem, et aduenam laqueo gruem
Iucunda captat præmia.
Quis non malorum, quas amor curas habet
Hæc inter obliuiscitur?
Quòd si pudica mulier in partem iuuet
Domum, atq; dulceis liberos,
Sabina qualis, aut perusta solibus
Pernicis vxor Appuli:
Sacrum vetustis extruat lignis focum
Lassi sub aduentum viri:
Claudensq; textis cratibus lætum pecus,
Distenta siccet vbera:
Et horna dulci vina promens dolio
Dapes inemptas apparet:
Non me Lucrina iuuerint conchylia,
Magis'ue rhombus, aut scari,
Si quos Eois intonata fluctibus
Hyems adhoc vertat mare:
Non Afra auis descendat in ventrem meum,
Non attagen Ionicus
Iucundior, quàm lecta de pinguissimis
Oliua ramis arborum,

Amite, id est, pertica.

Laus ab vxoris vtilitate, & probitate.

Eois fluctibus, id est, mari Carpathio, vbi scari frequētissimi alibi rarius capiuntur.

Aut herba lapathi prata amantis, & graui
Maluæ salubres corpori:
Vel agna festis cæsa terminalibus,
Vel hœdus ereptus lupo.
Has inter epulas, vt iuuat pastas oueis
Videre properanteis domum:
Videre fessos vomerem inuersum boues
Collo trahentes languido:
Positosq; vernas, ditis examen domus.
Circum renidenteis lares.
Hæc vbi locutus, fœnerator Alphius,
Iam iam futurus rusticus,
Omnem relegit Idibus pecuniam,
Quærit Calendis ponere.

AD MECOENATEM,
allium detestans.

Ode III. Dicolos distrophos: vt, Ibis Liburnis inter alta nauium.

U – U – – – U – U – U –
U – U – – – U U

PArentis olim si quis impia manu.
Senile guttur fregerit,
Edat cicutis allium nocentius,
O dura messorum ilia.
Quid hoc veneni sæuit in præcordijs?
Num viperinus his cruor
Incoctus herbis me fefellit? an malas
Canidia tractauit dapes?
Vt Argonautas præter omneis candidum

Facete & copiose ludit in re ridicula, nam detestatur aliũ, tragiceq; p[ro]sequtur, vt virulentius, quã aut cicuta, aut viperæ sanguis, aut Canidię veneficę, aut Medeę quo tauros sopiuit in Colcho, aut Nessi centauri venenũ, quo extinctus est Hercules.

Medea mirata est ducem,
Ignota tauris illigaturum iuga,
Peronxit hoc Iasonem.
Hoc delibutis vlta donis pellicem,
Serpente fugit alite.
Nec tantus vnquam sydeerum insedit vapor
Siticulose Apuliæ:
Nec minus humeris efficacis Herculis
Inarsit æstuosius.
At si quid vnquam tale concupiueris
Iocose Mœcenas, precor
Manum puella suauio opponat tuo,
Extrema & in sponda cubet.

IN MENAM LIBERTVM *Pompeij Magni,*

Ode IIII. *Dicolos distrophos: vt, Ibis* Liburnis *inter alta nauium.*

u – u – – – u – – – u u

– – u – – – u –

Acerrima inuectiua in Menam Pōpeii libertū trans fugam sceleratissimum & arrogātissimum nebulonē qui tribunus militum ab Augusto factus quamquam nō semel ab eo defecerat nullum non contemnebat pre se.

LVpis, & agnis quanta sortitò obtigit,
Tecum mihi discordia est,
Ibericis peruste funibus latus,
Et crura dura compede.
Licet superbus ambules pecunia,
Fortuna non mutat genus.
Vides ne sacram mentiente te viam
Cum bis ter vlnarum toga,

Vt ora vertat huc, & huc euntium
Liberrima indignatio?
Sectus flagellis hic triumuiralibus
Preconis ad fastidium,
Arat Falerni mille fundi iugera,
Et Appiam manis terit,
Sedilibusq; magnus in primis eques
Othone contempto sedet.
Quid attinet tot ora nauium graui
Rostrata duci pondere
Contra latrones, atq; seruilem manum,
Hoc hoc tribuno militum?

IN CANIDIAM VENEFICAM.

Ode V. *Dicolos Distrophos: vt, Ibis Liburnis inter alta nauium.*

υ – υ – – – – υ – – υ υ
– – υ – – – υ υ

ATò *Deorum quisquis ni cœlo regis*
Terras, & humanum genus,
Quid iste fert tumultus? aut quid omnium
Vultus in vnum me truces?
Per liberos te, si vocata partubus
Lucina veris affuit:
Per hoc inane purpuræ decus precor,
Per improbaturum hæc Iouem,
Quid vt nouerca me intueris? aut vti
Petita ferro bellua?
Vt hæc trementi questus ore, constitit
Insignibus raptis puer,

Verba pueri prætextati iam rapti a veneficis in secessum nescio quem, vbi ab illis erat fame enecandus, vt ex illius medulla & iecore amoris poculũ conficerent.

Impube corpus, quale posset impia
Mollire Trachum pectora:

Trachum crudelitas, & barbaries satis nota est, vel ex tragoediis.

Canidia breuibus implicata viperis
Crineis, & incomptum caput,
Iubet sepulchris caprificos erutas,
Iubet cupressos funebreis,
Et vncta turpis oua ranæ sanguine,
Plumamq; nocturnæ strigis,
Herbasq;, quas & Colchos, atque Iberia
Mittit venenorum ferax,
Et ossa ab ore rapta ieiunæ canis
Flammis aduri Colchicis.

Saganę meminit & Satira octaua lib. i.

At expedita Sagana per totam domum
Spargens Auernaleis aquas,
Horret capillis vt marinus asperis
Echinus, aut currens aper:
Abacta nulla Veia conscientia,
Ligonibus duris humum
Exauriebat, ingemens laboribus:
Quo posset infossus puer
Longo die bis, ter ue mutatæ dapis
In emori spectaculo:
Cum promineret ore, quantū extant aqua
Suspensa mento corpora:

Causa veneficii

Exerta vti medulla, & aridum iecur
Amoris esset poculum:
Interminato cum semel fixæ cibo
Intabuissent pupulæ,
Non defuisse masculę libidinis

Ariminensem Foliam,
Et otiosa credidit Neapolis,
Et omne vicinum oppidum:
Quæ sydera excantata voce Thessala,
Lunamq; cœlo deripit.
Hic irresectum sæua dente liuido
Canidia rodens pollicem,
Quid dixit? aut qd tacuit? ò rebus meis
Non infideles arbitræ
Nox, & Diana, quæ silentium regis,
Arcana cum fiunt sacra:
Nunc nunc adeste, nunc in hostileis domos
Iram, atque numen vertite,
Formidolosis dum latent sylnis feræ
Dulci sopore languidæ:
Senem, quod omnes rideant, adulterum
Latrent Suburranæ canes
Nardo perunctum: quale non perfectius
Meæ laborarunt manus.
Quid accidit? cur dira barbaræ minus
Venena Medeæ valent?
Quibus superba fugit vlta pellicem
Magni Creontis filiam:
Cum palla, tabo munus imbutum, nouam
Incendio nuptam abstulit.
Atqui nec herba, nec latens in asperis
Radix fefellit me locis.
Indormit vnctis omnium cubilibus
Obliuione pellicum.

Otiosa, Nam amoenissimus erat secessus, & studiosis preci- pue frequens. Neapoli autem hęc fabia inuit: nam Gratidia, quam Canidiā vocat, & cui primas tribuit, Neapolitana erat.

Imprecatio in Varum senem, a quo contempta fuerat.

Creōtis filiam, Creusam, vel vt alii volunt, Glaucam nomine.

Ah, ah, solutus ambulat veneficæ
Scientioris carminæ.
Non vsitatis Vare potionibus
O multa fleturum caput,
Ad me recurres: nec vocata mens tua
Marsis redibit vocibus.
Maius parabo, maius infundam tibi
Fastidienti poculum:
Priusq; cælum sidet inferius mari
Tellure porrecta super,
Quàm non amore sic mei flagres, vti
Bitumen atris ignibus.
Sub hæc puer, iam non vt ante, mollibus
Lenire verbis impias,
Sed dubius vnde rumperet silentium,
Misit Thyesteas preces.
Venena, magnum fas, nefasq;, non valent
Conuertere humanam vicem.
Diris agam vos: dira detestatio
Nulla expiatur victima.
Quin vbi perire iussus expirauero,
Nocturnus occurram furor,
Petamq; vultus vmbra curuis vnguibus,
Quæ vis Deorum est manium,
Et inquietis assidens præcordijs,
Pauore somnos auferam.
Vos turba vicatim hinc, et hinc saxis petẽs
Contundet obscœnas anus.
Pòst insepulta membra different lupi,

Marsis. Qui magicę peritissimi fuerunt a Circe edocti, a cuius filio nomen habent.

Tyesteas, execrationes & diras, q̃les Thyestes imprecatur in Acreũ apud tragicos.

Et Exquilinæ alites.
Neque parenteis heu mihi superstites
Effugerit spectaculum.

Exquilinę al. Corui aut vultures: nam illic proiiciebantur cadauera.

IN MALEDICVM
poetam quendam.

Ode VI. Dicolos distrophos: vt, Ibis Liburnis inter alta nauium.

u – u – – – – u – – u u
– – u – – – u –

QVid immerenteis hospites vexas canis
Ignauus aduersum lupos?
Quin huc inaneis, si potes vertis minas,
Et me remorsurum petis?
Nam qualis aut Molossus, aut fuluus Lacon,
Amica vis pastoribus,
Agam altas aure sublata niueis,
Quecunque precedet fera.
Tu cum timenda voce complesti nemus,
Proiectum odoraris cibum,
Caue, caue: namq; in malos asperrimus
Parata tollo cornua:
Qualis Lycambe spretus infido gener,
Aut acer hostis Bubalo.
An si quis atro dente me petiuerit,
Inultus vt flebo puer?

In Caisiū quendā, ut nonnulli volunt, poetam maledicum quidem illum, sed in ignauos tantum & quietos hortatur igitur, eū Horatius, vt in se conuertat impetum, qui vicissim possit remordere, non secus ac Archilochus Lycamben, & Hypponax Bubalum.

IN BELLVM CIVILE GESTVM
contra Brutum & Cassium.

Ode VII. Dicolos distrophos; vt, Ibis Liburnis. inter alta nauium.

– – u – – u u u – – u –

– – u – – – u –

Execratur belli ciuilis furorem, quo Romani ciues crudelius inter se sęuiebant quam vllę feræ, cũ nec lupi sui generis Belluas lanient vt se mutuo homines, quanquam ait, satis hoc potius imputãdum, vt posteri dent poenas ob parricidium a Romulo commissum in fratrem innocentissimum.

QVò quò scelesti ruitis? aut cur dextris
Aptantur enses conditi?
Parum'ne campis atq; Neptuno super
Fusum est Latini sanguinis?
Non vt superbas inuidæ Carthaginis
Romanus arceis vreret:
Intactus aut Britannus vt descenderet
Sacra cathenatus via:
Sed vt secundum vota Parthorum, sua
Vrbs hæc periret dextera.
Neq; hic lupis mos, nec fuit leonibus
Vnquam, nisi indispar feris.
Furor'ne cæcus, an rapit vis acrior?
An culpa? responsum date.
Tacent: & ora pallor albus inficit,
Mentesq; perculsæ stupent.
Sic est. acerba fata Romanos agunt,
Scelusq; fraternæ necis,
Vt immerentis fluxit in terram Remi
Sacer nepotibus cruor.

IN ANVM LIBIDINOSAM.

Ode VIII. Dicolos distrophos: vt, Ibis Liburnis inter alta nauium.

u – u – – – u – – – u –

– – u – – – u –

In annum, quę quũ annosa est.

ROgare longo putidam te seculo,
Vireis quid eneruet meas:

Cum ſit tibi deus ater, & rugis vetus
Frontem ſenectus exăret:
Hietq; turpis inter aridas nateis
Podex, velut crudæ bouis.
Sed incitat me pectus, & mammæ putres
Equina quales vbera,
Venterq; mollis, & femur tumentibus
Exile ſuris additum.
Eſto beata funus atq; imagines
Ducant triumphales tuum.
Nec ſit marita, quæ rotundioribus
Onuſta baccis ambulet.
Quid? quòd libelli Stoici inter ſericos
Iacêre puluillos amant?
Illitterati num minus nerui rigent?
Minus'ue languet faſcinum?
Quod ut ſuperbo prouoces ab inguine,
Ore allaborandum eſt tibi.

ſet& foetida mirabatur Horatium in ſetam frigidum: nõ animaduertẽs ſe ob portẽtoſam deformitatẽ ab illo faſtidiri.

DE BELLO ACTIACO, QVOD *cum Antonio, & Cleopatra à Cæſare Auguſto geſtum eſt.*

Ode IX. Dicolos diſtrophos: vt, *Ibis Liburnis inter alta nauium.*

– – u – – – u – – – u –
– – u – – – u u

QVando repoſtum Cæcubum ab feſtas dapes
Victore lætus Cæſare
Tecum ſub alta (ſic Ioui gratum) domo

Lętus ob Cęſaris victoriam partam apud Actium Epiri promontorium, pe

tita Mecoenate quando iterũ vna comessabũtur, quemadmodum, paulo ante fecerant quũ Sextus Pompeius qui cõtracta magna seruorũ manu Siciliam inuaserat, & mare latrociniis infestabat, ab Augusto superatus est, nam inquit, Antõius vt turpiter in mulieris cuiꝰ gratiam nihil non agens patriæ suæ exitiũ intentabat, ita ab Augusto turpiter fugatus atque ad mortem compulsus est.

Beate Mecœnas bibam,
Sonante mistum tibijs carmen lyra,
Hac Dorium, illis Barbarum?
Vt nuper, actus cum freto Neptunius
Dux fugit vstis nauibus,
Minatus vrbi vincla, quæ detraxerat
Seruis amicus perfidis?
Romanuss (eheu posteri negabitis)
Emancipatus fœminæ
Fert vallum, & arma miles, & spadonibus
Seruire rugosis potest:
Interq; signa turpe militaria
Sol aspicit conopeum.
Ad hunc frementeis verterunt bis mille equos
Galli canentes Cæsarem:
Hostiliumq; nauium portu latent
Puppes sinistrorsum citæ.
Iò triumphe, tu moraris aureos
Currus, & intactas boues.
Iò triumphe, nec Iugurthino parem
Bello reportasti ducem,
Neq; Africano, cui super Carthaginem
Virtus sepulchrum condidit.
Terra, mariq; victus hostis, Punico
Lugubre mutauit sagum:
Aut ille centum nobilem Cretam vrbibus
Ventis iturus non suis,
Exercitatas aut petit Syrteis Noto:
Aut fertur incerto mari.

Capaciores affer huc puer scyphos,
  Et chia vina, aut Lesbia:
Vel quod fluentem nauseam coërceat,
  Metire nobis Cæcubum.
Curam: metumq; Cæsaris rerum, iuuat
  Dulci Lyæo soluere:

IN MEVIVM POETAM.

Ode X. Dicolos distrophos: vt, Ibis Liburnis inter alta nauium.

U – U – U – U – U – U U

U – – U – – U U

MAla soluta nauis exit alite
  Ferens olentem Meuium.
Vt horridis vtrunq; verberes latus
  Auster memento fluctibus.
Niger rudentes Eurus inuerso mari,
  Fractosq; remos differat.
Insurgat Aquilo, quantus altis montibus
  Frangit trementeis ilices.
Nec sydus atra nocte amicum appareat,
  Quà tristis Orion cadit.
Quietiore nec feratur æquore,
  Quàm Graia victorum manus:
Cùm Pallas vsto vertit iram ab Ilio
  In impiam Aiacis ratem.
O quantus instat nauitis sudor tuis,
  Tibiq; pallor luteus.
Et illa non virilis eiulatio,
  Preces & auersum ad Iouem,

Imprecatur Meuio poetae ęmulo suo nauigaturo subitã tempestatẽ, & tale naufragiũ, quale passi sunt Gręci in mõte Caphareo, ob vitia tã ab Aiace Oilei filio Minerue sacerdotem, quum a Troię excidione reuerterentur.

Preces & auersum ad Iouem,
Ionius vdo cum remugiens sinus
Noto carinam ruperit,
Opima quòd si præda curuo littore
Porrecta mergos iuuerit,
Libidinosus immolabitur caper,
Et agna tempestatibus.

AD PECTIVM, INDICANS SE *amore captum non posse versus scribere.*

Ode XI. Dicolos distrophos. *Primus quisque versus est Iambicus* Hipponactius *trimetter* Acatalectus*: qualis ille:* Ibis *Liburnis inter alta nauium: hoc modo:*

Pĕcti – – nĭhĭlu–mē sī – – cŭt ān u–tĕău–ĭuuăt uu

Secundus verò quisque est Sapphicus, constans Penthe*mimere* Heroica *et dimetro* Iambico*, id est, è duobus dactilis, & syllaba, deinde è quatuor iambis, recepto tamen in locis imparibus etiam Spondea, hoc modo:*

Scrĭbĕrĕ – u u uĕrsĭcŭ – u u lōs – ămō u – rĕ pēr u – cŭlsūm – – grăuī u –

– – u – – – u – u – u – u u

– u u – u u – u – u – – – u –

P*Ecti, nihil me, sicut antea, iuuat*
Scribere versiculos, amore perculsum graui:
Amore, qui me præter omneis, expetit
Mollibus in pueris, aut in puellis urere.
Hic tertius December, ex quo destiti
Inachia furere, syluis honorem decutit.
Heu me, per vrbem (nam pudet tanti mali)
Fabula quanta fui: conuiuiorum & pœnitet:

Inachia puellę nomen, cuius et in sequenti ode meminit.

In queis

In queis amantem & langor, & silentium
Arguit, & latēre petitus ima spiritus
Contraq; lucrum, nil valere candidum
Pauperis ingenium querebar applorans tibi,
Simul calentis inuerecundus Deus
Feruidiore mero archana promorat loco.
Quod si meis inestuat præcordijs
Liberabilis, vt hæc ingrata ventis diuidat
Fomenta, vulnus nil malum leuantia,
Desinet imparibus certare summotus pudor.
Vbi hæc seuerus te palam laudaueram,
Iussus abire domum, ferebar incerto pede
Ad non amicos heu mihi posteis. & heu
Limina dura, quibus lumbos, & infregi latus.
Nunc gloriantis quamlibet mulierculam
Vincere mollitia, amor Lycisci me tenet:
Vnde expedire non amicorum queant
Libera consilia, nec contumeliæ graues:
Sed alius ardor, aut puellæ candidæ,
Aut teretis pueri longam renodantis comam.

Inuerecundus Deus, Liberum intelligit, qui vt supra, arcanum consilium detegit: aut certe Cupidinem, cuius impulsu cogebatur aperire Mecoenati affectus suos.

AD MVLIEREM FOEDAM & anum.

Ode XII. Dicolos distrophos: vt, Laudabunt alij claram Rodon, aut Mitylenen.

— ∪ ∪ — ∪ ∪ — — — — — ∪ ∪ — —

— ∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪ ∪ — —

QVid tibi vis mulier nigris dignissima barris
Munera cur mihi, quid ve tabellas
Mittis nec firmo iuueni, nec naris obesæ?

In anum libidinosam & putidam, quę Horatio munera & litteras solebat missitare, perinde ac ipse non sentiret quid illa sibi vellet eiusmodi liberalitate nimirū vt quum esset foetidissima, & ob id contēptissima, ab illo redamaretur, & ad voluptates suas abuteretur

Nanque sagacius vnus odoror,
Polypus. an grauis hirsutis cubet hircus in alis,
Quàm canis acer, vbi lateat sus:
Quis sudor vietis, & quàm malus vndique membris
Crescit odor, cum penne soluto
Indomitam properat rabiem sedare, nec illi
Iam manet humida creta, colorq;
Stercore fucatus crocodili: iamq; subando
Tenta cubilia, tectaq; rumpit:
Vel mea cum sæuis agitat fastidia verbis,
Inachia langues minus, ac me.
Inachiam ter nocte potes, mihi semper ad vnum
Mollis opus: pereat malè, quæ te
Lesbia querenti taurum monstrauit inertem.
Cum mihi Cous adesset Amyntas
Cuius in indomito constantior inguine neruus,
Quàm noua collibus arbor inhæret:
Muricibus Tyrijs iteratæ vellera lanæ
Cui properabantur? tibi nempe:
Ne foret æqualeis inter conuiua, magis quem
Diligeret mulier sua, quàm te.
O ego non felix, quem tu fugis. vt pauet acreis
Agna lupos, capræq; leones.

AD AMICOS, VT PLVVIO, aëre, quo aliod facere non possunt, poculis indulgeant.

Ode XIII. Dicolos distrophos. Primus quisque versus est heroicus hexameter Catalecticus, qualis ille: Lau-

dabunt alij claram Rhodon, aut Mitylenen hoc modo:
Hŏrrĭdă – ∪ ∪ tĕmpĕ – – ſtās cœ – – lūm cōn – – trā-
xĭt ĕt – ∪ ∪ ĭmbrĕis – –

Secundus vero quiſq; eſt Archilochius, conſtans Dimetro Iambico, & Penthemimere Heroica, ideſt quatuor Iambis, recepto tamen in locis imparibus etiam Spondeo, deinde è duobus Dactylis, & ſyllaba, hoc modo:
Nĭuĕs ∪ – quĕ dĕ ∪ – dūcūnt – – Iŏuĕm ∪ – nūnc mărĕ
– ∪ ∪ nūnc ſy̆lū – ∪ ∪ æ –

– ∪ ∪ – – – – – – – ∪ ∪ – –
∪ – ∪ – – – ∪ – – ∪ ∪ – ∪ ∪ –

HOrrida tempeſtas cœlum contraxit & imbres,
Niueſq; deducunt Iouem: nunc mare, nunc ſyluæ;
Threicio Aquilone ſonant. rapiamus amici
Occaſionem de die: dumq; virent genua,
Et decet, obducta ſoluatur fronte ſenectus,
Tu vina Torquato moue conſule preſſa meo.
Cætera mitte loqui. deus hæc fortaſſe benigna
Reducet in ſedem vice. nunc & Achæmenia
Perfundi nardo iuuat, & fide Cyllenea
Leuare diris pectora ſollicitudinibus,
Nobilis vt grandi cecinit Centaurus alumno:
Inuicte mortalis dea nate puer Thetide,
Te manet aſſaraci tellus, quam frigida parui
Findunt Scamandri flumina lubricus & Simois:
Vnde tibi reditum certo ſub tegmine Parcæ
Rupêre: nec mater domum cærula te reuehet.
Illhic omne malum vino, cantuq; leuato
Deformis ægrimoniæ, dulcibus alloquijs.

Ad amicos, ne nimium ſecuris macerent dum adhuc ſunt iuuenes, ſed per occaſionem nõ nunquam animum remittãt, ex Chironis Cẽtauri ſententia, qui Achillẽ diſcipulum monebat, vt apud Troiã, vbi periturus erat, vino & fidibus ſe exhilararet.

AD MECOENATEM, IDEO
cœptos Iambos non absoluere, quia
Phrynes amore vreretur.

Ode XIIII. *Dicolos distrophos. Primus quisque versus est: qualis, Laudabunt alij claram Rhodon, aut Mitylenen.*

Mōllis ĭn-uuērtiă-uu cūr tām--tām dīf--fūdĕrĭt-uu īmīs--

Secundus autem quisque est Iambicus Archilochius dimeter Acatalectus, qualis ille, Amice propugnacula, hoc modo:

ōblī--uĭō u-nēm sēn--sĭbŭs uu

-uu-uu------uu--

--u---uu

Purgat se apud Mecoenatē, qđ promissum carmen non absoluerit amore nimirum prohibente, neque id sine exemplo nã & Anacreontē, amasse. & mecoenatē ipsum vri ait, sed a puella Helena non inferiori.

Mollis inertia cur tantam diffuderit imis
Obliuionem sensibus,
Pocula Letheos vt si ducentia somnos
Arente fauce traxerim,
Candide Mecœnas occidis sæpe rogando.
Deus deus nam me vetat
Inceptos, olim promissum carmen, Iambos
Ad vmblicum ducere:
Non aliter samio dicunt arsisse Batillo
Anacreonta Teium:
Qui persæpe caua testudine fleuit amorem
Non elaboratum ad pedem.
Vreris ipse miser. quòd si non pulchrior ignis
Accendit obscenam Ilion,
Gaude sorte tua. me libertina, neque vno

obscenam

Contenta Phryne macerat.

AD NEAEREAM, CONQVERENS *periurijs illius se deceptum.*

Ode XV. Dicolos distrophos: vt, *Mollis inertia cur tantam diffuderit imis.*

– ∪ ∪ – – – – – – – – ∪ ∪ – –

– – ∪ – ∪ – ∪ ∪

Nox erat, & cœlo fulgebat luna sereno
Inter minora sydera,
Cum tu magnorum numen læsura deorum
In verba iurabas mea,
Arctius atque edera procêra astringitur ilex
Lentis adhærens brachijs:
Dum pecori lupus, & nautis infestus Orion
Turbaret hybernum mare:
Intonsosq; agitaret Apollinis aura capillos
Fore hunc amorem mutuum.
O dolitura mea multum virtute Neæra.
Nam si quid in flacco viri est,
Non feret assiduas potiori te dare nocteis,
Et quæret iratus parem.
Nec semel offensæ cedet constantia formæ,
Si certus intrarit dolor.
At tu quicunque es felicior, atque meo nunc
Superbus incedis malo,
Sis pecore & multa diues tellure licebit,
Tibiq; Pactolus fluat:
Nec te Pythagoræ fallant arcana renati,
Formaq; vincas Nirea,

Conqueritur se deceptum periuriis, Neære, quibus se obstrinxerat semper cum ipso victuram: horrendum autem facere vult hac descriptione iusiurãdum.

Intonsos. nam ob id a grecis ακοϱέκομης dictus, quod comam non tondeat.

Qualibet diues sis & doctus, & formosus, spretus ab illa tamen rideberis sicut nunc ego.

Eheu translatos aliò mœrebis amores,
Ast ego vicissim risero.

QVERITVR BELLIS CIVIlibus nullum imponi finem.

Ode XVI. *Dicolos distrophos. Primus quisque versus est* Heroicus, *exameter, hoc modo:*

āltĕrā – ∪ ∪ iām tĕrī – ∪ ∪ tūr bēl – – līs cī – – uilibūs – ∪ ∪ ǣtās – –

Secundus verò quisq; est Iambicus, Hipponacteus, *Trimeter: qualis ille, Ibis Liburnis inter alta nauium. Quanquam in hac oda secundus quisq; versus constat è solis* Iambis, *quod semel tantum legitur fecisse* Horatius. *Quamobrem versus ille:* Eamus omnes execrata ciuitas, *sic est legendus: Eamus omnis execrata ciuitas. Quod & Porphyrioni placet, vt sit figurata locutio, eamus omnis ciuitas execrata hæc, & quæ poterunt reditus ascindere dulces. Sunt enim omnes* Iambi, *hoc modo:*

Sūīs – ∪ ĕt īp ∪ – să Rō ∪ – mă vī ∪ – rĭbūs ∪ – rūīt ∪∪
– ∪ ∪ – ∪ ∪ – – – – – – ∪ ∪ – –
∪ – ∪ – ∪ – ∪ – ∪ – ∪ ∪

Tanta est, inquit Romanorum potētia, vt se nō ferant, sed in mutuam perniciem ferantur vt videri possit fato quodam fieri, vt subīde nouo, atq; nouo bello ciuili Roma peritura sit,

Altera iam territur bellis ciuilibus ætas,
Suis & ipsa Roma viribus ruit.
Quam neque finitimi valuerunt perdere Marsi,
Minacis aut Hetrusca Porsenæ manus,
Aemula nec virtus Capuæ, nec Spartacus acer,
Nouisq; rebus infidelis Allobrox,
Nec ferra cærulea domuit Germania pube,
Parentibusq; abominatus Annibal:

Impia perdemus deuoti sanguinis ætas,
Ferisq; rursus occupabitur sōlum.
Barbarus heu cineres insistet victor, & vrbem
Eques sonante verberabit vngula:
Quæq; carent ventis, & solibus, ossa Quirini,
Nefas videre, dissipabit insolens.
Forte quid expediat communiter, aut melior pars
Malis carere quæritis laboribus.
Nulla sit hac potior sententia: Phocæorum
Velut profugit execrata ciuitas:
Agros, atque lareis proprios, habitandaq; fana
Apris reliquit, & rapacibus lupis:
Ire pedes quocunque ferunt quocunque per vndas
Notus vocabit, aut proteruus Africus.
Sic placet? an melius quis habet suadere? secunda
Ratem occupare quid moramur alite?
Sed iuremus in hæc, simul imis saxa renarint
Vadis leuata, ne redire sit nefas:
Non conuersa domum pigeat dare lintea, quando
Padus Mutina lauerit cacumina:
In mare seu celsus procurrerit Appeninus,
Nouaq; monstra iunxerit libidine
Mirus amor: iuuet vt tigreis subsidere ceruis:
Adulteretur & columba miluio:
Credula nec flauos timeant armenta leones,
Ametq; salsa leuis hircus æquora,
Hæc, & quæ poterunt reditus abscindere dulceis:
Eamus omnis execrata ciuitas,
Aut pars indocili melior grege: mollis, & expes

quę ne a sociis quidem & vicinis potuit vnquam euerti, neque ab externis hostibus quare consulit, vt exēplū Phocęorum sequātur, qui cōmuni consensu patriam reliquerunt diris execrationibus se deuouētes si vnquam quisquam rediret in patriā quod illis feliciter succeisit. Itaque ad fortiter audendum hortatur & nauigandum ad felicem aliquam regionem, cuiusmodi esse ferunt fortunatas insulas vbi omnia ἀσπαρτα & ἀνηρο τα nascātur. planeq; sine vllo labore, & cultura proueniunt & quidem felicissime vbi nihil potest desiderari ad beatam vitam quemadmodum olim aureo seculo, cuius tantum in illis vestigia relicta sunt.

Inominata perprimat cubilia.
Vos, quibus eſt virtus, muliebrem tollite luctum,
Hetruſca præter & volate littora.
Nos manet Oceanus circumuagus. arua beata
Petamus arua, diuites & inſulas:
Reddit vbi Cererem tellus inarata quotannis,
Et imputata floret vſque vinea:
Germinat & nunquàm fallentis termes oliuæ,
Suamq; pulla ficus ornat arborem:
Mella caua manant ex ilice, montibus altis
Leuis crepante lympha deſilit pede.
Illhic iniuſſæ veniunt ad mulctra capellæ,
Refertq; tenta grex amicus vbera:
Nec veſpertinus circumgemit vrſus ouile,
Nec intumeſcit alta viperis humus,
Pluraq; felices mirabimur, vt neque largis
Aquoſus Eurus arua radat imbribus.
Pinguia nec ſiccis vrantur ſemina glebis
Vtrunque rege temperante cœlitum.
Non huc Argoo contendit remige pinus,
Neque impudica Colchis intulit pedem.
Non huc Sidonij torſerunt cornua nautæ,
Laborioſa nec cohors Vlyſſei.
Nulla nocent pecori contagia, nullius aſtri
Gregem æſtuoſa torret impotentia.
Iuppiter illa piæ ſecreuit littora genti,
Vt inquinauit ære tempus aureum.
Aere, dehinc ferro durauit ſecula: quorum
Pijs ſecunda vate me datur fuga.

ROGAT CANIDIAM

magnam, vt ſibi parcat.

Ode XVII. Monocolos. *Sunt enim omnes verſus Iambici, Hipponactei, trimetri, Acatalectici: qualis ille, Ibis Liburnis inter alta nauium, hoc modo:*

Iām iam ēf -- ſĭcā u - cī dō -- mănūs u - ſcĭēn u - tĭæ u -

Sŭpplēx -- ĕt ō u - rō rē -- gnă pēr u - Prōsēr -- pinæ u -

-- u --- u - u - u -

-- u --- u --- u -

IAm iam efficaci do manus ſcientiæ
Supplex, & oro regna per Proſerpinæ,
Per & Dianæ non mouenda numina,
Per atque libros carminum valentium
Refixa cœlo deuocare ſydera,
Canidia parce vocibus tandem ſacris:
Citumq; retrò ſolue, ſolue turbinem.
Mouit nepotem Thelephus Nereium.
In quem ſuperbus ordinarat agmina
Myſorum, & in quem tela acuta torſerat.
Luxere matres Iliæ addictum feris
Alitibus, atque canibus homicidam Hectorem:
Poſtquàm relictis mœnibus rex procidit
Heu peruicacis ad pedes Achillei.
Setoſa duris exuêre pellibus
Laborioſi remiges Vlyſſei
Volente Circe membra: tunc mens, & ſonus
Relapſus, atque notus in vultus honor.

Iterū Canidiā inſectatur, ſed ironice orat per omnia ſacra magica, vt iam ſibi parcat, velle enim illi libenter cedere, & victum fateri modo non grauetur ipſa veneficium, quo eum demētauerat, a ſe auferre: ſe iā nimium expertū quid illa carmine ſuo poſſit, iam ſatis poenarū dediſſe, proinde parcat ſupplici vel Achillis exemplo qui Telephum hoſtē ſeruauit, & Hectorem Priamo patri reddidit: & Circes, quę Vlyſſis ſocios priſtinę formę reſtituit.

Dedi satis superq; pœnarum tibi
Amata nautis multum, & institoribus.
Fugit iuuentas, & verecundus color
Reliquit ossa pelle amicta lurida.
Tuis capillus albus est odoribus:
Nullum à labore me reclinat otium.
Vrget diem nox, & dies noctem: neque est
Leuare tenta spiritu præcordia.
Ergo negatum vincor, vt credam miser
Sabella pectus increpare carmina,
Caputq; Marsa dissilire nænia.
Quid amplius vis? ò mare, & terra, ardeo:
Quantum neque atro delibutus Hercules
Nessi cruore: nec Sicana feruida
Vrens in Aetna flamma. tu, donec cinis
Iniuriosis aridus ventis ferar,
Cales venenis officina Colchicis.
Quæ finis? aut quod me manet stipendium?
Effare: iussas cum fide pœnas luam,
Paratus expiare, seu poposceris
Centum iuuencos: siue mendaci lyra
Voles sonari: tu pudica, tu proba,
Perambulabis astra, sydus aureum.
Infamis Helenæ Castor offensus vice,
Fraterq; magni Castoris, victi prece
Adempta vati reddidere lumina.
Et tu (potes nam) solue me dementia,
O nec paternis obsoleta sordibus,
Nec in sepulchris pauperum prudens anus

Infamis, Merito, inquit, mihi deberes reconciliari, si recantē, quū Castor & Pollux Stesichoro poetę reddiderit oculos scripta palinodia in Helenam, quam prius infamauerat.

Nouendialeis dissipare pulueres.
Tibi hospitale pectus, & puræ manus:
Tuusq; venter Pactumeius, & tuo
Cruore rubros obstetrix pannos lauit,
Vtcunq; fortis exilis puerpera.

CANIDIA RESPONDENS
inducitur eodem carmine.

Quid obseratis auribus fundis preces?
Non saxa nudis surdiora nauitis
Neptunus alto tundit hybernus salo.
Inultus vt tu riseris Cotytia
Vulgata sacrum liberi Cupidinis?
Et Exquilini pontifex venefici
Impune vt vrbem nomine impleris meo?
Quid proderit ditasse Pelignas anus?
Velocius ue miscuisse toxicum?
Si tardiora fata te votis manent:
Ingrata misero vita ducenda est in hoc,
Nouis vt vsq; suppetas doloribus.
Optat quietem Pelopis infidus pater
Egens benignæ Tantalus semper dapis:
Optat Prometheus obligatus aliti:
Optat supremo collocare Sisyphus
In monte saxum: sed vetant leges Iouis:
Voles modo altis desilire turribus,
Modo ense pectus Norico recludere:
Frustraq; vincla gutturi innectes tuo,
Fastidiosa tristis ægrimonia.
Vectabor humeris tunc ego inimicis eques,

Negat se Canidia vllis precibus posse reconciliari Horatio, quod arcana quędam sacra & magica fidei suę commissa euulgauerit, qui eam per totam ciuitatem vi veneficā traduxerit verum haud quāquam illi impune futurā ait, quippe qui lenta morte sit periturus, & ab ea excarnificandus ita vt si vel maxime velit, non possit sibipsi mortem consciscere.

Meæq; terra cedet insolentiæ.
An quæ mouere cereas imagines,
Vt ipse nosti curiosus, & polo
Deripere Lunam vocibus possum meis:
Possum crematos excitare mortuos,
Desideriq; temperare poculum,
Plorem artis in te nil habentis exitum?

Carmen hoc seculare appellatur quod secularibus ludis, qui centesimo, quoq; anno fiebant, cani consueuerit ab electis ad hoc pueris prętextatis & puellis virginibus, idque Apollini & diis cęteris pro incolumitate populo Ro. & salute totius imperii. Erat autem hoc institutũ ex versibus Sibyllę cuiusdam quę quoto quoque anno, & quibus ceremoniis, & in quo loco fierẽt, praescripserat. Pręcatur ergo Appollinem, vt vna Roma nihil sit maius neque excellẽtius: Dianam vt partus fortunet: Parcas vt quę ĩstant fata in melius vertant: & in summa deos

Q. HORATII FLACCI CARMEN
Seculare, ad deos pro imperio Romano.

Ode Dicolos tetrastrophos: qualis ille, Iam satis terris, &c. hoc modo:

– υ – – – υ υ – υ – υ
– υ – – – υ υ – υ – –
– υ – – – υ υ – υ – υ
– υ υ – –

PHœbe, syluarumq; potens Diana,
Lucidum cœli decus, ò colendi
Semper, & culti, date quæ precamur
Tempore sacro:
Quod Sibyllini monuere versus,
Virgines lectas, puerosq; castos
Dijs quibus septem placuere colles,
Dicere carmen.
Alme Sol, curru nitido diem qui
Promis, & celas, aliusq; & idem
Nasceris, possis nihil vrbe Roma
Visere maius.
Ritè maturos aperire partus

Lenis Ilithya tuere matres,
Siue tu Lucina probas vocari,
Seu genitalis,
Diua producas sobolem, patrumq;
Prosperes decreta super iugandis
Fœminis, prolisq; nouæ feraci
Legæ marita:
Certus vt denos decies per annos
Orbis, & cantus, referatq; ludos,
Ter die ciro, totiesq; grata
Nocte frequenteis.
Vosq; veraces cecinisse Parcæ,
Quod semel dictum est, stabilisq; rerum
Terminus seruat, bona iam peractis
Iungite fata.
Fertilis frugum, pecorisq; tellus
Spicea donet Cererem corona:
Nutriant fœtus & aquæ salubres,
Et Iouis auræ.
Conditor mitis, placidusq; telo
Supplices audi pueros Apollo:
Syderum regina bicornis audi
Luna puellas.
Roma si vestrum opus, Iliæq;
Littus Hetruscum tenuere turmæ,
Iussa pars mutare lareis, & vrbem
Sospite cursu:
Cui per ardentem sine fraude Troiam
Castus Aeneas patriæ superstes

cęteros, vt iuuẽtuti bonos mores, senibus quietem, & felicitatem pop. Rom. donent, vt semper quidem victor sit, verũ in supplices mitis, qui iam maxima orbis parte subiugata, Scytis ipsis, & persis, Indis que formidabilis est atque adeo eius amicitiam ambiant. Postremo hymnum absoluit, commendatis Apollini & Dianę precibus, quas a diis exauditas sperat

Liberum muniuit iter daturus
Plura relictis.
Dij probos mores docili iuuentæ,
Dij senectuti placidæ quietem,
Romulæ genti date, remq́;, prolemq́;,
Et decus omne:
Quiq́; vos bobus veneratur albis
Clarus Anchisæ, Venerisq́; sanguis,
Imperet bellante prior, iacentem
Leuis in hostem.
Iam mari, terraq́; manus potenteis
Medus, Albanasq́; timet secureis,
Iam Scythæ responsa petunt superbi
Nuper, & Indi.
Iam fidis, & Pax, & honor, pudorq́;
Priscus & neglecta redire virtus
Audet, apparetq́; beata pleno
Copia cornu.
Augur, & fulgente decorus arcu
Phœbus, acceptusq́; nouem Camœnis
Qui salutari leuat arte fessos
Corporis artus,
Si Palatinas videt æquus arceis,
Remq́; Romanam, Latiumq́; felix
Alterum in lustrum, meliusq́; semper
Proroget æuum.
Quæq́; Auentinum tenet. Algidumq́;
Quindecim Diana preces virorum
Curet, & votis puerorum amicas

Applicet aureis.
Hæc Iouem sentire, deosq; cunctos
Spem bonam, certamq; domum reporto
Doctus, & Phœbi chorus, & Dianæ
Dicere laudes.

Q. HORATII FLACCI ODARVM FINIS.

Q. HORATII FLACCI DE ARTE POETICA.

LIBER.

AD PISONES.

VMANO *capiti ceruicem pictor equinam*
Iungere si velit, & varias inducere plumas.
Vndiq; collatis mẽbris, vt turpiter atrũ
Desinat in piscem mulier formosa superne:
Spectatum admissi risum teneatis amici?
Credite Pisones isti tabulæ fore librum
Persimilem, cuius velut ægri somnia, vanæ
Fingentur species: vt nec pes, nec caput vni
Reddatur formæ. Pictoribus, atque poëtis
Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas.
Scimus, & hanc veniam petimusq;, damusq; vicissim.
Sed non vt placidis coëant immitia: non vt

Exordium ab exemplo rei ineptę, ac primũ pręceptum de ακολουθια & conuenientia vniuersi operis.

Critici iudicabant de aliorum scriptis, ex quibus fuisse videtur Horatius Secundum præceptum, vt oecoptum, nomina sibi per omnia constet, & nihil fiat, nisi suo tempore.

Serpentes auibus geminentur, tigribus agni.
Incœptis grauibus plerunq;, & magna professis
Purpureus, latè qui splendeat, vnus & alter
Assuitur pannus: cùm lucus, & ara Dianæ,
Et properantis aquæ per amœnos ambitus agros,
Aut flumen Rhenum, aut pluuius describitur arcus
Sed nunc non erat his locus: & fortasse cupressum
Scis simulare. quid hoc? si fractis enatat expes
Nauibus, ære dato, qui pingitur? amphora cœpit
Institui, currente rota, cur vrceus exit?
Deniq; sit quod vis simplex duntaxat, & vnum.

Tertium, Ne quid virtutis & vitii affinitate precetur.

Maxima pars vatum pater, & iuuenes patre digni
Decipimur specie recti. breuis esse laboro.
Obscurus fio. sectantem leuia, nerui
Deficiunt, animiq;. professus grandia turget:
Serpit humi, tutus nimium, timidusq; procellæ.

iiii. Vitāda affectata eloquentia, ne in ineptias incidat, & portētum quoddam videatur.

Qui variare cupit rem prodigialiter vnam,
Delphinum syluis appingit, fluctibus aprum.
In vitium ducit culpæ fuga, si caret arte.
Aemylium circa ludum faber Imus & vngueis
Exprimet, & molleis imitabitur ære capillos.
Infelix operis summa, quia ponere totum
Nesciet. hunc ego me, si quid componere curem,
Non magis esse velim, quàm prauo viuere naso.
Spectandum nigris oculis, nigroq; capillo.

v. Argumētum suo cuique ingenio idoneum deligendum.

Sumite materiam vestris qui scribitis æquam
Viribus, & versate diu, quid ferre recusent.
Quid valeant humeri. cui lecta potenter erit res
Nec facundia deseret hunc, nec lucidus ordo.

Ordinis

Ordinis hęc virtus erit, & Venus, aut ego fallor,
Vt iam nunc dicat: iam nunc debentia dici
Pleraq; differat, & præsens in tempus omittat.
Hoc amet, hoc spernat promissi carminis autor.

Decorum ordinis in carminis.

In verbis etiam tenuis, cautusq; serendis.
Dixeris egregie, notum si callida verbum
Reddiderit iunctura nouum: si fortè necesse est
Indicijs monstrare recentibus abdita rerum.
Fingere cinctutis non exaudita Cethegis
Continget dabiturq; licentia sumpta prudenter.

Parce & apposite nouis vocabulis vtendum & antiquis.

Et noua, fictaq; nuper habebunt verba fidem: si
Græco fonte cadant parcè detorta. quid autem
Cæcilio, Plautoq; dabit Romanus, ademptum
Vergilio, Varioq;? ego cur acquirere pauca
Si possum, inuideor? cum lingua Catonis, & Enni
Sermonem patrium ditauerit: & noua rerum
Nomina protulerit? licuit, semperq; licebit,
Signatum præsente nota producere nomen.

Noua vnde ducenda, si opus est.

None dixit inuideor, quū de nouis verbis fingendis loquitur

Vt syluæ folijs pronos mutantur in annos,
Prima cadunt: ita verborum vetus interit ætas:
Et iuuenum ritu florent modo nata, vigentq;.
Debemur morti nos, nostraq; siue receptus
Terra Neptunus, classeis Aquilonibus arcet,
Regis opus, sterilis ve diu palus, aptaq; remis
Vicinas vrbeis alit, & graue sentit aratrum:
Seu cursum mutauit iniquum frugibus amnis
Doctus iter melius. mortalia facta peribunt,
Nedum sermonum stet honos, & gratia viuax.
Multa renascentur, quæ iam cecidere: cadentq;

Fxemplo probat omnium rerum esse vicissitudinem quādam.

Quæ nunc sunt in honore vocabula, si volet vsus,

De versu hexametro.

Quem penes arbitrium est, & vis, & norma loquendi.
Res gestæ, regumq́; , ducumq́; , & tristia bella
Quo scribi possent numero, monstrauit Homerus.

De elegiaco seu pentametro.

Versibus impariter iunctis querimonia primum:
Pòst etiam inclusa est voti sententia compos.
Quis tamen exiguos Elegos emiserit autor,
Grammatici certant: & adhuc sub iudice lis est.

Iambici carminis inuentor.

Archilochum proprio rabies armauit Iambo.
Hunc socci cepere pedem, grandesq́; cothurni,
Alternis aptum sermonibus, & populareis
Vincentem strepitus, & natum rebus agendis.

Lyrici carminis officium.

Musa dedit fidibus diuos, puerosq́; deorum,
Et pugilem victorem, & equum certamine primum,
Et iuuenum curas, & libera vina referre.

Ne præpostero ordine & stylo abutantur.

Descriptas seruare vices, operumq́; colores,
Cur ego, si nequeo, ignoroq́; poëta salutor?
Cur nescire pudens prauè, quàm discere malo?
Versibus exponi Tragicis res Comica non vult.
Indignatur item priuatis, ac propè socco
Dignis carminibus narrari cœna Thyestæ.
Singula quæq; locum teneant sortita decenter.
Interdum tamen & vocem Comœdia tollit:
Iratusq́; Chremes tumido delitigat ore.
Et tragicus plerunque dolet sermone pedestri.

Eos affectus inducendos, quibus velis spectatorem affici.

Thelephus & poleús, cum pauper, & exul vterq́;
Proijcit ampullas, & sesquipedalia verba:
Si curat cor spectantis tetigisse querela.
Non satis est pulchra esse poëmata: dulcia sunto:

Et quocunque volent, animum auditoris agunto.
Vt ridentibus arrident, ita flentibus adsunt
Humani vultus si vis me flere, dolendum est
Primum ipsi tibi: tunc tua me infortunia lædent.
Telepe vel Peleu, male si mandata loquêris,
Aut dormitabo, aut ridebo. tristia mœstum
Vultum verba decent: iratum, plena minarum:
Ludentem, lasciua: seuerum, seria dictu.
Format enim natura prius nos intus ad omnem
Fortunarum habitum: iuuat, aut impellit ad iram:
Aut ad humum mœrore graui deducit, & angit.
Pòst effert animi motus interprete lingua.
Si dicentis erunt fortunis absona dicta,
Romani tollent equites, peditesq; cachinum.
Intererit multum Dauus'ne loquatur * an heros:
Maturus'ne senex, an adhuc florente iuuenta
Feruidus: an matrona potens, an sedula nutrix:
Mercator'ne vagus, cultor'ne virentis agelli:
Colchus, an Assyrius: Thebis nutritus, an Argis.
Aut famam sequere, aut sibi conuenientia finge
Scriptor. honoratum si fortè reponis Achillem,
Impiger, iracundus, inexorabilis, acer,
Iura neget sibi nata, nihil non arroget armis.
Sit Medea ferox, inuictaq; flebilis Ino,
Perfidus Ixion, Io vaga, tristis Orestes.
Si quid inexpertum scenæ committis, & audes
Personam formare nouam, seruetur ad imum
Qualis ab incœpto processerit, & sibi constet.
Difficile est propriè communia dicere: tuq;

Affectuum motus ex oratione

* aliàs, herus'ne.

Decorum personæ in carmine.

Persona eodem vbiq; igenio inducenda.

Rectius Iliacum carmen deducis in actus,
Quàm si proferres ignota, indictaq́; primus:
Publica materies priuati iuris erit, si
Nec circa vilem, patulumq́; moraberis orbem.

Interpretis officium.

Nec verbum verbo curabis reddere fidus
Interpres: nec desiliens imitator in arctum,
Vnde pedem proferre pudor vetet, aut operis lex.

Ne arrogans sit exordiũ cuiusmodi est Cyclici poetę.

Nec sic incipiens, vt scriptor Cyclicus olim
Fortunam Priami cantabo, & nobile bellum.
Quid dignum tanto feret hic promissor hiatu?
Parturient montes, nascetur ridiculus mus.

Exordiũ Odysseę Homericę.

Quanto rectius hic, qui nil molitur inepte:
Dic mihi Musa virum, captæ post tempora Troiæ,
Qui mores hominum multorum vidit, & vrbeis.
Non fumum est fulgore, sed ex fumo dare lucem
Cogitat: vt speciosa dehinc miracula promat,
Antiphatem, Scyllamq́;, & cum Cyclope Carybdim:
Nec reditum Diomedis ab interitu Meleagri,

Homerici poematis artificiũ.

Nec gemino bellum Troianum orditur ab ouo.
Semper ad euentum festinat, & in medias res
Non secus, ac notas auditorem rapit: & quæ
Desperat tractata nitescere posse, relinquit,
Atque ita mentitur, sic veris falsa remiscet,
Primo ne medium, medio ne discrepet imum.

Decorum ętatis obseruandũ diligenter.

Tu quid ego, & populus mecum desideret, audi,
Si plausoris eges aulæa manentis, & vsque
Sessuri, donec cantor, vos plaudite dicat:

Pueritia.

Aetatis cuiusque notandi sunt tibi mores,
Mobilibusq́ue decor naturis dandus, & annis.

Reddere qui voces iam scit puer, & pede certo
Signat humum gestit paribus colludere: & iram
Colligit, ac ponit temere, & mutatur in horas.
Imberbis iuuenis tandem custode remoto — Adolescentia.
Gaudet equis, canibusq́;, & aprici gramine campi,
Cereus in vitium flecti monitoribus asper,
Vtilium tardus prouisor, prodigus æris,
Sublimis, cupidusq́;, & amata relinquere pernix.
Conuersis studijs ætas, animusq́; virilis — Virilis ętas.
Quærit opes, & amicitias, inseruit honori:
Commisisse cauet, quod mox mutare laboret.
Multa senem circumueniunt incommoda: vel quòd — Senectus.
Querit, & inuentis miser abstinet, ac timet vti:
Vel quòd res omneis timide gelideq́; ministrat,
Dilator spe longus, iners, auidusq́; futuri,
Difficilis, querulus, laudator temporis acti
Se puero, censor, castigatorq́; minorum.
Multa ferunt animi venientes commoda secum.
Multa recedentes adimunt ne forte seniles
Mandentur iuueni partes, puerosq́; viriles:
Semper in adiunctis, æuoq; morabimur aptis.
Aut agitur res in scenis, aut acta refertur. — Vehementius moueri animos spectaculo, quā auditu.
Segnius iritant animos demissa per aurem,
Quàm quæ sunt oculis subiecta fidelibus: & quæ
Ipse sibi tradit spectator. non tamen intus
Digna geri, promes in scenam: multaq́; tolles
Ex oculis, quæ mox narret facundia præsens.
Nec pueros coram populo Medea trucidet:
Aut humana palàm coquat exta nefarius Atreûs:

Aut in auem Progne vertatur, Cadmus in anguem.
Quodcunque ostendis mihi sic, incredulus odi.

Fabulę actus. & personę.

Néue minor, quinto neu sit productior actu
Fabula, quæ posci vult, & spectata reponi.
Nec Deus intersit, nisi dignus vindice nodus

Chori officium in fabula.

Inciderit: nec quarta loqui persona laboret.
Autoris partes chorus, officiumq́; virile
Defendat: neu quid medios intercinat actus,
Quod non proposito conducat, & hereat aptê.

* aliàs, amice.

Ille bonis faueatq́;, & concilietur * amicis:
Et regat iratos, & amet peccare timenteis.
Ille dapes laudet mensæ breuis: ille salubrem
Iustitiam, legesq́;, & apertis otia portis.
Ille tegat commissa, deosq́; precetur, & oret,
Vt redeat miseris, abeat fortuna superbis.

priscorũ fabulę minus ambitiosę. & mores frugaliores.

Tibia non vt nunc orichalco vincta, tubæq́;
Aemula, sed tenuis, simplexq́; foramine pauco
Aspirare, & adesse choris erat vtilis: atque
Nondum spissa nimis complere sedilia flatu.
Quo sanè populus numerabilis, vtpote paruus,
Et frugi, castusq́; verecundusq́; coibat.
Postquàm cœpit agros extendere victor, & vrbem
Latior amplecti murus, vinoq́; diurno
Placari genius festis impune diebus
Accessit numeriq́;, modisq́; licentia maior.
Indoctus quid enim saperet, liberq́; laborum,
Rusticus vrbano confusus, turpis honesto?
Sic priscæ motumq́;, & luxuriam addidit arti
Tibicen, traxitq́; vagus per pulpita vestem.

Sic etiam fidibus voces creuere ſeueris,
Et tulit eloquium in ſolitum facundia præceps:
Vtiliumq; ſagax rerum, & diuina futuri
Sortilegis non diſcrepuit ſententia Delphis.
Carmine qui tragico vilem certauit ob hircum,
Mox etiam agreſtes Satyros nudauit: & aſper
Incolumi grauitate totum tentauit: eò quòd
Illecebris erat & grata nouitate morandus
Spectator, functusq; ſacris, & potus, & exlex.
Verum ita riſores, ita commendare dicaces
Conueniet Satyros, ita vertere ſeria ludo:
Ne, quicunq; deus, quicunq; adhibebitur heros,
Regali conſpectus in auro nuper, & oſtro,
Migret in obſcuras humili ſermone tabernas:
Aut dum vitat humum, nubeis, & inania captet
Effutire leueis indigna tragœdia verſus:
Vt feſtis matrona moueri iuſſa diebus,
Intererit Satyris paulum pudibunda proteruis.
Non ego inornata, & dominantia nomina ſolum,
Verbaq; Piſones Satyrorum ſcriptor amabo:
Nec ſic enitar tragico differre colori,
Vt nihil interſit Dauus ne loquatur, an audax
Pythias emuncto lucrata Simone talentum:
An cuſtos famulusq; dei Silenus alumni.
Ex noto fictum carmen ſequar, vt ſibi quiuis
Speret idem: ſudet multum fruſtraq; laboret
Auſus idem. tantum ſeries, iuncturaq; pollet.
Tantum de medio ſumptis accedit honoris.
Syluis deducti caueant me iudice Fauni,

Tragedię olim ſeueriori adhibita eſt ad voluptatem Satyra.

Ne perſonę dignitas violetur humilitate ſermonis, aut contra.

Locus ex tragoedia Lucilii poetę.

Ne nimium effoeminatis aut obscoenis verbis vtãtur poetę satyrici.

Ne velut innati triuijs, ac penè forenses,
Aut nimium teneris iuuenentur versibus vnquam,
Aut immunda crepent, ignominiosaq; dicta.
Offenduntur enim, quibus est æquus, & pater, & res:
Nec. si quid fracti ciceris probat, & nucis emptor,
Aequis accipiunt animis, donantuè curona.

Iambici trimetri, qui vocantur, cum senex constat pedibus senarii dicti sunt admisso spondeo.

Syllaba longa breui subiecta, vocatur Iambus,
Pes citus. vnde etiam trimetris accrescere iussit
Nomen Iambeis, cum senos redderet ictus.
Primus ad extremum similis sibi: non ita pridem,
Tardior vt paulò, grauiorq; veniret ad aureis,
Spondeos stabiles in iura paterna recepit
Commodus, & patiens: non vt de sede secunda
Crederet, aut quarta socialiter. hic & in Acci
Nobilibus trimetris apparet rarus, & Enni.

In scenam missos magno cum pondere versus
Aut operæ celeris nimium, curaq; carentis,
Aut ignoratæ premit artis crimine turpi.
Non quiuis videt immodulata poëmata iudex:
Et data Romanis venia est indigna poëtis.

Latinorum licentia.

Iccircò ne vager, scribamq; licenter? an omneis
Visuros peccata putem mea? tutus, & intra
Spem veniæ cautus, vitaui deniq; culpam,
Non laudem merui. Vos exemplaria Græca
Nocturna versate manu, versate diurna.

Gręcorũ in carmine laus.

At nostri proaui Plautinos & numeros, &
Laudauere saleis, nimium patienter vtrunque,
Ne dicam stultè mirati: si modó ego at vos
Scimus inurbanum lepido se ponere dicto:

Legitimumq́; sonum digitis callemus & aure.
Ignotum tragicæ genus inuenisse Camœnæ
Dicitur, & plaustris vexisse poëmata Thespis,
Quæ canerent, agerentq́; peruncti fæcibus ora.
Post hunc personæ pallæq́; repertor honestæ
Aeschylus, & modicis instrauit pulpita tignis:
Et docuit magnumq́; loqui, nitiq́; cothurno.
Successit vetus his comœdia, non sine multa
Laude, sed in vitium libertas excidit, & vim
Dignam lege regi: lex est accepta: chorusq́;
Turpiter obticuit sublato iure nocendi.
Nil intentatum nostri liquere poëtæ,
Nec minimum meruere decus, vestigia Græca
Ausi deserere, & celebrare domestica facta:
Vel qui prætextas, vel qui docuere togatas.
Nec virtute foret, claris ve potentius armis,
Quàm lingua Latium, si non offenderet vnum
Quenque poëtarum limæ labor, & mora. vos ò
Pompilius sanguis carmen reprehendite, quod non
Multa dies, & multa litura coërcuit, atque
Perfectum decies non castigauit ad vnguem.
Ingenium misera quia fortunatius arte
Credit: & excludit sanos Helicone poëtas
Democritus: bona pars non vngueis ponere curat,
Non barbam: secreta petit loca, balnea vitat.
Nanciscetur enim pretium, nomenq́; poëtæ,
Si tribus Anticyris caput insanabile nunquàm
Tonsori Lycino commiserit. O ego leuus,
Qui purgor bilem sub verni temporis * horam,

Tragoedię initium & incrementum.

Vetus comoedia.

Latinorum tędium in castigandis suis.

Ingenii an ars plus possit.

* alias, oram.

Non alius faceret meliora poëmata. verum
Nil tanti est. ergo fungar vice cotis, acutum
Reddere quæ ferrum valet exors ipsa secandi
Munus & officium nil scribens ipse docebo:
Vnde parentur opes: quid alat, formetq; poëtam:
Quid deceat, quid non: quò virtus, quò ferrat error.

Vnde argumentum scribendi petatur.

Scribendi rectè sapere est, & principium & fons.
Rem tibi Socraticæ poterunt ostendere chartæ:
Verbaq; prouisam rem non inuita sequentur.
Qui didicit patriæ quid debeat, & quid amicis:
Quo sit amore parens, quo frater amandus, & hospes:
Quod sit conscripti, quod iudicis officium: quæ
Partes in bellum missi ducis: ille profecto
Reddere personæ scit conuenientia cuique.
Respicere exemplar vitæ, morumq; iubebo
Doctum imitatorem, & veras hinc ducere voces.
Interdum speciosa iocis: morataq; recte,
Fabula nullius Veneris, sine pondere, & arte,
Validus oblectat populum. meliusq; moratur,
Quàm versus inopes rerum, nugeq; canoræ.

Grecorum excellentia in dicendo.

Graijs ingenium, Graijs dedit ore rotundo
Musa loqui, præter laudem nullius auaris.

Romanorum auaritia.

Romani pueri longis rationibus assem
Discunt in parteis centum diducere. dicat
Filius albini, si de quincunce remota est
Vnica, quid superat? poteras dixisse triens. heu
Rem poteris seruare tuam. redit vnica, quid fit?
Semis. ad hæc animos ærugo, & cura peculi,
Cum semel imbuerit, speramus carmina fingi.

Posse linenda cedro, & leui seruanda cupresso?
Aut prodesse volunt, aut delectare poëtæ: — Preceptorum breuitas.
Aut simul & iucunda, & idonea dicere vitæ.
Quicquid percipies, esto breuis: vt citò dicta
Percipiant animi dociles, teneantq; fideles,
Omne superuacuum pleno de pectore manat.
Ficta voluptatis causa, sint proxima veris, — Fabularum modus.
Nec quodcunque volet, poscat sibi fabula credi.
Neu pransæ Lamiæ viuum puerum extrahat aluo.
Centuriæ seniorum agitant expertia frugis,
Celsi pretereunt austera poëmata Rhamnes.
Omne tulit punctum, qui miscuit vtile dulci,
Lectorem delectando, pariterq; monendo. — Quod poema prestantissimũ.
Hic meret æra liber Sosijs, hic & mare transit,
Et longum noto scriptori prorogat euum.
Sunt delicta tamen, quibus ignouisse velimus.
Nam neq; chorda sonũ reddit, quem vult manus & mẽs, — Leuioribus vitiis ignoscendũ.
Poscentiq; grauem per sæpe remittit acutum:
Nec semper feriet quodcunque minabitur arcus.
Verum vbi plura nitent in carmine, non ego paucis
Offendar maculis, quas aut incuria fudit,
Aut humana parum cauit natura. quid ergo?
Vt scriptor si peccat, idem librarius vsque,
Quamuis est monitus, venia caret & citharœdus
Ridetur, chorda qui semper oberat eadem.
Sic mihi qui multum cessat, fit Cherilus ille,
Quem bis, terq; bonum cum risu miror, & idem
Indignor. quandoq; bonus dormiat homerus. — dormitat
Verum opere in longo fas est obrepere somnum,

picturę cũ poesi affinitas.

Vt pictura poësis erit: quæ si propius stes,
Te capiet magis: & quædam si longius abstes.
Hæc amat obscurum, volet hæc sub luce videri,
Iudicis argutum quæ non formidat acumen.
Hæc placuit semel, hæc decies repetita placebit.
O' maior iuuenum, quamuis & voce paterna
Fingeris ad rectum, & per te sapis, hoc tibi dictum
Tolle memor: certis medium, & tolerabile rebus
Recte concedi. consultus iuris, & actor
Causarum mediocris, abest virtute diserti
Messalæ, nec scit quantum Cassellius Aulus:
Sed tamen in pretio est. mediocribus esse poëtis
Non homines, non dij, non concessere columæ.
Vt gratas inter mensas symphonia discors,
Et crassum vnguentum, & Sardo cum melle papauer
Offendunt: poterat duci, quia cœna sine istis:
Sic animis natum, inuentumq; poëma iuuandis,
Si paulùm summo discessit, vergit ad imum.
Ludere qui nescit, campestribus abstinet armis,
Indoctusq; pilæ, discive, trochiue quiescit:
Ne spissæ risuum tollant impune coronæ,
Qui nescit, versus tamen audet fingere. quid ni?
Liber & ingenuus, præsertim census equestrem
Summam nummorum, vitioq; remotus ab omni.
Tu nihil inuita dices, faciesq; Minerua.
Id tibi iudicium est, ea mens: si quid tamen olim
Scripseris, in Metij descendat iudicis aureis,
Et patris, & nostras: nonumq; prematur in annum,
Membranis intus positis delere licebit,

Poeta nemo, qui non sit summus.

Antiphora, vt cum stomacho pronunties.

Quod non edideris, neſcit vox miſſa reuerti,
Syluestreis homines ſacer interpreſq; deorum
Cædibus, & victu fœdo deterruit Orpheûs,
Dictus ob hoc lenire tigreis, rapidoſq; leones:
Dictus & amphion Thebanæ conditor arcis
Saxa mouere ſono teſtudinis, & prece blanda
Ducere quò vellet. fuit hæc ſapientia quondam,
Publica priuatis, ſecernere ſacra profanis:
Concubitu prohibere vago, dare iura maritis:
Oppida moliri, leges incidere ligno.
Sic honor, & nomen diuinis vatibus, atque
Carminibus venit. poſt hos inſignis Homerus,
Tyrtæuſq; mares animos in Martia bella
Verſibus exacuit. dictæ per carmina ſortes,
Et vitæ monſtrata via eſt: & gratia Regum
Pieriis tentata modis, luduſq; repertus,
Et longorum operum finis, ne fortè pudori
Sit tibi Muſa lyræ ſolers, & cantor Apollo.
Natura fieret laudabile carmen, an arte,
Quæſitum eſt. ego nec ſtudium ſine diuite vena,
Nec rude quid proſit video ingenium: alterius ſic
Altera poſcit opem res, & coniurat amicè.
Qui ſtudet optatam curſu contingere metam,
Multa tulit, fecitq; puer: ſuadit & alſit:
Abſtinuit Venere, & vino. qui Pythia cantat
Tibicen didicit prius, extimuitq; magiſtrum.
Nunc ſatis eſt dixiſſe, ego mira poëmata pango.
Occupet extremum ſcabies. mihi turpe relinqui eſt,
Et quod non dici, ſanè neſcire fateri.

Orphei fabulę interpretatio.

Poeticę honos & vtilitas.

Poetę ĩgenio & arte opus eſſe.

Labore parati immortalitatē nō oſtentatione

Vt præco ad merceis turbum qui cogit emendas:
Assentatores iubet ad lucrum ire poëta

Caute adhibendi censore diuiti ne quid ĩ gratiam loquatur.

Diues agris, diues positis in fœnore nummis,
Si verò est, vnctum qui recte ponere possit
Et spondere leui pro paupere, & eripere atris
Litibus implicitum, mirabor si sciet inter
Noscere mendacem, verumq; beatus amicum.
Tu seu donaris, seu quid donare voles cui,
Nolito aduersus tibi factos ducere plenum
Lætitiæ. clamabit enim pulchre, bene, recte:
Pallescet super his, etiam stillabit amicis
Ex oculis rorem, saliet, tundet pede terram:
Vt qui conducti plorant in funere. dicunt,
Et faciunt propè plura dolentibus ex animo: sic
Derisor vero plus laudatore mouetur.

Amici diligenter explorandi.

Reges dicuntur multis vrgere culullis,
Et torquere mero, quem perspexisse laborent,
An sit amicitia dignus. si carmina condes,
Nunquam te fallant animi sub vlpe latentes.

Quintilii Vari censura.

Quintilio si quid recitares, corrige sodes
Hoc aiebat, & hoc. melius te posse negares,
Bis terq; expertum frustra, delere iubebat,
Et male tornatos incudi reddere versus.
Si defendere delictum, quàm vertere malles,
Nullum vltra verbum, aut operam sumebat inanem,
Quin sine riuali teq; & tua solus amares.

A quo petendū consilium.

Vis bonus & prudens versus reprehendet inerteis.
Culpabit duros, incomptis allinet atrum
Transuerso calamo signum, ambitiosa recidet

Ornamenta, parum claris lucem dare coget,
Arguet ambigue dictum mutanda notabit:
Fiet Ariſtarchus: nec dicet, cur ego amicum
Offendam in nugis? hæ nugæ ſeria ducent
In mala deriſum ſemel, exceptumq́; ſiniſtre.
Vt mala quem ſcabies, aut morbus regius vrget, Quam periculo ſa perſuaſio.
Aut phanaticus error, & iracunda Diana,
Veſanum tetigiſſe timent, fugeuntq́; poëtam,
Qui ſapiunt: agitant pueri, incautiq́; ſequuntur.
Hic dum ſublimeis verſus ructatur, & errat,
Si, veluti merulis intentus decidit auceps
In puteum, foueam've, licet ſuccurrite longùm
Clamet iò ciues, non ſit, qui tollere curet.
Si quis curet opem ferre, & demittere funem.
Qui ſcis, an prudens huc ſe deiecerit? atque
Seruari nolit? dicam, Siculiq́; poëtæ
Narrabo interitum. Deus immortalis haberi
Dum cupit Empedocles ardentem frigidus Aetnam
Inſiluit: ſit ius, liceatq́; perire poëtis. Peſtilẽs immo dica gloriȩ ſitis ex Empedoclis hiſtoria.
Inuitum qui ſeruat, idem facit occidenti.
Nec ſemel hoc fecit: nec ſi retractus erit, iam
Fiet homo, & ponet famoſæ mortis amorem.
Nec ſatis apparet, cur verſus factitet: vtrum
Minxerit in patrios cineres: an triſte bidental
Mouerit inceſtus: certe furit, ac velut vrſus
Obiectos caueæ valuit ſi frangere clathros:
Indoctum, doctumq́; fugat recitator acerbus.
Quem verò arripuit, tenet, occiditq́; legendo,
Non miſſura cutem niſi plena cruoris hirudo.

Q. HORATII FLACCI SERMONVM LIBER PRIMVS.

SATYRA PRIMA.

Exordiũ ab abrupto vnũquemque ſuę conditionis penitere multis argumẽtis probat: hinc auaritiam inſectatur.

VI ſit Mecœnas,vt nemo,quam ſibi ſortem,
Seu ratio dederit,ſeu ſors obiecerit, illa
Contentus viuat,laudet diuerſa ſequentes?
O fortunati mercatores,grauis annis
Miles ait,multo iam fractus membra labore.
Contrà mercator,nauim iactantibus Auſtris,
Militia eſt potior.quid enim concurritur:horæ
Momento aut cita mors venit,aut victoria læta.
Agricolam laudat iuris legumq; peritus,
Sub galli cantum conſultor vbi oſtia pulſat.
Ille datis vadibus,qui rure extractus in vrbem eſt,
Solos fœlices viuentes clamat in vrbe.

Satyrice per digreſsionem perſtringit fabii Narbonenſis Stoici contentioſam loquacitatem.

Cætera de genere hoc (adeò ſunt multa) loquacem
Delaſſare valent Fabium:nec te morer,audi,
Quò rem deducam:ſi quis Deus,en ego,dicat,
Iam faciam,quod vultis.eris tu,qui modò miles,
Mercator:tu conſultus modò,ruſticus:hinc vos,
Vos hinc mutatis diſcedite partibus.eia
Quid ſtatis?nolunt.atqui licet eſſe beatis.
Quid cauſæ eſt,meritò quin illis Iuppiter ambas

Iratus

Iratus buccas inflet?neque se fore posthac
Tam facilem dicat,votis vt præbeat aurem?
Præterea,ne sic,vt qui iocularia,ridens
Percurram:quanquam ridentem dicere verum
Quid vetat?vt pueris olim dant crustula blandi
Doctores,elementa velint vt discere prima.
Sed tamen amoto queramus seria ludo.

Capto, inquit auditorem iocis, velut pędagogi pueros blã ditiis, ne principio statim alienentur animi.

Ille grauem duro terram qui vertit aratro,
Perfidus hic campo,miles,nautæq;,per omne
Audaces mare qui currunt,hac mente laborem
Sese ferre,senes vt in otia tuta recedant,
Aiunt:cum sibi sint congesta cibaria,sicut
Paruula,nam exemplo est,magni formica laboris,
Ore trahit quodcunque potest,atq; addit aceruo,
Quem struit,haud ignara,ac non incauta futuri.
Quæ simul inuersum contristat Aquarius annum,
Non vsquam prorepit,& illis vtitur antè
Quæsitis patiens:cum te neq; feruidus æstus
Dimoueat lucro,neq; hyems,ignis,mare,ferrum,
Nil obstet tibi,dum ne sit te ditior alter.

Auaritię pretextus a formicę exemplo & honesti specie.

Quid iuuat immensum te argenti pondus,& æuri,
Furtim defossa timidum deponere terra?
Quod si comminuas,vilem redigatur ad assem.
At ni fit,quid habet pulchri constructus aceruus?
Milia frumenti tua triuerit area centum,
Non tuus hinc capiet venter plus,quàm meus:vt si
Reticulum panis venales inter onusto
Fortè vehas humero,nihilo plus accipias,quàm
Qui nil portarit.Vel dic,quid referat intra

Quod si, Respõsio auari, qui ait non attingere se pecuniam nequid decedat de summa.

Naturæ ſineis viuenti, iugera centum, an
At ſuaue. Rurſus ἀντιπεφορὰ — Mille aret? at ſuaue eſt ex magno tollere aceruo.
Dum ex paruo nobis tantundem haurire relinquas,
Cur tua plus laudes cumeris granaria noſtris
Vt tibi ſi ſit opus liquidi non amplius vrna,
Vel cyatho, & dicas magno de flumine mallem,
Quàm ex hoc fonticulo tantundem ſumere. eò fit,
Allegorice habendi cupiditatem periculoſam innuit. — Plenior vt ſi quos delectet copia iuſto,
Cum ripa ſimul auulſos ferat Aufidus acer.
At qui tantuli eget, quando eſt opus, is neque limo
Turbatam haurit aquam, neq; vitam amittit in vndis,
At bona pars hominum decepta cupidine falſo.
Nil ſatis eſt, inquit: quia tanti, quantum habeas, ſis.
Quidam. Sunt qui Timonem μισάνθρωπον notari putent. — Quid facias illi? iubeas miſerum eſſe libenter,
Quatenus id facit. vt quidam memoratur Athenis
Sordidus, ac diues, populi contemnere voces
Sic ſolitus: populus me ſibilat, at mihi plaudo
Ipſe domi, ſimul ac nummos contemplor in arca.
Tantalus à labris ſitiens fugientia captat
Flumina. quid rides? mutato nomine de te
Fabula narratur. congeſtis vndique ſaccis
Indormis inhians: & tanquam parcere ſacris
Tantali fabula quid ſibi velit. — Cogeris, aut pictis tanquam gaudere tabellis.
Neſcis quid valeat nummus, quem præbeat vſum:
Panis ematur, olus, vini ſextarius, adde
Queis humana ſibi doleat natura negatis.
An vigilare metu exanimem, noctesq; dieſq;
Formidare malos fures, incendia, ſeruos,
Ne te compilent, fugientes: hoc iuuat? horum

Semper ego optarim pauperrimus esse bonorum,
At si condoluit tentatum grigore corpus:
Aut alius casus lecto te affixit, habes qui
Assideat. fomenta paret, medicum roget, vt te
Suscitet, ac reddat natis, charisq; propinquis.
Non vxor saluum te vult, non filius, omnes
Vicini oderunt, noti, pueri, atque puellæ.
Miraris, cùm tu argento post omnia ponas,
Si nemo præstet, quem non merearis, amorem?
At si cognatos, nullo natura labore
Quos tibi dat, retinere velis, seruareq; amicos:
Infelix operam perdas, vt si quis asellum
In campum doceat parentem currere frænis.
Deniq; sit finis querendi: cumq; habeas plus,
Pauperiem metuas minus, & finire laborem
Incipias, parto quod auebas: nec facias, quod
Vuidius quidam (non longa est fabula) diues,
Vt metiretur nummos, ita sordidus, vt se
Non nunquam seruo melius vestiret: adusque
Supremum tempus, ne se penuria victus
Oprimeret, metuebat. at hunc liberta securi
Diuisit medium fortissima Tyndaridarum.
Quid mi igitur suades, vt viuam * Neuius? aut sic,
Vt Nomentanus? pergis pugnantia secum
Frontibus aduersis componere. non ego auarum
Cum veto te fieri, vappam iubeo, ac nebulonem.
Est inter Tanaim quiddam, socerumq; Visellì.
Est modus in rebus, sunt certi denique fines,
Quos vltra, citraq; nequit consistere rectum.

Ironia, vult. n. auarum & sordidum hominē omnibus suis in visum, tamen si diues sit.

Quū tantū corraseris, quantū volebas desine tandem metuere ne quid desit, ne tibi contingat quod Vuidio a liberta.

* alias Meuius

Differt eunuchus Tanais libertus Mœcenatis ab hernioso Viscelli socero.

Illhuc, vnde abij, redeo: nemón' vt auarus
Sed probet ac potius laudet diuersa sequentes?
Quodq; aliena capella gerat distentius vber,
Tabescat? neque se maiori pauperiorum
Turbæ comparet? hunc, atq; hunc superare laboret?
Sic festinanti semper, locupletior obstat:
Vt cùm carceribus missos rapit vngula currus:
Instat equis auriga suos vincentibus. illum
Præteritum temnens extremos inter euntem.
Inde fit, vt raro, qui se vixisse beatum
Dicat, & exacto contentus tempore vitæ
Cedat, vti conuiua satur, reperire queamus.
Iam satis est: ne me Crispini scrinia Lippi
Compilasse putes, verbum non amplius addam.

Qui semper ditiores volũt superare, faciunt quod aurigæ qui in cursu neglectis iis quos iã preuenerunt in victores toti feruntur.

SATYRA II.

AMbubaiarum collegia, pharmacopolæ,
Mendici, mimæ, balatrones, hoc genus omne
Mœstum, ac sollicitum est cantoris morte Tigelli.
Quippe benignus erat. contrà, hic ne prodigus esse
Dicatur metuens, inopi dare nolit amico,
Frigus quo, duramq; famem depellere possit.
Hunc si perconteris, aui cur, atque parentis
Præclaram ingrata stringat malus ingluuie rem,
Omnia conductis coëmens obsonia nummis:
Sordidus, atque animi quòd parui nolit haberi
Respondet. laudatur ab his, culpatur ab illis.
Fusidius vappæ famam timet, ac nebulonis,

Tigeli Hermogenis poetę liberalissimi in suos cõpotores meminit & Satira tertia.

Fusidii contra

Diues agris, diues positis in fœnore nummis.
Quinas hic capiti mercedes exigit: atque
Quantò perditior quisque est, tanto acrius vrget.
Nomina sectatur modo sumpta veste virili
Sub patribus duris tyronum. maxime quis non
Iuppiter exclamet, simulatq; audiuit? At ipse
Pro quæstu sumptum facit. huc vix credere possis,
Quam sibi non sit amicus, ita vt pater ille, Terenti
Fabula quem miserum, nato vixisse fugato
Inducit non se peius cruciauerit. atque his.
Si quis nunc quærat, quò res hæc pertinet? illhuc,
Dum vitant stulti vitia, in contraria currunt.
Malchinus tunicis demissis ambulat: est qui
Inguen ad obscenum subductis vsque facetus.
Pastillos Ruffillus olet, Gorgonius hircum.
Nil medium est: sunt qui nolunt tetigisse, nisi illas
Quarum subsuta talos tegat instita veste.
Contrà, alius nullam, nisi olenti in fornice stantem.
Quidam notus homo, cum exiret fornice, macte
Virtute esto, inquit, sententia dia Catonis:
Nam simul ac venas inflauit tetra libido,
Huc iuuenes æquum est descendere, non alienas
Permolere vxores. nolim laudarier, inquit,
Sic me, mirator cunni Cupennius albi.
Audire est operepretium, procedere recte
Qui mœchis non vultis, vt omni parte laborent:
Vtq; illis multo corrupta dolore voluptas:
Atque hæc rara cadat dura inter sæpe pericla.
Hic se præcipitem tecto dedit: ille flagellis

> rium cum superiore vitium.

> At ipse ἀντεπιφορά.

> Pater ille. Menedemus in ἑαυτὸν τιμωρουμένῳ.

> Malchinus, nõ desunt, qui hic Mœcenatẽ notari suspicẽtur. qui μαλακός, & delicatus fuerit.

> Enianum distichon.

> Mœchorum calamitas.

Ad mortem cæsus: fugiens hic decidit arcem
Predonum in turbam: dedit hic pro corpore nummos:
Hunc perminxerunt calones. quin etiam illud
Accidit, vt quidam testeis, caudamq; salacem
Demeteret ferro. iure omnes: Galba negabat.

Salustii in Libertinas infamis liberalitas.

Tutior at quanto merx est in classe secunda,
Libertinarum dico, Salustius in quas
Non minus insanit, quàm qui mœchatur. at hic si,
Quà res, quà ratio suaderet: quaq; modeste
Munificum esse licet, vellet bonus, atq; benignus
Esse, daret quantum satis esset, nec sibi damno
Dedecoriq; foret: verum hoc se amplectitur vno,
Hoc amat, & laudat matronam nullam ego tango.

Origo nobile scortum.

Vt quondam Marsæus amator Originis, ille
Qui patrium mimæ donat fundumq; laremq;:
Nil fuerit mi, inquit, cum vxoribus vnquam alienis.
Verum est cum mimis, est cum meretricibus: vnde

Vitandum quod turpe est, etiam si quauis occasione.

Fama malum grauius, quàm res, trahit: an tibi abunde
Personam satis est, non illud, quicquid vbique
Officit, euitare? bonam deperdere famam?
Rem patris oblimare malum est vbicunq;. quid inter-
Est in matrona, ancilla, peccés ue togata?
Villius in Fausta Syllægener, hoc miser vno

Ennius Milo Faustę Silę filię maritus cęsus est a riuali Longareno, ne se in αὐτοφώρῳ deprehenderet.

Nomine deceptus, pœnas dedit vsque, superq;
Quàm satis est, pugnis cæsus, ferroq; petitus,
Exclusus fore, cum Longarenus foret intus.
Huic si mutonis verbis mala tanta videntis
Diceret hæc animus: quid vis tibi? nunquid ego à te

Potentiorũ affi

Magno prognatum deposco consule cunnum,

Velatumq; stola, mea cum conferbuit ira?
Quid respondet? magno patre nata puella est.
At quanto meliora monet, pugnantiaq; istis
Diues opis natura suæ? tu si modo recte
Dispensare velis, ac non fugienda petendis
Immiscere: tuo vitio, rerum' ne labores
Nil referre putas? quare, ne pœniteat te,
Desine matronas sectarier: vnde laboris
Plus haurire mali est, quàm ex re decerpere fructus.
Nec magis huic inter niueos, viridesq; lapillos,
Sit licet hoc Chærinte tuum, tenerum est femur, aut crus
Rectius, atque etiam melius persæpe togatæ.
Adde huc, quòd mercem sine fune fucis gestat: aperte
Quod venale habet, ostendit: nec, si quid honesti est,
Iactat, habetq; palàm, querit quo turpia celet.
Regibus hic mos est, vbi equos mercantur, opertos
Inspiciunt: ne, si facies (vt sæpe) decora,
Molli fulta pede est, emptorem inducat hiantem,
Quòd pulchræ clunes breue quòd caput, ardua ceruix.
Hoc illi recte, ne corporis optima lynceis
Contemplere oculis, Hypsea cæcior, illa,
Quæ mala sunt, spectes. ò crus, ò brachia. verum
Depygis, nasuta, breui latere, ac pede longo est.
Matronæ, præter faciem, nil cernere possis,
Cætera, ni Catia est, demissa veste tegentis.
Si interdicta petes, vallo circundata (nam te
Hoc facit insanum) multæ tibi tum officient res:
Custodes, lectica, ciniflones, parasitæ,
Ad talos stola demissa, & circundata palla

...nihilo felicior priuatorũ conditione.

Simplex ac nõ fucata commẽdatio.

In foemina, vt equis, non tam forma, quam integritas spectãda.

Noli cęcutire in his quę maxime ad rem faciunt.

Plurima, quæ inuideant pure apparere tibi rem.
Altera nil obstat, Cois tibi, penè videre est
Vt nudam, ne crure malo, ne sit pede turpi:
Metiri possis oculo latus. an tibi mauis
Insidias fieri, pretiumq; auellier, ante
Quàm mercedem ostendi? leporem venator vt alta
In niue sectatur, positum sic tangere nolit,
Canticum amatoris. Cantat, & apponit: meus est amor huic similis: nam
Transuolat in medio posita, & fugientia captat.
Hisce ne versiculis speras tibi posse dolores,
Atque æstus, curasq; graues è pectore pelli?
Non ne cupidinibus statuit natura modum, quem,
Quid latura, sibi quid sit dolitura negatum,
Quærere plus prodest? & inane abscindere soldo?
Num, tibi cum fauces vrit sicis, aurea quæris
Pocula? num esuriens fastidis omnia, preter
Pauonem, rhombumq;? tument tibi cum inguina, num, si
Ancilla, aut verna est præstò puer, impetus in quem
Continuò fiat, malis tentigine rumpi?
Non ego: nanq; parabilem amo Venerem, facilemq;:
Illam pòst paulò, sed pluris, si exierit vir.
Philodemus Epicureus Philosophus. Gallis hanc Philodemus ait, sibi, quæ neq; magno
Stet pretio, neq; cunctetur, cum est iussa, venire.
Candida rectaq; sit: munda hactenus, vt neque longa,
Nec magis alba velit, quàm det natura videri.
Hæc vbi supposuit dextro corpus mihi læuum,
Quanta adultero incommoda subeunda. Ilia, & Aegeria est. do nomen quodlibet illi.
Nec vereor ne, dum futuo, vir rure recurrat:
Ianua frangatur, latret canis, vndiq; magno

Pulsa domus strepitu resonet, vel pallida lecto
Desiliat mulier, miseram se conscia clamet:
Cruribus hæc metuat, doti depremsa, egomet mi.
Discincta tunica fugiendum est, ac pede nudo:
Ne nummi pereant, aut pyga, aut denique fama.
Deprendi miserum est: Fabio vel iudice vincam.

SATYRA III.

OMnibus hoc vitium est cantoribus, inter amicos.
Vt nunquam inducant animum cantare, rogati:
Iniussi nunquam desistant. Sardus habebat
Ille rigellius hoc. Cæsar, qui cogere posset:
Si peteret per amicitiam patris, atque suam: non
Quicquam proficeret: si collibuisset, ab ouo
Vsque ad mala citaret, iò Bacche, modo summa
Voce, modo hac resonans, quæ chordis quatuor ima.
Nil æquale homini fuit illi: sæpe velut qui
Currebat fugiens hostem: per sæpe velut qui
Iunonis sacra ferret: habebat sæpe ducentos,
Sæpe decem seruos: modo reges, atque tetrarchas
Omnia magna loquens: modo sit mihi mensa tripes, &
Concha salis puri, & toga, quæ defendere frigus
Quamuis crassa queat: decies centena dedisses
Huic parco paucis contento, quinque diebus
Nil erat in loculis: noctes vigilabat ad ipsum
Manè, diem totum stertebat: nil fuit vnquam
Sic impar sibi. Nunc aliquis dicat mihi, quid tu?
Nullá ne habes vitia? imò alia haud fortasse minora.

Notat eos qui quum vitiis nō obscuris scateant, in aliena tamen erratula sint nimiū morosi.

Tigelii mores vere poetici & a musicis nostris non multū abhorrentes.

Menii poesis in tollerabilis φιλαὺτιx.

Meuius absentem Neuium cum carperet: heus tu,
Quidam ait, ignoras te? an vt ignotum dare nobis
Verba putas? egomet mi ignosco, Meuius inquit:
Stultus & improbus hic amor est, dignusq; notari:
Cum tua peruideas oculis mala lippus iniunctis,
Cur in amicorum vitijs tam cernis acutum,
Quàm aut aquila, aut serpens Epidaurius? at tibi contrà
Euenit, inquirant vitia vt tua rursus & illi.
Iracundior est paulò, minus aptus acutis
Naribus horum hominum: rideri possit, eò quod
Rusticius tonso toga defluit: & male laxus
In pede calceus hæret. at est bonus, vt melior vir
Non alius quisquàm. at tibi amicus, at ingenium ingens
Inculto latet hoc sub corpore. denique teipsum
Concute: num qua tibi vitiorum inseuerit olim
Natura, aut etiam consuetudo mala nanque
Neglectis vrenda filix innascitur agris.
Illhuc præuertamur, amatorem quòd amicæ
Turpia decipiunt cæcum vitia, aut etiam ipsa hæc
Delectant: veluti Balbinum polypus Agnæ.
Vellem in amicitia sic erraremus & isti
Errori nomen virtus posuisset honestum
At pater vt gnati, sic nos debemus amici,
Si quod sit vitium, non fastidire. strabonem
Appellat pætum pater: & pullum, male paruus
Si cui filius est. vt abortiuus fuit olim
Sisypus: hunc varum distortis cruribus, illum
Balbutit scaurum prauis fultum male talis.
Parcius hic viuit, frugi dicatur. ineptus,

Cæsar, quem notari putãt, laxa toga & imperito tonsore vtebatur.

Vt amator non offenditur amicæ suæ vitiis, sic in amicia leuiora sunt ferenda.

Abortiuus. M. Antonii filius miræ breuitatis

Et iactantior hic paulò est, concinnus amicis
Postulat, vt videatur. at est truculentior, atque
Plus æquo liber: simplex, fortisq; habeatur.
Caldior est, acres inter numeretur opinor.
Hæc res & iungit, iunctos & seruat amicos.

Quod amicitię vinculum.

At nos virtutes ipsas inuertimus: atque
Syncerum cupimus vas incrustare. probus quis
Nobiscum viuit, multum demissus homo: illi
Tardo cognomen pingui damus. hic fugit omneis
Insidias, nulliq; malo latus obdit apertum:
Cum genus hoc inter vitæ versetur, vbi acris
Inuidia, atque vigent vbi crimina: pro bene sano,
Ac non incauto, fictum, astutumq; vocamus.

Nos maligne interdum, & in peius interpretamur etiã virtutes ipsas.

Simplicior si quis, qualem me sæpe libenter
Obtulerim tibi Mecœnas: vt fortè legentem,
Aut tacitum impellat, quouis sermone molestus:
Communi sensu planè caret, inquimus. eheu
Quàm temere in nosmet legem sancimus iniquam.

Simplicem bardum & stupidũ vocamur.

Nam vitijs nemo sine nascitur. optimus ille est,
Qui minimis vrgetur. amicus dulcis, vt æquum est,
Cùm mea compenset vitijs bona: pluribus hisce
(Si modo plura mihi bona sunt) inclinet, amari
Si volet: hac lege in trutina ponetur eadem.
Qui, ne tuberibus proprijs offendat amicum,
Postulat ignoscat verrucis illius. equum est
Peccatis veniam poscentem, reddere rursus.

Qui suis ignosci vult, aliorũ vitiis ignoscat oportet.

Denique quatinus excidi penitus vitium iræ,
Cætera item nequeunt stultis hærentia: cur non
Ponderibus, modulisq; suis ratio vtitur? ac res

Vitia amici si penitus nõ possunt tolli, certe sunt excusanda.

Vt quæque est, ita supplicijs delicta coërcet?
Si quis eum seruum, patinam qui tollere iussus,
Semesos Pisces, tepidumq; ligurierit ius,
In cruce suffigat: Labeone insanior, inter
Sanos dicatur. quantò hoc furiosius, atque
Maius peccatum est? paulum deliquit amicus,
(Quod nisi concedas, habeare insuauis, acerbus)
Odisti, & fugis, vt Drusonem debitor æris:
Qui, nisi cùm tristes misero venêre Calendæ,
Mercedem, aut nummos vnde vnde extricat, amaras
Porrecto iugulo historias, captiuus vt, audit.
Comminxit lectum potus, mensáue catillum
Euandri manibus tritum deiecit, ob hanc rem,
Aut positum antè mea quia pullum in parte catini
Sustulit esuriens: minus hoc iucundus amicus,
Sit mihi? quid faciam, si furtum fecerit? aut si
Prodiderit commissa fide, sponsúmue negarit?
Queis paria esse ferè placuit peccata, laborant
Cum ventum ad verum est: sensus, moresq; repugnant,
Atque ipsa vtilitas iusti propè mater, & æqui.
Cum prorepserunt primis animalia terris,
Mutum, & turpe pecus, glandem atq; cubilia propter,
Vnguibus, & pugnis, dein fustibus, atq; ita porrò
Pugnabant armis, quæ pòst fabricauerat vsus:
Donec verba, quibus voces, sensusq; notarent,
Nominaq; inuenere. dehinc absistere bello:
Oppida cœperunt munire, & ponere leges:
Ne quis fur esset, neu latro, neu quis adulter.
Nam fuit ante helenam cunnus teterrima belli

Labeone Antistio qui libere i Augustum inuectus est.

Druso foenerator debitores cō tumeliosissimis conuiciis incessebat.

Stoicos taxat qui vitia esse pa ria volunt, quū sibi non possint constare.

Pro at iustitiā ab vtilitate exortā nō natura.

Multa bella

Causa: sed ignotis perierunt mortibus illi,
Quos Venerem incertam rapientes more ferarum
Viribus editior cædebat, vt in grege taurus.
Iura inuenta metu iniusti fateare necesse est:
Tempora si, fastosq; velis euoluere mundi.
Nec natura potest iusto secernere iniquum,
Diuidit vt bona diuersis, fugienda petendis.

gesta propter foeminas, etiã si nobis ignota.

Nec vincet ratio hoc: tantundem vt peccet, idemq;,
Qui teneros caules alieni fregerit horti,
Et qui nocturnus diuûm sacra legerit. adsit
Regula, peccatis quæ pœnas irroget æquas:
Ne scutica dignum, horribili sectêre flagello.

Si peccata essent paria, & pœnę pares infligi deberent: quod absurdum est.

Nam vt ferula cædas meritum maiora subire
Verbera, non vereor, cum dicas esse pareis res
Furta latrociniis, & magnis parua, mineris
Falce recisurum simili te, si tibi regnum
Permittant homines. Si diues, qui sapiens est,
Et sutor bonus, & solus formosus, & est rex,
Cur optas, quod habes? non nosti quid pater, inquit,
Chrysippus dicat. sapiens crepidas sibi nunquam,
Nec soleas fecit: sutor tamen est sapiens. quo?

Si sapiens, vt ais, etiam si sutor sit, solus sit rex, [illegible] egnum optas.

Vt quamuis tacet Hermogenes, cantor tamen, atq;
Optimus est modulator: vt Alfenus Vafer omni
Abiecto instrumento artis, clausaq; taberna,
Sutor erat: sapiens operis sic optimus omnis
Est opifex: sic rex solus. vellunt tibi barbam
Lasciui pueri: quos tu nisi fuste coërces
Vrgêris turba circum te stante, miseriq;
Rumperis, & latras magnorum maxime regum.

Alphenus Vafer relicta sutrina Roma, profectus, Sulpitio pręceptore vsus ad consulatum euectus est.

Ne longum faciam: dum tu quadrante lauatum
Rex ibis, neque te quisquam stipator, ineptum
Præter Crispinum, sectabitur: & mihi dulces
Ignoscent, si quid peccauero stultus, amici:
Inq; vicem illorum patiar delicta libenter,
Priuatusq; magis viuam te rege beatus.

SATYRA IIII.

Respondet iis, q se nimis mordacem dixerant atque primam satyrę originem ostendit.

EVpolis, atq; Cratinus, Aristophanesq; poëtæ,
Atque alij, quorum comœdia prisca virorum est:
Si quis erat dignus describi, quòd malus, aut fur,
Quòd mœchus foret, aut sicarius, aut alioqui
Famosus: multa cum libertate notabant.
Hinc omnis pendet Lucilius hosce secutus,
Mutatis tantum pedibus, numeriq; facetus,
Emunctæ naris durus componere versus.
Nam fuit hoc vitiosus: in hora sæpe ducentos,
Vt magnum, versus dictabat stans pede in vno,
Cum flueret lutulentus. erat, quod tollere, velles,
Garrulus, atque piger scribendi ferre laborem:
Scribendi rectè: nam vt multum, nil moror. Ecce
Crispinus minimo me prouocat: Accipe si vis,
Accipe iam tabulas, detur nobis locus, hora,
Custodes: videamus vter plus scribere possit.
Dij bene fecerunt, inopis me, quodq; pusilli
Finxerunt animi, raro & perpauca loquentis.
At tu conclusas hircinis follibus auras
Vsque laborantes, dum ferrum molliat ignis,

Quintilianus Horatio hoc loco non assentit: nam eruditionē in Lucilio & salem miratur.

Horatius deiecti animi & taciturnus.

Vt mauis imitare. beatus Fannius, vltro
Delatis capsis, & imagine: cùm mea nemo
Scripta legat, vulgò recitare timentis, ob hanc rem,
Quòd sunt, quos genus hoc minime iuuat: vtpote plureis
Culpari dignos. quemuis media erue turba:
Aut ob auaritiam, aut misera ambitione laborat.
Hic nuptarum insanit amoribus, hic puerorum:
Hunc capit argenti splendor: stupet Albius ære:
Hic mutat merces surgente à sole ad eum, quò
Vespertina tepet regio, quin per mala præceps
Fertur, vti puluis collectus turbine, ne quid
Summa deperdat metuens, aut ampliet vt rem.
Omnes hi metuunt versus: odere poëtas.
Fœnum habet in cornu, longè fuge. dum modo risum
Excutiat sibi. non hic cuiquam parcet amico:
Et quodcunque semel chartis illeuerit: omneis
Gestiet à furno redeunteis scire, lacuq;
Et pueros, & anus. agedum pauca accipe contrà.
Primum ego me illorum, dederim quibus esse poëtas,
Excerpam numero. neque enim concludere versum
Dixeris esse satis: neque si quis scribat, vti nos,
Sermoni propiora, putes hunc esse poëtam.
Ingenium cui sit, cui mens diuinior, atque os
Magna sonaturum, des nominis huius honorem.
Idcirco quidam comœdia, nec ne poëma
Esset, quæsiuere: quòd acer spiritus, ac vis,
Nec verbis, nec rebus inest: nisi quòd pede certo
Differt sermoni, sermo merus. at pater ardens
Sæuit, quòd meretrice nepos insanit amica

Satyras suas nō placere vulgo ait ob libertatē quū bona pars vitio laboret quopiam.

Verba eorum qui perstringi metuūt. Cur se Horatius poetā neget.

Controuersia de comœdia. Quamuis comœdia videatur aliquando assurgere, ta-

men idem licere quiuis iratus pater quod in comoedia.

Filius, vxorem grandi cum dote recuset:
Ebrius, & magnum quod dedecus, ambulet ante
Noctem cum facibus. nunquid Pomponius istis
Audiret leuiora, pater si viueret? ergo
Non satis est puris versum perscribere verbis,
Quem si dissoluas, quiuis stomachetur eodem,
Quo personatus pacto pater, his ego quæ nunc,
Olim quæ scripsit Lucilius, eripias si
Tēpora certa, modosq́, & quod prius ordine verbū est,
Posterius facias, preponens vltima primis:
Non vt si soluas, postquàm discordia tetra
Belli ferratos postes, portasq́; refregit,
Inuenias etiam disiecti membra poëtæ
Hactenus hæc, aliâs iustum sit nec poëma.
Nunc illud tantùm quæram, meritò ne tibi sit
Suspectum genus hoc scribendi. Sulcius acer
Ambulat, & caprius raucus male, cumq́; libellis,
Magnus vterque timor latronibus: at bene si quis,
Et viuat puris manibus, contemnet vtrunque,
Vt sis tu similis Celi, Byriq́; latronum,
Non ego sim Capri neque Sulci, cur metuas me?
Nulla taberna meos habebat, neque pila libellos,
Queis manus insudet vulgi, Hermogenisq́; Tigelli.
Non recito cuiquam, nisi amicis, idq́; coactus:
Non vbiuis, coramúe quibuslibet. In medio qui
Scripta foro recitent, sunt multi: quiq́; lauantes.
Suaue locus voci resonant conclusus, inanes
Hoc iuuat: haud illud querentes, num sine sensu,
Tempore num faciant alieno. Lædere gaudes
Inquis,

Si dissoluas versus Lucilii & meos, plane erit sermo vulgaris

Cur metuis me etiam si malus sis, cum nō sim delator, vt Caprius aut Sulcius.

Verba aduersarii.

Inquis,& hoc studio prauus facis. Vnde petitum
Hoc in me iacis? est autor quis denique eorum,
Vixi cum quibus? absentem quis rodit amicum:
Qui non defendit alio culpante: solutos
Qui captat risus hominum, famamq; dicacis:
Fingere qui non visa potest: commissa tacere
Qui nequit: hic niger est, hunc tu Romane caueto.
Sæpe tribus lectis videas cœnare quaternos,
E quibus vnus auet, quauis aspergere cunctos,
Præter eum, qui præbet aquam post hunc quoq; potus,
Condita cum verax aperit præcordia Liber.
Hic tibi comis,& vrbanus, liberq; videtur
Infesto nigris. ego si risi, quòd ineptus
Pastillos Rufillus olet, Gorgonius hircum,
Liuidus,& mordax videor tibi? mentio si qua
De Capitolini furtis iniecta Petilli
Te coram fuerit: defendas, vt tuus est mos?
Me Capitolinus conuictore vsus, amicoq;
A puero est: causaq; mea permulta rogatus
Fecit:& incolumis lætor quòd viuit in vrbe.
Sed tamen admiror, quo pacto iudicium illud
Fugerit. Hic nigræ succus loliginis: hæc est
Aerugo mera. Quod vitium procul ab fore chartis,
Atque animo prius, vt si quid promittere de me
Possum aliud, vere promitto. liberius si
Dixero quid, si fortè iocosius, hoc mihi iuris
Cum venia dabis: insueuit pater optimus hoc me
Vt fugerem, exemplis vitiorum quæque notando,
Cum me hortaretur parce, frugaliter, atque

Quis conuictorum testatur me maledicū & virulentum.

Niger est qui quemuis sugillat, non ego qui vitia tātū rideo Petillus quum capitolii ageret curam, sublatę coronę causam dixit, atque a Cęsare absolutus est.

Si paulo liberior sum, īquit, nō maligne sed syncere id ago: qui nimirum sic a patre institutus flagitia non ęquo animo possum ferre.

Viuerem vti contentus eo, quod mi ipse parasset:
Non ne vides Albi vt male viuat filius? vtq;
Barus inops? magnum documentum, ne patriam rem
Perdere quis velit. à turpi meretricis amore
Cum deterreret, Sectani dissimilis sis.
Ne sequerer mœchas, concessa cùm venere vti Possem
Possem deprehensi non bella est fama Treboni,
Aiebat. Sapiens vitatu, quidq; petitu
Sit melius, causas reddet tibi: mi satis est, si
Traditum ab antiquis morem seruare tuamq;,
Dum custodis eges, vitam, famamq; tueri
Incolumem possim: simulac durauerit ætas
Membra, animumq; tuum, nabis sine cortice. sic me
Formabat puerum dictis: & siue iubebat.
Vt facerem quid, habes autorem, quo facias hoc:
Vnum ex iudicibus selectis obijciebat.
Siue vetabat: an hoc inhonestum, & inutile factu
Nec ne sit, addubites? flaret rumore malo cum
Hic, atq; ille. auidos vicinum funus vt ægros
Exanimat, mortisq; metu sibi parcere cogit:
Sic teneros animos aliena opprobria sæpe
Absterrent vitijs. ex hoc ego sanus ab illis,
Perniciem quæcunque ferunt. mediocribus, & queis
Ignoscas vitijs teneor. fortassis & isthinc
Largiter abstulerit longa ætas, liber amicus,
Consilium proprium: neque enim cum lectulus, aut me
Porticus excepit, desum mihi. rectius hoc est,
Hoc faciens viuam melius: sic dulcis amicis
Occurram: hoc quidam non belle: nunquid ego illi

Quum ad iustã ętatem perueneris, per te sapies citra monitoris operam.

Vt mors vicini absterret ęgrum a noxiis cibis. sic infamia aliena teneram ętatem.

Ex persona sua docet qua ratione quis seipso melior euadat.

Philosophi

Imprudens olim faciam simile? hæc ego mecum
Compressis agito labris. vbi quid datur oti,
Illudo chartis. hoc est mediocribus illis
Ex vitijs vnum; cui si concedere nolis
Multa poëtarum veniat manus, auxilio quæ
Sit mihi: nam multò plures sumus, ac veluti te
Iudæi cogemus in hanc concedere turbam.

SATYRA V.

EGgressum magna, me excepit Aritia, Roma
Hospitio modico: rhetor comes Heliodorus
Græcorum longe doctissimus: inde forum Appi
Differtum nautis, cauponibus atque malignis.
Hoc iter ignaui diuisimus, altius ac nos
Præcinctis vnum: minus est grauis Appia tardis.
Hic ego propter aquam, quòd erat deterrima, ventri
Indico bellum, cœnanteis haud animo æquo
Expectans comites iam nox inducere terris
Vmbras, & cœlo diffundere signa parabat.
Tum pueri nautis, pueris conuicia nautæ
Ingerere. huc appelle: trecentos inseris: ohe
Iam satis est. dum æs exigitur, dum mula ligatur,
Tota abit hora. mali culices, ranæq; palustres
Auertunt somnos. absentem cantat amicam
Multa prolutus vappa nauta, atq; viator
Certatim. tandem fessus dormire viator
Incipit: ac misse pastum retinacula mulæ
Nauta piger saxo religat, stertitq; supinus.
Iamq; dies aderat, cum nil procedere lyntrem
Sentimus, donec cerebrosus prosilit vnus:

Imitatur Lucilium, qui a Roma ad fretū Siculum, ipse vero iter suū Brūdusium vsq; describit & comites suos.

Huc appelle. Verba seruorū, & mox nautę dolētis quod ingrediantur nauem plures quā satis sit.

Ac mulæ, nautæq; caput, lumbosq; saligno
Fuste dolat: quarta vix demum exponimur hora.
Feronia, eadem quę Iuno. Iouis Anxuris vxor, cuius meminit Verg. Aen. vii.
Ora, manusq; tua lauimus Feronia lympha.
Millia tum pransi tria repsimus: atq; subimus
Impositum saxis late candentibus Anxur.
Huc venturus erat Mecœnas optimus, atq;
Cocceius, missi magnis de rebus vterq;
Legati, auersos soliti componere amicos,
Hic oculis ego virga meis collyria liphus
Illinere: interea Mecœnas aduenit, atq;
Cocceius, Capitoq; simul fonteius ad vngem
Factus homo, Antoni, non vt magis alter, amicus.
Fundos aufidio Lusco prætore libenter
Aufidius Fundis est scriba magistratum gerebat.
Linquimus, insani ridentes præmia scribæ
Prætextam, & latum clauum, prunæq; batillum.
In mamur. Formiis, vnde ea familia oriunda erat.
In Mamurrarum lassi deinde vrbe manemus,
Muræna præbente domum, Capitone culinam.
Postera lux oritur multo gratissima: nanq;
Plocius, & varius Sinuessæ, Vergiliusq;
Occurrunt: animæ, quales næq; candidiores
Terra tulit, neq; queis me sit deuinctior alter.
O qui complexus, & gaudia quanta fuerunt.
Nil ego contulerim iucundo sanus amico.
Proxima Campano ponti quæ villula, tæctum
Parochia. παρέχειν magistratu, qui legatis salem & lingua suppeditabant.
Præbuit: & parochi quæ debent, lingna salemq;.
Hinc muli Capuæ clitellas tempore ponunt.
Lusum it Mecœnas, dormitum ego, Vergiliusq;.
Nanq; pila lippis inimicum, & ludere crudis.
Hinc nos Coccei recipit plenissima villa,

Quæ superest Caudi cauponas. Nunc mihi paucis
Sarmenti scurræ pugnam, Messiq; Cicerri
Musa velim memores: & quo patre natus vterq;
Contulerit lites. Messi clarum genus Osci,
Sarmenti domina extat. ab his maioribus orti
Ad pugnam venere: prior Sarmentus, equi te
Esse feri similem dico: ridemus, & ipse
Messius, accio: caput & mouet: ô tua cornu
Ni foret execto frons, inquit, quid faceres? cum
Sic mutilus minitaris? at illi fœda cicatrix
Setosam læui frontem turpauerit oris.
Campanum in morbum, in faciem permulta iocatus,
Pastorem saltaret vti Cyclopa rogabat:
Nil illi larua, aut tragicis opus esse cothurnis.
Multa Cicerrus ad hæc: donasset iam ne catenam
Ex voto laribus querebat: scriba quòd esset,
Deterius nihilo dominæ ius esse: rogabat
Deniq; cur nunquam fugisset: cui satis vna
Farris libra foret, gracili sic, tamq; pusillo.
Prorsus iocundè cœnam produximus illam.
Tendimus hinc rectà Beneuentum, vbi sedulus hospes
Penè macros arsit dum turdos versat in igne.
Nam vaga per veterem dilapso flamma culinam
Vulcano, summum properabat lambere tectum.
Conuiuas auidos cœnam, seruosq; timenteis
Tum rapere, atq; omneis restinguere velle videres.
Incipit ex illo montes Apulia notos
Ostentare mihi, quos torret Atabulus: & quos
Nunquam erepsemus, nisi nos vicinia Trinci

Sarmenti serui meminit Iuuenalis & Plutarchus in vita Antonii.

accipio

Vt ageret Polyphemum nihil esse opus persona cũ illi esset per omnia similis.

Beneuentum, vrbs Samnii.

Atabulus venti nomen.

ἀπὸ τοῦ τὴν ἄτην βάλλειν ab eo quod dãnum referat.

Villa recepisset lacrymoso non sine fumo,
Vdos cum folijs ramos vrente camino.
Hic ego mendacem stultissimus vsque puellam
Ad mediam noctem expecto. somnus tamen aufert
Intentum Veneri. tum immundo somnia visu
Nocturnam vestem maculant, ventremq; supinum.

Quod versu, oppidum Equotutium vocatur quod hexametro versu non potest cõplecti.

Quattuor hinc rapimur, viginti & millia, rhedis,
Mansuri oppidulo, quod versu dicere non est,
Signis perfacile est. venit vilissima rerum
Hic aqua, sed panis longè pulcherrimus, vltro
Callidus vt soleat humeris portare viator.
Nam Canusi lapidosus, aquæ non ditior vrna,
Qui locus à forti Diomede est conditus olim.
Flentibus hinc Varius discedit mœstus amicis.

Rubi oppidum vnde Vergilius rubeam virgam deflexit.

Gnatiorum superstitionem ridet simus, quibus persuasum est ara ligna sua sponte incendi.

Inde Rubos fessi peruenimus, vtpote longum
Carpentes iter, & factum corruptius imbri.
Postera tempestas melior, via peior, adusque
Barri mœnia piscosi. dehinc Gnatia lymphis
Iratis extructa dedit risusq; iocosq;,
Dum flamma sine, thura liquescere limine sacro
Persuadere cupit: credat Iudæus apella:
Non ego: nanque deos didici securum agere æuum:
Nec si quid miri faciat natura, deos id,
Tristeis ex alto cœli dimittere tecto.
Brundusium longæ finis chartæq;, viæq;.

SATYRA VI.

Veram nobilitatem non generis & stemmatum antiquita-

NOn quia Mœcenas, Lydorũ quicquid Hetruscos
Incoluit fineis, nemo generosior est te:
Nec quòd auus tibi maternus fuit, atque paternus,

Olim qui magnis legionibus imperitarint,
Vt plerique solent, naso suspendis adunco
Ignotos: vt me libertino patre natum,
Cum referre negas, quali sit quisq; parente
Natus, dum ingenuus: persuades hoc tibi vere,
Ante potestatem Tulli, atque ignobile regnum,
Multos sæpe viros nullis maioribus ortos,
Et vixisse probos, amplis, & honoribus auctos.

te aut quauis alia re, sed sola virtute constare

Contrà Leuinum Valeri genus, vnde superbus
Tarquinius regno pulsus fuit, vnius assis
Non vnquam pretio pluris licuisse, notante
Iudice, quem nostri, populo, qui stultus honores
Sæpe dat indignis, & famæ seruit ineptus:
Qui stupet in titulis, & imaginibus. quid oportet
Nos facere à vulgo, longe lateq; remotos?
Nanque esto, populus Leuino mallet honorem,
Quàm Decio mandare nouo: censorq; moueret
Appius, ingenuo si non essem patre natus:
Vel merito, quoniam in propria non pelle quiessem.
Sed fulgente trahit constrictos gloria curru
Non minus ignotos generosis. quo tibi Tulli
Sumere depositum clauum? fieriq; tribunum?
Inuidia accreuit, priuato quæ minor est.
Nam vt quisq; insanus nigris medium impedijt crus
Pellibus, & latum demisit pectore clauum:
Audit continuò: quis homo hic? aut quo patre natus?
Vt si qui ægrotet, quo morbo Barrus, haberi
Et cupiat formosus, eat quacunque puellis
Injiciat curam querendi singula: quali

Si populus alioqui stolidus notauerit Leuinũ virum nobilissimum ob peditos mores, quod facient ii qui nihil populare sapiunt.

Pelle qui essem tacite alludit ad asinum Cumanum. Quemadmodum qui formosus videri vult, omniũ in se cõuertit oculos: ita qui magistratum ambit, cogit vt sciscientur omnes de vita & genere suorum.

Sit facie sura quali, pede, dente, capillo:
Sic qui promittit, ciueis, vrbem sibi curæ
Imperium fore, & Italiam, & delubra deorum,
Quo patre sit natus, num ignota matre inhonestus,
Omneis mortaleis curare, & quærere cogit.
Tu'ne Syridamæ, aut Dionysi filius, audes
Deijcere è saxo ciueis, aut tradere Cadmo?
At Nouius collega gradu post me sedet vno.
Nanque est ille, pater quod erat meus hoc tibi Paulus
Et messala videris. at hic si plostra ducenta,
Concurrantq́; foro tria funera, magna sonabit
Cornua quòd vincatq́; tubas. saltem tenet hoc nos.
Nunc ad me redeo libertino patre natum:
Quem rodunt omneis libertino patre natum:
Nunc quia Mecœnas tibi sim conuictor, at olim
Quòd mihi pareret legio Romana tribuno.
Dissimile hoc illi est: quia non vt forsan honorem
Iure mihi inuideat quiuis, ita te quoque amicum,
Præsertim cautum dignos assumere, praua
Ambitione procul, felicem dicere non hoc
Me possunt casu, quòd te sortitus amicum.
Nulla etenim mihi te sors obtulit. optimus olim
Vergilius, post hunc Varius dixere, quid essem.
Vt veni corâm: singultim pauca locutus,
Infans nanque pudor prohibebat plura profari,
Non ego me claro natum patre, non ego circum
Me satureiano vectari rura caballo:
Sed, quod eram, narro. respondes (vt tuus est mos)
Pauca. abeo, & reuocas nono pòst mense, iubesq́;

Non eadem ratione possit mihi aliquis inuidere tribunatū & amicitiam. Mecoenatis, que non fortunę fuit, sed virtutis commendatione.

Satureiano caballo. pro optimo equo posuit nam Satureiani sunt in Apulia fertilissimi agri

Esse in amicorum numero. magnum hoc ego ducò,
Quòd placui tibi, qui turpi secernis honestum:
Non patre præclaro, sed vita & pectore puro.
At qui si vitijs mediocribus, ac mea paucis
Mendosa est natura, alioqui recta: velut si
Egregio inspersos reprendas corpore nævos:
Si neque auaritiam, neque sordeis, ac mala lustra
Obyciet verè quisquam mihi: purus, & insons:
(Vt me collaudem) si & viuo charus amicis:
Causa fuit pater his, qui macro pauper agello
Noluit in Flaui ludum me mittere magni:
Quò pueri magnis è centurionibus orti
Læuo suspensi loculos, tabulamq; lacerto
Ibant Octonis referentes Idibus æra.
Sed puerum est ausus Romam portare docendum
Arteis, quas doceat quiuis Eques, atq; senator
Semet prognatos. vestem seruosq; sequenteis
In magno vt populo si quis vidisset, auita
Ex re, preberi sumptus mihi crederet illos.
Ipse mihi custos incorruptissimus omneis
Circum doctores aderat. quid multa pudicum
Qui primus virtutis honos, seruauit ab omni
Non solum facto, verum opprobrio quoque turpi:
Nec timuit, sibi ne vitio quis verteret, olim
Si præco paruas, aut, vt fuit ipse, coactor
Mercedes sequerer: neq; ego essem questus ob hoc. nunc
Laus illi debetur, & à me gratia maior.
Nil me pœniteat sanum patris huius: eoq;
Non, vt magna dolo factum negat esse suo pars,

Siqua est in me virtus, si qua integritas. id totũ patri dětur, qui me a puero instituit.

Patris laus, qui quũ ob tenuitatem non posset alere mihi pęda gogum, ipse pędagogi munere fugebatur.

Nolo me defendere, vt quidam

quibus obiicitur generis obscuritas, quod nō vitio suo aut culpa factū sit, vt a talibus nascerētur. Causa cur priuatus esse malit.

Quòd non ingenuos habeat, clarosq; parentes.
Sic me defendam. longe mea discrepat istis
Et vox, & ratio. nam si natura iuberet
A certis annis, æuum remeare peractum,
Atq; alios legere ad fastum quodcunq; parenteis,
Optaret sibi quisq; meis contentus honestos
Facibus, & sellis nolim mihi sumere, demens
Iudicio, vulgi, sanus fortasse tuo, quòd
Nollem onus haud vnquam solitus portare molestum,
Nam mihi continuo maior quærenda foret res:
Atq; salutandi plures: ducendus & vnus:
Et comes alter, vti ne solus, rus'ue, peregréue,
Exirem: plures calones, atq; caballi
Pascendi: ducenda petorita. nunc mihi curto
Ire licet mulo, vel si libet, vsq; Tarentum:
Mantica cui lumbos onere vlceret, atq; eques armos.

Potior mea cōditio quā Tulli qui Senatoriam dignitatem affectarat, qua postea amotus est p Cęsarem.

Obijciet nemo sordeis mihi, quas tibi Tulli,
Cùm Tyburte via prætorem quinq; sequuntur
Te pueri lasanum portantes, œnophorumq;
Hoc ego commodius, quàm tu præclare Senator,
Millibus atq; alijs viuo: quacunq; libido est
Incedo solus: percunctor quanti olus ac far:
Fallacem circum, vespertinumq; pererro
Sæpe forum. assisto diuinis: inde domum me
Ad porri, & ciceris refero, laganiq; catinum.
Cœna ministratur pueris tribus, & lapis albus
Pocula cum cyatho duo sustinet: astat echinus
Vilis, cum patera guttus, Campana supellex.
Deinde eo dormitum, non solicitus mihi quòd eras

Surgendum sit manè, obeundus Marsia, qui se
Vultum ferre negat Nouiorum posse minoris.
Ad quartam iaceo. Post hanc vagor, aut ego lecto,
Aut scripto. quod me tacitum iuuet: vngor oliuo,
Non quo fraudatis immundus Nata lucernis.
Ast vbi me fessum sol acrior ire lauatum
Admonuit, fugio rabiosi tempora signi.
Pransus non auide. quantum interpellet inani
Ventre diem durare, domesticus otior. hæc est
Vita solutorum misera ambitione, grauiq;:
His me consolor victurum suauius, ac si,
Quæstor auus, pater atq; meus. patruusq; fuissent.

Iocatur ī iuniorē Nouium q̄i ita impudenter fenerabatur, vt eum statua Marsię quę manu erat erecta, non posse ferre videretur.

SATYRA VII.

PRoscripti regis Rupili pus, atque venenum
Hybrida quo pacto sit Persius vltus, opinor
Omnibus & lippis notum, & tonsoribus esse.
Persius hic permagna negotia diues habebat
Clazomenis: etiam lites cum rege molestas:
Durus homo, atque odio qui posset vincere regem:
Confidens, tumidusq;, adeo sermonis amari,
Sisennas, Barros vt equis præcurreret albis.
Ad regem redeo: postquàm nihil inter vtrunque
Conuenit: hoc etenim sunt omnes ire molesti,
Quo fortes, quibus aduersum bellum incidit. inter
Hectora Priamiden, animosum atque inter Achillem
Ira fuit capitalis, vt vltima diuideret mors:
Non aliam ob causam, nisi quòd virtus in vtroque
Summa fuit. duo si discordia vexat inerteis,
Aut si disparibus bellum incidat, vt Diomedi

Describit rixā Rupilii prenestini, cū Greculo quodā Persio. Nā quū rex ille proscriptos esse ab Augusto, fugit ad Brutum: vbi Horatiū cōtempsit propter ignobilitatem: quamobrem ab eo hac Satyra p̄stringitur.

Inter summos contēditur, non ignauos aut Im

pares, vt Ilia. vi. Glaucus & Diomedes discedunt amici ob alterius ignauiam.

Cum Lycio Glauco, discedet pigrior vltro
Muneribus missis. Bruto prætore tenente
Ditem Asiam, Rupili, & persi par pugnat: vti non
Compositus melius cum Bitho Bacchius: in ius
Acres procurrunt, magnum spectaculum vterque.
Persius exponit causam: ridetur ab omni
Conuentu laudat Brutum, Laudatq; cohortem.
Solem Asiæ Brutum appellat, stellasq; salubreis
Appellat commites, excepto rege: Canem illum
Inuisum agricolis sydus venisse: ruebat
Flumen vt hybernum, fertur quò rara securis.
Tum prænestinus salso, multumq; fluenti
Expresse arbusto regerit conuicia, durus
Vindemiator, & inuictus, cui sæpe viator
Cessisset, magna compellans voce cucullum.
At Græcus, postquàm est Italo porfusus aceto,
Persius exclamat: Per magnos Brute deos te
Oro, qui reges consueueris tollere: cur non
Hunc regem iugulas? operum hoc (mihi crede) tuorũ est.

SATYRA VIII.

Ingratidiam veneficam Neapolitanam, quam Canidiam vocat, non vno loco insectatur hac Satyra, in qua Priapum inducit ab illa vexatum, & aliarum veneficiis.

OLim truncus eram ficulnus, inutile lignum,
Cum faber incertus scamnum, faceret'ne Priapũ
Maluit esse deum: deus inde ego furum, auiumq;
Maxima formido: nam fures dextra coërcet,
Obscœnoq; ruber porrectus ab inguine palus.
At importunas volucres in vertice arundo
Terret fixa, vetatq; nouis considere in hortis.
Huc prius angustis eiecta cadauera cellis

Conseruus vili portanda locabat in arca.
Hoc miseræ plebi stabat commune sepulchrum,
Pantalabo scurræ, Nomentanoq; nepoti.
Mille pedes in fronte, trecentos cippus in agrum
Hic dabat hæredes monimentum ne sequerentur.
Nunc licet Aesquilijs habitare salubribus, atque
Aggere in aprico spatiari: quomodo tristes
Albis informem spectabant ossibus agrum.
Cum mihi non tantum furesq; feræq; suetæ
Hunc vexare locum. curæ sunt, atque labori:
Quantum carminibus quæ versant, atque venenis
Humanos animos: has nullo perdere possum,
Nec prohibere modo. simul ac vaga luna decorum
Protulit os, quin ossa legant, herbasq; nocentes.
Vidi egomet nigra succinctam vadere palla
Canidiam pedibus nudis, passoq; capillo
Cum Sagana maiore vlulantem, pallor vtrasque
Fecerat horrendas aspectu, scalpere terram
Vnguibus, & pullam diuellere mordicus agnam
Cœperunt: cruor in fossam confusus, vt inde
Maneis elicerent animas responsa daturas.
Lanea & effigies erat, altera cerea: maior
Lanea. quæ pœnis compesceret inferiorem.
Cerea suppliciter stabat seruilibus, vtq;
Iam peritura modis. Hecatem vocat altera seuam
Altera Tisiphonem. serpentes, atq; videres
Infernas errare canes, Lunamq; rubentem
Ne foret his testis, post magna latêre sepulchra.
Mentior at si quid, merdis caput inquiner albis

Aesquiliis. Vbi erant horti Mecoenatis ante fuerat sepulchrũ publicum.

Necyomantice descriptio.

Pedatius eques Roma. notę impudicitię.

Coruorum, atq; in me veniat mictum, atq; cacatum
Iulius, & fragilis Pedatia furq; Voranus,
Singnla quid memorem? quo pacto alterna loquentes
Vmbræ cum Sagana resonarent triste, & acutum?
Vtq; lupi barbam variæ cum dente colubræ
Abdiderint furtim terris, & imagine cerea
Largior arserit ignis? & vt non testis inultus
Horruerim voces Furiarum, & facta duarum?
Nam, displosa sonat quantum vesica, pepedi
Diffissa nate ficus: at illæ currere in vrbem.
Canidiæ denteis, altum Saganæ caliendrum
Excidere, atq; herbas, atq; incantata lacertis
Vincula, cum magno risuq; iocoq; videres.

Magarum vanitas, quę ventris crepitu terreantur.

SATYRA IX.

Importunã garrulitatem & ineptias carpit suppresso nomine.

IBam forte via Sacra (sicut meus est mos)
Nescio quid meditans nugarum, totus in illis
Occurrit quidam notus mihi nomine tantum:
Arreptaq; manu: Quid agis dulcissime rerum?
Suauiter, vt nunc est, inquam: & cupio omnia, quæ vis.
Cum assectaretur: nunquid vis? occupo. at ille
Noris nos, inquit: docti sumus. Hic ego, pluris
Hoc inquam mihi eris, misere discedere quærens
Ire modo ocyus, interdum consistere, in aurem
Dicere nescio quid puero: cum sudor ad imos
Manaret talos, ò te Bollane cerebri
Felicem aiebam tacitus. cum quidlibet ille
Garriret: vicos, vrbem laudaret: vt illi
Nil respondebam: misere cupis, inquit, abi re,
Iandudum video: sed nil agis, vsq; tenebo.

Bollanũ felicẽ dicit, qui libere in faciem quemuis obiurgaret, qui illi esset molestus.

Persequar hinc: quò nunc iter est tibi? nil opus est te
Circumagi. quendam volo visere, non tibi notum:
Trans Tyberim. longe cubat is prope Cæsaris hortos.
Nil habeo, quod agam, & non sum piger, vsque sequar te.
Demitto auriculas, vt iniquæ mentis asellus,
Cùm grauius dorso subijt onus. incipit ille:
Si bene me noui, non Viscum pluris amicum:
Non Varium facies: nam quis me scribere plureis,
Aut citius possit versus? quis membra mouere
Mollius? inuideat quod & Hermogenes. ego canto.
Interpellandi locus hic erat. est tibi mater?
Cognati? queis te saluo est opus: haud mihi quisquam,
Omnes composui felices: nunc ego resto,
Confice, nanque instat fatum mihi triste, Sabella
Quod puero cecinit diuina mota anus vrna:
Hunc neque dira venena, nec hosticus auferet ensis,
Nec laterum dolor, aut tussis, nec tarda podagra:
Garrulus hunc quando consumet cunque loquaceis
Si sapiat vitet, simulac adoleuerit ætas.
Ventum erat ad Vestæ: quarta iam parte diei
Præterita, & casu tunc respondere vadato
Debebat: quod ni fecisset, perdere litem.
Si me, amas, inquit, paulum hic ades. Inteream, si
Aut valeo stare, aut noui ciuilia iura:
Et propero quò scis. dubius sum quid faciam, inquit:
Téne relinquam: an rem, me sodes. non faciam, ille.
Et præcedere cœpit: ego, vt contendere durum est,
Cum victore sequor. Mecœnas quomodo tecum,
Hinc repetit, paucorum hominum, & mentis bene sanæ?

Viscus. vel, vt alii legunt, Tuscus, & Varius, Horatii amici.

Plane, īquit, latū meū est, vt a te cōficiar: nam nutrix mea id erat de me vaticinata, cum hoc carmē caneret: Hunc neque, &c.

Me sodes. Verba Horatii, qui dramatico charactere sermonem variauit.

Nemo dexterius fortuna est vsus, Haberes
Magnum adiutorem posset qui ferre secundas:
Hunc hominem si velles tradere, dispeream ni
Summosses omneis. non isto viuimus illhic,
Quo tu rere, modo. domus hac nec purior vlla est,
Nec magis his aliena malis nil mi officit vnquam,
Ditior hic, aut est quia doctior: est locus vni
Cuiq; suus. magnum narras, vix credibile. atqui
Sic habet accendis, quare cupiam magis illi
Proximus esse. velis tantummodo: quæ tua virtus,
Expugnabis. & est qui vinci possit: eoq;
Difficiles aditus primos habet. haud mihi dero,
Muneribus seruos corrumpam: non hodie si
Exclusus fuero, desistam: tempora quæram,
Occurram in triuijs, deducam. Nil sine magno
Vita labore dedit mortalibus. hæc dum agit, ecce
Fuscus Aristius occurrit mihi charus, & illum
Qui pulchre nosset. consistimus: vnde venis? &
Quò tendis? rogat: & respondet. vellere cœpi,
Et prensare manu lentissima brachia, mutans,
Distorquens oculos, vt me eriperet. male salsus
Ridens dissimulare: meum iecur vrere bilis.

Fuscus Aristius Grãmaticus nobilis. Horatii amicus.

Certe nescio quid secretò velle loqui te
Aiebas mecum. memini bene: sed meliori
Tempore dicam: hodie tricesima sabbata. vin' tu
Curtis Iudæis oppedere? nulla mihi inquam
Relligio est. At mi, sum paulò infirmior vnus
Multorum, ignosces: aliâs loquar. hunccine Solem
Tam nigrum surrexe mihi. fugit improbus: ac me

Tricesima sabbata.

Neomenię, quę tricesimo quoque die recurrũt, a Iudęis religiosissime obseruatę.

Sub cultro

Sub cultro linquit. casu venit obuius illi
Aduersarius. & , quò tu turpissime? magna
Exclamat voce: & licet antestari? ego verò
Oppono auriculam. rapit in ius. clamor vtrinq;.
Vndique concursus: sic me seruauit Apollo.

SATYRA X.

NEmpe in composito dixi pede currere versus
Lucili. quis tam Lucili fautor inepte est,
Vt non hoc fateatur? at idem, quòd sale multo
Vrbem defricuit, charta laudatur eadem.
Nec tamen hoc tribuens, dederim quoq; cætera. nam sic
Et Laberi mimos, vt pulchra poëmata, mirer.
Ergo non satis est risu diducere rictum
Auditoris: & est quædam tamen hic quoq; virtus,
Est breuitate opus, vt currat sententia: neu se
Impediat verbis lassas onerantibus aures.
Et sermone opus est modo tristi, sæpe iocoso,
Defendentem vicem modo rhetoris, atque poëtæ
Interdum vrbani parcentis viribus, atque
Extenuantis eas consulto. ridiculum acri
Fortius, & melius magnas plerunque secat res.
Illi scripta quibus Comœdia prisca viris est,
Hoc stabant, hoc sunt imitandi: quos neque pulcher
Hermogenes vnquam legit, neque Simius iste
Nil præter Caluum & doctus cantare Catullum,
At magnum fecit, quòd verbis Græca Latinis
Miscuit, ò seri studiorum, quid'ue putatis
Difficile, & mirum, Rhodio quod Pitholeonti
Contigit? at sermo lingua concinnus vtraque

In Satyra quarta cuius initiũ est, Eupolis atque Crati. scripserat Lucilium fluere lutulentum, ob quam rem male audiebat: quare hic se purgat id vitii non Lucilio sed seculo attributum.

Simius, Demetrius quidã Lucilii admirator, ob corporis deformitatem sic dictus.

Suauior, vt Chio nota si commista Falerni est.
Cum versus facias, teipsum percontor, an & cum
Dura tibi peragenda rei sit Causa Petillii?
Scilicet oblitus patriæq; patrisq; Latini:
Cum Pedius causas exudet Publicola, atque
Coruinus, patrijs intermiscere petita
Verba foris malis, Canusini more belinguis?
Atque ego cum Græcos facerem natus mare citra
Versiculos, vetuit me tali voce Quirinus,
Post mediam noctem visus, cum somnia vera:
In syluam non ligna feras insanius, ac si
Magnas Græcorum malis implere cateruas.
Turgidus Alpinus, iugulat dum Memnona: dumq;
Defingit Rheni luteum caput: hæc ego ludo,
Quæ nec in æde sonent certantia iudice Tarpa:
Nec redeant iterum, atque iterum spectanda theatris.
Arguta meretrice potes, Dauoq; Chremeta
Eludente senem, comis garrire libellos
Vnus viuorum Fondani. Pollio regum
Facta canit, pede ter percusso. fortè epos acer
Vt nemo, Varius ducit. molle atq; facetum
Vergilio annumerant gaudentes rure Camœnæ.
Hoc erat, experto frustra Varrone Atacino,
Atque quibusdam alijs, melius quod scribere possem
Inuentore minor neque ego illi detrahere ausim
Hærentem capiti multa cum laude coronam.
At dixi fluere hunc lutulentum, sæpe ferentem
Plura quidem tollenda relinquendis. age quæso
Tu nihil in magno doctus reprendis Homero?

pedius publicola & Messala Coruinus oratores, μιξέλληνες adeo, vt noua vocabula Latina fingerēt. Quirinus, qui & Romulus, Latinę lingue & gentis autor.

Cornelius Alpinus Mēnonis fabulā putide scribebat vnde iugulare dicitur.

Fundani comoediam, pollionis tragoediam, Varii Epos, & Vergilii Bucolicon probat.

Si Lucilio licuit emendare versus Accii &

Nil comis tragici mutat Lucilius Acci?
Non ridet versus Enni grauitate minores
Cum de se loquitur non vt maiore reprensis?
Quid vetat, & nosmet Lucili scripta legenteis,
Quærere, num illius. num rerum dura negarit
Versiculos natura magis factos, & eunteis,
Mollius? at si quis pedibus quid claudere senis
Hoc tantum contentus, amet scripsisse ducentos
Ante cibum versus, totidem cœnatus: Hetrusci
Quale fuit Cassi rapido feruentius amni
Ingenium: capsis quem fama est esse, librisq;
Ambustum proprijs. fuerit Lucilius inquam
Comis & vrbanus: fuerit limatior idem
Quàm rudis & Græcis intacti carminis autor,
Quamq; poëtarum seniorum turba sed ille
Si forte hoc nostrum fato dilatus in æuum,
Deterreret sibi multa: recideret omne, quod vltra
Perfectum traheretur: & in versu faciendo
Sæpe caput scaberet: viuos & roderet vngueis.
Sæpe stilum vertas iterum, quæ digna legi sint,
Scripturus: neque te vt miretur turba labores
Contentus paucis lectoribus. an tua demens
Vilibus in ludis dictari carmina malis?
Non ego, nam satis est equitem mihi plaudere vt audax
Contemptis alijs, explosa Arbuscula dixit.
Men' moueat cimex Pantilius? aut crutier, quòd
Vellicet absentem Demetrius? aut quòd ineptus
Fannius Hermogenis lædat conuiua Tigelli?
Plotius, & Varius, Mecœnas, Vergiliusq;,

Ennii; cur mihi idem non licebit in illis versibus, qui minus graues sint?

Cassius Parmensis tragoediæ scriptor ingeniosus, sed ineptus.

Diligenter castiganda quæ scripseris.

Arbuscula mima formosissima, quæ vulgi contenebant iudicium.

Viscorū laudes. Fratres fuerūt, Vibii Visci filii, qui ītra eque stre ordinē manere contentus, filios senatores fecerat.

Valgius, & probet hæc Octauius optimus, atque
Fuscus, & hæc vtinam Viscorum laudet vterque.
Ambitione relegata te dicere possum
Pollio, te Messala tuo cum fratre, simulq́;
Vos Bibuli, & Serui, simul his te candide Furni:
Complureis alios, doctos ego quos, & amicos
Prudens prætereo: quibus hæc, sint qualiacunque,
Arridere velim, doliturus si placeant spe
Deterius nostra: Demetri, teq́; Tigelli
Discipulorum inter iubeo plorare cathedras.
I puer, atque meo citus hæc subscribe libello.

Q. HORATII FLACCI SERMONVM LIBER II.

SATYRA PRIMA.

Trebatio iure cōsulto & poetę scribens refutat eos qui se nimiū mordacem calumniabantur.

VNT, quibus in Satyra videar nimis acer, & vltra
Legem tendere opus: sine neruis altera quicquid.
Cōposui pars esse putat, similesq́; meorū
Mille die versus deduci posse. Trebati
Quid faciam, præscribe. quiescas ne faciam, inquis,
Omnino versus? aio. Peream male, si non
Optimum erat: verum nequeo dormire. ter vnctis

Transnanto Tyberim, somno quibus est opus alto,
Irriguumq́; mero sub noctem corpus habento.
Aut si tantus amor scribendi te rapit: aude
Cæsaris inuicti res dicere, multa laborum
Præmia laturus. cupidum pater optime vires
Deficiunt. neque enim quiuis horrentia pilis
Agmina, nec fracta pereuntis cuspide Gallos,
Aut labentis equo describet vulnera Parthi.
Attamen & iustum poteras, & scribere fortem
Scipiadam, vt sapiens Lucilius. haud mihi deero,
Cum res ipsa feret. nisi dextro tempore Flacci
Verba per attentam non ibunt Cæsaris aurem.
Cui male si palpere, recalcitrat vndique tutus.
Quantò rectius hoc. quàm tristi lædere versu
Pantalabum scurram, Nomentanumq́; nepotem?
Cum sibi quisq; timet, quanquàm est intactus, & odit.
Quid faciam? saltat Milonius, vt semel icto
Accessit feruor capiti, numerusq́; lucernis.
Castor gaudet equis, ouo prognatus eodem,
Pugnis. quot capitum viuunt, totidem studiorum
Millia me pedibus delectat claudere verba
Lucili ritu, nostrum melioris vtroq;.
Ille velut fidis arcana sodalibus olim
Credebat libris: neq; si male cesserat vnquam,
Decurrens aliò: neq; si bene. quo fit, vt omnis
Votiua pateat veluti descripta tabella,
Vita senis. sequor hunc Lucanus an Appulus, anceps:
Nam Venusinus arat finem sub vtrunque colonus,
Missus ad hoc, pulsis (vetus est vt fama) Sabellis,

Poteras scribere Cęsaris priuatas res. sicut Lucilius, qui Scipionis priuatā vitā descripsit.

Terentiana sententia, quot homines, tot sententię.

Cuias fuerit Horatius.

Satyra mea vt

gladius vagina tectus neminem lędet, nisi qui lacessit prior.

Quo ne par vacuum Romano incurreret hostis:
Siue quòd Appula gens, seu quòd Lucania bellum
Incuteret violenta. sed hic stylus haud petat vltro
Quenquam animantem. & me veluti custodiet ensis
Vagina tectus. quem cur distringere coner
Tutus ab infestis latronibus? ô pater, & rex
Iupiter vt pereat positum rubigine telum,
Nec quisquam noceat cupido mihi pacis. at ille
Qui me commorit (melius non tangere clamo)
Flebit, & insignis tota cantabitur vrbe.

Turius iudex corruptus, pręturam gessit, quã a Cicerone accusaretur Verres.

Ceruius iratus leges minitatur, & vrnam,
Canidia Albuti, quibus est inimica, venenum:
Grande malum Turius, si quis se iudice certet,
Vt quo quisq; valet suspectos terreat: vtq;
Imperet hoc natura potens, sic collige mecum.

Scęua alioqui imbecillis, veneficiis se vlciscebatur, quibus & matrem suã extinxit.

Dente lupus. cornu taurus petit: vnde, nisi intus
Monstratum? Scæuæ viuacem crede nepoti
Matrem, nil faciet sceleris pia dextra. mirum,
Vt neque calce lupus quenquam, neq; dente petit bos
Sed mala tollet anum vitiato melle cicuta
Ne longum faciam, seu me tranquilla senectus
Expectat seu mors atris circumuolat alis:
Diues, inops, Romæ, seu fors ita iusserit, exul
Quisquis erit vitæ scribam color. ô puer vt sis
Vitalis metuo, & maiorum ne quis amicus
Frigore te feriat. Quid cum est Lucilius ausus
Primus in hunc operis componere carmina morem?
Detrahere & pellem, nitidus qua quisque per ora
Cederet, introrsum turpis? num Lælius, aut qui

O puer. Verba Trebatii ad Horatium.

Duxit ab oppressa meritum Carthagine nomen
Ingenio offensi? aut læso doluere Metello:
Famosisq; Lupo cooperto versibus? atqui
Primores populi arripuit, populumq; tributim,
Scilicet vni æquus virtuti, atq; eius amicis.
Quin vbi se à vulgo, & scena, in se creta remorant
Virtus Scipiadæ, & mitis sapientia Leli,
Nugarit cum illo & discincti ludere donec
Decoqueretur holus, soliti. quicquid sum ego, quamuis
Infra Lucili censum, ingeniumq;, tamen me
Cum magnis vixisse inuita fatebitur vsq;
Inuidia: & fragili querens illidere dentem,
Offendet solido: nisi quid tu docte Trebati
Dissentis: equidem nihil huic diffingere possum.
Sed tamen vt monitus caneas ne fortè negoti
Incutiat tibi quid sanctarum inscitia legum:
Si mala condiderit in quem quis carmina, ius est
Iudiciumq;: esto, si quis mala: sed bona si quis
Iudice condiderit laudatur Cæsare: si quis
Opprobrijs dignum latrauerit, integer ipse:
Soluentur risu tabulæ, tu missus abibis.

Lucilii libertas mira.

Lucilii censum, qui diues & magno loco natus fuit, vtpote Põpeianus.

Legis formula, Si quis famosa carmina in quẽpiam scripserit, in eum, ius iudicium que esto.

SATYRA II.

Quæ virtus, & quanta boni sit viuere paruo
Nec meus hic sermo est, sed quem præcepit Offellus
Rusticus, anormis, sapiens, crassaq; Minerua:
Discite non inter lances, mensasq; nitenteis,
Cum stupet insanis acies fulgoribus, & cum
Accliuis falsis animus, meliora recusat:

Frugalitatẽ cõmendat ex stoicorum sententia: nam Cfel lus poeta primus Stoicam disciplinam Latinitate donauit.

Verum hic impransi mecum disquirite. cur hoc?
Dicam si potero. male verum examinat omnis

Si labore & exercitio quopiam exhaustus es facile quemuis cibum boni consules.

Corruptus iudex. Leporem sectatus, equó ue
Lassus ab indomito, vel si Romana fatigat
Militia assuetum græcari, seu pila velox
Molliter austerum studio fallente laborem,
Seu te discus agit, pete cedentem aëra disco:
Cum labor extruderit fastidia: siccus, inanis
Sperne cibum vilem: nisi Hymettia mella Falerno

Stomachi fastidium nullo condimento efficacius iritabis quã fame.

Ne biberis diluta: foris est promus: & atrum
Defendens pisces hyemat mare cum sale panis
Latrantem stomachum bene leniet. vnde putas? aut
Qui partum? non in caro nidore voluptas
Summa, sed in te ipso est. tu pulmentaria quære
Sudando, pinguem vitijs, albumq́; nec ostrea,
Nec scarus, aut poterit peregrina iuuare lagois.
Vix tamen eripiam posito pauone, velis quin
Hoc potius, quàm gallina tergere palatum,
Corruptus vanis rerum, quia veniat auro
Rara auis, & picta pandat spectacula cauda:
Tanquam ad rem attineat, quicquam, num vesceris ista,
Quam laudas, pluma? cocto'ue num adest honor idem?
Carne tamen quamuis distat nihil hac magis illa:
Imparibus formis deceptum te patet. esto.

Lupus, si Lucilio credimus quẽ catillonem vocat, optimus habebatur, qui inter duos pontes caperetur.

Vnde datum sentis, lupus hic Tyberinus, an alto
Captus hiet, pontes'ne inter iactatus, an amnis
Hostia sub Tusci? laudas insane trilibrem
Mulum, in singula quem minuas pulmenta necesse est
Ducit te species, video. quò pertinet ergo

Proceros odisse lupos? quia scilicet illis
Maiorum natura modum dedit: his breue pondus.
Ieiunus stomachus raro vulgaria temnit.
Porrectum magno magnum spectare catino
Vellem ait harpyis gula digna rapacibus. at vos
Presentes Austri coquite horum obsonia: quamuis
Putet aper. rhombusq; recens, mala copia quando
Aegrum sollicitat stomachum: cum rapula plenus,
Atq; acidas mauult inulas. nec dum omnis abacta
Pauperies epulis regum. nam vilibus ouis,
Nigrisq; est oleis hodie locus. Haud ita pridem
Galloni præconis erat accipensere mensa
Infamis. quid, tum rombos minus æquora alebant?
Tutus erat rhombus, tutoq; ciconia nido:
Donec vos autor docuit prætorius. ergo
Si quis nunc mergos suaueis edixerit assos
Parebit praui docilis Romana iuuentus
Sordidus à tenui victu distabit, Offello
Iudice, nam frustra vitium vitaueris illud,
Si te aliò prauum detorseris. Auidienus,
Cui canis ex vero dictum cognomen adhæret:
Quinquenneis olea est, & syluestria corna:
Ac nisi mutatum parcit diffundere vinum, &
Cuius odorem olei nequeas perferre: licebit
Ille repotia, natales, aliosúe dierum
Festos albatus celebret: cornu ipse bilibri
Caulibus instillat, veteris non parcus aceti.
Quali igitur victu sapiens vtetur? & horum
Vtrum imitabitur? hâc vrget lupus, hâc canis angit.

Austri coquite, hoc est, putrefacite eorũ cibos.

Gallo primus acipenserẽ conuiuis apposuit, & Acellius pretor ciconias.

Auidienus qui Canis ob sordes dictus est, contrario cum superioribus vitio laborabat, in alteram partem nimius.

Moderato victu sapienti vtendum.

Mundus erit, qui non offendat sordibus: atque
In neutram partem cultus miser. hic neque seruis
Albuti senis exemplo, dum munia didit,
Sæuus erit, nec sic vt simplex Neuius vnctam
Conuiuis præbebit aquam. vitium hoc quoq; magnum.

Quę commoda ex sobrietate, & contra, quę incōmoda ex crapula capiuntur.

Accipe nunc victus tenuis quæ, quantaq; secum
Afferat: in primis valeas bene, nam variæ res
Vt noceant homini credas, memor illius escæ,
Quæ simplex olim tibi sederit. at simul assis
Miscueris elixa. simul conchylia turdis:
Dulcia se in bilem vertent, stomachoq; tumultum
Lenta feret pituita. vides. vt pallidus omni
Cœna desurgat dubia? quin corpus onustum
Hesternis vitijs animum quoque prægrauat vna
Atque effigit humo diuinæ particulam auræ:
Alter vbi dicto citius, curata sopori
Membra dedit, vegetus prescripta ad munia surgit.
Hic tamen ad melius poterit trascurrere quondam,
Siue diem festum rediens adduxerit annus,
Seu recreare volet tenuatum corpus: vbique
Accedant anni, & tractari mollius ætas

Extemperanti vita valetudo & senectus vegetior.

Imbecilla volet. tibi quidnam accedat ad istam,
Quam puer & validus præsumis mollitiem? seu
Dura valetudo inciderit, seu tarda senectus?
Rancidum aprum antiqui laudabant, non quia nasus
Illis nullus erat: sed credo hac mente, quòd hospes
Tardius adueniens, vitiatum commodius, quam
Integrum edax dominus consumeret, hos vtinam inter
Heroas natum tellus me prima tulisset.

Das aliquid famæ? quæ carmine gratior aurem
Occupat humanam? grandes rhombi, patinæq;
Grande ferunt vnà cum damno dedecus. adde
Iratum patruum, vicinos, te tibi iniquum,
Et frustra mortis cupidum, cum deerit egenti
Aes, laquei pretium, iure inquis, Thrasius istis
Iurgatur verbis: ego vectigalia magna,
Diuitiasq; habeo tribus amplas regibus. ergo
Quod superat, non est melius quo insumere possis?
Cur eget indignus quisquam te diuite? quare
Templa ruunt antiqua deum? cur improbe charæ
Non aliquid patriæ tanto emetiris aceruo?
Vni nimirum tibi recte semper erunt res?
O magnus posthac inimicis risus. vter nam
Ad casus dubios fidet sibi certius? hic, qui
Pluribus assuerit mentem, corpusq; superbum:
An qui contentus paruo, metuensq; futuri,
In pace vt sapiens aptarit idonea bello?
Quo magis his credas: puer hũc ego paruus Offellũ.
Integris opibus noui. non latius vsum
Quàm nunc accisis. videas metato in agello
Cum pecore, & gnatis fortem mercede colonum,
Non ego, narrantem temere, edi in luce profesta
Quicquam præter holus fumosæ cum pede pernæ.
Ac mihi cum longum post tempus venerat hospes:
Siue operum vacuo gratus conuiua per imbrem
Vicinus: bene erat, non piscibus vrbe petitis,
Sed pullo atq; hœdo: tum pensilis vua secundas
Et nux ornabat mensas, cum duplice ficu.

Prodigorũ exitus infelix.

Diuitiis si super sunt, comparandi amici, contra fortunę aduersitates.

Offellus quum Bruti partes esset sequutus, ab Augusto substãtia sua priuatus est, quod ille ęgre non tulit, qui ante parce & moderate viuere solitus erat

Post hoc ludus erat culpa potare magistra,
Ac venerata Ceres, vt culmo surgeret alto,
Explicuit vino contractæ seria frontis.

Infractus Ofelli animus cōtra fortunę aduersę impetus.

Sæuiat, atq; nouos moueat fortuna tumultus:
Quantum hinc imminuet? quāto aut ego parcius, aut nos
O pueri nituistis? vt huc nouus incola venit?
Nam propriæ telluris herum natura neq; illud,
Nec me, nec quenquam statuit. nos expulit ille:
Illum aut nequities, aut vafri inscitia iuris,
Postremum expellet certe viuacior hæres.
Nunc ager Vmbreni sub nomine, nuper Offelli
Dictus, erit nulli proprius, sed cedet in vsum
Nunc mihi, nunc alij. quocirca viuite fortes.
Fortiaq; aduersis opponite pectora rebus.

SATYRA III.

Damasippum Stoicum īducit secum expostulantē quod otiosus nihil scriberet, neque commentaretur.

SIc rarò scribis, vt toto non quater anno
Membranam poscas, scriptorum quæq; retexens,
Iratus tibi, quod vini, somniq; benignus
Nil dignum sermone canas, quid fiet? ab ipsis
Saturnalibus huc fugisti. sobrius ergo
Dic aliquid dignum promissis: incipe, nil est:
Culpantur frustra calami, immeritusq; laborat
Iratis natus paries dijs, atq; poëtis.
Atqui vultus erat multa & præclara minantis
Si vacuum tepido cœpisset villula tecto.
Quorsum pertinuit stipare Platona Menandro?
Eupolion, Archilochum comites educere tantos?
Inuidiam placere paras virtute relicta?

Inuidiam. Ideo nō scribis, vt inuidię cedas?

Contemnêre miser. vitanda est improba Siren

Desidia: aut quicquid vita meliore parasti,
Ponendum æquo animo. dij te Damasippe, deæq;
Verum ob consilium donent tonsore. sed vnde
Tam bene me nosti? postquàm omnis res mea Ianum
Ad medium fracta est: aliena negotia curo
Excussus proprijs. Olim nam quærere amabam
Quo vafer ille pedes lauisset Sisyphus ære:
Quid scalpum, in fabre, quid fusum durius esset.
Callidus huic signo ponebam millia centum:
Hortos egregiasq; domos mercarier vnus
Cum lucro noram: vnde frequentia Mercuriale
Imposuere mihi cognomen compita. noui:
Et morbi miror purgatum te illius. atqui
Emouit veterem mire nouus, vt solet, in cor
Traiecto lateris miseri, capitisq; dolore:
Vt lethargicus hic cum fit pugil, & medicum vrget,
Dum ne quid simile huic, esto vt libet. O bone ne te
Frustrere, insanis & tu, stultiq; propè omnes,
Si quid Stertinius veri crepat: vnde ego mira
Descripsi docilis præcepta hæc, tempore quo me
Solatus iussit sapientem pascere barbam,
Atque à Fabritio non tristem pôte reuerti.
Nam male gesta cum vellem mittere operto
Me capite in flumen: dexter stetit, & caue faxis
Te quicquam indignum. pudor, inquit, te malus vrget,
Insanos qui inter vereare insanus haberi?
Primum nam inquiram, quid sit furere. hoc si erit in te
Solo: nil verbi, pereas quin fortiter, addam.
Quem mala stultitia, & quæcunque inscitia veri

Tonsore. Iocatur in barbã Damasippi, quę sola illum philosophum faciebat.

Stertinius Stoicus, qui illum quum ob rem in feliciter gestam se vellet e põte Fabritio pręcipitare, a proposito auertit.

Omnes stultos

Cæcum agit, insanum Chrysippi porticus & grex
Autumat. hæc populos, hæc magnos formula reges,
Excepto sapiente, tenet, nunc accipe, quare
Desipiant omnes. æquè ac tu, qui tibi nomen
Insano posuere. velut syluis, vbi passim
Palanteis error certo de tramite pellit,
Ille sinistrorsum, hic dextrorsum abit. vnus vtrique
Error, sed varijs illud partibus. hoc te
Crede modo insanum, nihilo vt sapientior ille,
Qui te deridet, caudam trahat. est genus vnum
Stultitiæ nihilum metuenda timentis: vt igneis,
Vt rupes, fluuiosq; in campò obstare queratur
Alterum & huic varium, & nihilo sapientius, igneis
Per medios fluuiosq; ruentis. clamet amica,
Mater, honesta soror, cum cognatis, pater, vxor,
Hic fossa est ingens, hic rupes maxima, serua:
Non magis audierit, quàm Fusius ebrius olim,
Cum Ilionam edormit: Catienis mille ducenteis,
Mater te appello, clamantibus. huic ego vulgum
Errori similem cunctum insanire docebo.
Insanit veteres statuas Damasippus emendo.
Integer est mentis Damasippi creditor? esto:
Accipe, quod nunquam reddas mihi si tibi dicam:
Tu ne insanus eris, si acceperis? an magis excors
Reiecta præda, quam præsens Mercurius fert?
Scribe decem Nerio: non est satis adde Cicutæ
Nodosi tabulas centum, mille adde catenas:
Effugiet tamen hæc sceleratus vincula Proteus,
Cum rapies in iura malis ridentem alienis,

Insanire, Stoicorum paradoxō, solum sapientem sapere.

Caudam trahat hoc est, bellua aut morio ridiculus fiat.

Fusius tragoediographus quū in scena dormiētem Ilionā ageret, fortè ebrius vere obdormiuit.

Proteum versipellem debitorem vocat.

Fiet aper, modo auis, modo ſaxum, & cum volet, arbor
Si mare rem gerere inſani eſt: contrà, bene ſani:
Putidius multo cerebrum eſt (mihi crede) Perilli
Dictantis, quod tu nunquam reſcribere poſſis.
Audire, atque togam iubeo componere, quiſquis
Ambitione mala, aut argenti pallet amore,
Quiſquis luxuria, triſtíue ſuperſtitione,
Aut alio mentis morbo calet, huc propius me,
Dum doceo inſanire omneis, vos ordine adite.
Danda eſt hellebori multò pars maxima auaris
Neſcio an Anticyram ratio illis deſtinet omnem.
Hæredes Staberi ſummam incidère ſepulchro:
Ni ſic feciſſent, gladiatorum dare centum
Damnati populo paria, atque epulum, Arbitrio Arri,
Frumenti quantum metit Africa. ſiue ego praue,
Seu rectè, hoc volui, ne ſis patruus mihi. credo
Hoc Staberi prudentem animum vidiſſe. quid ergo
Senſit cum ſummam patrimoni inſculpere ſaxo
Hæredes voluit? quoad vixit, credidit ingens
Pauperiem vitium: & cauit nihil acrius: vt ſi
Forte minus locuples vno quadrante periret,
Ipſe videretur ſibi nequior. omnis enim res,
Virtus, fama, decus, diuina, humanaq; pulchris
Diuitijs parent: quas qui conſtruxerit, ille
Clarus erit, fortis, iuſtus, ſapiens, etiam & rex,
Et quicquid volet. hoc veluti virtute paratum
Sperauit magnæ laudi fore. quid ſimile iſti
Græcus Ariſtippus? qui ſeruos proijcere aurum
In media iuſſit Libya, quia tardius irent

maa

Omnes teneri aliquo inſaniæ genere, ſed maxime auaros, ideo illis largiore pharmaco eſt opus. Staberius iuſſit heredes ſe pulchro ſuo incidere, quātum quiſque de portione accepiſſet ea poena, vt ni id feciſſent, centum gladiatorū paria populo exhibere cogerentur.

Propter onus segnes. vter est insanior horum?
Nil agit exemplum, litem quod lite resoluit.
Si quis emat citharas, emptas comportet in vnum,
Nec studio citharæ, nec Musæ deditus vlli:
Si scalpra, & formas non sutor: nautica vela
Auersus mercaturis: delirus & amens
Vndique dicatur meritò. quid discrepat istis.
Qui nummos, aurumque recondit, nescius vti
Compositis, metuensq; velut contingere sacrum?
Si quis ad ingentem frumenti semper aceruum,
Porrectus vigilet cum longo fuste: neque illhinc
Audeat esuriens dominus contingere granum,
Ac potius folijs parcus vescatur amaris.
Si positis intus Chij, veterisq; Falerni
Mille cadis, nihil est, tercentum millibus, acre
Potet acetum. age, si & stramentis incubet vnde
Octoginta annos natus, cui stragula vestis,
Blattarum ac tinearum epulæ putrescat in arca:
Nimirum insanus paucis videatur: eò quòd
Maxima pars hominum morbo iactatur eodem.
Filius aut etiam libertus vt ebibat hæres,
Dijs inimice senex custodis? ne tibi desit?
Quantulum enim summæ curtabit quisque dierum?
Vngere si cauleis oleo meliore, caputq;
Cœperis impexa fœdum porrigine? quare,
Si quiduis satis est, periuras, surripis, aufers
Vndique? tun' sanus? populum si cæderes saxis
Incipias, seruos'ue tuos, quos ære pararis,
Insanum te omnes pueri, clamentq; puellæ,

Qui magno emit ea quę sibi non sunt vsui, non est apud se: ita qui misere vndecunque accumulat, quibus non fruatur.

Cui parcis, nisi decoctiori hęredi? & cur etiam malis artibus rē auges, quum satis habeas?

Cum

Cum laqueo vxorem interimis, matremq; veneno:
Incolumi capite es? quid enim? neq; tu hoc facis Argis
Nec ferro, vt demens genitricem occidit Orestes.
An tu reris eum occisa insanisse parente?
Ac non antè malis dementem actum furijs, quàm
In matris iugulo ferrum tepefecit acutum?

Insanior es Oreste, qui veneno necas matrem ob pecuniæ cupiditatē: ille aperte vt patrem suū vlcisceretur.

Quin ex quo habitus male tutæ mentis Orestes,
Nil sanè fecit, quod tu reprehendere possis:
Non Pyladen ferro violare, ausus've sororem
Electram: tantum maledicit vtrique, vocando
Hanc Furiam, hunc aliud, iussit quod splendida bilis.

Pauper Opimius argenti positi intus, & auri,
Qui Veientanum festis potare diebus
Campana solitus trulla vapamq; profestis:
Quondam letargo grandi est oppressus. vt heres
Iam circum loculos, & claueis lætus ouansq;
Curreret: hunc medicus multum celer, atq; fidelis
Excitat hoc pacto: mensam poni iubet, atq;
Effundi saccos nummorum: accedere plureis
Ad numerandum: hominem sic erigit, addit & illud:
Ni tua custodis, auidus iam hoc auferret hæres.
Men' viuo? vt viuas igitur vigila. hoc age: quid vis?
Deficient inopem venæ te, ni cibus, atq;
Ingens accedat stomacho fultura ruenti.
Tu cessas? agedum sume hoc ptisanarium orizæ.
Quanti empte? paruo. quanti ergo? octussibus. eheu,
Quid refert morbo, an furtis, peream'ne rapinis?

Pauper Opimius dixit. quē admodum supra: Magnas inter opes inops, qui quum illis non vteretur, pinde esset ac si non haberet.

Quisnam igitur sanus? qui non stultus. quid auarus?
Stultus & insanus. quid si quis non sit auarus?

Craterum medicum non ignobilem sub Augusto, cuius meminit & Persius.

Continuò sanus? minime. cur Stoice? dicam.
Non est cardiacus, Craterum dixisse putato,
Hic æger. recte est igitur? surgetq;? negabit
Quòd latus, aut renes morbo tententur acuto.
Non est periurus, neq; sordidus immolet æquis
Hic porcum Laribus. verum ambitiosus, & audax.
Nauiget Anticyram, quid enim differt, Barratro'ne
Domes quicquid habes, an nunquam vtare paratis?
Seruius Opidius Canusi duo predia diues

* Alias, dedisse.

Antiquo censu, natis * diuisse duobus
Fertur: & hoc moriens pueris dixisse vocatis
Ad lectum postquàm te talos Aule, nucesq;
Ferre simul laxo, donare, & ludere vidi,

Duorum fratrū exemplo probat prodigos & auaros eodē cēseri crimine.

Te Tyberi numerare: cauis abscondere tristem:
Extimui, ne vos ageret vesania discors:
Tu Nomentanum, tu ne sequere Cicutam.
Quare per diuos oratus vterq; penateis,
Tu caue ne minuas tu ne maius facias id,
Quod satis esse putat pater, & natura coërcet

In cicere, Aediles olim leguminna populo dono dabant. vt illum sibi conciliarent.

Præterea ne vos titillet gloria, iure-
Iurando obstringam ambo: vter ædilis fuerit, vel
Vestrum pretor: is intestabilis, & sacer esto.
In cicere, atq; faba, bona tu perdasq; lupinis,
Lætus vt in circo spatiere, aut æneus vt stes,
Nudus agris, nudus nummis insane paternis
Scilicet vt plausus, quos fert Agrippa, feras tu
Astuta ingenuum vulpes imitata leonem?

Dialogismus plebeii cum rege Agamemnone.

Ne quis humasse velit Aiacem Atrida vetas cur?
Rex sum: nil vltra quæro plebeius, & æquam

Rem imperito: ac si cui videor non iustus, inulto
Dicere quæ sentit, permitto, maxime regum
Dij tibi dent capta classem deducere Troia.
Ergo consulere, & mox respondere licebit?
Consule. cur Aiax heros ab Achille secundus
Putrescit, toties seruatis clarus Achiuis?
Gaudeat vt populus Priami, Priamusq; inhumato,
Per quem tot iuuenes patrio caruere sepulchro?
Mille ouium insanus morti dedit, inclytum Vlyssem,
Et Menelaum vnà mecum se occidere clamans.
Tu cum pro vitula statuis dulcem Aulide natam
Ante aras, spargisq; mola caput improbe salsa,
Rectum animi seruas? quorsum? insanus quid enim Aiax
Fecit, cum strauit ferro pecus? abstinuit vim
Vxore, & gnato, mala multa precatus Atridis:
Non ille aut Teucrum, aut ipsum violauit Vlyssem
Verum ego, vt hærenteis aduerso littore naueis
Eriperem, prudens placaui sanguine diuos.
Nempe tuo furiose? meo, sed non furiosus.
Qui species alias veri, sceleris q; tumultu
Permistas capiet, commotus habebitur: atq;
Stultitià ne erret, nihilum distabit, an ira.
Aiax immeritos dum occidit, desipit, agnos?
Cum prudens scelus ob titulos admittis inaneis,
Stant animo? & purũ est vitio tibi, cum tumidum est cor?
Si quis lectica nitidam gestare amet agnam,
Huic vestem vt gnatæ, paret ancillas paret aurum:
Rufam, aut pusillam appellet, fortiq; marito
Destinet vxorem, interdicto huic omne adimat ius

Tu cum, Insanior es Aiace q Iphigeniam filiã mactare sustinebas, quum ille pecude stãtum iugularet arbitratus esse Grçcos.

Non minus insanus es, q ambitione ductus immolaris filiam, quam Aiax ira agitatus, fertur in Vlyssem.

Prætor, & ad sanos abeat tutela propinquos.
Quòd si quis gnatam pro muta deuouet agna,
Inter est animi? ne dixeris. ergo vbi praua
Stultitia, hic est summa insania. qui sceleratus
Et furiosus erit, quem capit vitterea fama,
Hunc circontonuit gaudens Bellona cruentis.

Nepotes itidem ab ambitiosis insania nihil differre.

Nunc age luxuriã, & Nomentanum arripe mecum.
Vincit enim stultos ratio insanire nepotes
Hic simul accepit patrimoni mille talenta,
Edicit piscator vti, pomarius, auceps,
Vnguentarius, ac Tusci turba impia vici,
Cum scurris fartor, cum velabro omne macellum,
Manè domum veniant. quid tum? venêre frequentes,
Verba facit leno, quicquid mihi. quicquid & horum
Cuiq; domi est, id crede tuum, vel nunc pete, vel cras,
Accipe quid contrà iuuenis responderit. æquus.
In niue Lucana dormis ocreatus, vt aprum
Cœnem ego, tu pisceis hiberno ex æquore vellis:
Segnis ego, indignus qui tantum possideam: aufer,
Sume tibi decies, tibi tantundem, tibi triples,
Vnde vxor media currat de nocte vocata.

Filius Aesopi tragoedi vnionem a Cecilia Metella acceptum aceto maceratum absorbuit.

Filius Aesopi detractam ex aure Metellæ
Scilicet vt decies solidum exorberet, aceto
Diluit insignem baccam: qui sanior, ac si
Illud idem in rapidum flumen, iaceret ue cloacam?
Quinti progenies Arri, par nobile fratrum,
Nequitia & nugis, prauorum & amore gemellũm,
Luscinias soliti impenso prandere coëmptas.
Quorsum abeant sani? creta an carbone notandi?

Aedificare casas, plostello adiungere mures,
Ludere par, impar, equitare in arundine longa,
Si quem delectet barbatum, amentia verset.
Sic puerilius his ratio esse euincet amare,
Nec quicquam differre, vtrumne in puluere trimus
Quale prius laudas opus, an meretricis amore
Sollicitus plores. quæro facias ne, quod olim
Mutatus Polemon? ponas insignia morbi
Fasciolas, cubitale, focalia. potus vt ille
Dicitur ex collo furtim carpsisse coronas.
Postquàm impransi correptis voce magistri.
Porrigis irato puero cùm poma, recusat.
Sume Catelle negat. si non des, optat: amator
Exclusus qui distat? ait vbi secum, eat. an non,
Quò rediturus erat non arcessitus: & hæret
Inuisis foribus. nec nunc cum me vocet vltro
Accedam? an potius mediter finire dolores?
Exclusit: reuocat. redeam? non si obsecret. ecce
Seruus non paulò sapientior, ò here, que res
Nec modum habet, neque consilium ratione, modoq;
Tractari non vult. in amore hæc sunt mala: bellum,
Pax rursum. hæc si quis tempestatis propé ritu
Mobilia, & cæca, fluitantia sorte, laboret
Reddere certa, sibi nihilo plus explicet, ac si
Iasanire paret certa ratione. modoq;.
Quid? cum Picenis excerpens semina pomis
Gaudes, si cameram percusti forte, penes te es?
Quid cum balba feris annoso verba palato?
Aedificante casas qui sanior? adde cruorem

Polemon iuuenis extremi luxus, quũ ingressus esset ebrius Xenocratis scola de continentia disserentis, ita mutatus est, vt mox fieret vnus auditorum.

Locus ex Eunucho Terentiana

Marius quũ Helladen puellam prę zelotypia necasset seip sum pręcipitauit.

Stultitiæ, atque ignem gladio scrutare: modo inquam
Hellade percussa Marius cum præcipitat se,
Ceritus fuit? an commotæ crimine mentis
Absolues hominem, & sceleris damnabis eundem,
Ex more imponens cognata vocabula rebus?
Libertinus erat, qui circam compita siccus
Lautis manè senex manibus currebat: & vnum
Quoddam magnum addens, vnum me surpite morti.
Dijs etenim facile est, orabat sanus vtrisque
Auribus, atque oculis: mentem nisi litigiosus
Exciperet dominus, cum venderet. hoc quoq; vulgus
Chrysippus ponit fœcunda in gente Meneni.

Foecũda, Chrysippus superstitiosos in stultorum numero ponit.

Iuppiter ingenteis qui das adimisq; dolores,
Mater ait pueri menseis iam quinque cubantis,
Frigida si puerum quartana reliquerit: illo
Mane die, quo tu indicis ieiunia, nudus
In Tyberi stabit, casus, medicusúe leuarit
Aegrum ex præcipiti: mater delira necabit
In gelida fixum ripa, febrimq; reducet.
Quóne malo mentem concussa? timore deorum
Hæc mihi Stertinius sapientum octauus amico
Arma dedit: posthac ne compellarer inultus:
Dixerit insanum qui me, totidem audiet: atque
Respicere ignoto discet pendentia tergo

Stoicum Stertiniũ alloquitur.

Stoice post damnum sic vendas omnia pluris:
Qua me stultitia (quoniam non est genus vnum)
Insanire putas? ego nam videor mihi sanus.
Quid? caput abscissum demens cum portat Agaue
Gnati infelicis, sibi tum furiosa videtur?

Stultum me fateor (liceat concedere veris)
Atque etiam insanum: tantum hoc edissere, quo me
Aegrotare putes animi vitio. accipe, primum
Aedificas: hoc est, longos imitaris, ab imo
Ad summum totus moduli bipedalis, & idem
Corpore maiorem rides Turbonis in armis
Spiritum, & incessum. qui ridiculus minus illo?
An quodcunque facit Mecœnas, te quoque verum est,
Tanto dissimilem, & tanto certare minorem?
Absentis ranæ pullis vituli pede pressis,
Vnus vbi effugit, matri denarrat, vt ingens
Bellua cognatos eliserit illa rogare,
Quanta ne? num tandem, se inflans, sic magna fuisset
Maior dimidio? num tanto? cum magis, atque
Se magis inflaret: non, si te ruperis, inquit,
Par eris. hæc à te non multum abludit imago.
Adde poëmata nunc: hoc est, oleum adde camino
Quæ si quis sanus fecit: sanus facis & tu.
Non dico horrendam rabiem. iam desine cultum
Maiorem censu. teneas Damasippe tuis te.
Mille puellarum: puerorum mille furores.
O maior tandem parcas insane minori.

Turbo gladiator pusilli corporis, sed magni animi. Fabula Aesopica in eos, qui se volunt æquare, iis quibus sunt longe inferiores.

SATYRA IIII.

VNde, & quò Catius? non est mihi tempus Auenti
Ponere signa nouis præceptis, qualia vincunt
Pythagoran, Anytiq; reum, doctumq; Platona
Peccatum fateor, cum te sic tempore leuo
Interpellarim. sed des veniam bonus oro:
Quod si interciderit tibi nunc aliquid, repetes mox.

Inducit Catium Epicureum, qui quatuor libr. de Natura scripsit, arrogãter de secta sua disserentem quã hac Satyra ridet poeta, vtpote que

involuptate poneret summum bonum.

Siue est naturæ hoc, siue artis, mirus vtroque.
Quin id erat curæ. quo pacto cuncta tenerem,
Vtpote res tenueis, tenui sermone peractas.
Ede hominis nomen: simul an Romanus, an hospes.
Ipsa memor precepta canam, celabitur autor,
Longa quibus facies ouis erit, illa memento
Vt suci melioris, & vt magis alba rotundis
Ponere. nanque marem cohibent callosa vitellum.
Caule suburbano, qui siccis creuit in agris
Dulcior. irriguo nihil est elutius horto
Si vespertinus subitò te oppresserit hospes
Ne gallina malum responset dura palato,
Doctus eris, viuam misto mersare Falerno:
Hoc teneram faciet. Pratensibus optima fongis
Natura est: alijs male creditur. ille salubris
Aestates peraget, qui nigris prandia moris
Finiet, ante grauem quæ legerit arbore solem.

Ieiuno stomacho mulsum vino austero salubrius.

Aufidius forti i miscebat mella Falerno
Mendose. quoniam vacuis committere venis
Nil nisi lene decet. leni præcordia mulso
Prolueris melius. Si dura morabitur aluus,
Mugilis, & viles pellent obstantia conchæ.
Et lapathi breuis herba, sed albo non sine Coo.

Quo loco, q pisces optimi nascantur.

Lubrica nascentes implent conchylia lunæ.
Sed non omne mare est generosæ fertile testæ.
Murice Baiano melior Lucrina Peloris.
Ostrea Circeis, Misceno oriuntur echini.
Pectinibus patulis iactat se molle tarentum.
Nec sibi cœnarum quiuis temere arroget artem,

Ni prius ex acta tenui ratione saporum.
Nec satis est chara pisceis auertere mensa,
Ignarum quibus est ius aptius, & quibus assis
Languidus in cubitum iam se conuiua reponet.
Vmber & iligna nutritus glande, rotundas
Curuet aper lanceis carnem vitantis inertem.
Nam Laurens malus est, vluis, & arundine pinguis.
Vinea summittit capreas non semper eduleis.
Fœcundi leporis sapiens sectabitur armos.
Piscibus, atque auibus, quæ natura, & foret ætas.
Ante meum nulli patuit quæsita palatum.
Sunt quorum ingenium noua tantum crustula promit.
Nequaquam satis in re vna consumere curam
Vt si quis solum hoc mala ne sint vina laboret,
Quali perfundat pisces securus oliuo.
Massica si cœlo supponas vina sereno,
Nocturna, si quid crassi est, tenuabitur aura,
Et dedecet odor neruis inimicus: at illa
Integrum perdunt lino vitiata saporem.
Surrentina vafer qui miscet fæce Falerna,
Vina, colombino limum bene colligit ouo,
Quatenus ima petit, voluens aliena vitellus.
Tostis marcentem squillis recreabis, & Afra
Potorem coclea. nam lactuca innatat acri
Post vinum stomacho: perna magis ac magis hillis
Flagitat in morsus refici: quin omnia malit,
Quæcunque immundis feruent allata popinis.
Est operepretium duplicis pernoscere iuris
Naturam. simplex è dulci constat oliuo,

Apri in vmbria laudatissimi.

Capreæ, clauiculi quibus palmites se sustinent.

Vina quomodo rarefiant & purgentur.

decedet

Quid stomachum iritet.

Iurium duo genera.

Quod pingui miscere mero, muriáq; decebit,
Non alia, quàm quæ Byzantia putruit orca.
Hoc vbi confusum sectis inferbuit herbis,
Corycioq́; croco sparsum stetit, insuper addes
Pressa Venefranæ quod bacca remisit oliuæ.
Picenis cedunt pomis Tiburtia succo,
Nam facie præstant. Venucula conuenit ollis,
Vuę passę. Rectius Albanam fumo duraueris vuam.
Hanc ego cum malis, ego fæcem primus & alec,
Primus & inueni piper album, cum sale nigro
Incretum, pueris circumposuisse catillis.
Immane est vitium, dare millia terna macello:
Angustoq́; vagos pisces vrgere catino.

Qua mūditia & splendore ciborum habēda cura.

Magna mouent stomacho fastidia, seu puer vnctis
Tractauit calicem manibus, dum furta ligurit:
Siue grauis veteri crateræ limus adhæsit.
Vilibus in scopis, in mappis, in scobe, quantus
Consistit sumptus? neglectis flagitium ingens.
Ten' lapides varios lutulenta radere palma:
Et Tyrias dare circum illota torralia
Oblitum quantò curam, sumptumq́; minorem
Hæc habeant, tantò reprendi iustius illis,
Quæ, nisi diuitibus nequeunt contingere mensis?

Per ironiam fingit, se magno desiderio teneri videndi eius disciplinę autorē.

Docte Cati per amicitiam, diuosq́; rogatus
Ducere me auditum, perges quocunq;, memento,
Nam quamuis referas memori mihi pectore cuncta,
Non tamen interpres tantundem iuueris. adde
Vultu, habitumq́; hominis: quem tu vidisse beatus
Non magni pendis: quia contigit: at mihi cura

Non mediocris ineſt, fonteis vt adire remotos,
Atq; haurire queam vitæ præcepta beatæ.

SATYRA V.

Hoc quoq; Thyreſia præter narrata petenti
Reſponde: quibus amiſſas reparare queam res
Artibus atq; modis. quid rides? iam'ne doloſo
Non ſatis Ithacam reuehi, patriosq; penates
Aſpicere? ô nulli quicquam mentite, vides vt
Nudus, inopsq; domum redeam te vate: neque illhic,
Aut apotheca procis intacta eſt. aut pecus. atqui
Et genus & virtus, niſi cum re, vilior alga eſt,
Quando pauperiem miſſis ambagibus horres:
Accipe, qua ratione queas diteſcere. turdus.
Siue aliud primum dabitur tibi, deuolet illhuc,
Res vbi Magna nitet domino ſene: dulcia poma,
Et quoſcunque feret cultus tibi fundus honores,
Ante larem guſtet venerabilior lare diues,
Qui quamuis periurus erit, ſine gente, cruentus
Sanguine fraternò, fugitiuus: ne tamen illi
Tu comes exterior ſi poſtulet, ire recuſes.
Vis'ne tegam ſpurco Damæ latus? haud ita Troiæ
Me geſſi, certans ſemper melioribus. ergo
Pauper eris. fortem hoc animum tolerare iubebo.
Et quondam maiora tuli: tu protinus, vnde
Diuitias, ærisq; ruam, dic augur, aceruos.
Dixi equidem, & dico: captes aſtutus vbique
Teſtamenta ſenum: neu, ſi vafer vnus & alter
Inſidiatorem præroſo fugerit hamo,
Aut ſpem deponas, aut artem illuſus omittas.

Ingenioſe auaros carpit ſub Vlysſis pſona, quē apud inferos inducit ſciſcitantē qua arte poſſit diteſcere.

Compēdium ad diuitias, captatio ſenum & teſtamentorum.

Prerofo hamo, hoc est, accepta a te preda frauderis sperata hereditate.

Magna minor'ue foro si res certabitur olim:
Viuet vter locuples sine gnatis. improbus vltro
Qui meliorem audax vocet in ius, illius esto
Defensor. fama ciuem, causaq; priorem
Sperne: domi si gnatus erit, fœcunda'ue coniux.
Quinte puta, aut Publi (gaudent prænomine molles
Auriculæ) tibi me virtus tua fecit amicum.
Ius anceps noui, causas defendere possum.
Eripiet quiuis oculos citius mihi, quam te
Contemptum cessa nunc pauperet. hæc mea cura est,
Ne quid tu perdas. neu sis iocus. ire domum, atque
Pelliculam curare iube. sis cognitor ipse.
Persta, atque obdura: seu rubra Canicula findet
Infantes statuas: seu pingui tentus omaso
Furius hybernas cana niue conspuet Alpeis.
Non'ne vides? aliquis cubito stantem propè tangens
Inquiet, vt patiens, vt amicis aptus, vt acer.
Plures annabunt thunni, & cetaria crescent.
Si cui præterea validus male filius in re
Præclara sublatus aletur: ne manifestum
Cœlibis obsequium nudet te, leniter in spem
Arripere officiosus, & vt scribare secundus
Hæres: & si quis casus puerum egerit Orco,
In vacuum venias perraro hæc alea fallit.
Qui testamentum tradet tibi conque legendum,
Abnuere, & tabulas à te remouere memento:
Sic tamen, vt limis rapias, quid prima secundo
Cera velit versu solus, multis'ne cohæres
Veloci percurrere oculo. plerunque recoctus

Verba captatoris.

Furius Versus est Furii Bibaculi, facete detortus, paucis mutatis.

Non solum cœlibes captandi. sed, hi etiã quibus est filius valetudinarius ne sit suspecta officiositas.

Scriba ex quinqueuiro coruum deludet hiantem,
Captatorq́; dabit irſus Naſica Corano.
Num furis? an prudens ludis me, obſcura canendo?
O Laërtiade quicquid dicam, aut erit, aut non.
Diuinare etenim magnus mihi donat Apollo.
Quid tamen iſta velit ſibi fabula, ſi licet, ede.
Tempore quo iuuenis Parthis horrendus ab alto
Demiſſum genus Aenea, tellure, mariq́;
Magnus erit: forti nubet procêra Corano
Filia Naſicæ metuentis reddere ſoldum.
Tum gener hoc faciet: tabulas ſocero dabit, atq;
Vt legat, orabit. multum Naſica negatas
Accipiet tandem, & tacitus leget, inuenietq́;
Nil ſibi legatum, præter plorare, ſuiſq́;.
Illud ad hæc iubeo: mulier ſi forte doloſa,
Libertuſ ue ſenem delirum temperet, illis
Accedas ſocius: laudes lauderis vt abſens.
Adiuuat hoc quoq; ſed vincit lunge prius ipſum
Expugnare caput, ſcribet mala carmina vecors:
Laudato. ſcortator erit: caue te roget, vltro
Penelopem facilis potiori trade. putas ne
Perduci poterit. tam frugi, tamq; pudica,
Quam nequiere proci recto depellere curſu?
Venit enim magnum donandi parca iuuentus,
Nec tantum veneris quantum ſtuſtioſa culinæ.
Sic tibi Penelope frugi eſt, quæ ſi ſemel vno
De ſene guſtarit tecum partita lucellum,
Vt canis à corio nunquam abſterrebitur vncto.
Me ſene, quod dicam, factum eſt. anus improba Thebis

Corvũ hiantem A vulpe illuſũ, vt eſt in appologo.

Tẽpore, Quando ſperabit Auguſtus, Coranus Naſicam ſocerum eludet cuius hereditatem captauerat.

Amicitia ſeuis famliarium cõcilianda, ſed in primis ſenex ipſe.

Ex testamento sic est elata. cadauer
Vnctum oleo largo nudis humeris tulit hæres,
Scilicet elabi si posset mortua: credo,
Quòd nimium institerat viuenti. cautus adito,
Ne desis operæ: ne'ue immoderatus abundes.
Difficilem, & morosum offendet garrulus. vltro
Non etiam sileas. Dauus sis comicus, atque
Stes capite obstipo multum, similis metuenti.

Quid obseruandum in summa captatori.

Obsequio grassare: mone, si increbuit aura,
Cautus vti velet charum caput: extrahe turba
Oppositis humeris: aurem substringe loquaci.
Importunus amat laudari, donec ohe iam
Ad cœlum manibus sublatis dixerit, vrge, &
Crescentem tumidis ista sermonibus vtrem.
Cùm te seruitio longo, curaq; leuarit,
Et certum vigilans, quartæ sit partis Vlysses,
Audieris heres. ergo nunc Dama sodalis
Nusquam est? vnde mihi tam fortem, tamq; fidelem
Sparge subinde: & si paulum potest, illacrymare. est
Gaudia prodentem vultum celare. sepulcrum
Commissum arbitrio sine sordibus extrue funus
Egregie factum laudet vicinia. si quis
Forte cohæredum senior male tussiet: huic tu
Dic ex parte tua seu fundi, siue domus sit
Emptor gaudentem nummo te addicere. sed me
Imperiosa trahit Proserpina: viue, valeq;

Gaudia. Iuxta illud: Hęredis fletus sub persona risus est.

SATYRA VI.

Vitę rusticę laus, qua se pręcipue delectari.

HOc erat in votis, modus agri non ita magnus,
Hortus vbi, & tecto vicinus iugis aquæ fons,

Et paulum ſylue ſuper his foret. auctius,atꝗ
Dij melius fecere.bene eſt.nihil amplius oro
Maia nate,niſi vt propria hæc mihi munera faxis:
Si neꝗ maiorem feci ratione mala rem
Nec ſum facturus vitio,cul páue minorem
Si veneror ſtultus nihil horum:ô ſi angulus ille
Proximus accedat, qui nunc deformat agellum:
Ó ſi vrnam argenti fors qua mihi monſtret,vt illi
Theſauro inuento,qui mercenarius agrum
Illum ipſum mercatus arauit diues amico
Hercule.ſi quod adeſt.gratum iuuat,hac prece te oro,
Pingue pecus domino facias,& cætera,præter
Ingenium,vtq; ſoles,cuſtos mihi maximus adſis.
Ergo vbi me in monteis,& in arcem ex vrbe remoui,
Quid prius illuſtrem Satyris,Muſaq; pedeſtri?
Nec mala me ambitio perdit,nec plumbeus Auſter,
Autumnusq; grauis,Libitinæ quæſtus acerbæ.
Matutine pater,ſeu Iane libentius audis,
Vnde homines operum primos,vitæq; labores
Inſtituunt (ſic dijs placitum) tu carminis eſto
Principium.Romæ ſponſorem me rapis:eia
Ne prior officio quiſquam reſpondeat,vrge.
Siue Aquilo tradit terras ſeu bruma niualem
Interiore diem gyro trahit,ire neceſſe eſt:
Poſt modo,quod mi obſit clare,certumq; locuto,
Luctandum in turba,facienda iniuria tardis.
Quid vis inſane.& quas res agis:improbus vrget
Iratis precibus.tu pulſes omne,quod obſtat,
Ad Mecœnatem memori ſi mente recurras.

ait, paucis interim cōtentum.

O ſi vrnā. Verba auarorū quū deos precātur. Horatii precatio.

Seceſſus commoditates.

Vrbis īcommoda.

tradit

Quid vis. Verba ſunt populi. qui inter ſe pre turba tumultuatur.

Hoc iuuat, & melli est, non mentiar. at simul atras
Ventum est Aesquilias, aliena negotia centum
Per caput, & circa saliunt latus. ante secundam
Roscius orabat sibi adesses ad Puteal cras.
De re communi scribæ magna atq; noua te
Orabant hodie meminisses Quinte reuerti.
Imprimat his cura Mecœnas signa tabellis.
Dixeris: experiar: si vis, potes, addit, & instat.
Septimus octauo propior iam fugerit annus,
Ex quo Mecœnas me cœpit habere suorum
In numero: duntaxat ad hoc, quem tollere rheda
Vellet iter faciens, & cui concredere nugas,
Hoc genus: hora quota est? Thrax est Gallina Syro par?
Matutina parum cautos iam frigora mordent.
Et quæ rimosa bene deponuntur in aure.
Per totum hoc tempus subiector in diem, & horam
Inuidiæ, noster ludos spectauerat, vnà
Luserat in campo, Fortunæ filius omnes,
Frigidus à Rostris manat per compita rumor.
Quicunq; obuius est, me consulit. ò bone (nam te
Scire, deos quoniam propius contingis, oportet)
Nunquid de Dacis audisti? nil equidem. vt tu
Semper eris derisor ad omnes. dij exagitent me,
Si quicquam. quid militibus promissa, Triquetra
Prædia Cæsar, an est Itala tellure daturus?
Iurantem me scire nihil, mirantur, vt vnum
Scilicet egregij mortalem, altiq; silenti.
Perditur hec inter misero lux, non sine votis.
O rus, quando ego te aspiciam? quandoq; licebit

Negotia quibus solicitetur.

Excusat se non tantum posse apud Mecoenatē, vt cuiuis pręstet quod petat.

Filium Fortunę vocat Mecenatem hominē felicissimum.

An cęsar militibus agros dabit in Sicilia an Italia.

Nunc veterum libris, nunc somno, & inertibus horis
Ducere sollicitæ iucunda obliuia vitæ?
Ó quando faba Pythagoræ cognata, simulq́;
Vncta satis pingui ponentur oluscula lardo?
Ó noctes, cœnæq́; deûm: quibus ipse, meiq́;
Ante larem proprium vescor, vernasq́; procaces
Pasco libatis dapibus, prout cuique libido est.
Siccat inæqualeis calices conuiua, solutus
Legibus insanis: seu quis capit acria fortis
Pocula, seu modicis humescit lætius. ergo
Sermo oritur, non de villis, domibúsue alienis:
Nec male nec, ne Lepos saltet: sed quòd magis ad nos
Pertinet, & nescire malum est, agitamus, vtrúmne
Diuitijs homines, an sint virtute beati:
Quídue ad amicitias, vsus, rectúmne trahat nos:
Et quæ sit natura boni, summumq́; quid eius.
Ceruius hæc inter vicinus garrit anileis
Ex re fabellas. nam si quis laudat Arelli
Sollicitas ignarus opes, sic incipit: Olim
Rusticus vrbanum murem mus paupere fertur
Accepisse cauo, veterem vetus hospes amicum,
Asper, & attentus quesitis. vt tamen arctum
Solueret hospitijs animum: quid multa? neque ille
Sepositi ciceris, nec longæ inuidit auenæ,
Aridum & ore ferens acinum, semesáq; lardi
Frusta dedit, cupiens varia fastidia cœna
Vincere, tangentis male singula dente superbo:
Cum pater ipse domus palea porrectus in horna
Esset ador, loliumq;, dapis meliora relinquens.

Solutus legibus vt tantum bibat, quantum poßit.

Lepos scurra & morio Augusti.

Apologo muris vrbani & rustici innuit liberam & otiosam paupertatẽ solicitis & affectatis diuitiis potiorem.

Tandem vrbanus ad hunc: Quid te iuuat, inquit, amice
Prærupti nemoris patientem viuere dorso?
Vis tu homines, vrbemq; feris preponere syluis?
Carpe viam (mihi crede) comes terrestria quando
Mortaleis animas viuunt sortita: neque vlla est,
Aut magno, aut paruo leti fuga. quo bone circa
Dum licet, in rebus iucundis viue beatus:
Viue memor quam sis æui breuis. hec vbi dicta
Agrestem pepulere, domo leuis exilit, inde
Ambo propositum peragunt iter, vrbis auentes
Mœnia nocturni subrepere. iamq; tenebat
Nox medium cœli spatium, cum ponit vterque
In locuplete domo vestigia, rubro vbi coco
Tincta super lectos canderet vestis eburnos:
Multaq; de magna superessent fercula cœna,
Quæ procul extructis inerant externa canistris.
Ergo vbi purpurea porrectum in veste locauit
Agrestem, veluti succinctus cursitat hospes:
Continuatq; dapes: nec non vernaliter ipsis
Fungitur officijs, prælambens omne, quod affert.
Ille cubans gaudet mutata sorte, bonisq;
Rebus agit lætum conuiuam: cum subitò ingens
Valuarum strepitus lectis escussit vtrunq;.
Currere per totum pauidi conclaue, magisq;
Exanimes trepidare: simul domus alta molossis
Personuit canibus. tum rusticus: Haud mihi vita
Est opus hac, ait? & valeas. me sylua, cauusq;
Tutus ab insidijs tenui solabitur eruo.

Epicurea sententia: viuendum in voluptate dum licet, quia post mortē nihil superest.

Fercula, in quibus cibi feruntur a feretro deflexa vox.

Vernaliter, dextre & officiose, vel delicate & voraciter, vt vernę solent

SATYRA VII.

IAndudum auſculto, & cupiens tibi dicere ſeruus
pauca, reformido. Dauus ne? ita Dauus amicum.
Mancipium domino, & frugi. quod ſit ſatis. hoc eſt,
Vt vitale putes. age, libertate Decembri
(Quando ita maiores voluerunt) vtere: narra.
pars hominum vitijs gaudet conſtanter, & vrget
Propoſitum: pars multa natat, modo recta capeſſens,
Interdum prauis obnoxia. ſæpe notatus
Cum tribus anellis, modo leua Priſcus inani
Vixit inequalis, clauum vt mutaret in horas,
Aedibus ex magnis ſubitò ſe conderet. vnde
Mundior exiret vix libertinus honeſte.
Iam mœchus Romæ, iam mallet doctus Athenis
Viuere, Vertumnis, quotquot ſunt, natus iniquis.
Scurra Volanerius, poſtquàm illi iuſta chiragra
Contudit articulos, qui pro ſe tolleret, atque
Mitteret in pyrgum talos, mercede diurna
Conductum pauit, quantò conſtantior idem
In vitijs, tantò leuius miſer, ac prior ille,
Qui iam contento, iam laxo fune laborat.
Non dices hodie, quorſum hæc tam putida tendant
Furcifer? ad te, inquam. quo pacto peſſime? laudas
Fortunam, & mores antiquæ plebis & idem
Si quis ad illa Deus ſubitò te agat, vſque recuſes?
Aut quia non ſentis, quod clamas rectius eſſe:
Aut quia non firmus rectum defendis: & hæres,
Ne quicquam cœno cupiens euellere plantam.
Romæ rus optas: abſentem ruſticus vrbem
Tollis ad aſtra leuis: ſin vſquam es forte vocatus

Inducitur ſeruus, qui data per Saturnalia libertate ſtomachatur in herũ, quod ex renata aliud dicat, aliud faciat.

Vitę inequalitas.

In vitiis pertinacia.

Oratio domini.

Hęres. Sic Terentius. In luto heſitas.

Ad cœnam: laudas ſecurum holus. ac velut vſque
Vinctus eas: ita te felicem dicis, amasq́;
Quod nuſquam tibi ſit potandum. iuſſerit ad ſe
Mœcenas ſerum, ſub lumina prima venire
Conuiuam. nemon' oleum ferret ocyus? equis

Miluius paraſiti nomen.

Audit? cum magno blateras clamore, fugisq́;
Miluius, & ſcurræ tibi non referenda precati
Diſcedunt. etenim fateor me, dixerit ille
Duci ventre leuem, naſum nidore ſupinor
Imbecillus, iners, ſim quiduis, adde popino.

Si dominus es nequior me vili mancipio, qua frōte audes me territare ſuper cilio & minis.

Tu cum ſis quod ego, & fortaſſis nequior, vltro
Inſectere velut melior? verbisq́; decoris
Obuoluas vitium? quid ſi me ſtultior ipſe
Quingentis empto drachmis deprenderis? aufer
Me vultu terrere. manum, ſtomachumq́; teneto:
Dum quæ Criſpini docuit me ianitor, edo.

Te coniux aliena capit: meretricula Dauum.
Peccat vter noſtrum cruce dignius? acris vbi me
Natura incedit, ſub clara nuda lucerna
Quæcunque excepit turgentis verbera caudæ
Clunibus, aut agitauit equum laſciua ſupinum,
Dimittit neque famoſum, neque ſollicitum, ne
Ditior, aut formę melioris meiat eòdem.

Dama: quiuis abiectus homũcio; vt Perſius, Dama eſt non treſcit agaſo.

Tu cum proiectis inſignibus. annulo equeſtri,
Romanoq́; habitu, prodis ex iudice Dama
Turpis, odoratum caput obſcurante lacerna:
Nos es quod ſimulas? metuens induceris, atque
Altercante libidinibus tremis oſſa pauore.
Quid refert vri? virgis? ferroq́; necari?

Auctoratus eas?an turpi clausus in arca
Quò te dimisit peccati conscia herilis
Contractum genibus tangas caput?est ne marito
Matronæ peccantis in ambos iusta potestas?
In corruptorem vel iustior?illa tamen se
Non habitu,mutat'ue loco,peccat'ue supernè
Cum te formidet mulier,neq; credat amanti:
Ibis sub furcam prudens.dominoq; furenti
Committes rem omnem,& vitam,& cū corpore famam,
Euasti.credo metues,doctusq; cauebis.
Quæres quando iterum paueas,iterumq; perire
Possis.ô toties seruus, quæ bellua ruptis
Cum semel effugit,redit se praua catenis?
Non sum mœchus,ais.neq; ego hercule fur:vbi vasa
Pretereo sapiens argentea.tolle periclum,
Iam vaga prosiliet frænis natura remotis.
Tú ne mihi dominus,rerum imperijs,hominumq;
Tot,tantisq; minor?quem ter vindicta quaterq;
Imposita haud vnquam misera formidine priuet?
Adde supradictis,quod non leuius valeat.nam
Siue vicarius est,qui seruo paret,vti mos
Vester ait.seu conseruus,tibi quid sum ego?nempe
Tu mihi qui imperitas,alijs seruis miser,atq;
Duceris,vt neruis alienis mobile lignum,
Quisnam igitur liber?sapiens:sibi qui imperiosus,
Quem neq; pauperies,neq; mors, neq; vincula terrent:
Responsare cupidinibus,contemnere honores
Fortis,& in seipso totus teres,atq; rotundus:
Externi ne quid valeat per leue morari:

Non statim probus est qui periculi metu abstinet a flagitio.

Solus sapiēs liber, ex Stoicorum disciplina.

In quem manca ruit ſemper fortuna. poteś ne
Ex his, vt proprium quid noſcere? quinq; talenta
Poſcit te mulier, vexat, foribusq; repulſum
Perfundit gelida. rurſus vocat: eripe turpi
Colla iugo. liber ſum, dic age, non quis.
Vrget enim dominus mentem non lenis, & acreis
Subiectat laſſo ſtimulos, verſatq; negantem.
Vel cum Pauſiaca torpes inſane tabella
Qui peccas minus, atq; ego, cum Fului, Rutubæq;
Aut Placideiani contento poplite miror
Prælia rubrica picta, aut carbone: velut ſi
Re vera pugnent, feriant. vitentq; mouentes
Arma viri: nequam, & ceſſator Dauus: at ipſe
Subtilis veterum iudex, & callidus audis.
Nil ego, ſi ducor libo fumante: tibi ingens
Virtus atq; animus cœnis reſponſat opimis.
Obſequium ventris mihi perniciosus eſt cur?
Tergo plector enim, qui tu impunitior illa
Quæ paruo ſumi nequeunt cum obſonia captas.
Nempe inamareſcunt epulæ ſine fine petitæ:
Illuſiq; pedes vitioſum ferre recuſant
Corpus. an hic peccat, ſub noctem qui puer vuam
Furtiua mutat ſtrigili: qui prædia vendit,
Nil ſeruile gulæ parens habet? adde, quòd idem
Non horam tecum eſſe potes: non otia recte
Ponere: teq; ipſum vitas fugitiuus, vt erro,
Iam vino quærens, iam ſomno fallere curam,
Fruſtra: nam comes atra premit, ſequiturq; fugacem.
Vnde mihi lapidem? quorſum eſt opus? vnde ſagittas?

Pauſia pictor inſignis, cuius meminit Plinius, qui tabellā ϛεφανοπλοκου. Glyceriæ amicæ ſuæ mire commendat lib. xxi. ca. ii.

Aut insanit homo, aut versus facit. ocyus hinc te
Ni rapis, accedens opera agro nona Sabino,

SATYRA VIII. AD FVNDANIVM.

VT Nasidieni iuuit te cœna beati?
Nam mihi quærenti conuiuam, dictus here illic
De medio potare die. Sic vt mihi nunquam
In vita fuerit melius. da, si graue non est,
Quæ prima iratum ventrem placauerit esca.
In primis Lucanus aper leni fuit Austro
Captus, vt aiebat cœnæ pater. acria circum
Rapula, lactucæ, radices, qualia lassum
Peruellunt stomacum, siser, alec, fecula Coa.
His vbi sublatis, puer alte cinctus, acernam
Gausape purpureo mensam pertersit, & alter
Sublegit quodcunq; iacêret inutile, quodq;
Posset cœnanteis offendere: vt Attica virgo,
Cum sacris Cereris procedit fuscus Hydaspes
Cæcuba vina ferens, Alcon Chium maris expers.
Hic herus, Albanum, Mecœnas, siue Falernum
Te magis appositis delectat, habemus vtrunq;
Diuitias miseras. Si quis cœnantibus vnà
Fundani pulchre fuerit tibi, nosse laboro.
Summus ego, & prope me Viscus Turinus, & infra,
Si memini, Varius. cum Seruilio Balatrone
Vibidius, quos Mecœnas adduxerat vmbras.
Nomentanus erat super ipsum, Porcius infra,
Ridiculus totas simul absorbere placentas.

Fundaniũ amicum alloquitur, qui Nasidieni Epicurei conuiua fuerat, sectam ridens & importunũ luxum: nam honestos ac sordidos eodem conuiuio acceperat.

Diuitias miseras. Exclamatio poetę in luxum: qui ad miseriam multos induxit.

Cęteri sunt fatuo palato, nos nouimus lautitias. nos

Nomentanus ad hoc, qui, si quid forte lateret,
Indice monstraret digito. nam cætera turba,
Non inquam, cœnamus, aueis, conchylia, pisceis
Longe dissimilem noto celantia succum.
Vt vel continuo patuit: cum Passeris, atq;
Ingustata mihi porrexerit ilia rhombi.
Post hoc me docuit melimela rubere minorem
Ad Lunam delecta: quid hoc intersit, ab ipso
Audieris melius. tum Vibidius Balatroni,
Nos nisi damnose bibimus, moriemur inulti.
Et calices poscunt maiores: vertere pallor
Tum parochi faciem nil sic metuentis, vt acreis
Potores: vel, quod maledicunt liberius: vel
Feruida quòd subtile exsurdant vina palatum.
Inuertunt Aliphanis vinaria tota
Vibidius Balatroq; secutis omnibus imis,
Conuiuæ lecti nihilum nocuere lagœnis.
Affertur squillas inter muræna natanteis
In patina porrecta. sub hoc herus, hæc grauida, inquit,
Capta est, deterior post partum carne futura.
His mistum ius est oleo quod prima Venafri
Pressit cella garo de succis piscis Iberi.
Vino quinquenni, verum citra mare nato,
Dum coquitur, Coo Chium sic conuenit, vt non
Hoc magis vllum aliud, pipere albo, non sine aceto
Quod Metymnæam vitio mutauerat vuam. uitiu
Erucas virideis, inulas ego primus amaras
Monstraui incoquere, illutos Cotillus echinos, Cortillus
Vt melius muria quàm testa marina remittat.

Parochus, qui sumptū prębet, & conuiuas pascit, hoc loco.

Coco

Inula ob amaritudinem stomaco inimica est, sed tēperata saluberrima, vt etiam ait Plinius.

Intereà ſuſpenſa graueis aulæa ruinas
In patinam fecere trahentia pulueris atri,
Quantum non Aquilo Campanis excitat agris.
Nos maius veriti, poſtquàm nihil eſſe pericli
Senſimus, erigimur. Rufus poſito capite, vt ſi
Filius immaturus obiſſet, flere. quis eſſet
Finis? ni ſapiens ſic Nomentanus amicum
Tolleret? Heu fortuna, quis eſt crudelior in nos
Te deus? vt ſemper gaudes illudere rebus
Humanis. Varius mappa compeſcere riſum
Vix poterat. Balatro ſuſpendens omnia naſo,
Hæc eſt conditio viuendi, aiebat: eoq́;
Reſponſura tuo nunquam eſt par fama labori.

> Suſpendēs naſo. Qui vaſre ac ſcurriliter omnes irrideret.

Téne, vt ego accipiar laute torquerier omni
Sollicitudine diſtrictum? ne panis aduſtus,
Ne male conditum ius apponatur? vt omnes
Precincti rectè pueri, comptiq́; miniſtrent?
Adde hos præterea caſus. aulæa ruent ſi,
Vt modo, ſi patinam pede lapſus frangat agaſo.

> Agaſonem per contemptū vocat ciborū miniſtrum.

Sed coniuatoris, vti ducis, ingenium res
Aduerſæ nudare ſolent, celare ſecundæ
    Naſidienus ad hæc. Tibi dij, quecunq́; preceris
Commoda dent. ita vir bonus es, conuiuaq́; comis.
Et ſoleas poſcit, tum in lecto quoque videres
Stridere ſecreta diuiſos aure ſuſurros,
Nullos his mallem ludos ſpectaſſe ſed illa
Redde age, quæ deinceps riſiſti. Vibidius dum
Querit de pueris, num ſit quoque fracta lagœna,
Quòd ſibi poſcenti non dentur pocula: dumq́;

Ridetur fictis rerum Balatrone: secundo
Nasidiene redis mutatæ frontis, vt arte
Emendaturus fortunam. deinde sequuti
Mazonomo pueri magno discerpta ferentes
Membra gruis sparsi sale multo, non sine farre,
Pinguibus & ficis pastum iecur anseris albi,
Et leporum auulsos, vt multò suauius, armos,
Quàm si cum lumbis quis edat. tum pectore adusto
Vidimus & merulas poni, & sine clune palumbes,
Suaueis res, si non causas narraret earum, &
Naturas dominus. quem nos sic fugimus vlti,
Vt nihil omnino gustaremus, velut illis
Canidia afflasset peior serpentibus Afris.

μαζονομοι, seu mazanoma lances erant caue, & pregrandes ligneę vt plurimum: autor Iulius Pollux.

SERM. LIB. II. FINIS.

Q. HORATII FLACCI EPISTOLARVM LIBER PRIMVS.

AD MECOENATEM.

Postulat Veiani exẽplo consentaneam ętati functionem.

RIMA dicte mihi summa dicende Camœna
Spectatum satis, & donatum iam rude queris
Mecœnas iterum antiquo me includere ludo.

Non eadem est ætas, non mens. Vetanius armis
Herculis ad postem fixis latet abditus agro
Ne populum extrema toties exoret arena.
Est mihi purgatam crebò qui personet aurem
Solue senescentem maturè sanus equum, ne
Peccet ad extremum ridendus, & ilia ducat.)
Nunc itaq; & versus, & cetera ludrica pono:
Quid verũ, atq; decens, curo: et rogo: et omnis in hoc sũ
Condo & compono, quæ mox depromere possim.
Ac ne fortè roges, quo me duce, quo lare tuter,
Nullius addictus iurare in verba magistri,
Quo me cunq; rapit tempestas, deferor hospes
Nunc agilis fio, & versor ciuilibus vndis.
Virtutis veræ custos rigidusq; satelles:
Nunc in aristippi furtim precepta relabor:
Et mihi res, non me rebus, submittere conor.)
Vt nox longa, quibus mentitur amica: diesq;
Longa videtur opus debentibus: vt piger anus
Pupullis, quos dura premit custodia matrum:
Sic mihi tarda fluunt, ingrataq; tempora, quæ spem
Consiliumq; morantur agendi grauiter, id quod
Aequè pauperibus prodest, locupletibus æque:
Aequè neglectum pueris, senibusq; nocebit
Restat vt his ego me ipse regam, solerq; elementis.
Non possis oculo quantum contendere Lynceus,
Non tamen idcirco contemnas lippus inungi
Nec quia desperes inuicti membra Glyconis,
Nodosa corpus nolis prohibere chiragra.
Est quoddam prodire tenus, si non datur vltrà.

Quod vitę institutum sequivelit.

Quanto desiderio percipiende philosophię teneatur.

Prodesse & mediocrem philosophię cognitionem.

Philosophię vis ĩ animi morbos.

Feruet auaritia, miseraq́; cupidine pectus.
Sunt verba & voces, quibus hunc lenire dolorem
Possis, & magnam morbi deponere partem
Laudis amore tumes. sunt certa piacula, quę te
Ter Pure lecto poterunt recreare libello.
Inuidus, iracundus, iners, vinosus, amator.
Nemo adeò ferus est, vt non mitescere possit,
Si modo culturæ patientem commodet aurem.

Principium virtutis vitiorum fuga.

Si ea quę per se mala non sunt tam anxie fugimus, quãto magis ea quę aperte mala sunt?

Virtus est vitium fugere: & sapientia prima
Stultitia caruisse. vides, quę maxima credis
Esse mala, exiguum censum, turpemq́; repulsam,
Quanto diuites animi, capitisq́; labore.
Impiger extremos curris mercator ad Indos,
Per mare pauperiem fugiens, per saxa, per igneis.
Nec cures ea quæ stulte miraris, & optas:
Discere, & audire & meliori credere non vis
Quis circum pagos, & circum compita pugnax,
Magna coronari contemnat Olympia, cui spes
Cui sic conditio dulcis sine puluere palmæ?

Verba mercatorum qui virtuti diuitias anteponunt.

Vilius argentum est auro, virtutibus aurum.
O ciues ciues, quęrenda pecunia primùm est:
Virtus post nummos. hæc Ianus summus ab imo
Perdocet. hæc recinunt iuuenes dictata, senesq́;
Læuo suspensi loculos, tabulamq́; lacerto.
Si quadringentis sex septem milla desunt,
Est animus tibi, sunt mores & lingua, fidesq́;.
Pleps eris. at pueri ludentes, Rex eris, aiunt,
Si recte facies. hic murus aheneus esto.
Nil conscire, sibi, nulla pallescere culpa,

Roſcia, dic ſodes, melior lex, an puerorum
Nænia? que rectæ regnum facientibus offert,
Et maribus Curijs, & decantata Camillis?
Is'ne tibi melius ſuadet, qui vt rem facias, rem
Si poſſis recte: ſi non, quocunq; modo rem?
Vt propius ſpectes lacrymoſa poëmata Puppi?
An qui fortunæ te reſponſare ſuperbæ
Liberum & erectum preſens hortatur, & optat?
Quòd ſi me populus Romanus fortè roget, cur
Non vt porticibus, ſic iudicijs fruar ijſdem.
Nec ſequar, ac fugiam quæ diligit ipſe, vel odit:
Olim quod vulpes ægroto cauta leoni
Reſpondit, referam: quia me veſtigia terrent
Omnia te aduerſum ſpectantia, nulla retrorſum.
Bellua multorum es capitũ, nam quid ſequar, aut quẽ
Pars hominum geſtit conducere publica? ſunt qui
Fruſtis, & pomis viduas tenentur auaras:
Excipiantq; ſenes, quos in viuaria mittant
Multis occulto creſcit res fœnore. verùm
Eſto alijs alios rebus ſtudijſq; teneri,
Iidem eadem poſſunt horam durare probantes?
Nullus in orbe ſinus Baijs prelucet amenis,
Si dixit diues: lacus & mare ſentit amorem
Feſtinantis heri. cui ſi vitioſa libido
Fecerit auſpicium: cras ferramenta Theanum
Tolletis fabri. lectus genialis in aula eſt:
Nil ait eſſe prius, melius nil cœlibe vita.
Si non eſt, iurat bene ſolis eſſe maritis.
Quo teneam vultus mutantem protea nodo?

Laudatior probitas ex puerorum cantilena, quã Roſcii ſuperba ambitio.

In auaros & captatores,

Inconſtãtia humani ingenii.

Et priuato, & pauperi sua est leuitas & mutabilitas.

Quid pauper? ride: mutat cœnacula lectos,
Balnea tonsores: conducto nauigio æquè
Nauseat, ac locuples, quem ducit priua triremis.
Si curatus in æquali tonsore capillos
Occuri, rides: si fortè subucula pexe
Trita subest tunicæ, vel si toga dissidet impar,
Rides. quid, mea cùm pugnat sententia secum:
Quod petijt, spernit: repetit, quod nuper omisit:
Aestuat, & vitæ disconuenit ordine toto:
Diruit, ædificat, mutat quadrata rotundis

Sollēnia vitia non animaduerti.

Insanire putas solennia me, neque rides,
Nec medici credis, nec curatoris egere.
À prætore dati: rerum tutella mearum
Cum sis, & praue sectum stomacheris ob vnguem
De te pendentis, te respicientis amici.

Paradoxon Stoicum de sapiente.

Ad summam, sapiens vno minor est Ioue, diues,
Liber, honoratus, pulcher, res deniq; regum,
Præcipue sanus, nisi cum pituita molesta est.

AD LOLLIVM. 2.

Homeri Poesin philosophię arcana cōplecti.

TRoiani belli scriptorem, maxime Lolli,
Dum tu declamas Romæ, Preneste relegi:
Quicquid sit pulchrū quid turpe, quid vtile, quid non
Plenius, ac melius Chrysippo, & Crantore dicit
Cur ita crediderim, nisi quid te detinet, audi,

Quid tota Illia de cōtineantur in summa.

Fabula, qua Paridis propter narratur amorem
Græcia Barbariæ lento collisa duello,
Stultorum regum & populorum continet æstus.
Antenor censet belli præcidere causam.
Quid Paris? vt saluus regnet, viuatq; beatus,

Cogi posse negat. Nestor componere liteis
Inter Beliden festinat. & inter Atriden.
Hunc amor, ira quidem communiter vrit vtrunque.
Quicquid delirant reges, plectuntur Achiui.
Seditione, dolis, scelere, atque libidine, & ira,
Iliacos intra muros peccatur, & extra.
Rursus quid virtus, & quid sapientia possit,
Vtile proposuit nobis exemplar Vlyssem:
Qui domitor Troiæ, multorum prouidus vrbes,
Et mores hominum inspexit, latumq; per æquor,
Dum sibi, dum socijs reditum parat, aspera multa
Pertulit: aduersis rerum immersabilis vndis.
Sirenum voces, & Cieces pocula nosti:
Quæ si cum socijs stultus cupidusq; bibisset.
Sub domina meretrice fuisset turpis, & excors:
Vixisset canis immundus, vel amica lutosus.
Nos numerus sumus, & fruges consumere nati,
Sponsi Penelopes, nebulones, Alcinoiq;
In cute curanda plus æquo operata iuuentus:
Cui pulchrum fuit in medios dormire dies, &
Ad strepitum citharæ cessatum ducere curam,
Vt iugulent homines, surgunt de nocte latrones?
Vt te ipsum serues, non expergisceris? atqui
Si nolis sanus, curres hydropicus. & ni
Posces ante diem librum cum lumine, si non
Intendes animum studijs, & rebus honestis,
Inuidia vel amore vigil torquebere. nam cur
Quæ lædunt oculos festinas demere, si quod
Est animum, differs curandi tempus in annum?

Odyssea Vlyssem viri sapientis exēplar pro proponit.

Indulgere voluptatibus foedū.

Locus a contrario: si in re mala vigilas, quanto magis in honesta vigilandum?

Non procrastinandum vt melior fias.

Dimidium facti, qui cœpit, habet. sapere aude.
Incipe. viuendi qui recte prorogat horam
Rusticus, expectat dum defluat amnis: at ille
Labitur, & labetur in omne volubilis æuum.
Quæritur argentum, puerisq́; beata creandis
Vxor: & incultæ pacantur vomere syluæ.

Non plura quęrenda quã opus sit.

Quod satis est cui contingit, nihil amplius optet.
Non domus, & fundus, non æris aceruus, & auri
Aegroto domini deduxit corpore febres:
Non animo curas. valeat possessor oportet,
Si comportatis rebus bene cogitat vti.

Vt fruatur voluptate aliquis necesse est malis affectibus careat.

Qui cupit, aut metuit, iuuat illum sic domus aut res,
Vt lippum pictæ tabulæ, fomenta podagram:
Auriculas citharæ collecta sorde dolentes.
Syncerum est nisi vas, quodcunque infundis acescit.
Sperne voluptates, nocet empta dolore voluptas.
Semper auarus eget: certum voto pete finem:
Inuidus alterius macrescit rebus opimis.
Inuidia Siculi non inuenere tyranni
Maius tormentum. qui non moderabitur iræ,
Infectum volet esse, dolor quod suaserit, & mens,
Dum pœnas odio per vim festinat inulto.
Ira furor breuis. est animum rege, qui nisi paret,
Imperat: hunc frenis, hunc tu compesce catena.
Fingit equum tenera docilem ceruice magister
Ire viam, quam monstrat eques. venaticus ex quo
Tempore ceruinam pellem latrauit in aula,
Militat in syluis catulus. nunc adhibe puro
Pectore verba puer, nunc te melioribus offer.

Quo semel est imbuta recens, seruabit odorem
Testa diu. quòd si cessas, aut strenuus anteis
Nec tardum opperior, nec precedentibus insto.

Optimis quibusq; a teneris assuescendum.

AD IVLIVM FLORVM. 3.

Iulium auaritię latēter accusat hac epistola.

IVli Flore, quibus terrarum militet oris
Claudius Augusti priuignus, scire laboro
Thracháne vos, Hebrusq; niuali compede vinctus,
An freta vicinas inter currentia turreis,
An pingues Asiæ campi, colesq; morantur?
Quid studiosa cohors operum struit? hæc quoque curo
Quis sibi res gestas Augusti scribere sumit?
Bella quis, & paces longum diffundit in æuum?
Quid Tityus Romana breui venturus in ora,
Pindarici fontis qui non expalluit haustus.
Fastidire lacus, & riuos ausus apertos:
Vt valet? vt meminit nostri? fidibúsne Latinis
Thebanos aptare modos studet auspice Musa?
An tragica desæuit, & ampulatur in arte?

Tityus poeta Pindari interpres.

Quid mihi Celsus agit? monitus, multumq; monendus,
Priuatas vt quærat opes & tangere vitet
Scripta palatinus quæcunque recepit Apollo:
Ne, si forte suas repetitum venerit olim
Grex auium plumas, moueat cornicula risum
Furtiuis nudata coloribus. Ipse quid audes?
Quæ circumuolitas agilis thyma? non tibi paruum
Ingenium, non incultum est, nec turpiter hirtum:
Seu linguam causis acuis, seu ciuica iura
Respondere paras, seu condis amabile carmen,
Prima feres hederæ victricis premia. quòd si

Celsus plagiarius.

Laudatur ab ingenio & eruditione Florus.

Hortatur vt animum ab immodicis curis abstrahat.

Frigida curarum fomenta relinquere posses,
Quò te cœlestis sapientia duceret, ires.
Hoc opus, hoc studium parui properemus, & ampli,
Si patriæ volumus, si nobis viuere chari.
Debes hoc etiam rescribere, si tibi curæ.
Quantæ conueniat Numatius tan male sarta
Gratia nequicquam coit, & rescinditur. at vos
Seu calidus sanguis, seu rerum inscitia vexat,
Indomita ceruice feros, vbicunq; locorum
Viuitis, indigni fraternum rumpere fœdus,
Pascitur in vestrum reditum votiua iuuenca.

AD ALBIVM TIBVLLVM.

Elegorum scriptorem.

Albi nostrorum Sermonum candide iudex,
Quid nunc te dicam facere in regione Pedana?

Cassi Parmensis, Qui preter cętera tragoedias etiam scripsit.

Scribere quod Cassi Parmensis opuscula, vincat?
Ad tacitum syluas interreptare salubreis,
Curantem quicquid dignum sapiente, bonoq; est?
Non tu corpus eras sine pectore. dij tibi formam,
Dij tibi diuitias dederant, artemq; fruendi.

Absoluta felicitas.

Quid voueat dulci nutricula maius alumno?
Quàm sapere, & fari possit, quæ sentiat. & cui
Gratia, fama, valetudo contingat abunde,
Et mundus victus non deficiente crumena?

Reuocat Albium ad faciliorẽ vitam.

Inter spem curamq;, timores inter, & iras
Omnem crede diem tibi diluxisse supremum
Grata superueniet, quæ non sperabitur, hora,
Me pinguem, & nitidum bene curata cute vises,
Cum ridere voles Epicuri dę grege porcum.

AD TORQVATVM.

SI potes Archiacis conuiua recumbere lectis,
Nec modica cœnare times olus omne patella,
Supremo te sole domi Torquate manebo.
Vina bibes iterum Tauro diffusa, palustreis
Inter Minturnas, Sinuessanumq́ Petrinum.
Si melius quid habes, accerse, vel Imperium fer.
Iamdudum splendet focus, & tibi munda supellex
Mitte leueis spes & certamina diuitiarum,
Et Moschi causam. cras nato Cæsare festus
Dat veniam, somnumq́; dies. impune licebit
Aestiuam sermone benigno tendere noctem.
Quò mihi fortuna, si non conceditur vti?
Parcus ob hæredis curam, nimiumq́; seuerus
Assidet insano: potare, & spargere flores
Incipiam: patiarq́; vel inconsultus haberi.
Quid non ebrietas designat? operta recludit,
Spes iubet esse ratas, in prælia trudit inermem:
Sollicitis animis onus eximit, addocet arteis.
Fœcundi calices, quem non fecere disertum?
Contracta quem non in paupertate solutum?
Hæc ego procurare, & idoneus imperor, & non
Inuitus, ne turpe toral, ne sordida mappa
Corruget nareis: ne non & cantharus, & lanx
Ostendat tibi te: ne fidos inter amicos
Sit, qui dicta foras eliminet. vt coëat par,
Iungaturq́; pari, Brutum tibi Septitiumq́;,
Et nisi cœna prior, potiorq́; puella Sabinum
Detinet, assumam. locus est & pluribus vmbris.

Tauro diffusa, Vina non admodum vetusta, sed diluta.

Inuitat ad hilariorẽ vitã Torquatum.

Ebrietatem laudat, vt a sordida vita abducat.

Non appeto luxum in conuiuio, sed munditiam.

Vmbris pro cõ

huius & grecis in puerbio est. vide Eras. in prouer. Vmbre.

Sed nimis arcta premunt olidæ conuiuia capræ
Tu quotus esse velis, rescribe: & rebus omissis
Atria seruantem postico falle clientem.

AD NVMICIVM.

Sapiēs nihil cō mouetur rebus terrenis, sed ne coelestibus quidem.

Nil admirari, propè res est vna Numici,
Solaq;, quæ possit facere, & seruare beatum.
Hunc solem, & stellas, & decedentia certis
Tempora momentis, sunt qui formidine nulla
Imbuti spectent. quid censes munera terræ?
Quid maris extremos Arabas ditantis, & Indos?
Ludicra quid, plausus, & amici dona Quiritis
Quo spectanda modo, quò sensu credis, & ore?

Animi perturbatio tā ob mali metum, quā boni cupiditatem.

Qui timet, his aduersa ferè miratur eodem,
Quo cupiens, pacto. pauor est vtriq; molestus,
Improuisa simul species exterret vtranque.
Gaudeat, an doleat, cupiat, metuát ue quid ad rem?
Si quicquid vidit melius, peiús ue sua spe.
Defixis oculis, animoq;, & corpore torpet?
Insani sapiens nomen ferat, æquus iniqui,
Vltrà quàm satis est, virtutem si petat ipsam.

Si virtus nō supra quam satis est expetenda, quāto minus diuitię.

I nunc argentum, & marmor vetus, æraq; & arteis
Suspice, cum gemmis Tyrios mirare colores,
Gaude quòd spectant oculi te mille loquentem,
Gnauus mane, forum, & vespertinus pete tectum,
Ne plus frumenti dotalibus emettat agris
Mutius, indignum quòd sit peioribus ortus,
Hic tibi sit potius, quàm tu mirabilis illi.

Nihil diuturnū preter vnicam virtutem.

Quicquid sub terra est, in apricum proferet ætas.
Defodiet, condetq; nitentia. cùm bene notum

Porticus Agrippæ, & via te conſpexerit Appi,
Ire tamen reſtat, Numma quò deuênit, & Ancus.
Si latus, at renes morbo tentantur acuto,
Quære fugam morbi. vis rectè viuere? quis non?
  Si virtus hæc vna poteſt dare: fortis omiſſis
Hoc age delicijs. virtutem verba putas, vt
Lucum ligna caue ne portus occupet alter,
Ne Cybiratica, ne Bithyna negotia perdas.
Mille talenta rotundentur, totidem altera, porrò
Tertia ſuccedant, & quæ pars quadret aceruum.
Scilicet vxorem cum dote, fidemq; & amicos,
Et genus, & formam regina pecunia donat.
At bene nummatum decorat Suadela, Venuſq;.

Virtus non verbis conſtat, vt lucus lignis, ſed numinis religione.

  Mancipijs locuples, eget æris Cappadocum rex.
Ne fueris hic tu. clamydes Lucullus, vt aiunt,
Si poſſet centum ſcenæ præbere rogatus,
Qui poſſum tot? ait, tamē & quæram, & quod habebo
Mittam, poſt paulo ſcribit, ſibi millia quinque
Eſſe domi clamydum: partem, vel tolleret omneis.
Exilis domus eſt, vbi non & multa ſuperſunt,
Ft dominum fallunt, & proſunt furibus. ergo
Si res ſola poteſt facere & ſeruare beatum,
Hoc primus repetas opus, hoc poſtremus omitas.
Si fortunatum ſpecies, & gratia preſtat,
Mercemur ſeruum, qui dictet nomina: leuum
Qui fodiat latus, & cogat trans pondera dextram
Porrigere. hic multum in Fabia valet, ille Velina,
Cuilibet huc faſceis dabit, eripietq; curule
Cui volet importunus ebur. frater, pater adde,

Taxat ſuperuacaneas diuitias.

Si citra virtutē conſtet felicitas age ampleſtatur qui volet.

Vt cuique est ætas, ita quenq; facetus adopta.

Si in volupta-te ponimus sũ-mum bonum, iam palam insa nimus.

Si bene qui cœnat, bene viuit, lucet, eamus
Quò ducit gula, piscemur, venemur, vt olim
Gargilius, qui manè plagas, venabula, seruos,
Differtum transire forum populumq; iubebat,
Vnus vt è multis populo spectante referret
Emptum mulus aprum crudi, tumidiq; lauemur,
Quid deceat, quid non obliti, cerite cera
Digni, remigium vitiosum Ithacensis Vlissei,
Cui potior patria fuit interdicta voluptas.
Si, Mimermnus vti censet, sine amore, iocisq;
Nil est iucundum: viuas in amore, iocisq;
Viue: vale. si quid nouisti rectius istis,
Candidus imperti: si non, his vtere mecum.

AD MECOENATEM.

Rationem red-dit quare pro-missa non præ-stiterit.

Quinq; dies tibi pollicitus me rure futurum,
Sextilem totum mendax desideror, atqui
Si me viuere vis sanum, recteq; valentem,
Quam mihi das egro, dabis ægrotare timenti
Mecœnas veniam: dum ficus prima calorq;
Designatorem decorat lictoribus atris:
Dum pueris omnis pater, & matercula pallet
Officiosaq; sedulitas, & opella forensis
Adducit febreis, & testamenta resignat:
Quòd si bruma niueis Albanis illinet agris,
Ad mare descendet vates tuus, & sibi parcet:
Contractusq; leget, te dulcis amice reuiset
Cum Zephirys, si concedes, & hirundine prima,
Non quo more pyris vesci Calaber iubet hospes,

Tu me fecisti locupletem. vescere sodes.
Iam satis est. at tu quantum vis tolle benigne:
Non inuisa feres pueris munuscula paruis
Tam teneor dono, quàm si dimittar onustus.
Vt libet, hæc porcis hodie comedenda relinques:
Prodigus, & stultus donat quæ spernit, & odit.
Hæc seges ingratos tulit, & feret omnibus annis.

Intẽpestiua liberalitas ingrata est.

Vir bonus & sapiens dignis ait esse paratum,
Nec tamen ignorat, quid distent æra lupinis.
Dignum prestabo me etiam pro laude merentis.
Quòd si me nolles vsquam discedere: reddes
Forte latus, nigros angusta fronte capillos,
Reddes dulce loqui, reddes ridere decorum,
Inter vina fugam, & Cynaræ mœrere proteruæ.

Boni viri esse de bonis bene mereri. salua tamen libertate.

Fortè per angustam tenuis vulpecula rimam
Repserat in cumeram frumenti: pastaq; rursus
Ire foras pleno tendebat corpore frustra.
Cui mustella procul, Si vis, ait, effugere isthinc,
Macra cauum repetes arctum, quem macra subisti.

Iudicat apologo se libertatẽ beneficiis nolle vendere.

Hac ego si compellar imagine. cuncta resigno,
Nec somnum plebis laudo satur altilium: nec
Otia diuitijs Arabum liberrima muto.
Sæpe verecundum laudasti, rexq; paterq;
Audisti coram, nec verbo parcius absens.
Inspice, si possum donata reponere letus
Haud male Telemachus proles patientis Vlyssei,
Non est aptus equis Ithace locus, vt neque planis
Porrectus spatijs, nec multæ prodigus herbæ.
Atride magis apta tibi tua dona relinquam.

Ait Telemachi exẽplo sibi non cõuenire vitam militarem.

Paruum parua decent. mihi iam non regia Roma,
Sed vacuum Tibur placet, aut imbelle Tarentum.

Lepida fabula innuit honestū otium ambitioso negocio pręponendum.

Strenuus & fortis, causisq; Philippus agendis
Clarus, ab officijs octauam circiter horam
Dum redit, atque foro nimium distare carinas
Iam grandis natu queritur: conspexit, vt aiunt,
Adrasum quendam vacua tonsoris in vmbra,
Cultello proprio purgantem leniter vngueis.
Demetri (puer hic non læue iussa Philippi
Accipiebat) abi, quære & refer, vnde domo, quis,
Cuius fortunæ, quo sit patre, quò ve patrono.
It, redit, & narrat Vulteium nomine Menam,
Præconem tenui censu, sine crimine notum,
Et properare loco, & cessare, & quærere, & vti,
Gaudentem paruisq; sodalibus, & lare certo,
Et ludis, & post decisa negotia campo.
Scitari libet ex ipso quodcunque refers dic.
Ad cœnam veniat. non sanè credere Mena:
Mirari secum tacitus, quid multa? benigne
Respondet. negat ille mihi, negat improbus, & te
Negligit, aut horret. Vlteium manè Philippus
Vilia vendentem tunicato scruta popello
Occupat, & saluere iubet prior. Ille Philippo
Excusare laborem, & mercenaria vincla,
Quòd non manè domum venisse: deniq; quòd non
Prouidisset eum. sic ignouisse putato
Ne tibi, si cœnas hodie mecum. vt libet. ergo
Post nouam venies. nunc i, rem strenuus auge.

Hoc est, post..

Vt ventum ad cœnam est, dicenda, tacendo locutus,

Tandem dormitum dimittitur. hic vbi saepe
Occultum visus decurrere piscis ad hamum,
Manè cliens, etiam certus conuiua, iubetur
Rura suburbana indictis comes ire Latinis.
Impositus mannis, aruum, cœlumq; Sabinum
Non cessat laudare. videt, ridetq; Philippus.
Et sibi dum requiem, dum risus vndique quærit,
Dum septem donat sestertia, mutua septem
Promittit, persuadet vti mercetur agellum.
Mercatur: ne te longis ambagibus vltra
Quam satis est, morer: ex nitido fit rusticus: atque
Sulcos, & vineta crepat mera: præparat vlmos:
Immoritur studijs, & amore senescit habendi.
Verum vbi oues furto, morbo periere capellæ,
Spem mentita seges, bos est enectus arando
Offensus damnis, media de nocte caballum
Arripit, iratusq; Philippi tendit ad ædeis.
Quem simul aspexit scabrum, intonsumq; Philippus,
Durus, ait, Vultei nimis, attentusq; videris
Esse mihi. Pòl me miserum patrone vocares,
Si velles, inquit, verum mihi dicere nomen.
Quod te per genium, dextramq;, deosq; penateis
Obsecro, & obtestor, vitæ me reddet priori
Qui simul aspexit, quantum dimissa petitis
Præstent, mature redeat, repetatq; relicta.
Metiri se quenque suo modulo, ac pede, verum est.

quam splēdidis cōuiuiis inesca tus est.

Indictis Latinis, hoc est: quibus aliquid agi prohibebatur vtpote feriis.

Suę cuiq; vocationi, vt vocant seruiendum.

AD CELSVM ALBINOVANVM.

Celso gaudere & bene rem gerere Albinouano
Musa rogata refer comiti, scribæq; Neronis.

Expressit grę·

> eorum τὸ εὐπράττειν cõstantiam & animi morbum in Celso taxat sub persona sua.

Si quæret quid agam: dic multa, & pulchra minantem,
Viuere nec recte, nec suauiter: haud quia grando
Contuderit viteis, oleamq; momorderit æstus:
Nec quia longinquis armentum ægrotet in aruis
Sed quia mente minus validus, quam corpore toto.
Nil audire velim, nil discere, quod leuet ægrum.
Fidis offendar medicis, irascar amicis,
Cur me funesto properent arcere veterno:
Quæ nocuere sequar, fugiam quæ profore credam.
Romæ Tybur amem ventosus, Tybure Romam.
Post hæc vt valeat, quo pacto rem gerat, & se:
Vt placeat iuueni percontare, atque cohorti.

> q.d. Si in rebus lętis non efferaris, facile eris omnibus gratus.

Si dicet recte, primum gaudere, subinde
Preceptum auriculis hoc instillare memento:
Vt tu fortunam sic nos te Celse feremus.

AD CLAVDIVM NERONEM.

> Huius meminit et illic, Septimi gades aditure mecum, quem hic Claudio Augusti priuigno commendat.

Septimus Claudi nimirum intelligit vnus,
Quanti me facias. nam me rogat, & prece cogit:
Scilicet vt tibi se laudare, & tradere coner,
Dignum mente, domoq; legentis honesta Neronis:
Munere cum fungi propioris censet amici.
Quid possim videt, ac nouit me validus ipso.
Multa quidem dixi, cur excusatus abirem:
Sed timui, mea ne finxisse minora putarer,

> Quanto pudore amicum cõmendet, vtpote coactus necessitate

Dissimulator opis propriæ, mihi commodus vni
Sic ego maioris fugiens opprobria culpæ,
Frontis at vrbanæ descendi præmia. quòd si
Depositum laudas ob amici iussa pudorem,
Scribe tui gregis hunc, & fortem crede, bonumq;.

AD FVSCVM ARISTIVM.

VRbis amatorem Fuſcum ſaluere iubemus
Ruris amatores hac in re ſcilicet vna
Multum diſſimiles, ad cætera penè gemelli
Fraternis animis quicquid negat alter, & alter:
Annuimus pariter vetuli, notiq; columbi.
Tu nidum ſeruas, ego laudo ruris amœni
Riuos, & muſco circumlita ſaxa, nemusq;.
Quid quæris? viuo, & regno: ſimul iſta reliqui,
Quæ vos ad cœlum effertis rumore ſecundo.
Vtq; ſacerdotis fugitiuus, liba recuſo,
Pane egeo iam mellitis potiore placentis.
Viuere naturæ ſi conuenienter oportet,
Ponendæq; domo quærenda eſt area primum:
Nouiſtine locum potiorem rure beato?
Eſt vbi plus tepeant hyemes? vbi gratior aura
Leniat & rabiem Canis, & momenta Leonis?
Cum ſemel accepit ſolem furibundus acutum
Eſt vbi diuellat ſomnos minus inuida cura?
Deterius Libycis olet, aut nitet herba lapillis?
Purior in vicis aqua tendit rumpere plumbum,
Quàm quæ per pronum trepidat cũ murmure riuum?
Nempe inter varias nutritur ſylua columnas:
Laudaturq; domus, longos quæ proſpicit agros,
Naturam expellas furca, tamen vſq; recurret:
Et mala perrumpet furtim faſtidia victrix.
Non qui Sidonio contendere callidus oſtro
Neſcit Aquinatem potantia vellera fucum,

Varietas in genere vitę etiam inter eiuſdē ſtudii homines.

Libertas cũ paupertate iucundior ſplendida ſeruitute.

Vitę ruſticanę locus & cõmoditas maior, quam vrbanę.

Et in ciuitate ſyluas imitamur vicũ impulſu naturę.

Certa eſt calamitas maiora

affectare, quam quibus bene vti poisis.

Certius accipiet damnum, propius'ue medullis
Quàm qui non poterit vero distinguere falsum.
Quem res plus nimio delectauere secundæ,
Mutatæ quatient. si quid mirabere, pones
Inuitus. fugæ magna: licet sub paupere tecto
Reges, & regum vita præcurrere amicos.
Ceruus equum pugna melior communibus herbis
Pellebat, donec minor in certamine longo
Implorauit opes hominis, frenumq; recepit

Apologi interpretatio.

Sed postquàm victor violens discessit ab hoste,
Non equitem dorso, non frænum depulit ore:
Sic qui pauperiem veritus, potiore metallis
Libertate caret, dominum vehet improbus, atque
Seruiet æternum, quia paruo nesciet vti.

Simile a pede in eandem sententiam.

Cui non conueniat sua res, vt calceus olim,
Si pede maior erit, subuertet: si minor, vret.
Lætus sorte tua viues sapienter Aristi.
Nec me dimittes in castigatum, vbi plura
Cogere, quàm satis est, ac non cessare videbor.

Vacuna dea apud Sabinos, quam Varro victoriã alii aliã putauerunt.

Imperat, aut seruit collecta pecunia cuique,
Tortum digna sequi potius, quàm ducere finem:
Hæc tibi dictabam post fanum putre Vacunæ,
Excepto quòd non simul esses, cætera lætus.

AD BVLLATIVM.

Taxat questus cupiditatem in Bullatio, cuius gratia nusquam non currebat.

Quid tibi visa Chios Bullati, notaq; Lesbos?
Quid concinna Samos? quid Cressi regia Sardis?
Smyrna quid & Colophon? maiora, minoráne fama?
Cunctá'ne præ campo, & Tyberino flumine sordent?

An venit in votum Atalicis ex vrbibus vna?
An Lebedum laudas odio maris atq; viarum?
Scis Lebedus quàm ſit Gabijs deſertior, atq;
Fidenis vicis: tamen illhic viuere vellem,
Oblitusq; meorum, obliuiſcendus & illis,
Neptunum procul è terra ſpectare furentem.
Sed neq;, qui Capua Romam petit imbre, lutoq;
Aſperſus, volet in caupona viuere: nec qui
Frigus collegit, furnos & balnea laudat,
Vt fortunatam plenè præſtantia vitam.
Nec ſi te validus iactauerit Auſter in alto:
Idcirco nauem trans Aegæum mare vendas.
Incolumi Rhodos, & Mitylene pulchra facit, quod
Penula ſolſtitio, campeſtre niualibus auris
Per brumam Tyberis, ſextili menſe caminus.
Dum licet, & vultum ſeruat Fortuna benignum:
Romæ laudetur Samos, & Chios, & Rhodos abſens.
Tu quamcunq; Deus tibi fortunauerit horam,
Grata ſume manu, nec dulcia differ in annum:
Vt quocunq; loco fueris, vixiſſe libenter
Te dicas. nam ſi ratio & prudentia curas
Non locus effuſi late maris arbiter aufert,
Cœlum, non animum mutant, qui trans mare currunt:
Strenua nos exercet inertia: nauibus atq;
Quadrigis petimus bene viuere. quod petis, hic eſt,
Eſt Vlubris, animus ſi te non deficit æquus.

Ait illũ nõ animi cauſa peregrinari, ſed lucri.

Nihil prodeſſe ciuitatũ amoenitatem ad beatam vitam.

Vbiuis recte viuitur, ſi animi perturbationibus careamus.

Vlubræ, vicus obſcuriſſimus, vbi educatus eſt Auguſtus.

AD ICCIVM.

FRuctibus Agrippe Siculis, quos colligis, Icci
Si recte frueris, non eſt vt copia maior

Iccium Agrippæ procuratorẽ fortunatum

dicit, si fortuna sua bene vtatur

Ab Ioue donari possit tibi. tolle querelas,
Pauper enim non est, cui rerum suppetit vsus.
Si ventri bene, si lateri est, pedibusq; tuis: nil
Diuitiæ poterunt regales addere maius.

Si ita parce viuas, facile futurum vt ditissimus euadas.

Si fortè in medio positorum abstemius herbis
Viuis & vrtica: sic viues, protinus vt te
Confestim liquidus fortunæ riuus inauret:
Vel quia naturam mutare pecunia nescit,
Vel quia cuncta putas vna virtute minora.

Tuo exẽplo nihil mirũ si Democritus agrũ ob philosophiæ studium neglexerit.

Miramur si Democriti pecus edit agellos,
Cultaq;, dum peregre est animus sine corpore velox:
Cum tu inter scabiem tantam, & contagia lucri
Nil paruum sapias, & adhuc sublimia cures:
Quæ mare compescant causæ: quid temperet annum,
Stellæ sponte sua, iussæ ne vagentur, & errent:
Quid premat obscurum Lunæ, quid proferat orbem
Quid velit, & possit rerum concordia discors:

Stertinius Stoicus, qui Latine aduersus Empedoclẽ scripsit. Paruo succurritur bonis viris, qui paruo sunt contenti.

Empedocles, an Stertinij deliret acumen.
Verum seu pisces, seu porrum, & cæpe trucidas.
Vtere Pompeio Grospho, & si quid petet, vltro
Defer. nil Grosphus nisi verum orabit, & æquum,
Vilis amicorum est annona bonis, vbi quid deest.
Ne tam ignores, quo sit Romana loco res:
Cantaber Agrippæ, Claudi virtute Neronis
Armenius cecidit. Ius Imperiumq; Phraates
Cæsaris accepit genibus minor. aurea fruges
Italiæ pleno diffudit copia, cornu.

AD VINNIVM ASELLAM.

VT proficiſcentem docui te ſæpe, diuq́;,
Auguſto reddes ſignata volumina Vinni,
Si validus, ſi lætus erit, ſic deniq́; poſcet:
Ne ſtudio noſtri pecces, odiumq́; libellis
Sedulus importes, opera vehemente miniſter,
Si te fortè meæ grauis vret ſarcina chartæ,
Abijcito potius, quàm quò perferre iuberis,
Clitellas ferus impingas, Aſinæq́; paternum
Cognomen vertas in riſum, & fabula fias.
Viribus vtêris per cliuos, flumina, lamas.
Victor propoſiti ſimulac perueneris illhuc,
Sic poſitum ſeruabis onus, ne fortè ſub ala
Faſciculum portes librorum, vt ruſticus agnum:
Vt vinoſa globos furtiuæ Pyrrhia lanæ:
Vt cum pileolo ſoleas conuiua tribulis.
Ne vulgo narres te ſudauiſſe ferendo
Carmina, quæ poſſunt oculos, aureiſq́; morari
Cæſaris. oratus multa prece nitere porrò.
Vade, vale, caue ne titubes, mandataq́; frangas.

Quam opportune & prudenter munus offerendum.

Conuiua trib. qui ſoleas, & pileum ſub alis ferat, quum domũ redit ebrius

AD VILLICVM SVVM.

VIllice ſyluarum, & mihi me reddentis agelli,
Quem tu faſtidis habitatum quinq; focis, &
Quinq; bonos ſolitum Bariam dimittere patres,
Certemus, ſpinas animóne ego fortius, an tu
Euellas agro, & melior ſit Horatius, an res
Me quamuis Lamiæ pietas, & cura moratur
Fratrem mœrentis, rapto de fratre dolentis
Inſolabiliter: tamen iſthuc mens, animuſq́;
Fert, & amat ſpatijs obſtantia rumpere clauſtra.

Qui quinque ſenatores aluerit. qui Bariæ Sabinorũ loco præeſſent.

Rure ego viuentem, tu dicis in vrbe beatum.
Cui placet alterius, sua nimirum est odio, sors.
Stultus vterq; locum immeritum causatur inique.
In culpa est animus, qui se non effugit vnquam

Mediastynus vrbis cultor, quę Gręcis ἄστυ vocatur.

Tu mediastynus tacita prece rura petebas:
Nunc vrbem, & ludos, & balnea villicus optas.
Me constare mihi scis, & discedere tristem.
Quandocunque trahunt inuisa negotia Romam.

Quare tãtopere detestetur villicus vitam rusticam.

Non eadem miramur, eò disconuenit inter
Meq;, & te. nam quæ deserta, & inhospita tesqua
Credis: amœna vocat mecum qui sentit: & odit
Quæ tu pulchra vocas, fornix tibi, & vncta popina
Incutiunt vrbis desiderium video: & quòd

Angulus, hoc ẽ quod nullũ hic nascatur vinũ.

Angulus iste fert piper, & tus ocyus vua,
Nec vicina subest vinum præbere taberna
Quæ possit tibi: nec meretrix tibicina, cuius
Ad strepitum salias terræ grauis. & tamen vrges
Iampridem non tacta ligonibus arua: bouemq;
Disiunctum curas, & strictis frondibus exples.
Addit opus pigro riuus, si decidit imber,
Multa mole docendus aprico parcere prato.

Alia ętate alios mores sibi curę esse.

Nunc agè quid nostrum concentum diuidat, audi.
Quem tenues docuere togæ, nitidiq; capilli.
Quem scis immunem Cynaræ placuisse rapaci,
Quem bibulum liquidi media de luce Falerni,
Cœna breuis iuuat, & prope riuum somnus in herba.
Nec lusisse pudet, sed non incidere ludum,
Non isthic obliquo oculo mea commoda quisquam
Limat: non odio obscuro, morsuq; venenat.

Rident

Rident vicini glebas, & saxa mouentem.
Cum seruis vrbana diaria rodere mauis.
Horum tu in numerum voto ruis. inuidet vsum
Lignorum, & pecoris tibi calo argutus, & horti.
Optat ephippia bos piger, optat arare caballus
Quam scit vterq; libens, censebo, exerceat artem.

Mauis in ciuitate esurire, quã ruri splendide viuere.

Nemo est sua sorte contẽtus.

AD VALLAM.

QVÆ sit hyems Veliæ, quod cœlum Valla Sallerni,
Quorum hominum regio, & qualis via. nam mihi Baias
Musa superuacuas Antonius, & tamen illis
Me facit inuisum, gelida cùm perluor vnda
Per medium frigus. sanè myrteta relinqui,
Dictaq; cessantem neruis elidere morbum
Sulfura contemni, vicus gemit, inuidus ægris,
Qui caput & stomachum supponere fontibus audent
Clusinis, Gabiosq; petunt, & frigida rura.
Mutandus locus est, & diuersoria nota
Præter agendus equus. quo tendis? non mihi Cumas
Est iter, aut Baias, læua stomachosus habena
Dicet eques. sed equi frænato est auris in ore.
Maior vtrum populum frumenti copia pascat,
Collectós ne bibant impreis, puteós ne perenneis
Iugis aquæ. nam vina nihil moror illius oræ.
Rure meo possum quiduis perferre patiq;.
Ad mare cum veni, generosum, & lene requiro,
Quod curas abigat, quod cum spe diuite manet
In venas, animumq; meum, quod verba ministret:

Consulit Vallã de salubritate regionis Lucanię.

Myrteta, quas hodie vulgus thermas vocat.

Allegoria, qua innuit nos magis voluptatem quęrere, quam salubritatem loci.

Quod me Lucanæ iuuenem commendet amicæ.
Tractus vter plureis lepores, vter educet apros:
Vtra magis pisces, & echinos æquora celens:
Pinguis vt inde domum possim Phæaxq; reuerti,
Scribere te nobis, tibi nos accredere par est,

Phęax. Ex Homero, qui Pheaces nitidos & lautos facit.

Menius vt rebus maternis, atq; paternis
Fortiter absumptis, vrbanus cœpit haberi
Scurra vagus, non qui certum præsepe teneret:
Impransus, non qui ciuem dignosceret hoste,
Quælibet in quemuis opprobria fingere sæuus,
Pernicies, & tempestas, barathrumq;, macelli,
Quicquid quæsierat, ventri donabat auaro.
Hic vbi nequitiæ fautoribus, & timidis nil
Aut paulum abstulerat, patinas cœnabat omasi
Vilis & agnini, tribus vrsis quod satis esset
Scilicet vt ventres lamna candente nepotum.
Diceret vrendos correctus. Menius idem
Quicquid erat nactus prædæ maioris, vbi omne
Verterat in fumum, & cinerem: non Hercule miror
Aiebat, si qui comedunt bene: cum sit obeso
Nil melius turdo, nil vulua pulchrius ampla.

Alii codices hic secant epistolam.

Menius qui pantalabus dictus ob insignem rapacitatem.

Menii sententia quum esuriret.

Nimirum hic ego sum: nam tuta & paruula laudo,
Cum res deficiunt satis inter vilia fortis.
Verum vbi quid melius contingit, & vnctius: idem
Vos sapere, & solos aio bene viuere, quorum
Conspicitur nitidis fundata pecunia villis.

Fabulam in se transfert poeta, & interpretatur.

AD QVINTIVM.

Ne perconteris fundus meus, optime Quinti,
Aruo pascat herum, an baccis opulentet oliuæ.

Insinuatione vtitur occasione captata ex

Pomis ne & pratis, an amicta vitibus vlmo:
Scribetur tibi forma loquaciter, & ſitus agri.

agri ſui deſcriptione.

Continui montes, niſi diſſocientur opaca.
Valle: ſed vt veniens dextrum latus aſpiciat Sol,
Læuum diſcedens curru fugiente vaporet.
Temperiem laudes. quid? ſi rubicunda benigne
Corna vepres, & pruna, ferant? & quercus, & ilex,
Multa fruge pecus, multa dominum iuuet vmbra?
Dicas adductum propius frondere Tarentum
Fons etiam riuo dare nomen idoneus, vt nec
Frigidior Thracam, nec purior ambiat Hebrus:
Infirmo capiti fluit vtilis, vtilis aluo.
Hæ latebræ dulces, etiam (ſi credis) amœnæ
Incolumen tibi me præſtant Septembribus horis.

Idoneus, quod grecis ἱκανὸς i. ſufficiens.

Tu recte viuis, ſi curas eſſe, quod audis.
Iactamus iampridem omnis te Roma beatum:
Sed vereor ne cui de te plus, quàm tibi credas,
Ne'ue putes alium ſapiente, bonoq; beatum:
Neu ſi te populus ſanum, recteq; valentem
Dictitet, occultam febrem ſub tempus edendi
Diſſimules, donec manibus tremor incidat vnctis.
Stultorum incurata pudor malus vlcera celat.

Monet ne nimium de ſe adulatoribus pergat credere.

Si quis bella tibi terra pugnata, mariq;
Dicat, & his verbis vacuas permulceat aures:
Te'ne magis ſaluum populus velit, an populum tu:
Seruet in ambiguo qui conſulit & tibi & vrbi,
Iuppiter: Auguſti laudes cognoſcere poſſis
Cum pateris ſapiens, emendatusq; vocari:
Reſpondes'ne tuo dic ſodes nomine? nempe

Te ne magis: Hi duo verſus ſunt ex Varo poeta de Auguſto.

Dialogiſmus Quintii & poetę.

Vir bonus, & prudens dici delector ego, ac tu.
Qui dedit hoc hodie, cras si volet, auferet: vt si
Detulerit fasceis indigno, detrahet idem.
Pone: meum est, inquit: pono, tristisq; recedo.
Idem si clamet furem, neget esse pudicum,
Contendat laqueo collum pressisse paternum,
Morrdeat opprobrijs falsis, mutemq; colores?
Falsus honor iuuat, & mendax infamia terret.
Quē, nisi mendosum, & mendacem? vir bonus est quis?
Qui consulta patrum, qui leges, iuraq; seruat:
Quo multæ, magnæq; secantur iudice lites:
Quo responsore, & quo causæ teste tenentur.
Sed videt hunc omnis domus, & vicinia tota
Introrsum turpem, & speciosum pelle decora.
Nec furtum feci. nec fugi, si mihi dicat.
Seruus? habes pretium, loris non vreris. aio
Non hominem occidi: non pasces in cruce coruos:
Sum bonus & frugi: renuit, negat atq; Sabellus.
Cautus enim metuit foueam lupus, accipiterq;
Suspectos laqueos, & opertum miluius hamum.
Oderunt peccare boni virtutis amore.
Tu nihil admittes in te, formidine pœnæ.
Sit spes fallendi? miscebis sacra profanis.
Nam de mille fabæ modijs cum surripis vnum,
Damnum est. non facinus mihi pacto lenius isto:
Vir bonus, omne forū quem spectat, et omne tribunal,
Quandocunq; deos vel porco, vel boue placat.
Iane pater clare, clare cum dixit Apollo,
Labra mouet metuens audiri: pulchro Lauerna

Bonus vir neq; falsis laudibus gaudet, neq; falsis calumnijs dolet.

Bonus nō ē, nisi qui sua spōte et honesti amore non peccat.

Ex Stoicorum paradoxis, qui aiebant vitia esse paria.

Da mihi fallere, da iustum, sanctumq; videri,
Noctem peccatis, & fraudibus obyce nubem.
Quo melior seruo, quo liberior sit auarus,
In triuijs fixum cum se demittit ob assem,
Non video. nam qui cupiet, metuet quoq; porro.
Qui metuens viuit, liber mihi non erit vnquam:
Perdidit arma, locum virtutis deseruit, qui
Semper in augenda festinat, & obruitur re.
Vendere cum possis captiuum, occidere noli.
Seruit vtiliter, sine pascat durus. aretq;.
Nauiget, ac medijs hyemet mercator in vndis
Annonæ prosit, portet frumenta, penusq;.
Vir bonus & sapiens audebit dicere, Pentheu
Rector Thebarum, quid me perferre, patiq;
Indignum coges? adimam bona, nempe pecus, rem,
Lectos, argentum. tollas licet. in manicis &
Compedibus sæuo te sub custode tenebo.
Ipse Deus, simulatq; volam, me soluet. opinor.
Hoc sentit, moriar. mors vltima linea rerum est.

Hypocritarum oratio.

Syllogismo colligit quẽuis auarum seruũ esse.

Verba auari de seruo seruando in suam vtilitatem.

Locus ex Bacchis tragoedia Sentit autem sapientem nullo metumortis seruiturum.

AD SÆVAM.

QVamuis Sæua satis per te tibi consulis: & scis
Quo tandem pacto deceat maioribus vti:
Disce docendus adhuc, que censet amiculus: vt si
Cæcus iter monstrare velit: tamen aspice, si quid
Et nos, quod cures proprium fecisse, loquamur.
Si te grata quies, & primam somnus in horam
Delectat: si te puluis, strepitusq; rotarum,
Si ledit caupona, Ferentinum ire iubebo.
Nam neq; diuitibus contingunt gaudia solis,

Hac epistola ciuilem facilitatem seuerę austeritati pfert.

Sententia Epicuri.

λαθεβιώσας

Nec vixit male, qui natus moriensq; fefellit.
Si prodesse tuis, pauloq; benignius ipsum
Te tractare voles, accedes siccus ad vnctum.

Dictum Diogenis ad Aristippum.

Si pranderet olus patienter, regibus vti
Nollet Aristippus. si sciret regibus vti,
Fastidiret olus, qui me notat. vtrius horum
Verba probes & facta, doce, vel iunior audi,
Cur sit Aristippi potior sententia nanq;
Mordacem Cynicum sic eludebat (vt aiunt)
Scurror, ego ipse mihi, populo tu. tectius hoc, &
Splendidius multò est, equus vt me portet, alat rex.
Officium facio. tu poscis vilia. verum es
Tante minor: quamuis fers te nullius egentem,

Sētentia Platonis de Aristippo, quem naufragio eiectum diploide tectū inuenit.

Omnis Aristippum decuit color, & status, & res
Tentantem maiora, ferè præsentibus æquum.
Contrà, quem duplici panno patientia velat,
Mirabor vitæ via si conuersa decebit.
Alter purpureum non expectabit amictum,
Quid libet indutus celeberrima per loca vadet,
Personamq; feret non inconcinnus vtranque.

Diogenes frigere malebat quā purpuream vestem induere.

Alter Mileti textam, cane peius & angui
Vitabit chlamidem: morietur frigore, si non
Rettuleris pannum refer, & sine viuat ineptus.

Fortis & excelsi animi est periclitari fortunā.

Res gerere, & captos ostendere ciuibus hostes,
Attingit solium Iouis, & cœlestia tentat.
Principibus placuisse viris, non vltima laus est.
Non cuiuis homini contingit adire Corinthum.
Sedit qui timuit, ne non succederet. esto.
Quid? qui peruenit, fecit ne viriliter? atqui

Hic est, aut nusquam quod querimus hic onus horret
Vt paruis animis, & paruo corpore maius:
Hic subit, & perfert. aut virtus nomen inane est,
Aut decus, & pretium recte petit experiens vir.
Coram rege suo de paupertate tacentes
Plus poscente ferent. distat, sumas ne pudenter,
An rapias. atqui rerum caput hoc erat, hic fons.

Verba poscentium aliquid.

Indotata mihi soror est, paupercula mater,
Et fundus nec vendibilis, nec pascere firmus,
Qui dicit, clamat victum date. succinit alter,
Et mihi diuiduo findetur munere quadra.
Sed tacitus pasci si posset coruus, haberet
Plus dapis, & rixæ multo minus inuidiæq;.
Brundusium comes aut Surrentum ductus amœnum,
Qui queritur salebras, & acerbum frigus, & imbreis,
Aut cistam effractam, & subducta viatica plorat,
Nota refert meretricis acumina, sæpe catellam,
Sæpe periscelidem raptam sibi flentis, vti mox
Nulla fides damnis, verisq; doloribus adsit.
Nec semel irrisus triuijs attollere curat
Fracto crure Planum: licet illi plurima mânet
Lacryma per sanctum iratus dicat Osirim,
Credite, non ludo, crudeles tollite claudum.
Quære peregrinum vicinia rauce reclamat.

Locus ex Plauti Truculento de meretricum astutia.

Planũ scurram vocat & impostorem, vt Cicero: Ille Planus improbissimus.

AD LOLLIVM.

SI bene te noui metues liberrime Lolli
Scurrantis speciem præbere, professus amicum.
Vt matrona meretrici dispar erit, atque
Discolor infido scurræ distabit amicus.

Taxat Lolii importunam libertatem & nimis odiosam.

Est huic diuersum vitio vitium propè maius
Asperitas agrestis, & inconcinna, grauisq;:
Quæ se commendat tonsa cute, dentibus atris,
Dum vult libertas mera dici, veraq; virtus.
Virtus est medium vitiorum, & vtrinque reductum.

Adulatorum mores.

Alter in obsequium plus æquo pronus, & imi
Derisor lecti, sic nutum diuitis horret,
Sic iterat voceis, & verba cadentia tollit,
Vt puerum sæuo credas dictata magistro
Reddere, vel parteis minum tractare secundas.

Descriptio duri ac seueri.

Alter rixatur de lana sæpe caprina:
Propugnat nugis armatus, scilicet, vt non
Sit mihi prima fides, & vere quod placet, vt non
Acriter elatrem: pretium ætas altera sordet.

Castor & Docilis par gladiatorum,

Ambigitur quid enim? Castor sciat, an Docilis plus:
Brundisium Numici melius via ducat, an Appi.

Arrogans diuitis censura in pauperem amicum.

Quem damnosa Venus, quem præceps alea nudat:
Gloria quem supra vireis, & vestit, & vngit:
Quem tenet argenti sitis importuna, famesq;:
Quem paupertatis pudor, & fuga, diues amicus
Sæpe decem vitijs instructior, odit, & horret:
Aut si non odit, regit: ac veluti pia mater
Plus quàm se sapere, & virtutibus esse priorem
Vult: & ait Prope vera. meæ, contendere noli,

Verba diuitis ad pauperem.

Stultitiam patiuntur opes. tibi paruula res est.
Arcta decet sanum comitem toga. desine mecum
Certare. Eutrapelus cuicunque nocere volebat,
Vestimenta dabat pretiosa. beatus enim iam
Cum pulchris tunicis sumet noua consilia, & spes,

Dormiet in lucem, scorto postponet honestum
Officium, nummos alienos pascet, ad imum
Thraxerit, aut olitoris aget mercede caballum.
Arcanum neque tu scrutaberis vllius vnquam:
Commissumq; teges, & vno tortus, & ira,
Nec tua laudabis studia, aut aliena reprendes:
Nec cum venari volet ille poëmata panges.
Gratia sic fratrum geminorum Amphionis, atq;
Zethi dissiluit, donec suspecta seuero
Conticuit lyra, fraternis cessisse putatur
Moribus Amphion, tu cede potentis amici
Lenibus imperijs, quotiesq; educet in agros
Aetolis onerata plagis iumenta, canesq;:
Surge, & inhumanæ senium depone camœnæ?
Cœnes vt pariter pulmenta laboribus empta.
Romanis solenne viris opus, vtile famæ,
Vitæq;, & membris: presertim cum valeas, &
Vel cursu superare canem, vel viribus aprum
Possis. adde, virilia quòd speciosius arma
Non est qui tractet. scis quo clamore coronæ
Prælia sustineas campestria: deniq; seuam
Militiam puer, & Cantabrica bella tulisti
Sub duce, qui templis Parthorum signa refixit:
Et nunc, si quid abest, Italis adiudicat armis.
Ac ne te retrahas, & inexcusabilis absis
Quamuis nil extra numerum fecisse, modumq;
Curas: interdum nugaris rure paterno.
Partitur lintres exercitus: Actia pugna
Te duce per pueros hostili more refertur.

Quomodo amicis conuiuendum.

Amphion musica, zethus venatione delectabatur.

Aetolis plagis calydonius melagri venatione nobilitatis.

Sub duce Augustum intelligit, qui signa cum Crasso capta recepit.

Immaginē pugnę Actiacę per ludum repręsentat.

Aduersarius est frater, lacus, Adria: donec
Alterutrum velox victoria fronde coronet.
Consentire suis studijs qui crediderit te:
Fautor vtroque tuum laudabit pollice ludum.
Protinus vt moneam, si quid monitoris eges tu:
Quid de quoque viro, & cui dicas, sæpe videto,
Saluberrima pręcepta & sententię nonnullę.
Percontatorem fugito, nam garrulus idem est:
Nec retinent patulæ commissa fideliter aures.
Ne quenquam ames ex familia amici.
Et semel emissum volat irreuocabile verbum.
Non ancilla tuum iecur vlceret vlla, puer've,
Intra marmoreum venerandi limen amici,
Ne dominus pueri pulchri, charæ've puellę
Munere te paruo beet, aut incommodus angat.
Nō temere quē uis commēdes.
Qualem commendes etiam atque etiam aspice: ne mox
Incutiant aliena tibi peccata pudorem.
Fallimur, & quondam non dignum tradimus. ergo
Si amico p calumniam detrahitur tuere eius famam, si potes
Quem sua culpa premet, deceptus omitte tueri.
Vt penitus notum, si tentent crimina, serues,
Tuterisq; tuo fidentem præsidio, qui
Dente Theonino cum circumroditur. ecquid
Ad te pòst paulò ventura pericula sentis?
Nam tua res agitur, paries cum proximus ardet:
Et neglecta solent incendia sumere vires
Periculosa prĩcipium amicitia.
Dulcis inexpertis cultura potentis amici:
Expertus metuit. tu dum tua nauis in alto est,
Similitudo morum in amicitia necessaria.
Hoc age, ne mutata retrorsum te ferat aura.
Oderunt hilarem tristes, tristemq; iocosi,
Sedatum celeres, agilem gnauumq; remissi:
Potores bibuli media de nocte Falerni

Oderunt porrecta negantem poculo: quamuis
Nocturnos iures te formidare vapores
Deme supercilio nubem, plerunque modestus
Occupat obscuri speciem, taciturnus acerbi.
Inter cuncta leges, & percontabere doctos,
Qua ratione queas traducere leniter æuum,
Ne te semper inops agitet, vexetq; cupido,
Ne pauor, & rerum mediocriter vtilium spes:
Virtutem doctrina paret, natura ne donet:
Quid minuat curas, quid te tibi reddat amicum,
Quid pure tranquillet, honos, an dulce lucellum,
An secretum iter, & fallentis semita vitæ.
Me quoties reficit gelidus Digentia riuus,
Quem Mandela bibit rugosus frigore pagus,
Quid sentire putas? quid credis amice precari?
Sit mihi, quod nunc est, etiam minus, vt mihi viuam.
Quod superest æui, si quid superesse volunt dij,
Sit bona librorum, & prouisæ frugis in annum,
Copia, neu fluitem dubiæ spe pendulus horæ.
Sed satis est orare Iouem, qui donat, & aufert:
Det vitam, det opes, æquum mi animum ipse parabo.

Ratio quaquis feliciter possit viuere.

Rugosus frigore Hoc est, qui prefrigore contrahat in rugas hominum corpora.

AD MECOENATEM.

PRisco si credis Mecænas docte Cratino,
Nulla placere diu, nec viuere carmina possunt,
Quæ scribuntur aquæ potoribus: vt male sanos
Ascripsit Liber Satyris, Faunisq; poëtas.
Vina ferè dulces oluerunt manè Camœnæ:

In eos qui magnorum virorũ vitia imitantur quum virtutem assequi non possunt.

Laudibus arguitur vini vinosus Homerus.
Ennius ipse pater nunquam nisi potus ad arma
Prosiluit dicenda: forum, putealq; Libonis
Mandabo siccis: adimam cantare seueris.
Hoc simul edixit, non cessauere poëtæ
Nocturno certare mero, putere diurno.
Quid si quis vultu toruo ferus, & pede nudo,
Exiguæq; togæ simulet textore Catonem,
Virtutem'ne repræsentet, moresq; Catonis?
Rupit Hyarbitam Timagenis æmula lingua,
Dum studet vrbanus, tenditq; disertus haberi.
Decipit exemplar vitijs imitabile. quòd si
Pallerem casu, biberent exangue cuminum.
Ô imitatores seruum pecus, vt mihi sæpe
Bilem, sæpe iocum vestri mouere tumultus,
Libera per vacuum posui vestigia princeps:
Non aliena meo pressi pede. qui sibi fidit
Dux, regit examen. Parios ego primus Iambos
Ostendit Latio, numeros, animosq; secutus
Archilochi, non res, & agentia verba Lycambem,
At ne me folijs ideo breuioribus ornes
Quòd timui mutare modos, & carminis artem:
Temperat Archilochi Musam pede mascula Sapphò:
Temperat Alcæus, sed rebus, & ordine dispar.
Nec socrum quærit quem versibus oblinat atris:
Nec sponse laqueum famoso carmine nectit.
Hunc ego non alio dictum prius ore, Latinis
Vulgaui fidicen. iuuat immemorata ferentem
Ingenijs, oculisq; legi manibusq; teneri.

Puteâque Lib. Hoc est, sedem pretoris quod Libro primus ibi tribunal posuerit.

Hyarbita Maurus dum vult equare Timagenē dicendo, rupit seipsum.

Quam dextre Horatius Archilocum imitetur.

Tempero Sapphus & Alcei suauitate. Archilochi acerbitatem.

Scire velis mea cur ingratus opuscula lector
Laudet, ametq́; domi. premat extra limẽ iniquus:
Non ego ventosæ plebis suffragia venor
Impensis cœnarum, & tritæ munere vestis.
Non ego nobilium scriptorum auditor, & vltor,
Grammaticas ambire tribus, & pulpita dignor.
Hinc illæ lacrymæ. spissis indigna theatris
Scripta pudet recitare. & nugis addere pondus.
Si dixi, rides ait, & Iouis auribus ista
Seruas. fidis enim manare poëtica mella
Te solum, tibi pulcher. ad hæc ego naribus vti
Formido, luctantis acuto ne secer vngui:
Displicet iste locus, clamo, & diludia posco.
Ludus enim genuit trepidum certamen, & iram,
Ira truces inimicitias, & funebre bellum.

Causa q̃re multis inuitus fuerit Horatius.

Diludia ludorũ intermissionẽ.

AD LIBRVM SVVM.

VErtumnum, Ianumq́; liber spectare videris:
Scilicet vt prostes sosiorum punice mũdus.
Odisti claueis, & grata sigilla pudico.
Paucis ostendi gemis, & communia laudas,
Non ita nutritus. fuge, quò discedere gestis:
Non erit emisso reditus tibi. quid miser egi?
Quid volui? dices: vbi quis te læserit: & scis
In breue te cogi, cum plenus languet amator,
Quod si non odio peccantis desipit augur,
Charus eris Romæ, donec te deserat ætas.
Contrectatus vbi manibus sordescere vulgi
Cœperis, aut tineas pasces taciturnus inerteis,
Aut fugies Vticam, aut vinctus mittèris Ilerdam:

Vertũnũ Ianũ que spectare. Hoc est, prostare ante quorum tẽpla erant bibliopolę.

Aut tu putrescees, aut ex te

fiet literę opistographę.

Ridebit monitor non exauditus. vt ille
Qui male parentem in rupeis detrusit asellum
Iratus. quis enim inuitum seruare laboret?
Hoc quoq; te manet, vt pueros elementa docentem
Occupet extremis in vicis balba senectus.

Horatii humilis genealogia & successus, pręterea tempus & ętas qua hęc scripsit, nimirum annos natus. xliiii.

Cum tibi Sol tepidus plures admonerit aures
Me libertino natum patre. & in tenui re
Maiores pennas nido extendisse loquêris,
Vt quantum generi demas, virtutibus addas.
Me primis vrbis belli placuisse, domiq;,
Corporis exigui, præcanum, solibus aptum,
Irasci celerem, tamen vt placabilis essem.
Fortè meum si quis te percontabitur æuum,
Me quater vndenos sciat impleuisse Decembres:
Collegam Lepidum quo duxit Lollius anno.

Q. HORATII FLACCI EPISTOLARVM LIBER II.

AD AVGVSTVM.

Tacite commēdat se & poetas Augusto, rōne reddita, quod minus sępe eū interpellauit literis suis.

VM tot sustineas, & tanta negotia solus:
Res Italas armis tuteris, moribus ornes,
Legibus emendes: in publica commoda peccem,

Si longo sermone morer tua tempora Cæsar.
Romulus, & Liber pater, & cum Castore Pollux
Post ingentia facta, Deorum in templa recepti:
Dum terras, hominumq; colunt genus, aspera bella
Componunt, agros assignant, oppida condunt:
Plorauere suis non respondere fauorem
Speratum meritis. diram qui contudit Hydram,
Notaq; fatali portenta labore subegit,
Comperit inuidiam supremo fine domari
Vrit enim fulgore suo, qui prægrauat arteis
Infra se positas, extinctus amabitur idem.
Præsenti tibi maturos largimur honores:
Iurandasq; tuum per nomen ponimus aras,
Nil oriturum aliâs, nil ortum tale fatentes.
Sed tuus hic populus sapiens, & iustus in vno.
Te nostris ducibus, te Graijs anteferendo:
Cætera nequaquam simili ratione, modoq;
Aestimat: & nisi quæ terris semota, suisq;
Temporibus defuncta videt, fastidit & odit.
Sic fautor veterum, vt tabulas peccare vetanteis,
Quas bis quinq; viri sanxerunt: fœdera regum
Vel Gabijs, vel cum rigidis æquata Sabinis,
Pontificum libros, amnosa volumina vatum,
Dictitet Albano Musas in monte locutas.
Si, quia Græcorum sunt antiquissima quæq;
Scripta, vel optima, Romani pensantur eadem
Scriptores trutina, non est quod multa loquamur:
Nil intra est oleam, nil extra est in nuce duri.
Venimus ad summum fortunæ, pingimus atq;

Boni & pruden tis pricipiis typus & officiũ.

Romani antiquitatis admiratores.

Si latinos optimos, quia antiquissimos iudicamus, iam sensu communi caremus.

Psallimus, & luctamur Achiuis doctius vnctis.

Poema vetustate, vt vinũ, non æstimatur.

Si meliora dies, vt vina, poëmata reddit,
Scire velim pretium chartis quotus arroget annus
Scriptor abhinc annos centum qui decidit, inter
Perfectos, veteresq; referri debet? an inter
Viles, atq; nouos? excludat iurgia finis.
Est vetus, atq; probus, centum qui perficit annos,
Quid qui deperijt minor vno mense, vel anno,
Inter quos referendus erit? veteres ne poëtas?
An quos & præsens, & postea respuet ætas?
Iste quidem veteres inter ponetur honeste,
Qui vel mense breui. vel toto est iunior anno.

Caudę pilos. Alludit ad historiam Sertorii ducis, cuius meminit Plutarchus in eius vita Ennius nõ propterea statim absolutissimus quia vetustissimus.

Vtor permisso, caudæq; pilos, vt equinæ
Paulatim vello, & demo vnum, demo etiam vnum:
Dum cadat elusus ratione ruentis acerui,
Qui redit ad fastos, & virtutem æstimat annis,
Miraturq; nihil, nisi quod Libitina sacrauit.
Ennius & sapiens, & fortis, & alter Homerus,
Vt Critici dicunt, leuiter curare videtur,
Quò promissa cadant, & somnia Pythagorea.
Næuius in manibus? non est, & mentibus hæret
Penè recens, adeò sanctum est vetus omne poëma.
Ambigitur quoties vter vtro sit prior, aufert
Pacuuius docti famam senis, Accius alti:
Dicitur Afrani toga conuenisse Menandro,

Afranius comoediam latinã scripsit, quę togata est,

Plautus ad exemplar Siculi properare Epicharmi,
Vincere Cæcilius grauitate, Terentius arte.
Hos ediscit, & hos arcto stipata theatro
Spectat Roma potens. habet hos, numeratq; poëtas

Ad

Ad nostrum tempus Liui, scriptoris ab æuo.
Interdum vulgus rectum videt, est, vbi peccat.
Si veteres ita miratur, laudatq; poëtas,
Vt nihil anteferat, nihil illis comparet, errat.
Si quedam nimis antiquè, si pleraq; dure
Dicere credat eos, ignauè multa, fatetur,
Et sapit, & mecum facit, & Ioue iudicat æquo.
Non equidem insector, delendaq; carmina Liui
Esse reor: memini quæ plagosum mihi paruo
Orbilium dictare: sed emendata videri,
Pulchraq;, & exactis minimum distantia, miror.
Inter quæ verbum emicuit si fortè decorum, &
Si versus pulò concinnior vnus, & alter,
Iniuste totum ducit, venditq; poëma.
Indignor quicquam reprehendi, non quia crasse
Compositum, illepidé ue putetur, sed quia nuper:
Nec veniam antiquis, sed honorem, & præmia posci
Rectè, nec'ne crocum, floresq; perambulet Attæ.
Fabula si dubitem, clament perijsse pudorem
Cuncti penè patres, ea cum reprehendere coner
Quæ grauis Aesopus, quæ doctus Roscius egit:
Vel quia nil rectum, nisi quod placuit sibi, ducunt:
Vel quia turpe putant parere minoribus, & quæ
Imberbes didicere, senes perdenda fateri.
Iam saliare Numæ carmen qui laudat, & illud,
Quod mecum ignorat, solus vult scire videri:
Ingenijs non ille fauet, plauditq; sepultis,
Nostra sed impugnat, nos, nostraq; liuidus odit.
Quòd si tam Grecis nouitas inuisa fuisset,

Liuius Andronicus primus latine fabulas scripsit.

Seruius Orbilius Horatii preceptor.

Attę, qui in fabula Matertera omnia florũ genera vsque ad fastidium recenset.

Quàm nobis, quid nunc esset vetus, aut quid haberet
Quod legeret, tereretq; viritim publicus vsus?

Grecię exercitia & poeticę initium.

Vt primum positis nugari Græcia bellis
Cœpit, & in vitium fortuna labier æqua,
Nunc athletarum studijs, nunc arsit equorum:
Marmoris, aut eboris fabros, aut æris amauit,
Suspendit picta vultum, mentemq; tabella:
Nunc tibicinibus, nunc est gauisa tragœdis:
Sub nutrice puella velut si luderet infans:
Quod cupidè petijt, maturè plena reliquit
Quid placet, aut odio est, quod non mutabile credas?
Hoc paces habuere bonæ, ventiq; secundi.

Romæ dulce diu fuit, & solenne, reclusa
Manè domo vigilare: clienti promere iura:
Cautos nominibus certis expendere nummos:
Maiores audire: minori dicere, per quæ
Crescere res posset, minui damnosa libido.

Et Romam trã natum poeticę studium.

Mutauit mentem populus leuis, & calet vno
Scribendi studio pueri, patresq; seueri
Fronde comas vincti cœnant, & carmina dictant.
Ipse ego, qui nullos me affirmo scribere versus
Inuenior Parthis mendacior: & prius orto
Sole, vigil calamum, & chartas, & scrinia posco.

Nauem agere ignarus nauis timet: abrotanum ægro
Non audet, nisi qui didicit, dare quod medicorum est,
Promittunt medici, tractant fabrilia fabri.
Scribimus indocti, doctiq; poëmata passim.

Multos a vitiis remoratur poetica.

Hic error tamen, & leuis hæc insania, quantas
Virtutes habeat, sic collige. vatis auarus

Non temere est animus, versus amat, hoc studet vnum:
Detrimenta, fugas seruorum, incendia ridet
Non fraudem socio, puero non cogitat vllam
Pupillo: viuit siliquis, & pane secundo:
Militiæ quanquam piger, & malus, vtilis vrbi:
Si das hoc, paruis quoque rebus magna iuuari,
Os tenerum pueri, balbumq; poëta figurat.
Torquet ab obscenis iam nunc sermonibus aurem:
Mox etiam pectus præceptis format amicis,
Asperitatis, & inuidiæ corrector, & iræ:
Recte facta refert, orientia tempora notis
Instruit exemplis, inopem solatur, & ægrum.
Castis cum pueris ignara puella mariti
Disceret vnde preces, vatem ni Musa dedisset?
Poscit opem chorus & presentia, numina sentit,
Cœlestes implorat aquas, docta prece blandus.
Auertit morbos, metuenda pericula pellit,
Impetrat & pacem, & locupletem frugibus annum.
Carmine dij superi placantur, carmine manes.
Agricole prisci, fortes, paruoq; beati,
Condita post frumenta, leuantes tempore festo
Corpus, & ipsum animum spe finis dura ferentem,
Cum socijs operum, & pueris, & coniuge fida
Tellurem porco, Siluanum lacte piabant,
Floribus, & vino Genium memorem breuis æui.
Fescenina per hunc inuenta licentia morem
Versibus alternis opprobria rustica fudit:
Libertasq; recurentes accepta per annos
Lusit amabiliter: donec iam sæuus apertam

Reipub. vtilē esse poeticem.

Est rustica ingenia carmine delectari.

Vnde nati ludi Fescenini.

In rabiem verti cœpit iocus, & per honestas
Ire domos impunè minax. doluere cruento
Dente lacessiti. fuit intactis quoque cura
Conditione super communi. quin etiam lex,
Pœnaq; lata malo, quæ nollet carmine quenquam
Describi. vertére modum formidine fustis
Ad benedicendum, delectandumq; redacti.

Greci armis victi, romanos humanioribus disciplinis vicerunt.

Græcia capta ferum victorem cœpit & artes
Intulit agresti Latio, sic horridus ille
Defluxit numerus Saturnius, & graue virus
Munditiæ pepulere, sed in longum tamen æuum
Manserunt, hodieq; manent vestigia ruris.
Seruus enim Græcis admouit acumina chartis,
Et post Punica bella quietus, quærere cœpit,

Quando imitari coeperint latini grecos.

Quid Sophocles, & Thespis, et Aeschylus vtile ferrēt
Tentauit quoq; rem si dignè vertere posset,
Et placuit sibi natura sublimis, & acer.
Nam spirat Tragicum satis, & fœliciter audet:
Sed turpem putat in scriptis, metuitq; lituram.
Creditur, ex medio quia res accersit, habere

Comoedia de medio e vita communi sumpta est.

Sudoris minimum, sed habet Comœdia tanto
Plus Veneris, quantò veniæ minus: aspice Plautus
Quo pacto partes tutetur amantis ephebi,
Vt patris attenti, lenonis vt insidiosi:

Alexandri tam ridicula censura in poetica, quam grauis in pictura, & sculptura.

Quantus sit Dorsennus edacibus in parasitis,
Quàm non adstricto percurrat pulpita socco
Gestit enim nummum in loculos dimittere, posthac
Securus cadat, an recto stet fabula talo.

Gloriosus ex

Quem tulit ad scenam ventoso gloria curru,

Exanimat lentus ſpectator, ſedulus inflat.
Sic leue, ſic paruum eſt, animum quod laudis auarum
Subruit, aut reficit valeat res ludicra. ſi me
Palma negata macrum, donata reducit opimum.
Sæpe etiam audacem fugat hoc, terretq; poëtam:
Quòd numero plures, virtute & honore minores
Indocti, ſtolidiq;, & depugnare parati.
Si diſcordet eques: media inter carmina poſcunt
Aut vrſum, aut pugiles. his nam plebecula gaudet.
Verum equitis quoq; iam migrauit ab aure voluptas
Omnis, ad incertos oculos, & gaudia vana.
Quatuor aut plures aulæa premuntur in horas,
Dum fugiunt equitum turmæ, peditumq; cateruæ,
Mox trahitur manibus regum fortuna retortis.
Eſſeda feſtinant, pilenta, petorita, naues,
Captiuum portatur ebur, captiua Corinthus
Si foret in terris, rideret Democritus, ſeu
Diuerſum confuſa genus panthera camelo,
Siue elephas albus vulgi conuerteret ora:
Spectaret populum ludis attentius ipſis,
Vt ſibi præbentem mimo ſpectacula plura.
Scriptores autem narrare putaret aſello
Fabellam ſurdo: nam quæ peruincere voces
Eualuere ſonum: referunt quem noſtra theatra?
Garganum mugire putes nemus, aut mare Tuſcum:
Tanto cum ſtrepitu ludi ſpectantur, & artes.
Diuitiæq; peregrinæ. quibus oblitus actor
Cum ſtetit in ſcena, concurrit dextera læuæ.
Dixit adhuc aliquid? nil ſane. quid placet ergo?

ſpectatorũ vultibus pendet.

Quid alienet munitos a ſcribendo.

Ludi quibus exhibeatur bellum ac triumphus.

Democritus populum non poſſet non ridere qui ob belluam ita tumultuaretur, vt nihil poſſit exaudiri de fabula.

Accuratius ſpectant veſtes quã ipſam actionẽ.

Lana Tarentino violas imitata veneno.
Ac ne fortè putes me, quæ facere ipse recusem
Cum recte tractent alij, laudare maligne:
Ille per extentum funem mihi posse videtur
Ire poëta, meum qui pectus Inaniter angit,
Iritat, mulcet, falsis terroribus implet,
Vt magus, & modò me Thebis, modò ponit Athenis.
Verum age, & his, qui se lectori credere malunt,
Quàm spectatoris fastidia ferre superbi,
Curram redde breuem, si munus Apolline dignum
Vis complere libris, & vatibus addere calcar,
Vt studio maiore petant Helicona virentem.
Multa quidem nobis facimus mala sæpe poëtæ,
Vt vineta egomet cædam mea, cum tibi librum
Sollicito damus, aut fesso: cum lædimur, vnum
Si quis amicorum est ausus reprendere versum,
Cum loca iam recitata reuolimus irreuocati,
Cum lamentamur, non apparere labores
Nostros, & tenui deducta poëmata filo,
Cum speramus eò rem venturam, vt simulatque
Carmina rescieris nos fingere, commodus vltro
Accersas, & egere vetes, & scribere cogas.
Sed tamen est operæpretium cognoscere, quales
Aedituos habeat, belli spectata, domique;
Virtus, indigno non committenda poëtæ.
Gratus Alexandro regi magno fuit ille
Chœrilus, incultis qui versibus, & male natis
Rettulit acceptos, regale numisma, Philippos.
Sed veluti tractata notam, labemque; remittunt

Magnus sit oportet qui in re ludicra sic me possit afficere. Hortatur Augustum vt bibliothecam libris instruat & poetas colat ornetque.

Poetis insignibus fauendum.

Atramenta, ferè scriptores carmine fœdo
Splendida facta linunt. idem rex ille, poëma
Qui tam ridiculum, tam care prodigus emit,
Edicto vetuit, ne quis se præter Apellem
Pingeret, aut alius Lysippo duceret æra
Fortis Alexandri vultum simulantia, quòd si
Iudicium subtile videndis artibus illud
Ad libros, & ad hæc musarum dona vocares,
Bœotûm in crasso iurares aëre natum.
At neq; dedecorant tua de se iudicia, atque
Munera: quæ multa dantis cum laude tulerunt
Dilecti tibi Vergilius, Variusq; poëtæ.
Nec magis expressi vultus per ahenea signa,
Quàm per vatis opus mores, animiq; virorum
Clarorum apparent, nec sermones ego mallem
Repentes per humum, quàm res componere gestas:
Terrarumq; situs, & flumina dicere, & arces
Montibus impositas, & Barbara regna, tuisq;
Auspicijs totum confecta duella per orbem,
Claustraq; custodem pacis cohibentia Ianum,
Et formidatam Parthis te principe Romam,
Si quantum cuperem, possem quoq;. sed neq; paruum
Carmen maiestas recipit tua: nec meus audet
Rem tentare pudor, quam vires ferre recusent.
Sedulitas autem, stultè quem diligit, vrget:
Præcipuè cum se numeris commendat, & arte,
Discit enim citius, meminitq; libentius illud,
Quod quis deridet, quàm quod probat, & veneratur.
Nil moror officium, quod me grauat: ac neque ficto

Laus Augusti. & poetarũ Vergilii, & Varii.

Verecunde ingenii sui tarditatem fatetur, vnde non maiora viribus tẽtauerit.

In peius vultu proponi cereus vſquam,
Nec prauè factis decorari verſibus opto:
Ne rubeam pingui donatus munere, & vnà
Cum ſcriptore meo capſa porrectus operta
Deferar in vicum vendentem tus, & odores,
Et piper, & quicquid chartis amicitur ineptis.

AD IVLIVM FLORVM.

Dicit ſe nõ magis teneri vt p̄ſtet quę nõ promiſit, quam mãgo aliquis, qui ſeruum fugitiuum vẽdidit. nõ diſſimulato vitio, legibus obnoxius eſt.

FLore bono, claroq; fidelis amice Neroni,
Si quis fortè velit puerum tibi vendere natum
Tybure, vel Gabijs, & tecum ſic agat: hic &
Candidus, & talos à vertice pulcher ad imos,
Fiet, eritq; tuus, nummorum millibus octo,
Verna miniſterijs ad nutus aptus heriles;
Literulis Græcis imbutus, idoneus arti
Cui libet: argilla quiduis imitabitur vda.
Quinetiam canet indoctum, ſed dulce bibenti.
Multa fidem promiſſa leuant, vbi plenius æquo
Laudat venales, qui vult extrudere, merces.
Res vrget me nulla: meo ſum pauper in ære.
Nemo hoc mangonum faceret tibi: non temerè à me
Quiuis ferret idem: ſemel hic ceſſauit. & vt fit,
In ſcolis latuit metuens pendentis habenæ.
Des nummos, excepta nihil te ſi fuga lædat.
Ille ferat pretium pœnæ ſecurus, opinor.
Prudens emiſti vitioſum, dicte tibi eſt lex.
Inſequeris tamen hunc, & lite moraris iniqua.
Dixi me pigrum proficiſcenti tibi, dixi
Talibus officijs propè mancum, ne mea ſeuus
Iurgares, ad te quòd epiſtola nulla veniret.

Luculli exercitus bello contra

Quid tum profeci, mecum facientia iura
Si tamen attentas? quereris super hoc etiam, quòd
Expectata tibi non mittam carmina mendax
Luculli miles collecta viatica multis
Aerumnis, lassus dum noctu stertit, ad assem
Perdiderat: post hoc vehemens lupus, & sibi, & hosti
Iratus pariter, ieiunis dentibus acer,
Præsidium regale loco deiecit, vt aiunt,
Summe munito, & multarum diuite rerum.
Clarus ob id factum, donis ornatur honestis:
Accipit & bis dena super sestertia nummum.
Fortè sub hoc tempus castellum euertere pretor
Nescio quod cupiens, hortari cœpit eundem
Verbis, quæ timido quoque possent addere mentem.
I bone, quò virtus tua te vocat, i pede fausto
Grandia laturus meritorum præmia, quid stas?
Post hæc ille catus, quantumuis rusticus, ibit,
Ibit eò quò vis: qui zonam perdidit, inquit.
Romæ nutriri mihi contigit, atque doceri,
Iratus Graijs quantum nocuisset Achilles,
Adiecere bonæ paulò plus artis Athenæ:
Scilicet vt possem curuo dignoscere rectum:
Atque inter syluas Achademi quærere verum.
Dura sed amouere loco me tempora grato:
Ciuilisq; rudem belli tulit æstus in arma,
Cæsaris Augusti non responsura lacertis.
Vnde simul primum me dimiscere Philippi
Decisis humilem pennis, inopemq; paterni
Et laris & fundi, paupertas impulit audax

Mithridatē, quū inedia laboraret, quiduis attentabat. satur non item,

Romę Iliada didicit Horatius.

Innuit se inopia rei familiaris coactum scribere versus, q̄ fa

cere nolit, post quã nactus est, vnde viuat.

Vt versus facerem. sed, quod non desit, habentem
Quæ poterunt vnquam satis expurgare cicutæ,
Ni melius dormire putem, quàm scribere versus?
Singula de nobis anni prædantur euntes.
Eripuere iocos, Venerem, conuiuia, ludum:
Tendunt extorquere poëmata, quid faciam vis?
Deniq; non omnes eadem mirantur, amantq;.
Carmine tu gaudes: hic delectatur Iambis:
Ille Bioneis sermonibus, & sale nigro.
Tres mihi conuiuæ propè dissentire videntur,
Poscentes vario multum diuersa palato.
Quid dem? quid non dem? renuis tu, quod iubet alter.
Quod petis, id sanè est inuisum, acidumq; duobus.
Præter cætera, Romæ mé ne poëmata censes
Scribere posse, inter tot curas, totq; labores?
Hic sponsum vocat, hic auditum scripta, relictis
Omnibus officijs, cubat hic in colle Quirini,
Hic extremo in Auentino, visendus vterque.
Interualla vides humanè commoda, verùm
Plures sunt plateæ. nihil vt meditantibus obstet.
Festinat calidus mulis, gerulisq; redemptor
Torquet nunc lapidem, nunc ingens machina tignum:
Tristia robustis luctantur funera plaustris:
Hàc rabiosa fugit canis, hàc lutulenta ruit sus.
I nunc, & versus tecum meditare canoros.
Scriptorum chorus omnis amat nemus, & fugit vrbes
Rite cliens Bacchi somno gaudentis, & vmbra.
Tu me inter strepitus nocturnos, atque diurnos
Vis canere, & contracta sequi vestigia vatum?

Bioneis sermo satyra & mordacitate, cuiusmodi fuit Bionis qui poetas atrocissime insectatus est, vt ne Homero quidem ipsi pepercerit.

Ingenium si quod vacuas desumpsit Athenas:
Et studijs annos septem dedit: insenuitq;
Libris & curis, statua taciturnius exit
Plerunque: & risu populum quatit. hîc ego rerum
Fluctibus in medijs, & tempestatibus vrbis
Verba lyræ motura sonum connectere digner?
  Frater erat Romæ consulti rhetor, vt alter
Alterius sermone meros audiret honores:
Gracchus vt hic illi foret, hic vt Mutius illi.
Qui minus argutos vexat furor iste poëtas?
Carmina compono, hic Elegos, mirabile visu,
Celatumq; nouem Musis opus. aspice primùm
Quanto cum fastu, quanto molimine circum
Spectemus vacuam Romanis vatibus ædem.
Mox etiam, si fortè vacas, sequere, & procul audi
Quid ferat, & quare sibi nectat vterq; coronam.
Cedimur, & totidem plagis consumimus hostem
Lento Samnites ad lumina prima duello.
Discedo Alcæus puncto illius: ille meo quis?
Quis, nisi Callimachus? si plus adposcere visus
Fit Mimermnus: & optiuo cognomine crescit.
  Multa fero, vt placem genus irritabile vatum,
Cùm scribo, & supplex populi suffragia capto
Idem finitis studijs, & mente recepta,
Obturem patulas impunè legentibus aures.
Ridentur, mala qui componunt carmina: verùm
Gaudent scribentes, & se venerantur, & vltrò
Si taceas, laudant, quicquid scripsere, beati.
  At qui legitimum cupiet fecisse poëma:

Si Athenis septem totis annis quidam parum proficiunt quid Romę futurum censes?

Quum deest laudator, poetę se mutuo laudāt, vt hi duo fratres.

Hic Lyricū Alcęū me vocat vt vicissim Callimachus audiat elegię princeps.

Poetarum philautia.

Quid bonum

poetam facere conueniat.

Cùm tabulis animum censoris sumet honesti.
Audebit quæcunque parum splendoris habebunt
Et sine pondere erunt, & honore indigna ferentur,

Penetralia Vestę, hoc est, fixa penitissimo animo.

Verba mouere loco, quamuis inuita recedant,
Et versentur adhuc intra penetralia Vestæ:
Obscurata diu populo, bonus erruet: atque
Proferret in lucem speciosa vocabula rerum:
Quæ priscis memorata Catonibus, atque Cethegis,
Nunc situs informis premit, & deserta vetustas.
Adsciscet noua, quæ genitor produxerit vsus
Vehemens, & liquidus, puroq; simillimus amni
Fundet opes, Latiumq; beabit diuite lingua:
Luxuriantia compescet: nimis aspera sano
Leuabit cultu: virtute carentia tollet:

Ludentis spec. Suum cuique affingit, pro personę decoro.

Ludentis speciem dabit, & torquebitur: vt qui
Nunc Satyrum, nunc agrestum Cyclopa mouetur:
Prætulerim scriptor delirus, innersq; videri,
Dum mea delectent mala me, vel denique fallant
Quàm sapere, & ringi. Fuit haud ignobilis Argis,

Fabula subindicat non esse sanos qui nolint agnoscere errores suos, & illos castigare etiam si alioq; sint non mali.

Qui se credebat miros audire tragœdos
In vacuo lætus sessor plausorq; theatro:
Cætera qui vitæ seruaret munia recto
More, bonus sanè vicinus, amabilis hospes,
Comis in vxorem, posset qui ignoscere seruis,
Et signo læso non insanire lagœnæ,
Posset qui rupem, & puteum vitare patentem.
Hic vbi cognatorum opibus, curisq; refectus,
Expulit helleboro morbum, bilemq; meraco,
Et redit ad sese: Pol me occidistis amici,

Non seruastis, ait, cui sic extorta voluptas,
Et demptus per vim mentis gratissimus error.
Nimirùm sapere est abiectis vtile nugis,
Et tempestiuum pueris concederem ludum,
Ac non verba sequi fidibus modulanda Latinis,
Sed verè numerosq;, modosq; ediscere vitæ.
Quocirca mecum loquor hæc, tacitusq; recordor:
Si tibi nulla sitim finiret copia lymphæ,
Narrares medicis: quòd quantò plura parasti,
Tantò plura cupis: nulli ne fateri er audes?
Si vulnus tibi monstrata radice, vel herba
Non fieret leuius, fugeres radice, vel herba,
Proficiente nihil curarier. audieras cui
Rem Dij donarent, illi decedere prauam
Stultitiam: & cùm sis nihilo sapientior, ex quo
Plenior es, tamen vtêris monitoribus ijsdem
At si diuitiæ prudentem reddere possent,
Si cupidum, timidumq; minus te: nempe ruberes,
Viueret in terris te si quis auarior vno.
Si proprium est, quod quis libra mercatur, & ære:
Quædam (si credis consultis) mancipat vsus:
Qui te pascit ager tuus est, & villicus Orbi
Cùm segetes occat, tibi mox frumenta daturus,
Te dominum sentit: das nummos, accipis vuam
Pullos oua, cadum temeti: nempe modo isto
Paulatim mercaris agrum, fortasse trecentis,
Aut etiam supra nummorum milibus emptum.
Quid refert viuas numerato nuper, an olim?
Emptor Aricini quondam Veientis & arui,

Optimum, quę vitę integritatem pręstant, ea maxime sequi.

Quorsum opus diuitiis, quę neque satiant, neque sapientiorē reddant quemquam.

Non refert an victum tibi ex agro petas, an in diem compares quando semel in sūmā pretium dederis.

Nihil proprium quod non perpe

tuum, sed cum nihil perpetuum esse possit, stultum est magna velle possidere.

Emptum cœnat olus, quamuis aliter putat: emptis
Sub noctem gelidam lignis calefactat ahenum.
Sed vocat vsq; suum: quà populus adsita certis
Limitibus, vicina refugit iurgia, tanquam
Sit proprium cuiquam, puncto quod mobilis horæ,
Nunc prece, nunc pretio, nunc vi, nunc forte suprema
Permutet dominos, & cedat in altera iura.
Sic quia perpetuus nulli datur vsus: & hæres
Hæredem alterius, velut vnda superuenit vndam,
Quid vici prosunt horrea? quid'ue Calabris
Saltibus adiecti Lucani, si metit Orcus
Grandia cum paruis non exorabilis auro?
Gemmas, marmor, ebur, Tyrrhena sigilla, tabellas,
Argentum, vesteis Getulo murice tinctas,
Sunt qui non habeant: est qui non curat habere.

Incertum, quę sit ingeniorum varietatis causa.

Cur alter fratrum cessare, & ludere, & vngi
Præferat Herodis palmetis pinguibus: alter
Diues, & importunus, ad vmbram lucis ab ortu,
Syluestrem flammis, & ferro mitiget agrum
Scit Genius, natale comes qui temperat astrum,
Naturæ Deus humanæ, mortalis in vnum
Quodq; caput, vultu mutabilis, albus, & ater.

Quo genere vitę ad felicitatē quis vtatur.

Vtar: & ex modico, quantum res poscet, aceruo
Tollam: nec metuam, quid de me iudicet heres,
Quòd non plura datis inuenerit. & tamen idem
Scire volam, quantum simplex, hilarisq; nepoti
Discrepet: & quantum discordet parcus auaro,
Distat enim. spargas tua prodigus, an neq; sumptum
Inuitus facias, neq; plura parare labores:

Ac potius, puer vt festis Quinquatribus, olim
Exiguo, gratoq; fruaris tempore raptim.
Pauperies immunda domus procul absit. ego vtrum.
Naue ferar magna, an parua, ferar vnus, & idem.
Non agimur tumidis velis Aquilone secundo,
Non tamen aduersis ætatem ducimus Austris.
Viribus, ingenio, specie, virtute, loco, re,
Extremi primorum, extremis vsque priores.
Non es auarus: abi cætera? num simul isto
Cum vitio fugêre? caret tibi pectus inani
Ambitione? caret mortis formidine, & ira?
Somnia, terrores magicos, miracula, sagas.
Nocturnos lemures. portentaq; Thessala rides?
Natales gratè numeras? ignoscis amicis?
Lenior, & melior fis accedente senecta?
Quid te exempta iuuat spinis de pluribus vna?
Viuere si rectè nescis: decede peritis.
Lusisti satis, edisti satis, atque bibisti:
Tempus abire tibi est: ne potum largius æquo
Rideat, & pulset lasciua decentius ætas.

Vt puer per ferias dum licet non cessat ludere: sic dum viuis suauiter fac viuas.

In rebus mediocritas optima.

Nõ satis si vno aut altero vitio careas, inculpatus sis necesse est, aut mediocri cedas.

QVINTI HORATII FLACCI POEMATVM.
FINIS.

Venetijs in ædibus Francisci Bindoni, & Maphei Pasini. Anno a virginis partu
M D X L V I I.

da Reicella 320

tempore felici multi numerantur ami
ci fortuna perit nullus amicus erit

judicare ingegno

sentenza

ione

99c9mq

Z99nq

[illegible]